Sven Wimnell 7 januari 2021:
Om stora regioner och regionstyrelser.
Debattartiklar. Utrikes och inrikes artiklar
till 1 januari 2021.

http;//wimnell.com/omr36-39zzzzzzy6.pdf

Sven Wimnell 7 januari 2021:
Om stora regioner och regionstyrelser.
Debattartiklar. Utrikes och inrikes artiklar till 1 januari 2021. http;//wimnell.com/omr36-39zzzzzzy6.pdf

Innehåll

Sida

4 **Kapitel 1: Om regionerna**

5 Ledare: Fokusera på att lösa krisen – inte på Dan Eliasson
7 Ivo-chefen: ”Regionerna har verkligen tagit till sig av kritiken

9 Innehållet i Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:
Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp. **http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf**

10 Med hänsyn till coronakrisen har 2020 kommit förslag om att avskaffa de 21 regionerna och lägga deras uppgifter på staten, men det kan vara bättre att ombilda dem till 6 stora regioner som kan arbeta bättre.

12 Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussions-underlag angående Sveriges framtida regionala indelning

22 Några kommentarer den 14 maj 2016.

22 Innehållet i hemsidor hos boverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen samt arbetsuppgifter för den nya regeringen.

38 Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.

39 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
42 Utvecklingens krafter
43 Systemet för mänskliga verksamheter
47 Den fundamentala påverkanskedjan
48 Sven Wimnells hemsida på Internet:
Samhällsplaneringeproblem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

50 Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

71 Slutsats

73 **Kapitel 2: Kopior av några debattartiklar i DN.**

100 **Kapitel 3 Utrikes och inrikes DN-artiklar till och med 1 januari 2021**

101 Sven Wimnells hemsida med projekt: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

101 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

102 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

105 Utvecklingens krafter.

106 Systemet för mänskliga verksamheter.

109 Den fundamentala påverkanskedjan

111 Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.

113 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

114 Folkmängd 2017 i världen

122 Kapitlet om Världen från Big Bang till början på mars 2020

123 Klimatet och FNs mål för framtiden

127 Om SIDA

132 Sven Wimnells hemsida med projekt: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

132 En balansakt mellan kungen och penningpåsen

135 Ateism är inte en livsåskådning.

138 **Utrikes DN-artiklar om USA 1 januari 2020.**

157 **Utrikes DN-artiklar 1 januari 2020, utom USA**

192 **Inrikes DN-artiklar 30 december 2020 - 1 januari 2021**

193 Riksdagen och politiska partier

204 Statsrådsberedningen och statsministern

215 Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.

247 Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

278 Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi

294 Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

396 Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

462 Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.

474 Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

479 De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

495 Myndigheter - 514

Kapitel 1: Om regionerna

7 januari 2021

"Ledare: Fokusera på att lösa krisen – inte på Dan Eliasson

Generaldirektör Dan Eliasson har visat dåligt omdöme och fick lämna sin post. Att kritisera honom och kräva hans avgång för resan till Kanarieöarna under en allvarlig kris har varit självklart – och enkelt.

Den mediala och politiska agendan har handlat om Eliassons framtida öde i flera dagar och på tisdagen krävde oppositionsledarna Ulf Kristersson (M) och Ebba Busch (KD) hans avgång. Men att det var en enkel fråga att ta ställning i betyder inte att det är vad som just nu är viktigast.

Egentligen är det den nationella krisen – de höga smittotalen och den mycket ansträngda situationen i vården – som borde vara i absolut fokus. Sverige är i ett prekärt och avgörande läge: Hur ska pandemin hanteras nu under en kraftig andra våg – som förstärks av det kalla och torra vinterklimatet och riskerar att förvärras av den nya mer smittsamma virusvarianten?

Andra länder, som Tyskland, Danmark och inte minst Storbritannien, har under de senaste dagarna infört betydligt hårdare åtgärder för att bromsa smittan. I England är drygt en miljon människor – en av 50 invånare – just nu infekterade av covid-19. Får man inte bukt med den explosiva smittspridningen kommer sjukvården i Storbritannien att bli överlastad inom 21 dagar, meddelar myndigheterna.

Boris Johnson stängde i måndags ner landet. Besked om eventuella lättnader kommer först i mitten av februari och regeringsföreträdare förbereder befolkningen på att de mycket strikta restriktionerna kommer att gälla länge.

I Danmark satte statsminister Mette Frederiksen (S) in hårdare åtgärder på tisdagen. Smittan är lägre än i Sverige, men eftersom danskarna analyserar fler prover för den nya virusstammen och har funnit att den ökar exponentiellt så väljer regeringen att stänga ner. Den vill inte riskera att sjukvården rämnar.

Hur agerar beslutsfattarna i Sverige? Den svenska regeringen har varit sen på bollen och försiktig med åtgärder under hela pandemin, inte minst i ett internationellt perspektiv. Vår policy är en av anledningarna till att Sverige nu har bland de högsta smittotalen i Europa – vid årsskiftet högre än Storbritannien och Danmark.

Även den politiska oppositionen har ett delansvar för detta: Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har ställt sig bakom strategin och har mest haft randanmärkningar på testkapacitet och annat.

Borgerliga politiker har inte heller hanterat situationen med bravur i ett stort antal regioner där de styr. Denna politiska passivitet kring att trycka ner smittan är en förklaring till att allt ljus riktats mot Dan Eliasson. Det blir ett tacksamt sätt att visa handlingskraft, men det duger inte.

Vad samtliga partier nu borde svara på i stället är ett antal – mycket svårare – frågor som är avgörande för hur läget kommer att vara i Sverige under våren:

Vilken risk är vi beredda att ta med tanke på den mer smittsamma virusvarianten?

Hur ska pandemilagen användas från och med söndag då den börjar gälla? Ska shoppingcentrum och gym stängas? Hur och när ska affärsidkare ersättas?

Ska elever och lärare samlas i skolorna på måndag? Vore det möjligt att skjuta på terminen några veckor?

Hur länge håller den svenska sjukvården för det höga inflödet av patienter? Vad ska göras för att läkare ska slippa prioritera bort liv som i vanliga fall hade kunnat räddas?

Hur ska massvaccinationen av befolkningen komma igång och genomföras på ett så effektivt sätt som möjligt?

Hur länge kan Sverige avvakta? Att smittan kan öka lavinartat som i Storbritannien gör att tidsaspekten är avgörande för utfallet.

Detta är inte bara frågor som rör regeringen, utan alla partier i Sveriges riksdag. För det handlar om praktiska prioriteringar och moraliska avgöranden som i allra högsta grad påverkar svenska folkets säkerhet och hälsa. Dessa kan inte trollas bort av någon generaldirektör, inte ens Dan Eliasson.

DN 7/1 2021 "

7 januari 2021

" Ivo-chefen: ”Regionerna har verkligen tagit till sig av kritiken”

Under året har granskningar från myndigheten Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, hamnat mitt i händelsernas centrum. För några veckor sedan riktade Ivo skarp kritik mot alla regioner som brustit i covid-vården av äldre. I andra granskningar av barn-ärenden har Ivo visat på allvarliga brister i kommunernas han-tering av placerade barn, som Lilla hjärtat.

Men rapporterna har också anklagats för att vara onyanserade och missvisande.

Redan i februari förstod Sofia Wallström, general-direktör på Inspektionen för vård och omsorg, att det skulle bli ett år av ett slag som varken hon eller hennes medarbetare varit med om tidigare. Myndighetens viktigaste uppdrag – att utöva tillsyn över just vård och omsorg – mitt under en pågående kris skulle kräva större ansträn-ningar än någonsin.

– Vi förstärkte vår upplysningstjänst och tipsfunktion. Och redan tidigt i februari, mars kunde vi se att äldreområdet stack ut i den information som kom in till oss. Det handlade om allvarliga upplysningar, säger Sofia Wallström.

I april inledde Ivo sin första nationella tillsyn med anledning av covid-19. Myndigheten granskade över 1 000 verksamheter inom äldreomsorgen. På en tiondel av dem fanns allvarliga brister. En fördjupad granskning som presenterades i slutet av november riktade

hård kritik mot landets regioner. Granskningen visade att var femte boende, i de granskade journaler-na, inte hade fått en individuell bedömning av sina medicinska behov av läkare.

– Lägstanivån är helt enkelt för låg, sa Sofia Wallström på presskonferensen.

Vi träffar Sofia Wallström några dagar före jul. Hon säger att hon uppfattar att regionerna har tagit åt sig av kritiken.

– På ett övergripande plan uppfattar jag att de verk-ligen fångat upp kritiken, att de nu intensifierar åtgärderna och att de fokuserar på ett lärande.

Vi ser fortfarande höga dödstal. Har er kritik lett till förbättringar?

– Vi kunde redan i april, maj konstatera att väldigt mycket förbättringsarbete hade gjorts. Om vi pratar om äldreboenden så hade man växlat upp kapaciteten – både när det gäller läkartillgänglighet, avancerad sjukvård i hemmet och även i det vardagliga arbetet med utbildning och övning.

Har det hjälpt då?

– Ja, det är jag helt övertygad om. Men det behövs mer. Det här är ett oförutsägbart virus, en ny sjukdom, och det krävs ständigt pågående förbättringar. Men det finns ju ett gap och det är ett ständigt pågående förbättringsarbete som måste till. Det är en kamp.

I en DN-artikel från början av december uppger alla regioner att de välkomnar Ivo:s granskning, men elva av dem menar också att rapporten är onyanserad och generaliserande.

– Jag tycker att det är bekymmersamt att Ivo drar så långtgående, generaliserande slutsatser utifrån ett ganska hårt selekterat och begränsat urval av journaler och intervjuer, sa Roger Larsson, chefläkare i region Dalarna, till DN.

Ivo ville inte kommentera kritiken i artikeln när den publicerades, men Sofia Wallström säger nu att hon är trygg med granskningen och underlaget.

– Vi har gjort en väldigt bred granskning. Vi har gjort 350 intervjuer med medicinskt ansvariga sjuksköterskor i samtliga kommuner. Vi har intervjuat företrädare för samtliga regioner. Vi har ett stort underlag när det gäller upplysningar, klagomål och ett urval av journaler på 98 boenden. Givet det kan jag säga att vi står väldigt trygga i vår granskning.

Är du självkritisk på något sätt, när du ser regionernas kritik?

– Det vi säger i den här granskningen – att så många inte har fått en individuell medicinsk bedömning och att det inte tagits korrekta beslut om vård i livets slutskede – det är liksom inget finlir. Det är så grundläggande, det går inte att komma runt det. Med det sagt finns det alltid saker vi kan göra bättre.

Källor på Ivo har för P4 Jämtland bland annat berättat att det var bestämt i förväg att undersökningen skulle landa i skarpa beslut. Vad säger du om uppgifterna?

– Det är inget jag känner igen över huvud taget.

Har det förekommit några politiska påtryckningar?

– Nej.

Förutom tillsynen av vårdens arbete under pandemin har Ivo också fått stor uppmärksamhet för gransk-ningar av flera kommuners hantering av placerade barn, särskilt Lilla hjärtat. Rapporten presenterades i oktober. På en presskonferens slog Ivo fast att Norrköpings kommun begått en rad allvarliga fel i handläggningen av flickans ärende.

Socialnämnden hade inte använt hela det utrymme som finns inom befintlig lagstiftning för att skydda 3-åringen, som hittades död hemma hos sina föräldrar i januari 2020.

”Ett kapitalt misslyckande från samhällets sida som kostat barnet livet”, sa Sofia Wallström under en presskonferens.

Du sa också att slutsatserna i tillsynen var en viktig signal till andra kommuner. Har de uppfattat signalen, tror du?

– Ja, det tror jag. Den återkoppling vi får leder mig till att säga så. Vi får mycket frågor och beskrivningar av hur man pratar inom socialtjänsten och kommuner om frågan.

I ett brev till socialminister Lena Hallengren (S) skriver Lilla hjärtats socialsekreterare att de är besvikna över att Ivo endast granskat den skriftliga dokumentationen av ärendet, att de själva inte fått komma till tals. De skriver: ”Det innebär att en stor del av den komplexitet som vi, och socialsekreterare runt om i landet, tampats med dagligen inte synliggörs.”

Hade det inte kunnat tillföra något att åtminstone höra vad de har att säga?

– Det här var ett väldokumenterat ärende och vi gjorde bedömningen att det fanns en tydlig beskrivning av förloppet. Det räckte för att fatta det här beslutet.

DN och andra medier har under året granskat flera ärenden runt om i landet där kommunernas socialnämnder inte tagit hänsyn till barnets bästa. Ett exempel är den nu fyraårige pojken i Skåne som varit familjehemsplacerad i hela sitt liv och som efter beslut i socialnämnden skulle flytta till sin biologiska pappa – en person han uppgavs vara rädd för och sakna anknytning till.

Först när fallet granskades i medier ändrade kommunen sitt beslut. I samma veva offentliggjordes Ivo:s granskning av fallet. Myndigheten konstaterade stora brister i handläggningen av pojkens ärende, bland annat saknades en bedömning av barnets bästa.

Det här var en kommun som fått liknande kritik från Ivo tidigare. Finns det risk att ni blir uddlösa?

– Vi behöver bli bättre på att följa upp våra beslut. Där jobbar vi inte alls så systematiskt som vi vill. Det får inte vara så att vi konstaterar ett problem och fattar ett beslut och sedan bara hoppas på det bästa.

Här räknar jag med att digitaliseringen av Ivo och datadrivna analyser kommer att hjälpa oss att följa upp bristerna och helst upptäcka fel och brister innan de inträffat.

Ivo kan förelägga om viten och har möjlighet att stänga verksamheter, en åtgärd ni sällan använder. Behöver ni fler möjligheter att sätta press på bristande verksamheter?

– Jag skulle säga att det är där som vi behöver komma längre och bli mer effektiva med de verktyg och det mandat vi redan har.

Josefin Sköld josefin.skold@dn.se "

Innehållet i Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:

Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.

http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Innehåll:

Sida

3 **Sveriges regioner.**

10 **Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp**.
Kompletteringar har skett den 14 och 16 maj 2016:
För varje län har lagts till:
* Skattesatser 2016 i kommuner, län riket. Uppgifter från SCB.
* Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun år 2014 för kvinnor och män. Uppgifter från SCB.
* Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad, Uppgifter från boverkets intervjuundersökningar presenterade i maj 2016.
* Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun År 2014. Uppgifter från SCB.
* Svenskt Näringslivs hemsidor för länen.
* Arbetsförmedlingarna i länen.
* Handelsbanken

11 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

29 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

55 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

74 4) Gotlands och Stockholms län.

84 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

106 6) Blekinge och Skåne län.

119 **Detaljer om kommunerna. Folkmängd per tätort och småort per kommun 2005 (enligt SCB)**

121 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

144 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

177 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

200 4) Gotlands och Stockholms län.

212 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

246 6) Blekinge och Skåne län.

267 **Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning.**

277 **Några kommentarer den 14 maj 2016.**

280 **Innehållet i hemsidor hos boverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen samt arbetsuppgifter för den nya regeringen.**

293 **Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.**

294 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

297 Utvecklingens krafter

298 Systemet för mänskliga verksamheter

301 Den fundamentala påverkanskedjan

303 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

305 Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

307 Näringslivet.

308 Svenskt Näringaliv

317 Arbetsförmedlingen

324 Handelsbanken

Med hänsyn till coronakrisen har 2020 kommit förslag om att avskaffa de 21 regionerna och lägga deras uppgifter på staten, men det kan vara bättre att ombilda dem till 6 stora regioner som kan arbeta bättre.

Två äldre politiker har en debattarikel i Dagens Nyheter den 29 december 2020; ”Coronakommissionen visar att regionerna bör avvecklas” Artikeln finns i kapitel 2.

Artikeln beskrivs i inledningen:
"Coronakommissionens rapport visar på osäkerheten i ansvarsfördelningen mellan stat, regioner och kommuner. Vi menar att regionerna bör avvecklas och deras uppgifter föras över till staten och kommunerna. Låt staten ansvara för sjukhusen och kommunerna för primärvården, skriver förra S-ministrarna Lars Engqvist och Lars-Erik Lövdén. "

De skriver i början: "Coronapandemin har på ett dramatiskt sätt blottlagt samhällets brister. Enligt OECD är Sverige det land där inkomstskillnaderna ökat mest sedan 90-talet. De ökade klasskillnaderna har haft förödande konsekvenser får våra möjligheter att möta pandemin; det är de fattigaste som drabbats hårdast.

Den stegvisa överföringen av de offentliga välfärdssystemen till en konkurrensutsatt marknad har lett till kraftig underbemanning, alltför många timanställda, orimliga arbetsförhållanden med hårt pressade scheman och dåligt ledarskap. Idéerna om New public management har tillsammans med Lagen om valfrihet, LOV, varit drivande i denna marknadisering av såväl sjukvården som äldreomsorgen.

Till detta kommer pandemins effekter för arbetsmarknaden.

Arbetslösheten bedöms på det nya året öka till ofattbara 10 procent. Ökningen sker dessvärre samtidigt som även samhällets arbetsmarknadspolitiska redskap, de offentliga arbetsförmedlingarna, förbereds för en marknadisering; privata företag ska ersätta de offentliga institutionerna.

Coronakommissionens första rapport pekar på de, som man kallar, strukturella problemen inom äldreomsorgen. Det är dels problemet med det dubbla huvudmannaskapet, dels problemen med underbemanning, bristande kompetens och bristande ledarskap.

Märkligt nog vågar inte kommissionen tala klarspråk om de grundläggande orsakerna till just dessa strukturella problem, nämligen att marknadiseringen har lett till en destruktiv kostnadsjakt hos inte bara de privata utförarna utan alla aktörer, även kommunerna.

Förmodligen utan avsikt öppnar Coronakommissionen för en mycket viktig diskussion om hela den svenska förvaltningsmodellen och konstitutionen.

Kommissionen konstaterar att det ansvar som regionerna, kommunerna och andra myndigheter har, enligt bland annat socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, kvarstår vid en kris. Kommunerna har således det yttersta ansvaret för att alla som vistas inom kommunen får

det stöd och den hjälp de behöver och regionerna det huvudsakliga ansvaret för hälso- och sjukvården.

Men samtidigt hänvisar kommissionen till regeringsformens formulering om att ”regeringen styr riket” (1 kap. 6 § regeringsformen) och menar att både den sittande regeringen och tidigare regeringar bär det yttersta ansvaret för de brister som påtalas. Regeringen borde, enligt kommissionen, ha tagit de initiativ som behövts för att äldreomsorgen skulle stå bättre rustad för en kris av detta slag.

Med dessa konstateranden ifrågasätter kommissionen faktiskt hela den kommunala självstyrelse, som under flera generationer ansetts vara en bärande del av den svenska förvaltningsmodellen. En kommunal självstyrelse utan ansvar är ju meningslös ur demokratisk synpunkt.

Hur – och varför – ska medborgarna utkräva ansvar av de valda kommunpolitikerna, om det ändå är regeringen som har det yttersta ansvaret för de verksamheter som kommunerna och regionerna driver?

Kommunernas intresseorganisation, tidigare SKL, nu SKR, har tidigare mycket bestämt invänt mot varje försök från regeringen att styra kommunerna. Just respekten för den kommunala självstyrelsen har också ofta varit Lagrådets invändningar mot förslag som skulle leda till en central styrning av kommunerna.

Ur denna synpunkt är det intressant att notera att SKR inte, såvitt vi vet, haft några invändningar mot Coronakommissionens slutsatser. Kanske inser även SKR:s ledning att det är dags att på allvar diskutera den framtida ansvarsfördelningen.

Den nuvarande ordningen leder till osäkerhet om hur ansvaret ska fördelas. Vid en kris som den pågående pandemin försöker alla lägga ansvaret för eventuella felsteg hos någon annan del av den offentliga förvaltningen.

Coronakommissionen bör enligt vår mening följas upp av en ny prövning av hela förvaltningsmodellen. "

Att avskaffa regionerna är ett sätt att avskaffa självstyrelsen. Om regeringen ska överta deras uppgifter måste den ha rejäla utredningar om lokala förhållanden som bäst kan ske i regionerna, som under nuvarande förhållanden är för små för att kunna ge bra underlag för de verksamheter som behövs.

Regioner har behandlats i
Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

På sidan 267 börjar en redovisning som inleds med en pressinbjudan på regeringens hemsida den 12 mars 2016:
"Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning. Under onsdagen den 9 mars presenteras ett första underlag från Indelningskommittén. Underlaget är att betrakta som ett diskussionsunderlag inför den fortsatta dialogprocessen mellan kommittén och landets regioner och landsting. "

Pressinbjudan och kommentarer bifogas i det följande.

Från regeringens hemsida 12 mars 2016:

“ Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning

Under onsdagen den 9 mars presenteras ett första underlag från Indelningskommittén. Underlaget är att betrakta som ett diskussionsunderlag inför den fortsatta dialogprocessen mellan kommittén och landets regioner och landsting.

Pressträffen leds av Indelningskommitténs båda ledamöter; Barbro Holmberg och Kent Johansson och civilminister Ardalan Shekarabi närvarar för att ta del av diskussionsunderlaget.

Datum och tid: 9 mars kl 15:30 Plats: Hotell Hilton, Slussen

För närmare information gällande Indelningskommitténs arbete vänligen kontakta huvudsekreterare Johan Krabb.

För kontakt med civilminister Ardalan Shekarabi vänligen kontakta pressekreterare Peter Skeppström.

Johan Krabb Huvudsekreterare Telefon (växel) 08-405 10 00
Mobil 070 51 90 224 e-post till Johan Krabb
Peter Skeppström Pressekreterare hos civilminister Ardalan Shekarabi
Telefon 08-405 32 99 Mobil 072-556 06 40 e-post till Peter Skeppström, via registrator

Bakgrund
Regeringen tillsatte den 2 juli 2015 en utredning som ska föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Enligt direktiven till Indelningskommittén kan de lämna betänkanden i juni 2016 och augusti 2017. Det diskussionsunderlag som nu presenteras baseras på de diskussioner kommittén haft i länen, tidigare utredningar och Indelningskommitténs egna analyser. Indelningskommittén tar utifrån kartbilden dialogen vidare till nästa steg.

En ny läns- och landstingsindelning kan träda ikraft 1 januari 2019 eller 1 januari 2023. Indelningskommittén ska lämna ett förslag till regeringen som sedan i sin tur lägger ett förslag till riksdagen.

Publicerad 04 mars 2016 · Uppdaterad 04 mars 2016 .....
Den här sidan är uppmärkt med följande kategorier:
Ardalan Shekarabi
Finansdepartementet
Kommuner och landsting
Pressmeddelande “

Från civilministerns hemsida:
Genvägar
Indelningskommitténs webbplats
Indelningskommitténs presentationsbilder
Debattartikel: Ny regionreform ska göra landstingen färre från 2019

Indelningskommittén
9 mars 2016. Indelningen baseras på - Våra direktiv - Dialog med politiska företrädare för landsting, kommunförbund och kommuner - Våra utgångspunkter
Den fortsatta processen - Möten med de föreslagna länen - För-frågan om underlag - Ytterligare möten under våren om organisa-tion, flerkärnighet m.m. - April/maj ställningstagande om föränd-ringar kan genomföras 2019

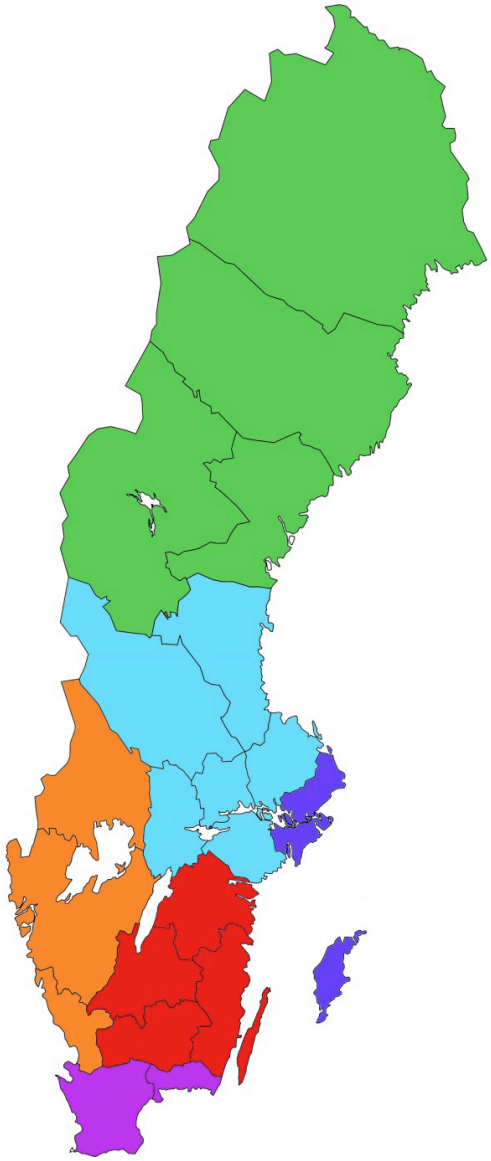

9 mars 2016 Diskussionsunderlag i form av en kartbild

Indelningskommittén presenterar idag ett diskussionsunderlag i form av en karta. I denna har vi utifrån vårt arbete gjort en ny indelning av Sverige med väsentligt färre län och landsting.

- Sammanfattning
- Diskussionsunderlag i form av en kartbild
- Karta (Stor karta)

En kommitté, bestående av en ordförande och en vice ordförande, ska föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Kommittén ska utgå från vilka behov medborgare och näringsliv har i olika frågor bl.a. transporter, arbetsmarknad, hälso- och sjukvård, utbildning, kultur och en god miljö. Kommittén bör därför i sitt arbete utgå från kommungränser och gränserna för de s.k. arbetsmarknadsregionerna eller funktionella regionerna. Syftet är att skapa en ändamålsenlig indelning och effek-tiva organisationer som medför bestående fördelar bl.a. genom en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömäs-siga förhållanden. Indelningen ska också ge stabila ekonomiska för-hållanden i de nybildade landstingen, bättre överensstämmelse mellan medborgarnas behov och deras möjligheter att utöva demokratiskt inflytande samt ökade möjligheter till ansvarsutkrävande.

Kommittén ska senast den 29 februari 2016 till regeringen lämna en delredovisning som innefattar en lägesbeskrivning av dialogen med berörda parter, förslag på den fortsatta processen och en redogörelse för behovet av eventuella kompletteringar av uppdraget. Kommittén ska lämna en motsvarande delredovisning senast den 31 januari 2017. Om kommittén finner att det är möjligt att genomföra en eller flera indelningsändringar som kan träda i kraft den 1 januari 2019 ska kommittén lämna ett delbetänkande senast den 30 juni 2016.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2017.

Promemoria 2016-03-09 Sammanfattning

Indelningskommittén presenterar idag ett diskussionsunderlag i form av en karta. I denna har vi utifrån vårt arbete gjort en ny indelning av Sverige med väsentligt färre län och landsting.

Kommitténs kommande förslag avser att åstadkomma en ändamålsenlig samhällsorganisation där en samordnad stat kan samverka med starka regionala självstyrelseorgan utifrån ett tydligt medborgarperspektiv. Grunden för vårt arbete är våra direktiv som lyfter fram ett antal perspektiv som ska påverka en ny indelning med väsentligt färre län och landsting.

Vi har träffat politiska företrädare från alla län. Diskussionerna har sett olika ut i olika län beroende på vilka som deltagit och i vilket stadium diskussionerna i länet har befunnit sig. Vår slutsats efter dessa möten är att det i de flesta, men inte alla, län finns ett stöd för att bilda större län och landsting. I flera län finns också en önskan om att en förändrad länsindelning ska kunna träda i kraft den 1 januari 2019.

Som mål att sträva efter vid en kommande indelning har vi tagit fram dessa utgångspunkter:

* Jämnstarka regioner
* Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling
* Förmåga att ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet, inklusive regionsjukvården.
* Utgå från befintliga samverkansmönster.

Den indelning vi nu presenterar bedömer vi samlat uppfyller de utgångspunkter vi har satt upp. Det är viktigt att utgå från människors be-hov av exempelvis arbete, kommunikationer, infrastruktur och hälso- och sjukvård. Medborgarperspektivet har många dimensioner men en sådan är att se till att skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet.

Processen framåt

När vi har träffat företrädare runt om i landet har många uttryckt att de gärna ser ett förslag som kan föra diskussionen framåt. Vi svarar därför nu mot detta önskemål och presenterar ett diskussionsunderlag i form av en karta. Vår förhoppning är en fortsatt diskussion där vi i samspel med berörda aktörer kommer att kunna ta fram väl avvägda förslag till våra slutliga ställningstaganden i kommande betänkanden. Kommittén kommer att bjuda in representanter från dessa län till ett första möte redan under mars. I dessa samtal anser vi det viktigt att tidigt ta upp frågan om hur nya regioner eller landsting kan organiseras. Frågan om flerkärnighet och verksamhet på flera lokaliseringsorter kommer vi också att ta upp i dessa diskussioner.

Indelningskommitténs förslag är en indelning i sex nya län:

1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län
2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län
3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län
4) Gotlands och Stockholms län
5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län
6) Blekinge och Skånelän

Promemoria 2016-03-09
Diskussionsunderlag i form av en kartbild

Indelningskommittén presenterar idag ett diskussionsunderlag i form av en karta. I denna har vi gjort en ny indelning av Sverige med väsentligt färre län och landsting.

Sveriges utveckling är beroende av hur samverkan kan ske mellan en sektoriserad stat och horisontellt organiserade regionala direktvalda organ. Den regionala indelningen av landet är av vikt för de enskilda nya länen och landstingen men även för Sverige som nation. Dagens regionala samhällsorganisation är både asymmetrisk och splittrad. Indelningskommitténs förslag avser att åstadkomma en ändamålsenlig samhällsorganisation där en samordnad stat kan samverka med starka regionala självstyrelseorgan utifrån ett tydligt medborgarperspektiv.

Grunden för vårt arbete är våra direktiv som lyfter fram ett antal perspektiv som ska påverka en ny indelning med väsentligt färre län och landsting. De nya länen ska vara ekonomiskt bärkraftiga för att kunna fullgöra sina uppdrag samt vara väl anpassade till befolkningens vardagsmönster. Kommuner och arbetsmarknadsregioner ska vara viktiga byggstenar. Den nya indelningen ska ge bestående fördelar.

Vi ska, och vill, föra en dialog med berörda parter och kontinuerligt inhämta synpunkter från självstyret i respektive län. Vi har träffat politiska företrädare från alla län. Diskussionerna har sett olika ut i olika län beroende på vilka som deltagit och i vilket stadium diskussio-nerna i länet har befunnit sig.

Vår slutsats efter dessa möten är att det i de flesta, men inte alla, län finns ett stöd för att bilda större län och landsting. I flera län finns också en önskan om att en förändrad länsindelning ska kunna träda i kraft den 1 januari 2019. I de allra flesta län framförs från landstingen eller regionerna att man inte vill dela sitt län utan att det finns ett värde att behålla länet intakt som en del i en större enhet. Väldigt många lyfter fram vikten av att statliga sektorsmyndigheter anpassar sin regionala indelning till de nya länen för att underlätta samverkan mellan staten och det regionala självstyret.

Utifrån tidigare gjorda utredningar, diskussioner i länen, yttranden från landsting och länsstyrelser samt egna analyser har vi tagit fram fyra utgångspunkter för en kommande indelning. Dessa utgångspunkter är att se som mål att sträva efter och är inte utformade som kriterier. Vi är ganska säkra i dessa utgångspunkter men någon formulering kan utvecklas och göras tydligare och vi utesluter inte att det visar sig att något saknas som vi behöver komplettera med i den kommande processen.

De utgångspunkter vi tagit fram är:

* Jämnstarka regioner
* Kapacitet att bygga strukturer för regional utveckling
* Förmåga att ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet, inklusive regionsjukvården
* Utgå från befintliga samverkansmönster

Avvägning mellan olika mål

Med dessa utgångspunkter och med de aspekter som tas upp i våra direktiv finns det inbyggda målkonflikter. Två av landstingens och regionernas stora verksamhetsområden, sjukvård och regional tillväxt kan i delar av landet ha olika logiker och ligga till grund för skilda samverkansmönster.

Om vi skulle göra en indelning strikt efter arbetsmarknadsregionernas nuvarande eller förväntade utsträckning skulle de befolkningsmässigt stora länen bli ännu mycket större medan en förstoring av arbetsmarknadsregionerna, så som de definieras idag, är mycket svår att uppnå i andra delar av landet. En sådan indelning skulle gå stick i stäv med utgångspunkten att skapa mer jämnstarka regioner och snarare förstärka den asymmetri som redan finns.

Enligt kommitténs direktiv ska en ny indelning skapa stabila ekonomiska förhållanden i de nya landstingen. För att ha tillräcklig ekonomisk styrka, och tillräckligt skatteunderlag, kan det i vissa delar krävas ytstora län.

Vi är i vårt arbete tvungna att göra avvägningar. Vi utgår från människors behov av exempelvis arbete, kommunikationer, infrastruktur samt hälso- och sjukvård. Samtidigt är det viktigt att skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i hela landet. En ny indelning ska på bästa möjliga sätt ge möjlighet till alla de ingående delarna att utvecklas och ta del av den gemensamma utvecklingen liksom skapa förutsättningar för likvärdig hälso- och sjukvård i hela landet.

Processen framåt

Vid möten med företrädare för landsting och regioner har många uttryckt att de gärna ser ett förslag som kan föra diskussionen framåt. Vi svarar därför nu mot detta önskemål och presenterar ett diskussionsunderlag i form av en karta. Vår förhoppning är en fortsatt diskussion där vi i samspel med berörda aktörer kommer att kunna ta fram väl avvägda förslag till våra slutliga ställningstaganden i kommande betänkanden. En presenterad kartbild kan medverka till att den kraft som spekulationer och gissningar inneburit kring ”kartan” nu kan användas för konstruktiva och fördjupade diskussioner kring innehåll och utformningen av en ny regional samhällsorgansation.

Utifrån den indelning vi nu presenterar bjuder vi in samrådsgruppsrepresentanterna i dessa län till ett första möte redan under mars.

Politiska företrädare ett antal län har framfört önskemål om att en förändrad länsindelning ska träda i kraft den 1 januari 2019. Med utgångspunkt i dessa samtal kommer vi göra en bedömning av om det finns acceptans att bilda nya län utifrån den indelning vi presenterat samt om det finns en acceptans i en eller flera nya regioner att bildas den 1 januari 2019.

Landstingen kommer därefter att tillfrågas om att ta fram underlag för den fortsatta processen. Dessa underlag blir viktiga för såväl det egna arbetet som kommitténs fortsatta arbete. I dessa samtal är det viktigt att frågan om hur nya regioner eller landsting kan organiseras. Frågan om flerkärnighet och verksamhet på flera lokaliseringsorter kommer också att tas upp i dessa diskussioner.

Kommittén har möjligheten att lägga fram förslag i två betänkanden, ett delbetänkande i juni 2016 och ett slutbetänkande i augusti 2017. Samtalen med och diskussionerna mellan landstingen är en viktig förutsättning för att de förslag vi då lägger ska vara väl underbyggda.

Indelningskommittén ska enligt direktiven identifiera vilka statliga myndigheter som bör ha samma regionala indelning som de nya landstingen. Processen framåt för den statliga organisationen kommer att fortsätta dels med den länsstyrelsegrupp som landshövdingarna utsett för att föra fördjupad dialog med kommittén, dels med de statliga sektorsmyndigheter som vi bedömer är relevanta för en gemensam indelning.

Indelningen

Den indelning som kommittén presenterar uppfyller de utgångspunkter som har satts upp. Förslaget innebär att det skapas mer jämnstarka regioner med större befolkningsunderlag. Regioner som kan bygga strukturer för regional utveckling. Regioner som har förmåga att ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet. I alla dessa finns regionsjukhus och flera universitet och högskolor. Endast i några fall föreslås en indelning som bryter arbetsmarknadsregioner.

Denna indelning utgår från att de nya regionerna ska ansvara för hälso- och sjukvårdssystemet inklusive regionsjukvård och att dagens sjukvårdsregioner därmed bör avskaffas. Vår avsikt är också att de nya länen ska användas som indelning för EU:s strukturfonder under kommande programperioder.

Av kommunallagen följer huvudregeln att län och landsting ska omfatta samma geografiska områden. Vi ser också att denna nya indelning ska gälla för de statliga sektorsmyndigheter som bör ha en samordnad regional indelning.

Ett kommande förslag till ny indelning med väsentligt färre län och landsting innebär att antalet administrativa gränser inom landet minskar. Även med större län och landsting kan det finnas behov av samarbete mellan landstingen. För medborgarna är det viktigt att den individuella rörlighet som finns idag inom en rad olika områden finns kvar eller förbättras oavsett nuvarande och kommande administrativa gränser.

Nedan följer kommitténs diskussionsunderlag för varje berört län.

Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län

I dessa fyra län pågår redan ett gemensamt arbete och man har tagit fram egna underlagsmaterial att utgå ifrån i den fortsatta processen. Vi ser det som angeläget att denna process fortsätter.

Invånarantalet i detta län skulle med dagens befolkning uppgå till knappt 0,9 miljoner invånare. I de befolkningsprognoser vi har beställt beräknas folkmängden i det nya länet år 2050 uppgå till drygt 0,9 miljoner invånare. Antalet primärkommuner är 44.

För att klara hälso- sjukvårdens utmaningar och få tillräcklig kapacitet för regional utveckling krävs ett visst skatteunderlag. Eftersom den norra delen av Sverige är glest befolkad blir det här fråga om en stor yta för att få tillräcklig ekonomisk bärkraft. Det finns redan mellan dessa fyra län ett väl utvecklat samarbete inom många olika områden. Dessutom finns det bland flera av dessa län ett starkt uttalat önskemål om en fyrläns- lösning.

Här finns som sagt redan idag en stor mängd samarbeten inom många olika områden. Inom hälso- och sjukvårdsverksamheten organiseras mycket av samverkan mellan de fyra norrlandstingen genom Norrlandstingens Regionförbund. Inom regional utveckling finns bland annat Europaforum Norr där samtliga fyra län ingår. När det gäller EU:s strukturfonder är de fyra länen uppdelade i två områden. Norrtåg AB ägs av de Regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Norrbotten och Västernorrland, Länstrafikbolaget i Västerbotten och Region Jämtland Härjedalen. På kulturområdet finns bland annat Kommunalförbundet Norrlands nätverk för Musikteater och Dans, Länsbibliotek i Norrland, Konstkonsulenter och hemslöjdskonsulenter i Norrland.

Vad gäller universitet och högskolor finns Mittuniversitetet med campus i Härnösand, Sundsvall och Östersund, Umeå universitet,

Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå och Luleå tekniska universitet. Umeå universitet har regionala campus i Skellefteå och Örnsköldsvik samt läkarutbildning i Umeå, Östersund, Sundsvall och Sunderbyn.

Utmaningarna i detta län handlar framförallt om den stora ytan i relation till antalet invånare. Trots att det blir fråga om en stor geografi med stora avstånd så kommer man sett till befolkning att höra till de mindre av de nya länen. Stora avstånd ställer krav på nya lösningar när det gäller demokratifrågor, kontakter med väljarna och möjlighet för politikerna på regional nivå att kunna fullgöra sina uppdrag.

Andra tänkbara alternativ i norra Sverige skulle kunna vara att dela detta föreslagna län i två eller att Norrbotten och Västerbotten och eventuellt Västernorrland bildar ett län medan Jämtland (eventuellt tillsammans med Västernorrland) skulle läggas samman med några län söderut, exempelvis Gävleborg och Dalarna. Inget av dessa alternativ skulle dock enligt vår bedömning få lika goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar som de fyra nordligaste länen kan göra tillsammans.

Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län

Invånarantalet i detta län skulle med dagens befolkning uppgå till drygt 1,7 miljoner invånare. I de befolkningsprognoser vi har beställt beräknas folkmängden i det nya länet år 2050 uppgå till runt 2,1 miljoner invånare. Antalet primärkommuner är 64.

Detta län har redan väl utvecklade samarbeten inom hälso- och sjukvården. När det gäller regional utveckling finns ett stort antal samarbeten inom olika delar av länet. Det blir ur ett befolknings-, skatteunderlags- och utvecklingsperspektiv starkt men skiftande län. Länsgränserna delar arbetsmarknadsregionerna för Uppsalas och Södermanlands läns del. Nästan hela Uppsala län samt flera kommuner i Södermanlands län hör till eller kommer att höra till samma arbetsmarknadsregion som Stockholm. Skulle indelningen göras endast utifrån arbetsmarknads-regioner skulle den alltså se annorlunda ut.

Storfors kommun i Värmland ingår idag i en arbetsmarknadsregion som i övrigt ligger i Örebro län. Enligt prognosticerade arbetsmarknadsregioner för 2025 kommer dock kommunen att höra till Karlstads arbetsmarknadsregion.

Inom hälso- och sjukvården finns ett väl utvecklat samarbete mellan landstingen inom detta län som idag, tillsammans med Värmlands län, utgör en sjukvårdsregion med universitetssjukhus i Uppsala och Örebro. Även Uppsala universitet har nära samarbeten med sjukhus i Dalarna, Gävleborg, Södermanland och Västmanland för den verksamhetsförlagda utbildningen på sjukvårdsområdet. I arbetet med regional utveckling finns i flera av de nuvarande länen utvecklade samarbeten med Stockholm men även en stor mängd befintliga samverkansstrukturer mellan framförallt närliggande län i området.

När det gäller EU:s strukturfonder hör Uppsala, Södermanlands, Örebro och Västmanlands län till programområdet Östra Mellansverige. Dalarnas och Gävleborgs län hör till programområdet Norra Mellansverige.

Med undantag för ett län har inget av dessa sex län föreslagit någon ny indelning som innefattar något annat län än länen i nuvarande sjukvårdsregion. Det finns inga förslag på sammanslagningar med län norrut eller söderut från detta område. Däremot finns det olika uppfattningar om indelning inom området. Efter att ha rest runt och

pratat med politiska företrädare för länen har vi landat i att alternativet med dessa sex län är det som har bäst förutsättningar och störst stöd.

Utmaningarna i detta län är att det blir ett till ytan stort län med olika förutsättningar i olika delar av länet. Det blir även ett stort antal primärkommuner. Den inomregionala balansen blir mycket viktig i detta län med tanke på dess storlek och skiftande förutsättningar.

Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län

Länet skulle idag ha drygt 1,2 miljoner invånare och omfatta 46 kommuner. I de befolkningsprognoser vi har beställt beräknas folkmängden i det nya länet år 2050 uppgå till drygt 1,4 miljoner.

Mellan de ingående delarna i detta nya län finns idag flera omfattande samarbeten. Tre av landstingen ingår i den sydöstra sjukvårdsregionen med ett välutvecklat samarbete, medan Kronoberg idag tillhör den södra sjukvårdsregionen. Hela Småland tillhör samma prioriterande partnerskap när det gäller EU:s strukturfonder medan Östergötland i detta avseende idag ingår i Östra Mellansverige.

I det föreslagna länet finns forskning och högre utbildning vid Linköpings universitet, Högskolan i Jönköping samt Linnéuniversitetet
med verksamhet i såväl Växjö som Kalmar. Linnéuniversitetet bedöms som viktigt för samverkan mellan Kalmar och Kronobergs län. Om man tittar på arbetsmarknadsregionerna idag och prognoserna för 2025 så är det endast Älmhult-Osbys arbetsmarknadsregion som sträcker sig över länsgräns.

Att bilda ett län omfattande Småland och Östergötland skapar en stark region med ett diversifierat näringsliv och goda utvecklingsmöjligheter. Längs stråken för Södra stambanan och E4:an finns relativt goda kommunikationer som binder samman länets olika delar. Potential för detta finns även längs kust-till-kustbanan.
Tät samverkan och likartade förutsättningarna i Kronobergs och Kalmar län gör det mindre lämpligt att skilja dessa län åt, trots att det även finns band som knyter dem samman med Blekinge. Östergötlands läge ur ett tillväxtpolitiskt perspektiv gör att de har starka band mot Södermanland och Stockholm, dessa band ges nu möjlighet att även komma Småland till del.

Gotlands och Stockholms län

Länet skulle idag ha drygt 2,25 miljoner invånare. I de befolkningsprognoser vi har beställt beräknas folkmängden i det nya länet år 2050 uppgå till knappt 3,4 miljoner. Antalet primärkommuner är 27.

Gotland, som är det enda länet utan landsting, är idag det minsta länet med drygt 57 000 invånare. Om länen ska bli mer jämnstarka är Gotland för litet för att vara ett eget län. Gotland har idag ett tätt samarbete med Stockholms län framförallt när det gäller sjukvården. Den största delen av Gotlands kommunikationer går via Stockholm.

Gotlands län är idag en egen arbetsmarknadsregion. Det geografiska läget gör det svårt att någonsin ansluta till någon annan arbetsmarknadsregion. Stockholms arbetsmarknadsregion är idag betydligt större än Stockholms län. Den omfattar hela Stockholms län, nästan hela Uppsala län och delar av Södermanlands län. Enligt kommitténs direktiv ska vi i vårt arbete utgå ifrån bland annat gränserna för befintliga och framtida arbetsmarknadsregioner. Om man enbart ser till arbetsmarknadsregioner borde Stockholms län vara ännu större.

Stockholms län är redan idag det län som har störst skatteunderlag. Enligt de befolkningsprognoser vi har beställt är Stockholms är det län som kommer att växa mest fram till 2050. Dess andel av Sveriges befolkning kommer alltså att växa så att det även med denna indelning

kommer det att förbli det befolkningsmässigt största länet.
När det gäller Stockholms län måste en avvägning göras mellan vikten av att inte dela en arbetsmarknadsregion och risken att det blir för stor obalans mellan de nya länen. Vår bedömning är att det finns tillräckligt starka skäl för att inte hela Stockholms arbetsmarknadsregion ingår i samma län. När det gäller den del av Stockholms arbetsmarknadsregion som inte ligger i Stockholms län finns den nu uppdelad i flera olika län. Med vårt förslag kommer Stockholms arbetsmarknadsregion framöver bara att ligga inom två län.

En utmaning för detta nya län är att det blir dagens till befolkning sett största län som går ihop med det minsta. En annan utmaning är just Gotlands öläge och vad det innebär i form av krav på goda kommunikationer och en väl utbyggd sjukvård på ön. I den nya regionala indelningen måste hänsyn tas till Gotlands särskilda förutsättningar.

Gotland har förutom det väl utvecklade samarbetet med Stockholm framförallt beträffande hälso- och sjukvården ett betydelsefullt samarbete med Uppsala universitet som har ett campus på Gotland. När det gäller strukturfondspartnerskapen ingår Gotland i programområdet Småland och Öarna tillsammans med Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län.

Hallands, Värmlands och Västra Götalands län

Befolkningen uppgår idag till drygt 2,2 miljoner och prognostiseras uppgå till drygt 2,7 miljoner år 2050. I ett nytt län finns idag 71 kommuner.

Västra Götalands län och Halland är tätt sammanflätade i flera delar. Norra Halland ingår i den Västra sjukvårdsregionen medan södra Halland ingår i den Södra sjukvårdsregionen. Halland köper relativt mycket sjukvård från såväl Skåne som Västra Götaland. Mellan Västra Götaland och Värmland finns visst samarbete och en tidigare samgåendeprocess dem emellan avbröts för några år sedan.

Gällande EU:s strukturfonder så ingår Halland och Västra Götaland i samma område medan Värmland ingår i området Norra mellansverige. Många statliga myndigheter, bland annat Polisen, har regionala organisationer där Halland och Västra Götaland ingår i samma enhet medan exempelvis Trafikverket även inkluderar Värmland i en västlig region.

Arbetsmarknadsregionsambandet mellan norra Halland och Göteborg är starkt. Alla de tre nordliga Hallandskommunerna ingår i Göteborgs arbetsmarknadsregion medan Hallands tre sydliga kommuner ingår i Halmstads arbetsmarknadsregion, dessa förhållanden förväntas bestå även i prognoserna för 2025.

Även mellan Värmland och Västra Götaland finns gemensamma arbetsmarknader. Åmål ingår i Karlstads arbetsmarknadsregion, tillsammans med bl.a. grannkommunen Säffle. I prognoserna avseende 2025 har den arbetsmarknadsregionen utökats betydligt i Värmland och omfattar även fortsatt Åmåls kommun. Storfors kommun ingår idag i en arbetsmarknadsregion tillsammans med kommuner i Örebro län, men i prognoserna införlivas Storfors i Karlstads arbetsmarknadsregion.

Kommunerna längs riksgränsen mot Norge utgör statistiskt sett flera mindre arbetsmarknadsregioner. Dessa har dock sin utpendling huvudsakligen till orter i Norge och har likande förhållanden på grund av det. I prognoserna som tagits fram har därför Tillväxtanalys bedömt

det relevant att definiera kommunerna från Strömstad till Eda som en region med pendlingscentrum i Norge.
Samverkansmönstren mellan länen är starka men det är tydligt att norra delen av Halland har starkare anknytning till Västra Götaland än vad den södra delen av Halland har. På samma sätt är de funktionella sambanden starkare åt sydväst i västra Värmland medan vissa kommuner i östra Värmland har ett inte obetydligt funktionellt samband österut.

Att låta Halland fortsätta som eget län och landsting uppfyller inte utgångspunkten att skapa mer jämnstarka regioner. Ett möjligt alternativ är att dela Halland mellan norr och söder, ur flera perspektiv vore det logiskt men vi har ändå valt att inte göra det då det finns andra skäl som talar emot.

I Värmlands fall finns två uppenbara alternativ, båda med sina respektive för- och nackdelar. Att lägga samman Värmland åt sydväst får viss inverkan på den befintliga sjukvårdsregionen, samtidigt kan det ha goda effekter på tillväxten och den regionala utvecklingen att utveckla de funktionella sambanden gentemot Västra Götaland.

Blekinge och Skåne län

Länets befolkning skulle idag uppgå till knappt 1,45 miljoner invånare. Enligt de prognoser vi har beställt kommer befolkningen år 2050 upp-gå till knappt 1,85 miljoner invånare. Detta län beräknas ha den näst snabbaste befolkningsökningen av de nu föreslagna länen fram till 2050. Antalet kommuner i länet uppgår till 38.

Inom en rad områden finns tydliga samband mellan de båda länen. Tydligast är detta avseende sjukvården och kollektivtrafiken. Även många organisationer har organiserat sin verksamhet så att Skåne och Blekinge tillhör samma region, dock ibland även inkluderande ytterligare län. Delar av Blekinges länsöverskridande samarbete inom regional utveckling sker med smålandslänen eller inom Regionsamverkan Sydsverige. Den geografiska indelningen avseende EU:s strukturfonder omfattar Skåne och Blekinge.

Skåne har ett omfattande samarbete med Danmark och Köpenhamnsregionen avseende många tillväxtfrågor. Arbetspendlingen mellan länderna är tämligen omfattande. I nordöstra Skåne finns en tydlig arbetspendling till och från västra Blekinge. Sölvesborgs kommun ingår i Kristianstad-Hässleholms arbetsmarknadsregion och även pendlingen från andra kommuner i västra Blekinge är betydande.

Skåne är ett län med växande befolkning med stora möjligheter till en positiv regional utveckling. Stora satsningar görs inom olika områden. Likväl är såväl Skåne som Blekingen län som idag har en relativt låg skattekraft och relativt låg sysselsättningsgrad.

Det geografiska läget för såväl Skåne som Blekinge gör att ett nytt större län enbart kan utsträckas åt ett håll. Vi ser att sambanden mellan Skåne och Blekinge är starka såväl idag som historiskt varför vi förordar att hålla samman dem. Den sydsvenska regionbildning som diskuterats finner vi inget tydligt stöd för.

Fi 2015:09 Indelningskommittén
Inkomna synpunkter från landsting/regioner
Inkomna synpunkter från länsstyrelserna
Presentationer Kontakta oss
Direktiv 2015:77 Ny indelning av län och landsting
Pressmeddelande: Nu inleds arbetet med Sveriges framtida regionala indelning Delredovisning

Några kommentarer den 14 maj 2016,

Sammanställningen heter till en början:

Sven Wimnell 9 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Kompletteringar har skett den 14 maj 2016:
För varje län har lagts till:

*** Skattesatser 2016 i kommuner, län och hela riket. Uppgifter från SCB.**

*** Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun år 2014 för kvinnor och män. Uppgifter från SCB.**

*** Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad, Uppgifter från boverkets intervjuundersökningar presenterade i maj 2016.**

*** Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun År 2014. Uppgifter från SCB.**

På slutet har lagts in några kommentarer.

Boendet

Antalet boende i Sverige, per bostad. ligger runt två. I genomsnitt har boende i flerbostadshus ungefär lika med boverkets minsta-normer, och boende i småhus har i genomsnitt ungefär ett rum mera. per bostad Men utrymmesstandarden varierar, en del har mer än minsta-normen, andra mindre. Det finns ett stort antal bostadslösa och hemlösa. Det har sagts, att det behöver byggas 700 000 bostäder för att ge svenska folket rimligt bra bostadsstandard,

Produktionen av nya bostäder har många år varit för låg. Nu försöker makthavarna få igång en större produktion. Några klara besked om bostadsbristen tycks inte finnas. Boverket har gjort undersökningar om det, och gjort undersökningar om hur planerna för bostadsbyggandet ser ut. Boverkets redovisningar om hur produktionen kan bli ett par år kan kanske ses som ett uttryck för bostadsbristens storlek i kommunerna.

Boverket har nyligen publicerat mycket material om byggandet och inverkande faktorer. Den intresserande kan med dator gå in på boverkets hemsida http://www.boverket.se och fördjupa sig.

Boverkets uvudrubriker är:
Samhällsplanering Hur planerar vi Sverige?
Byggande Vad gäller för byggnader?
Boende Vad kan du göra i ditt boende?
Bidrag & garantier Vilka bidrag kan du söka?
Lag & rätt Vad är det som gäller?

Nyhet, 2016-05-09. Från boverket.
“ 240 kommuner har underskott på bostäder – men byggandet ökar
Allt fler av landets kommuner rapporterar att det råder underskott på bostäder samtidigt som byggandet ökar. Detta visar Boverkets överblick över bostadsmarknadsläget.

Med underlag från landets samtliga kommuner kan Boverket visa en unik och sammanhållen bild av bostadsmarknaden i Sverige 2016 och 2017 och som presenteras i Boverkets bostadsmarknadsenkät och Boverkets indikatorer för bostadsbyggande.

Underskott i 240 kommuner
I bostadsmarknadsenkäten bedömer hela 240 av de 290 kommunerna att det råder underskott på bostäder, det är drygt 30 procent fler än förra året. Förändringen beror mycket på att befolkningen har vuxit snabbt och förväntas öka även de närmaste åren. Situationen är särskilt ansträngd för de som är nya på bostadsmarknaden, det vill säga unga och nyanlända. Men även äldre som vill flytta till en mer tillgänglig bostad har problem att hitta boende.

Byggandet ökar – men osäkert hur länge
Kommunerna bedömer samtidigt att bostadsbyggandet fortsätter att öka. År 2015 påbörjades preliminärt 48 600 bostäder enligt SCB, inklusive ombyggnader. Enligt Boverkets prognos påbörjas cirka 57 000 bostäder i år och cirka 61 500 bostäder nästa år. En ökning förutsätter dock att kapaciteten i byggsektorn är tillräcklig. Men det märks även en osäkerhet från byggherrar om kommunernas kapacitet när det gäller planering och bygglov. På lite längre sikt finns risken att kraftigt höjda bostadsräntor, kanske samtidigt med svag utveckling för hushållens disponibla inkomster, kan leda till prisfall och minskat byggande.

Allmännyttan växer
Boverkets enkät visar att det allmännyttiga bostadsbeståndet ökar igen för andra året i rad efter en längre tids minskning. Under 2015 ombildades endast 168 allmännyttiga lägenheter till bostadsrätter. Årets undersökning visar också att drygt hälften av landets kommuner har någon form av förturssystem för bostäder.

Du som vill läsa mer om Boverkets bostadsmarknadsenkät och Boverkets indikatorer samt ta del av öppna data kan göra det via länkarna i "Relaterad information". Viktor Dahlberg ansvarar för innehållet i bostadsmarknadsenkäten och Hans-Åke Palmgren ansvarar för Boverkets indikatorer med byggprognos.....

Granskad: 9 maj 2016 Sidansvarig: Webbredaktionen “

Boverkets indikatorer maj 2016
En kortfattad och aktuell sammanställning av olika indikatorer om utvecklingen på bygg-, bostads-, och kreditmarknaden.
Ladda ner gratis PDF 596 kB

<u>I tabellerna som rör kommunerna</u> "Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad" gäller följande:

Kommungrupp:
1 = Storstockholm.
2 = Storgöteborg.
3 = Stormalmö.
4 = Större högskoleorter.
5 = Mindre högskoleorter.
6 = Övriga med fler än 25 000 inv.
7 = Övriga med färre än 25 000 inv.

Förväntat antal påbörjade bostäder genom nybyggnad: De bostäder som kommunen bedömer med hänsyn till planläge, projektering och marknadsförutsättningar kommer att påbörjas under åren 2015 respektive 2016.

De med x har balans på bostadsmarknaden. Övriga uppger underskott. Ingen anger överskott.

Uppgiftern om balans eller obalans i tabellerna är svaret på frågan **"** Hur bedömer ni <u>för närvarande kommunens bostadsmarknadsläge ? I kommunen som helhet</u> " Balans på bostadsmarknaden innebär att konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Obalans - underskott på bostäder innebär inte alltid att det finns bostadssociala problem såsom trångboddhet eller omfattande andrahandsuthyrning som utbrett fenomen. Underskott på bostäder kan innebära att det i kommunen finns en dynamisk ekonomi, där ökade inkomster leder till en ökad efterfrågan på bostäder. Att en kommun uppger underskott på bostäder innebär i många fall att det är svårt att flytta till, eller inom kommunen.

Obalans - överskott på bostäder innebär att det ständigt finns fler lediga bostäder, eller bostäder till salu, än vad som efterfrågas. Att det finns outhyrda lägenheter i något enstaka bostadsområde behöver inte innebära att den lokala bostadsmarknaden präglas av ett överskott. Ett överskott på bostäder behöver inte heller innebära att det finns lämpliga bostäder i förhållande till hur efterfrågan och/eller behovet ser ut i kommunen.

Från boverket 26 maj 2016. http://www.boverket.se

Boverket

Kontakta oss
Pressrum
Lättläst
Öppna data

Samhällsplanering Hur planerar vi Sverige?

Så planeras Sverige
Om planeringssystemet och nationella mål för att vårt land ska utvecklas hållbart.
Utvalda sidor
Miljömålsarbete
Buller berör många

Regional planering
Efterfrågan på regionala planeringsperspektiv ökar.

Kommunal planering
Om kommunens arbete med fysisk planering och om vilka typer av planering det finns.
Utvalda sidor
Detaljplanering
Medborgardialog

Bostadsplanering
Bostadsmarknaden och våra boendevillkor ändras hela tiden och vi följer utvecklingen.
Utvalda sidor
Bostadsmarknaden
Kommunernas verktyg

Stadsutveckling
Stadsutveckling hanterar många komplexa frågeställningar som handlar om hur framtidens stä...
Utvalda sidor
Plattform för hållbar stadsutveckling
Miljonprogrammet

EU påverkar planeringen
EU har inget mandat eller ansvar inom fysisk planering men påverkar ändå planeringen.
Utvalda sidor
EU & bostadsmarknaden

Uppdrag
Boverket arbetar med många uppdrag för att utveckla ett hållbart samhälle.
Utvalda sidor
Plattform för hållbar stadsutveckling
PBL Kompetens

Senaste ändrade sidor
Tillsyn – arbetsgång, metoder och tydliga mallar f...
Handledning för anläggande och utveckling av campi...
Nyhetsbrev PBL Kompetens

Byggande Vad gäller för byggnader?

Om regler för byggande
Om de regelsystem som styr när du bygger nytt eller ändrar en byggnad.
Utvalda sidor
Om Boverkets byggregler, BBR
Om Boverkets konstruktionsregler, EKS

Bygga nytt, om eller till
Om vad som gäller när du bygger nytt, ändrar eller underhåller.
Utvalda sidor
Bygglov
Attefallshus

Säkerhet
Regler med mera som främst berör säkerhet ur olika aspekter för byggnader.
Utvalda sidor
Brandskydd
Personsäkerhet

Tillgänglighet & bostadsutformning
Bostäder och lokaler ska vara tillgängliga. I bostaden ska det dagliga livet fungera.
Utvalda sidor
Tillgänglighet
Rumshöjd

Hälsa och miljö i byggnader
Inomhusmiljön och vår hälsa påverkas av många faktorer.
Utvalda sidor
Miljöindikatorer
Ljus i byggnader

Byggprodukter
Byggprodukter som säljs, tillverkas eller används ska i de flesta fall vara CE-märkta.
Utvalda sidor
Tillverkare
Informationsmaterial om CE-märkning

Bygg & renovera energieffektivt
Det finns regelsystem för hur man ska bygga nytt och renovera energieffektivt.
Utvald sida
Nära-nollenergibyggnader i Sverige
Energikrav

Energideklaration
I Sverige utför certifierade energiexperter energideklarationen på uppdrag av säljaren.
Utvalda sidor
Sök energideklaration
Energideklarationens innehåll & sammanfattning

Vägledning om standarder
En standard är en lösning på ett återkommande problem.
Utvalda sidor
För byggmyndigheterna
Så här tas en standard fram

Uppdrag
Om pågående arbete kopplat till byggande till exempel ändringar av våra byggregler.
Utvalda sidor
Nya regler för asylboenden
Boverkets byggråd

Senaste ändrade sidor
Bärande stålkonstruktioner
Vad gäller för utförandet?
Finns undantag för specialtillverkade produkter?

Boende Vad kan du göra i ditt boende?

För dig som bor i villa

Information om att bygga om för dig som är villaägare.

Utvalda sidor

Bygga utan bygglov

Energideklaration

För dig som bor i bostadsrätt eller ägarlägenhet

Information för dig som har bostadsrätt eller ägarlägenhet.

Utvalda sidor

Ekonomisk plan för bostadsrättsföreningar

Energideklaration

För dig som bor i hyresrätt eller kooperativ hyresrätt

Information för dig som bor i hyresrätt eller kooperativ hyresrätt.

Utvalda sidor

Boendeinflytande

Ekonomisk plan för kooperativa hyresrätter

Hälsa & inomhusmiljö i ditt boende

Här kan du ta del av sådant som påverkar inomhusmiljön och hälsan.

Utvalda sidor

Buller

Luft och ventilation i bostäder

Säkerhet i ditt boende

Information om säkert boende som brandskydd, taksäkerhet och personsäkerhet.

Utvalda sidor

Brandskydd i bostaden

Taksäkerhet

Bostadsmarknaden

Boverket gör analyser och prognoser om utvecklingen på bostadsmarknaden.

Utvalda sidor

Indikatorer för bostadsbyggande

Läget på bostadsmarknaden

Bidrag & garantier Vilka bidrag kan du söka?

Finansiering

Information om finansiering för bostäder och bostadsbyggande.

Utvalda sidor

Finansiell rådgivning
Kreditgaranti

Villa

Information om vilka bidrag eller stöd du som äger en villa kan söka.

Utvalda sidor

Bostadsanpassningsbidrag
Radonbidraget har upphört

Bostadsrättshus

Information om stöd och kreditgarantier för dig som bor eller som bygger bostadsrätter.

Utvalda sidor

Kreditgaranti
Bostadsanpassningsbidrag

Ägarlägenhet

Information om stöd och annat för dig som bor i ägarlägenhet.

Utvalda sidor

Förvärvsgaranti
Kreditgaranti

Hyreshus

Om stöd och kreditgarantier för dig som äger, bor i eller bygger hyreshus.

Utvalda sidor

Kreditgaranti
Bostadsanpassningsbidrag

Skolor och lokaler

Nu går det att söka bidrag för att rusta upp skollokaler.

Utvalda sidor

Bidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöe...
Kulturlokaler - icke statliga

Kommuner

Nu går det att söka bidrag för att rusta upp skollokaler.

Utvalda sidor

Bidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöe...
Stöd till kommunala bostadsföretag

Bidrag i siffror – statistik

Här hittar du sidor med statistik för olika bidrag.

Sök bidrag, uppdatera och följ ditt ärende elektroniskt

Energimyndighetens solcellsbidrag
Investeringsstöd för äldrebostäder
Stöd för trygghetsbostäder
Hyresgarantier
Kreditgarantier

Lag & rätt Vad är det som gäller?

Boverkets författningssamling Här ser du vilka författningar som Boverket har gett ut.

Utvalda sidor

Gällande författningar
Boverkets regelskrivning

Lagar för planering, byggande & boende

Har har vi samlat lagar som är centrala för tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen.

Utvalda sidor

Plan- och bygglag (2010:900)
Plan- och bygglag (2010:900) på Sveriges riksdags webbplats. **Klicka**

I plan- och bygglagen (SFS 2010:900) finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden.

Lag (2006:985) om energideklaration för byggnader

Lag (2014:267) om energimätning i byggnader
Plan- och bygglag (2010:900)
Bostadsrättslag (1991:614)
Lag (2006:985) om energideklaration för byggnader
Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar
Miljöbalk (1998:808)
Lag (2012:838) om certifiering av vissa tjänster på energiområdet
Lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag
Boverkets författningssamling

Äldre lagar, regler & handböcker

Detta gällde när ditt hus byggdes. Här finns även äldre regler för planering.

Utvalda sidor

Äldre regler om planering
Äldre regler om byggande

Pågående regelarbete

Här hittar du information om pågående regelarbeten,

Senaste ändrade sidor

Extra remiss BBR
Remiss förslag till föreskrifter om stöd till utem...
Remiss om ändring om statsbidrag till skollokaler...

Från http://www.naturvardsverket.se/ 26 maj 2016

Naturvårdsverket

- Om Naturvårdsverket
- Kontakt
- Nyheter och press
- A–Ö

Vår natur Friluftsliv & jakt

Allemansrätten

- Det här gäller
- På teckenspråk
- På andra språk
- Informationsmaterial

Motortrafik i naturen

- Båtar och båtmotorer
- Fyrhjulingar och motorcyklar
- Handikapphjälpmedel och elcyklar
- Husvagn och husbil
- Snöskoter
- Vattenskoter

Skyddad natur

- Nationalparker
- Naturreservat
- Natura 2000
- Naturum
- Biosfärområden
- Världsarv
- Strandskydd
- Biotopskyddsområden
- Ramsarområden

Jakt

- Jaktkort och jägarexamen
- Jakt på klövvilt
- Jakt på rovdjur
- Jakt på säl

Djur och växter

- Råd om vilda djur
- Fridlysta arter
- Handel
- Sjukdomar
- Trafikolycka
- Rapportera upptäckter

Så mår miljön Fakta & statistik

Klimat och luft
- Klimat
- Luftföroreningar
- Luftstatistik
- Ozonskiktet

Vatten
- Avloppsvatten
- Försurade sjöar
- Miljöfarliga ämnen i havet
- Våtmark

Mark
- Avfall
- Deponier
- Förorenade områden
- Försurning

Växter och djur
- Biologisk mångfald
- Främmande arter
- Fåglar
- Fjärilar
- Rovdjur

Människa
- Buller
- Gifter i miljön

Statistik A-Ö
Kartor
Data, databaser och sökregister

Miljöarbete i samhället Miljömål & samverkan

Sveriges miljömål

Miljökvalitetsmålen
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Miljöarbete i Sverige
- Uppdelat efter område
- Regeringsuppdrag
- Miljöövervakning
- Forskning
- Viltförvaltning

EU och internationellt
- Sverige i världen
- Internationellt miljöarbete
- Miljöarbete i EU

Stöd i miljöarbetet Vägledning & lagar

Vägledningar
- Sök
- Artskyddshandboken
- Avfall
- Avlopp
- Buller
- Egenkontroll, miljörapportering
- Ekosystemtjänster
- Energihushållning
- Friluftsliv
- Förbränning
- Förorenade områden
- Genetiska resurser
- Gruvor
- Industri
- Industriutsläpp (IED)
- Jakt och vilt
- Kemikalier och miljögifter
- Luft och klimat
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Miljökvalitetsmålen
- Miljökvalitetsnormer
- Miljöledning
- Miljöskadliga subventioner
- Miljöövervakning
- Samhällsekonomisk analys
- Skyddade områden
- Tillsyn
- Trafik och transporter
- Täkter
- Utsläppshandel
- Vindkraft

Fler vägledningar

Rättsinformation
- **Miljöbalken** **Klicka**
- EU-förordningar och direktiv
- Annan lagstiftning
- Föreskrifter, allmänna råd
- Rättsfall, prövningsärenden
- Handböcker
- Beslut
- Ansökan om tillstånd
- Avgifter för tillsyn och prövning
- Straff och sanktioner

Remisser och Yttranden
- Remisser
- Yttranden

Forskning
- Forskningsbidrag, miljöforskningsanslaget
- Forskningsbidrag, Viltvårdsfonden
- Öppna utlysningar
- Stängda utlysningar

Bidrag
- Alvins fond för fågelskydd
- Anslag till friluftsliv
- Batterifonden
- Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder
- Ideella miljöorganisationer
- Klimatklivet
- LIFE
- Lokala naturvårdssatsningen
- E-tjänster

Från socialstyrelsen. se 27 maj 2016

Socialstyrelsen. Webbkartor

För allmänheten

Denna sektion riktar sig till allmänheten. Alla är välkomna att använda hela webbplatsen, men det kan vara bra att känna till att stora delar av webbplatsen är anpassade för yrkesverksamma i vård och omsorg.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

- Donationsregistret
  - Anmälan till donationsregistret
- Hitta rätt myndighet
  - Dina rättigheter i vård och omsorg
  - Sjukvård
  - Ekonomiskt bistånd
- Vill du göra en insats för ett ensamkommande barn?
- Socialtjänstens arbete med barn och unga – information för föräldrar
- I Äldreguiden kan du göra jämförelser av hemtjänstverksamheter och äldreboenden.

Mer hos andra

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
Folkhälsomyndigheten
1177 Vårdguiden

Jag arbetar med

Denna sektion av Socialstyrelsens webbplats riktar sig till yrkesverksamma i vård och omsorg och är uppdelad i olika yrkesområden.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

- Barn och familj
  - Barn som far illa
  - Graviditet och förlossning
  - BBIC
  - Barns hälsa
  - Barn och unga i socialtjänsten
  - Placerade barn och unga
  - Familjerätt
- Ekonomiskt bistånd
  - Riksnormen
  - Barnperspektiv
  - Utländska medborgare
  - Återbetalning
- Funktionshinder
  - Kunskapsstöd och utbildningsmaterial
  - Regelverk inom området
  - Statistik och utvärdering
- Hemlöshet
  - Omfattning
  - Vräkningsförebyggande arbete
  - Internationellt
  - Strategi mot hemlöshet
  - Vägledning
- Hälsoskydd
  - Hygien

- Smittförande och biologiskt avfall från vården
- Tillämpa miljöbalken
- Krisberedskap
  - Tjänsteman i beredskap
  - Skyddsutrustning
  - Kunskapscentrum
  - Risk- och sårbarhetsanalys
  - Stödstyrkan
  - Kamedo-rapporter
  - Allvarliga händelser
- Missbruk och beroende
  - ASI-intervjun
  - Kunskapsstöd och utbildningsmaterial
  - Missbruk under graviditeten
  - Regelverk
  - Sprututbytesverksamhet
  - Statistik och utvärdering

Palliativ vård

Psykisk ohälsa
- Barns psykiska hälsa
- Psykisk funktionsnedsättning
- Självmord
- Äldres psykiska hälsa
- Uppföljning av psykiatriområdet

Sjukdomar
- Andningsorganen
- Cancer
- Demens
- Diabetes
- Hjärta och kärl
- Psykiska sjukdom
- Rörelseorganen

Tandvård
- Anmälan om användning av amalgam
- Anmälan om tillbud med medicintekniska produkter
- Tandvårdsstöd

Vålds- och brottsrelaterade frågor
- Könsstympning/omskärelse av flickor och kvinnor
- Sex mot ersättning
- Brottsoffer
- Våld i nära relationer

Vårdhygien
- God hygienisk standard
- Basala hygienrutiner

Vård och omsorg för asylsökande med flera
- Hälso- och sjukvård och tandvård
- Social omsorg
- Hälsoundersökning

Äldre
- Avgifter
- Boende och stöd
- Demens
- Våld mot äldre
- Äldres hälsa
- Nationell värdegrund

Mer hos oss

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN

Ansöka & rapportera

Denna sektion av Socialstyrelsens webbplats riktar sig till yrkesverksamma i vård och omsorg och innehåller information hur du ansöker om bidrag, legitimation och tillstånd.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

Legitimation, intyg och specialistkompetens
- Legitimation
- Bevis, specialistkompetens
- Bevis, Europaläkare
- Intyg, arbete utomlands
- Förskrivningsrätt
- För arbetsgivare

Register
- Beställa data/statistik
- För uppgiftslämnare
- Begära registerutdrag
- Registerservice

Rikssjukvård
- Om rikssjukvård

Rättsliga rådet
- Fastställande av ändrad könstillhörighet
- Tillstånd till förlängd frystid för befruktade ägg
- Tillstånd till abort
- Tillstånd till sterilisering

Statsbidrag
- Aktuella statsbidrag

Mer hos oss

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN

Regler & vägledning

Denna sektion av Socialstyrelsens webbplats riktar sig till yrkesverksamma i vård och omsorg och innehåller lagtexter, evidensbaserade riktlinjer och annan vägledning.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

- Föreskrifter & allmänna råd (SOSFS)
  - Om SOSFS
- Klassificering och koder
  - Ladda ner
  - Diagnoskoder (ICD-10)
  - Diagnoskoder
  - Åtgärdskoder
  - Koder Funktionstillstånd
  - Klassifikation av socialtjänstens insatser och aktiviteter (KSI)
  - NordDRG
  - Andra kodverk
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
  - Webbföreläsning om Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem SOSFS 2011:9
- Ovanliga diagnoser
  - Andra informationskällor
  - Intresseorganisationer
  - Nya och reviderade diagnoser
  - Om ovanliga diagnoser
  - Samhällets stöd
  - Kompetenscentrum
- Regelverk
  - Handböcker
  - EU-direktiv

- Privat vård
- Tvångsvård
- Riktlinjer
  - Nationella riktlinjer
  - Försäkringsmedicinskt beslutsstöd
  - Nationella indikationer
- Terminologi
  - Pågående terminologiarbeten
  - Avslutade terminologiarbeten

Utveckling & kvalitet

Denna sektion av Socialstyrelsens webbplats riktar sig till yrkesverksamma i vård och omsorg och innehåller fakta, statistik och information om att utveckla och förbättra kvaliteten i vård och omsorg.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

- Effektivitet
  - Om effektivitet
- Evidensbaserad praktik
  - Att arbeta med evidensbaserad praktik
  - Metodguide
  - Bedömningsinstrument
  - Insatser
- Indikatorbiblioteket
  - God vård
  - Socialtjänst
-
-

Jämlik hälsa, vård och omsorg

- Jämlik hälsa
- Jämlik vård
- Jämlik socialtjänst
- Jämställdhet mellan könen
- Särskilda grupper

Ledningssystem

Nationell e-hälsa och gemensam informationsstruktur

- Nationell informationsstruktur
- Terminologi

Patientsäkerhet

- Riskområden
- Förebygga
- Avvikelserapportering
- Analysera och agera
- Förbättra
- Mat och näring

Statistik

- Statistik efter ämne
- Statistikdatabas
- Sveriges officiella statistik
- Beställa data/statistik
- För uppgiftslämnare

Öppna jämförelser

- Hälso- och sjukvård
- Barn och unga
- Ekonomiskt bistånd
- Funktionsnedsättning
- Äldreomsorg
- Missbruk och beroende

Övergripande ingångar

Här hittar du ingångar som berör aktuellt, publicerat och övergripande frågor om myndigheten Socialstyrelsen.

Dessa ingångar finns i denna sektion:

- Blanketter
- Frågor och svar
- Nyheter
  - Konferenser
  - Nyhetsbrev
  - Pressmeddelanden
  - Senast utgivna publikationer
  - RSS
- Om webbplatsen
  - Cookies
  - Dölj ditt besök
  - E-legitimation
  - RSS
  - Sociala medier
  - Sökhjälp
  - Tillgänglighet
  - Webbkarta
- Om Socialstyrelsen
  - Arbeta hos oss
  - Kontakta oss
  - Organisation
  - Remissvar
  - Upphandlingar
  - Verksamhetsförändringar
- Pressrum
  - Presstjänsten
  - Pressmeddelanden
  - Söka i diariet
  - Pressbilder
  - Nyhetsarkiv
  - Debattartiklar
  - Socialstyrelsens logotyp
- Publikationer/webbutik
  - Om köp och beställningar
  - Senast utgivna publikationer
  - E-böcker
  - Meddelandeblad
  - Alternativa format

Arbetsuppgifter för den nya regeringen.

Alla politikområden och ministrar behandlas i:
Sven Wimnell 30 maj 2016: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen ? Ny regering 25 maj 2016.
http://wimnell.com/omr36-39zzzr.pdf

De flesta ministrarna får inga eller små kommentarer, men där finns långa kommentarer till miljöministerns (84 sidor), socialförsäkrings- och hushållsministerns (40 sidor) och utbildningsministrarnas (28 sidor) arbete och en kortare kommentar till ministern för internationellt utvecklingssamarbete och klimat (6 sidor).

På sidorna för miljöministern finns också innehållet i hemsidorna hos Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting.

Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.

Påverkan från fysiska och sociala miljöer sker enligt vanor och traditioner och till en viss del enligt ofullständiga statliga regler.

Till en början påverkas människor av förhållandena i de hem de vistas i som barn och i de närmate omgivningarna. Sedan kommer påverkan vartefter mer och mer från miljöer utanför hemmet.

När skolan börjar blir det påverkan från lärare och klasskamrater. och mer och mer från verksamheter utanför hemmet som ingår i de 22 politikområdena. När grundskolan är slut ska alla ha ett visst mått av kunskaper och färdigheter.

I gymnasieskolan ökas knskaper och färdigheter på, med yrkeskunskaper eller kunskaper för högre studier och därefter blir det fråga om högskolestudier eller begynnande förvärvsarbete. Vid cirka 24 års ålder ska alla vara i förvärvsarbete.

Påverkningarna från de fysiska och sociala miljöerna blir vartefter mer och mer skiftande och resulterar i de många olika åsikter som finns i vuxenvärlden idag och som leder till svåra konflikter med i värsta fall krig.

Krigen är ett elände som mänskligheten borde ha förstått att undvika. Tyvärr ger konflikterna mycket lidande, som borde kunna slippas genom en förståndig planering av människorna verksamheter.

Planeringar har fyra viktiga moment: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli. De är det som ingår i de offentliga planeringarna av staternas och kommunernas verksamheter.

Mänskligheten har kommit så långt att den tycks tro att demokrati och mänskliga rättigheter är bra utgångspunkter för en bättre värld. Men det räcker inte bara med denna tro. Det behövs skicklighet med att tillämpa tron.

Att demokrati är bra har blivit ledande tanke bara de senaste hundra åren. Och det behövs en global demokrati som ligger ovanpå de nationella demokratierna som ännu är de vanligaste. Det vill säga att det behövs en världsplanering som planerar hur världen kan bli bättre.

Förenta nationerna, FN, är en sammanslutning av nästan alla värdens länder, men är konstruerad med ett säkerhetsråd som förhindrar en god planering.

Sveriges regering har ambitionen att bli medlem i säkerhetstådet och få möjlighet att styra världen till det bättre. Men regeringen har inte visat hur de vill styra. Regeringen bör starta en svensk världsplanering som visar hur vi vill förbättra världen.

Regeringen måste då ange hur de mänskliga verksamheterna har varit, är, kan bli och bör bli i olika dela av. Det är en svår uppgift, men något måste kunna visas upp. Regeringen har ministrar och departement som har tekniska möjligheter för detta.

http://wimnell.com/omr36-39zzzo.pdf:
I kapitel 4 har skrivits in några förutsättningar för ett arbete med en världsplanering. Regeringen får inget förslag utan det är ministrarna som ska komma med förslag som sedan kan kritiseras av oss alla andra.

I kapitel 5 ges förutsättningar för planeringar av Sveriges sex nya föreslagna regioner.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.

* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1, att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna,
behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1, att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav,
gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2, att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen,
gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2, att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna,
är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifika-tionssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbild-ning och de som har makt och ledande ställning i verk-samheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:

Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Den fundamentala påverkanskedjan

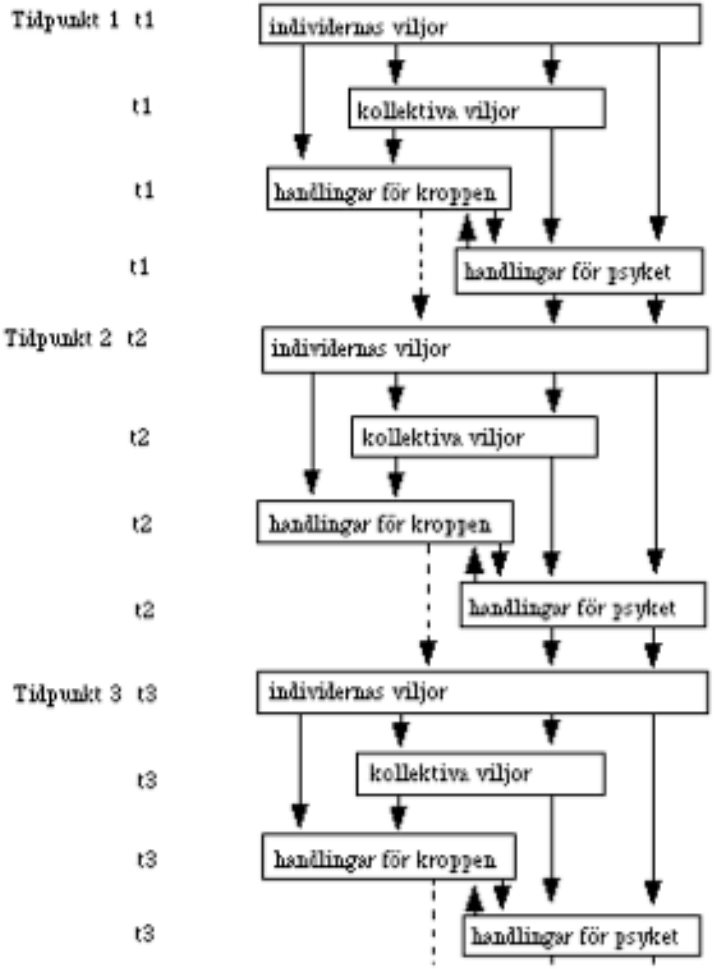

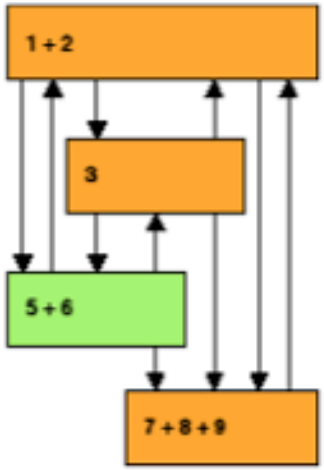

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

På område 4 i hemsidan http://wimnell.com har sambanden behandlats (första versionen 1999, justering 070208 och 100406 samt en hastig översyn 140410). Observera att område 4 på hemsidan är daterad 100410 och att det finns mycket som har tillkommit sedan dess. Se början på hemsidan.

Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har sedan 15 år tillbaka på hemsidan grupperats i 129 verksamhetsområden i huvudområden numrerade 1-9.

På Sven Wimnells hemsida på Internet, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika om-rådena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas i början av hemsidan i kronologisk ordning med den senaste allra överst. Adressen till hemsidan är http://wimnell.com

Utredningen den 1 oktober 2015 innehåller mycket omfattande och aktuella uppgifter om högskolor, forskning, klassifikationssystemet för verksamheter m m.
Sven Wimnell 1 oktober 2015: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som hjälp vid planeringen av framtiden.
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

Utredningen den 5 februari 2016 innehåller en sorts sammanfattning av arbetet med samhällsplaneringens problem t o m 4 februari 2016.
Sven Wimnell 5 februari 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett system för mänskliga verksamheter som kan hjälpa oss att forma framtiden. http://wimnell.com/omr36-39zzzk.pdf

Utredningen den 1 april innehåller en repetition av förslag och något om politik efter 4 februari 2016 till slutet av mars 2016.
Sven Wimnell 1 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Tillägg till utredningen 5 februari 2016. http://wimnell.com/omr36-39zzzl.pdf

Utredningen den 2 april innehåller tidningsartiklar efter 4 februari 2016.
Sven Wimnell 2 april 2016: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Tidningsartiklar och debattartiklar efter 4 februari 2016. http://wimnell.com/omr36-39zzzm.pdf

Utredningen den 4 april 2016 innehåller regeringens prioriteringar och förslag om regionplaneringar i Sverige.
Sven Wimnell 4 april 2016: Utvecklingens krafter. Levnadsförhållanden. Regeringens verksamheter och prioriteringar enligt hemsidan på internet 2 april 2016. Vad gör Kristina Persson ? Planering av Sverige. Utbildning och kultur. http://wimnell.com/omr36-39zzzn.pdf

Utredningen den 29 april 2016:
Sven Wimnell 29 april 2016: Vårbudgeten 2016, tidningsartiklar och förslag om en svensk världsplanering för svenska behov och planeringar för Sverige och 6 svenska regioner.
http://wimnell.com/omr36-39zzzo.pdf

Sven Wimnell 8 maj 2016: Hushållens levnadskostnader. Samhällskunskap, samhällsplanering. Sveriges regioner. Regionplanering. Förstamajtal 2016. Miljöpartiet. Oppositionen. Kungen
http://wimnell.com/omr36-39zzzp.pdf

Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

Välfärden i Sverige beror i första hand på hur hushållen har det.

Antal hushåll 2013

Med 1 person	37,7 % av alla hushåll
2 personer	31,3 %
3	12,4 %
4	12,3 %
5	4,3 %
6	1,2 %
7+	0,8 %

Utrymmesnormerna från boverket. Norm 3 1974
Målsättning
Ingen ska behöva sova i kök eller vardagsrun. Eget sovum till varje hushållsmedlem med undantag av gifta/sambor.

Definition av trångboddhet.
Fler än en boende per rum, kök och ett rum oräknade samt enpersons-hushåll i ett rum och kök eller mindre Finns samboende i hushållet. redueras rumskravet med ett rum.

Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd enligt norm 3

Enboende		2 rum
2 personer		3
Ensamförälder och Samboende med	1 barn	3
	2 barn	4
	3 barn	5
	4 barn	6

26 maj 2016:
Sverige bör ha en minister för hushållen och hushållsverksamheterna, som redovisar hur det var, är, kan bli och bör bli, och som ser till att de blir bra och att det blir jämn fördelning av välfärden.

*** Hushållet. Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d.**
Politik för en socialförsäkringsminister med ansvar för hushålls-verksamheter.
Socialförsäkringsministern bör kunna få sina uppgifter utökade och bli minister också för hushållsverksamheter

Hushållsverksamheter i korthet:
64 Hushållsarbeten. På 64 uppgifter om tillgång till service o d utanför hemmet. i stort sett verksamheter i alla andra politikom-råden. Personer som har det ovanligt besvärligt kan få hjälp av socialtjänspolitiken.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d, sopor.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien od, umgänge, fester.
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter, Kapital.
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
(Numren från SW klassifikationssystem)

Hushållen behöver inkomster som räcker till hushållsutgifterna. Inkomsterna kommer från förvärvsverksamheter, kapialavkastningar och socialförsäkringar m m.

Och hushållen behöver stöd och hjälp av olika slag.

Runt hushållen grupperar sig politikområden:

För förhållandet till utlandet och för förhållandena där:

*** Utrikespolitik.**
Politik för en utrikesminister.

*** Europapolitik.**
Politik för en EU-minister.

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.

*** Politik för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.**
Minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

Politik för Sveriges regioner och kommuner:

*** Miljö**
Politik för miljöminister för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner.

*** Transporter.**
Politik för en infrastrukturminister.

*** Jobb.**
Politik för en arbetsmarknads-och etableringsminister.

*** Näringar.**
Politik för en näringsminister.

*** Handel.**
Politik för en handelsminister.

*** Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.

Politik för verksamheter om förhållandet mellan människor o d:

*** Juridik.**
Politik för en justitieminister.

*** Sjuk- och hälsovård o d.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

*** Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
Politik för en barn- och äldreminister m med välfärd och socialtjänst o d

*** Utbildning. Forskning.**
Politik för utbildningsministrar.

*** Kultur, konst od .**
Politik för en kultursminister. Med demokrati.

*** Migration. Integration o d.**
Politik för en migrationsminister

*** Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för en inrikesminiser för brott och polis o d

För penningverksamheter:

.*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun

År 2014. 1 Kommun. 2 Landsting. 3 Statlig förvaltning och affärsverk 4 Näringslivet. 5 Övriga organisationer och offentliga institutioner.

Riket Sverige	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Riket	806 959	250 500	245 117	3 166 478	178 260
Män	171 669	53 229	119 642	1 998 991	73 435
Kvinnor	635 290	197 271	125 475	1 167 487	104 825

“**Fakta. Här är den nya regeringen (Från regeringen)**
Stefan Löfven (S), statsminister. Sitter kvar.
Isabella Lövin (MP), vice statsminister samt klimat- och biståndsminister. Ny titel.

Margot Wallström (S), utrikesminister. Sitter kvar.
Magdalena Andersson (S), finansminister. Sitter kvar.
Ibrahim Baylan (S), samordnings- och energiminister. Ny titel.
Alice Bah Kuhnke (MP), kultur- och demokratiminister. Sitter kvar.
Per Bolund (MP), finansmarknads- och konsumentminister, biträdande finansminister. Sitter kvar.
Sven-Erik Bucht (S), landsbygdsminister. Sitter kvar.
Mikael Damberg (S), närings- och innovationsminister. Sitter kvar med förändrat mandat.
Gustav Fridolin (MP), utbildningsminister. Sitter kvar.
Aida Hadzialic (S), gymnasie- och kunskapslyftsminister. Sitter kvar.
Helene Hellmark Knutsson (S), minister för högre utbildning och forskning. Sitter kvar.
Peter Hultqvist (S), försvarsminister. Sitter kvar.
Anna Johansson (S), infrastrukturminister. Sitter kvar.
Morgan Johansson (S), justitie- och migrationsminister. Sitter kvar.
Ylva Johansson (S), arbetsmarknads- och etableringsminister. Ny titel.
Åsa Regnér (S), barn-, äldre- och jämställdhetsminister. Sitter kvar.
Ardalan Shekarabi (S), civilminister. Sitter kvar.
Annika Strandhäll (S), socialförsäkringsminister. Sitter kvar.
Gabriel Wikström (S), folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister. Sitter kvar.
Anders Ygeman (S), inrikesminister. Sitter kvar.
Ann Linde (S), EU- och handelsminister. Ny i regeringen.
Peter Eriksson (MP), bostads- och digitaliseringsminister. Ny i regeringen.
Karolina Skog (MP), miljöminister. Ny i regeringen. “

Näringslivet. **Se:**
Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

Innehåll
Sid

Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.

3 LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE
http://www.lo.se

40 TCO. Tjänstemännens Centralorganisation.
TCO

74 SACO, Sveriges akademikers centralorganisation.
http://www.saco.se

99 SN. Svenskt Näringsliv.
http://www.svensktnaringsliv.se/

132 Företagarna.
http://www.foretagarna.se

149 Statistisk årsbok för Sverige 2014.
Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet

152 Arbetsförmedlingen 3 april 2014
http://www.arbetsformedlingen.se

161 Andra företagareföreningar

163 Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

Det finns adresser till organisationerna så att läsaren själv kan datera upp till dagens färhållanden.

Från SN. Svenskt Näringsliv.http://www.svensktnaringsliv.se/ återges här några saker från deras hemsida den 16 maj 2016.

"Vad är Näringslivets Yrkesklassifikation och SSYK?

NYK14 Näringslivets Yrkesklassifikation 2014 har tagits fram av Svenskt Näringslivs medlemsorganisationer. Grunden är Standard för svensk yrkesklassificering, SSYK.
.
SSYK är ett internationellt yrkeskodsystem som används för att producera yrkesstatistik som grund för beslut om arbetsförmedling, utbildning, forskning m.m.

Nyligen tog svenska myndigheter fram en ny yrkesklassifikation, SSYK 2012, som Medlingsinstitutet, MI, och Statistiska centralbyrån, SCB, har beslutat ska vara Sveriges nya standard för yrkesklassificering. Samtidigt har Svenskt Näringsliv och medlemsorganisationerna moderniserat sin yrkesklassifikation som bygger på SSYK 2012. De nya klassifikationerna visar på ett bättre sätt än tidigare vilka yrken det finns i näringslivet.

Genom att företaget gör sin yrkesklassifikation i Näringslivets Yrkesklassifikation 2014 – där yrkeskoden är sex siffror – har företaget samtidigt gjort klassifikationen enligt SSYK – där yrkeskoden består av de fyra första siffrorna. Den praktiska betydelsen är att företaget undviker att göra dubbla klassifikationer.

De nya klassifikationerna kommer att användas första gången i lönestatistikundersökningen 2014. Statistikinsamlingen sker i september 2014. Företaget lämnar löneuppgifter baserade på Näringslivets Yrkesklassifikation till Svenskt Näringsliv. Det räcker för att Svenskt Näringsliv ska kunna ta fram lönestatistik både till medlemsorganisationen och till SCB och MI. Därmed begränsas uppgiftslämnarbördan för företaget.
NYK-supporten - svar på frågor om klassifikationen
Här kan du få svar på frågor om den nya klassifikationen och hur du använder verktyget för NYK-koder. Telefon: 08 - 50 555 920
E-post: support@nyk.svensktnaringsliv.se "

" Näringslivets yrkesklassifikation

För att lönestatistik ska kunna tas fram behövs en klassifikation av yrken i näringslivet. En ny yrkesklassifikation börjar nu tillämpas. Det är viktigt att alla företag för in de nya yrkeskoderna i sina löne- eller HR-systemet. På denna webbplats får företag hjälp med vilka yrken och yrkeskoder som är vanligast uppdelat per bransch. Vår support kan också ge dig råd.3:40

Svenskt Näringslivs och medlemsorganisationernas lönestatistik är av stor betydelse vid exempelvis löneförhandlingar. Lönestatistiken är ett viktigt faktaunderlag för parterna, men statistiken används också av medlemsorganisationerna vid rådgivning till företagen.

Att ta fram lönestatistik är också ett myndighetsansvar. Medlingsinstitutet, MI, svarar för Sveriges officiella lönestatistik och Statistiska centralbyrån, SCB, samlar in statistikuppgifter från företagen och från den offentliga sektorn. Statistiken används både i Sverige och genom Eurostat i övriga Europa för beräkningar av samhällsekonomins utveckling. Genom ett samarbete mellan Svenskt Näringsliv och

myndigheterna levererar Svenskt Näringsliv lönestatistik till SCB. Utan det samarbetet skulle företagen få lämna dubbla uppgifter, dels till Svenskt Näringsliv och dels till SCB.

NYK 14 Yrkeskoder i Excelformat »
(XLSX: 123.5kB)

NYK 14 Yrkeskoder i PDF-format »
(PDF: 1.3MB)

“ SNs hemsida

http://www.svensktnaringsliv.se/
PLAY
FRÅGOR VI ARBETAR MED
VÅRT MATERIAL
KALENDARIUM
REGIONKONTOR
OM OSS “

“ Så är företagsklimatet i Sveriges kommuner

Företagsklimat.se »

Välkommen till foretagsklimat.se
Här hittar du resultatet från Svenskt Näringslivs årliga undersökning av företagsklimatet i Sveriges 290 kommuner. Hitta din kommun via någon av sökrutorna.

Den 24 maj 2016 släpper vi årets enkätresultat. “

“ Företagsamheten 2016 Sverige riket_2016.pdf

Inledning 2
Så genomförs undersökningen 2
Vem är företagsam? 3

1. Sammanfattning 4
Rekordnoteringar för företagsamheten 4
Stigande företagsamhet i samtliga län 4
Lägsta nyföretagsamheten bland unga på över tio år 4
Ökad företagsamhet inom välfärdssektorn 4

2. Företagsamheten på uppgång 5
Stigande andel företagsamma kvinnor 5
Regionala skillnader i företagsamhet 6
Kvinnors företagsamhet ökar i samtliga län..... 6
Oförändrad företagsamhet bland de yngre 7
Företagsamheten i Sveriges kommuner 7

3. Nyföretagsamheten ökar igen 10
Stigande nyföretagsamhet i de flesta län 11
Fortfarande högst nyföretagsamhet bland kvinnor i Stockholms län .11
Stor regional spridning för de yngres nyföretagsamhet 12
Nyföretagsamheten ofta hög i företagsamma kommuner 13

4. Företagsamheten inom välfärdssektorn 15
Ökad företagsamhet inom välfärdssektorn 15
En majoritet kvinnor bland företagsamma inom välfärdssektorn 16
Flest företagsamma inom välfärdssektorn i Danderyd och Vaxholm 17
Stor regional spridning för företagsamma kvinnor i välfärdssektorn 18

5. Appendix Tillväxt . Avslut 19

6. Källhänvisningar..... 22”

“ Handbok om företagsklimat.

Handbok för ett bättre lokalt företagsklimat
RAPPORT Publicerad **11 december 2014**

Det här är en bok för dig som är politiker. Den ger kunskap om och inspiration till hur du kan ge företagsamma människor i din kommun bättre förutsättningar.

Det tas många goda initiativ i kommunerna idag. Att ha kraften att förverkliga goda idéer är det som driver utvecklingen av kommunen och företagsklimatet framåt. Din kunskap och dina initiativ är avgörande för ett bättre företagsklimat. Du kan göra skillnad.

Ladda ner Handbok bättre företagsklimat (PDF: 5.0MB) “

“ **HALLÅ DÄR...** Carolina Brånby, ansvarig för Företagsklimat. I dagarna får alla kommunpolitiker handboken om företagsklimat. Berätta om boken!

Varför behövs en handbok om företagsklimat?
– Företagsklimatet behöver bli bättre i Sverige. Dels för att vi ska kunna hävda oss i den internationella konkurrensen, dels för att vi behöver fler företag, jobb och tillväxt för att kunna fortsätta utveckla välfärden i Sverige.

Vilka är den till för?
– Boken riktar sig främst till de politiker som leder kommunerna under den här mandatperioden.

Vad innehåller boken?
– Boken bjuder på inspiration, goda exempel och konkreta tips för att stärka och stötta företagen – och därmed kommunen. Vi fokuserar på det som kommunpolitiker kan påverka, till exempel dialog med de företagsamma, kommunal service, attityder till företagande, kompetensförsörjning, upphandling och annat som berör företagsklimatet.

Vilka utmaningar står kommunpolitiker för idag vad gäller företagsklimatet?
– Det område som företagen upplever mest bekymmersamt är kompetensförsörjningen. För att matchningen ska fungera behöver kommunerna tänka nytt. Vuxenutbildning och en förvaltningsorganisation där näringslivschefen har en nyckelroll är något som fler kommuner behöver satsa på om företagsklimatet ska bli bättre.

– För att stärka företagen och därmed jobbskapandet behöver många kommuner tänka strategiskt på hur de gör affärer med näringslivet.

– Dessutom delar kommunerna företagens situation där ständiga förbättringar är avgörande för bra service och leverans. Politikerna behöver skapa effektiva förvaltningar som agerar möjlighetsinriktat både i tillstånds- och tillsynsärenden.

Varför är det viktigt att prioritera företagsklimatet?
– Alla politiker vill leverera så bra välfärd som möjligt. När politiska beslut tas som stärker företagen ger det förutsättningar för fler jobb, skatteintäkter och därmed mer välfärd. “

Förord Sid 5

1 Tydligt ledarskap 6
1.1 Tydlig strategi avgör
1.2 Strategier och riktlinjer för ett bättre företagsklimat

2 Dialog 18
2.1 Kontaktytor med företag
2.2 Information

3 Attityd och service 30
3.1 Attityder är avgörande
3.2 En väg in – effektiv service och rådgivning

4 Effektiv förvaltning 36
4.1 Företagslots – för rådgivning och effektiva tillstånd
4.2 Tjänstegarantier
4.3 Tillstånd, tillsyn och avgifter – tillämpning av lagar och regler

5 Affärsmässig kommun 54
5.1 Upphandlingar
5.2 Valfrihetssystem

6 Samverkan skola och näringsliv 64
6.1 Skolans viktiga roll
6.2 Entreprenörskap och nyföretagande

7 Kompetensförsörjning 74
7.1 Yrkesvux – en nyckel till matchning

8 Lokalt företagsklimat 82
8.1 Enkätfrågorna
8.2 Ranking
8.3 Så här funkar foretagsklimat.se Svenskt Näringsliv kontakt
Register 92

Svenskt Näringsliv. Våra regionkontor

Regionverksamheten omfattar 21 kontor i Sverige och företräder Svenskt Näringsliv i regionala sammanhang. Vi arrangerar seminarier, träffar företagare och för dialog med politiker.

Kontaktuppgifter

centralt ansvariga för våra regionkontor är: **Anders Edholm »** **Kristina Udden »** **Anneli Sirsjö »** **Christer Östlund »**

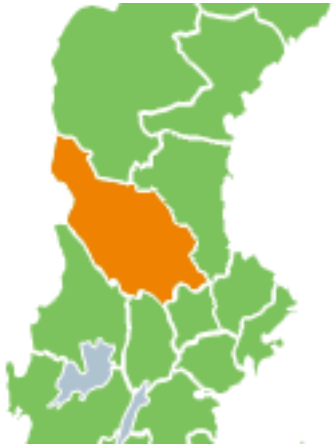

Falun Svenskt Näringsliv Ölandsgatan 6 Box 1958 791 19 Falun
TEL:023-580 00 **Till kontorets hemsida »**

Gotland Svenskt Näringsliv Hamngatan 3 621 57 Visby
TEL:070 281 6447**Till kontorets hemsida »**

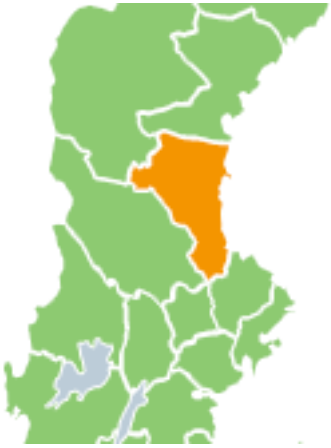

Gävle Svenskt Näringsliv Drottninggatan 27 803 11 Gävle
TEL:026-54 36 90 **Till kontorets hemsida »**

Göteborg Svenskt Näringsliv Södra Hamngatan 53 Box 404
411 06 Göteborg TEL:031 - 62 94 00 **Till kontorets hemsida »**

Halmstad Svenskt Näringsliv Kristian IV:s väg 3 Box 880
301 18 Halmstad TEL:035 - 18 20 40 **Till kontorets hemsida »**

Jönköping Svenskt Näringsliv Skolgatan 4 Box 445 553 16 Jönköping
TEL:036-30 32 00 **Till kontorets hemsida »**

Karlshamn Svenskt Näringsliv Drottninggatan 83 374 38 Karlshamn
TEL:0454-347 48 **Till kontorets hemsida »**

Kalmar Svenskt Näringsliv Gröndalsvägen 19 B 392 36 Kalmar
TEL:+46-480-44 55 50 **Till kontorets hemsida »**

Karlstad Svenskt Näringsliv Drottninggatan 21 652 25 Karlstad
TEL:054-14 27 70 **Till kontorets hemsida »**

Linköping Svenskt Näringsliv Näringslivets Hus, Ågatan 9 Box 388 581 04 Linköping TEL:013-25 30 00 **Till kontorets hemsida »**

Malmö Svenskt Näringsliv Jörgen Kocksgatan 1B Box 186 20121 Malmö TEL:040-35 25 00 **Till kontorets hemsida »**

Luleå Svenskt Näringsliv Storgatan 9, 1 tr Storgatan 9972 38 Luleå TEL:0920-679 70**Till kontorets hemsida »**

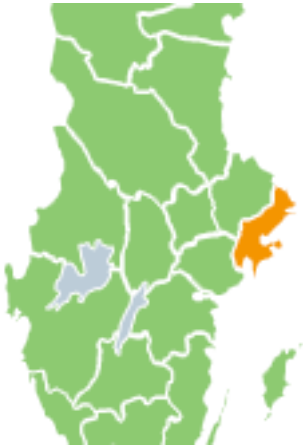

Stockholm Svenskt NäringslivStorgatan 19 114 82 Stockholm TEL:08 762 70 00 **Till kontorets hemsida »**

Sundsvall Svenskt Näringsliv Torggatan 4, 3 tr Box 210
851 04 Sundsvall TEL:+46-60-16 73 00**Till kontorets hemsida »**

Umeå/Skellefteå Svenskt NäringslivBrogatan 4 903 25 Umeå
TEL:090-71 82 86 **Till kontorets hemsida »**

Södermanland Svenskt Näringsliv Storgatan 19 114 82 Stockholm
TEL:08 553 431 23 **Till kontorets hemsida »**

Uppsala Svenskt Näringsliv Bangårdsgatan 13 753 20 Uppsala
TEL:018-71 10 00 **Till kontorets hemsida »**

Västerås Svenskt Näringsliv Expectrum Kopparbergsvägen 10 722 13 Västerås TEL:08-553 430 70 **Till kontorets hemsida »**

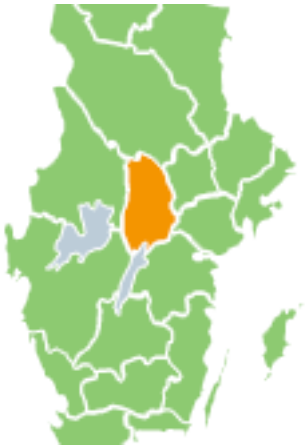

Örebro Svenskt Näringsliv Köpmangatan 23–25 702 23 Örebro TEL:019-19 57 00 **Till kontorets hemsida »**

Växjö Svenskt Näringsliv Kungsgatan 1 B 352 30 Växjö TEL:0470-74 84 00 **Till kontorets hemsida »**

Östersund Svenskt Näringsliv Pedagogens väg 2 831 40 Östersund TEL:063-14 10 95 **Till kontorets hemsida »**

http://www.arbetsformedlingen.se

Webbkarta den 16 maj 2016

- För arbetssökande
  - Lediga jobb
    - Platsbanken som app
    - Söktips i Platsbanken
    - Rekryteringsträffar
    - Sök sommarjobb
      - Appen Sommarjobba
    - Jobba utomlands
      - EU/EES och Schweiz
      - Norden
      - Utanför EU/EES och Schweiz
      - Andra möjligheter
      - Aktuella aktiviteter
    - Kultur Media
      - Kultur- och nöjesbanken
      - Bildbanken
      - Andra webbplatser inom kultur och media
      - Jobb i Europa
      - Operalärling
    - Andra jobbsajter
  - Tips och råd
    - Cv - så gör du
    - Personligt brev
    - Jobbintervju
    - Referenser
    - Lön och förmåner
    - Anställningsformer
    - Anställningsavtal
    - Webbinarier
    - Sociala medier
  - Yrke och framtid
    - Yrken A-Ö
      - Inspireras av ...
      - Månadens intervju
      - Yrkesfilmer
      - För dig som är ny i Sverige
      - Annorlunda jobb
    - Yrkeskompassen
    - Yrkesguiden
    - Tester och guider
      - Att välja yrke
      - Framtid och karriär
      - Intressetest
      - Självskatta dina kompetenser
    - Arbetsmarknadsutbildningar

- Utbildningar och studier
- Starta eget företag
  - Direkthandel
  - Franchising
- Informationsträffar om yrken, studier och starta eget
- Utbildningsjournalen
- Ung
  - Tack
  - Vad vill du veta mer
- Stöd och service
- Ta del av våra aktiviteter
- Ersättning från a-kassa
- Få extra stöd
  - Nyarbetslös/varslad?
  - Är du under 25 år?
  - Ny i Sverige?
  - Arbetslös länge?
  - Har du en funktionsnedsättning?
  - Validera din kompetens
- Ersättning vid program och resor
- Platsjournalen
  - Om Platsjournalen
  - Prenumerera
  - Utebliven tidning
  - Tidigare nummer av Platsjournalen
- Blanketter och broschyrer
  - Broschyrer
  - Faktablad
  - På andra språk
- Uppgifter om dig i vårt register
- Nyheter
- Min sida
- Rapportera dina aktiviteter
  - Problem att rapportera?
- Min profil
- Skriv in dig
- Din handlingsplan
- Komplettera dina meriter
- För arbetsgivare
- Hitta medarbetare
- Rekryteringsträff
- Sök cv
- Rekrytera utomlands
  - Checklista
  - Gränslös rekrytering
  - Au pair
  - Rekryteringsmässor i Europa
- Rekrytera inom kultur och media

- Kultur- och nöjesbanken
- Bildbanken
- Andra webbplatser inom kulturområdet

Rekrytera inom bygg

Rekrytera inom sjöfart

Rekryteringsguide

- Anställningsintervju
- Anställningsvillkor
- Behov
- Diskriminering
- Introduktion
- Kostnader
- Kravprofil
- Löneförhandling
- Platsannons
- Referenser
- Rekryteringsvägar
- Slutliga valet
- Urval
- Återkoppling

Andra webbplatser för rekrytering

Våra erbjudanden

- Se kraften!

Blanketter och broschyrer

- Broschyrer
- Faktablad

Nyheter

Annonsera

- Annonsera direkt
- Direktöverförda annonser
- Annonsera utan konto
- Annonsera i Platsjournalen
- Företagslogotyp
- Besöksfrekvens
- Sök annons med ID-nummer
- Villkor för att annonsera

Anställningsstöd

- Nystartsjobb
- Yrkesintroduktion
- Särskilt anställningsstöd
- Instegsjobb
- Traineejobb
- Extratjänst
- Lönebidrag
- Vill du ta emot en praktikant?
- Praktik i staten

Anmäl varsel

Min sida

Skapa konto
Om Min sida

Om oss
Vår verksamhet
Verksamhet
Uppdraget
Vision och värdegrund
Ledningsfilosofi
Vår förnyelseresa
Organisation
Styrelse
Ledningsgrupp
Regioner och marknadsområden
Styrning och resultat
Budget och ekonomi
Resultat
Lagar och regler
Policys
Etablering av nyanlända
Om etableringsuppdraget
Insatser för nyanlända
Frågor och svar om etableringsuppdraget
Etableringsuppdraget i siffror
Främjandemedel för arbetsmarknadens parter

Internationellt
EU-samarbetet
Eures
Wapes
Internationellt utvecklingssamarbete
Projekt och samarbeten
Projekt
Kompletterande aktörer
Rehabilitering till arbete
Lokal- och servicesamverkan
Sociala insatsgrupper
Skolmaterial
Samverkan med kommuner för att minska ungdomsarbetslösheten
Myndighetssamverkan mot den organiserade brottsligheten
Myndighetssamverkan it-tillgänglighet
Samverkan kring nyanlända
Historia
Rapporter

- Remissvar
- Statistik/prognoser
  - Månadsstatistik
  - Veckostatistik
  - Varselstatistik
  - Tidigare statistik
  - Fakta om statistiken
    - Definitioner och förklaringar
  - Prognoser
    - Syfte och resultat
    - Intervjuundersökningen
    - Historik
- Pressrum
  - Pressmeddelanden
  - Debattartiklar
    - Arkiv
  - Nyheter
  - Sjöberg bloggar
  - Pressbilder
    - Generaldirektören
    - Ledningen
    - Styrelsen
    - Regiondirektörer och marknadsområdeschefer
    - Medarbetare
    - Genrebilder
    - Logotyp
  - Kalender
  - Presskontakter
  - Prenumerera
- Jobba hos oss
  - Sök jobb hos oss
    - Anmäl återanställningsrätt
- För leverantörer
  - Aktuella upphandlingar
  - Planerade upphandlingar
  - För anbudslämnare
    - Att bli leverantör
    - Att tänka på vid anbudsgivning
    - Utvärdering
    - Hur man klagar
    - Mervärdesskatt
    - Begära ut anbud
  - Fakturor och e-handel
    - E-handel
    - E-faktura
    - Enkät
  - Om etableringslots

- För kompletterande aktörer, utbildningsleverantörer och kommuner med utbildningskontrakt
  - Stöd och matchning
  - Kommuner med utbildningskontrakt
  - Etableringslots
  - Introduktion till arbete
  - Utbildning
  - Snabbspåren
  - Kontakt
- Uppföljning kompletterande aktörer och utbildnings-leverantörer
- För kommuner

Lagar och regler

- Lag och förordning
- Föreskrifter och allmänna råd

Globalmeny

Kontakt

- Hitta din arbetsförmedling
- Service via telefon
- Kontakt för arbetsgivare
- Nöjd eller missnöjd?
- Teknisk support
- Sociala medier

Other languages

- About us
  - Our service
  - Our organisation
  - Our finances
  - Praise or complaints?
  - Contact
- Activity report
- Financial support for jobseekers
- Support and matching
- Self-assessment
- New rules for activity support and development allowance
- Do you want to work in Sweden?
- Your first EURES job
  - Employer
  - Jobseeker
- International cooperation
  - EU cooperation
  - Eures
  - Wapes
  - Development cooperation
- Brochures, reports and forms

Teckenspråk

Boka tolk när du skriver in dig på Arbetsförmedlingen

Få hjälp av en dövkonsulent

Dövkonsulenter

Aktivitetsrapportering

Tolkstöd när du söker arbete

Extra stöd när du söker arbete

Du som är anställd och behöver tolk

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Lättläst

Om Arbetsförmedlingen

Att skriva en jobbansökan

CV

Personligt brev

Referenser

Hitta ditt nya arbete genom oss

Så här gör du för att bli inskriven

Att bli bättre på att söka jobb

Att hitta lediga jobb

Att söka akassa

Du kan få hjälp av vår personal

Du ska ha en handlingsplan

Därför är det viktigt att vara inskriven

Information om olika jobb och om att studera

Prata med

Träffar med arbetsgivare

Vi skyddar det du talar om

Sprid ditt CV

Sök jobb på bemanningsföretag

Praktik eller annat stöd

Sök jobb på flera olika sätt

Stöd till dig som har nedsatt arbetsförmåga

Stöd till dig som är ny i Sverige

Kontakta oss på Arbetsförmedlingen

För arbetssökande

För arbetsgivare

Arbetsförmedling i länen:

Arbetsförmedling: Blekinge län

Arbetsförmedling: Dalarnas län

Arbetsförmedling: Gotlands län

Arbetsförmedling: Gävleborgs län

Arbetsförmedling: Hallands län

Arbetsförmedling: Jämtlands län

Arbetsförmedling: Jönköpings län

Arbetsförmedling: Kalmar län

Arbetsförmedling: Kronobergs län

Arbetsförmedling: Norrbottens län

Arbetsförmedling: Skåne län

Arbetsförmedling: Stockholms län

Arbetsförmedling: Södermanlands län

Arbetsförmedling: Uppsala län

Arbetsförmedling: Värmlands län

Arbetsförmedling: Västerbottens län

Arbetsförmedling: Västernorrlands län

Arbetsförmedling: Västmanlands län

Arbetsförmedling: Västra Götalands län

Arbetsförmedling: Örebro län

Arbetsförmedling: Östergötlands län

Handelsbanken. Norra Sverige Storgatan 48 Box 1002 901 20 Umeå 090-15 45 00 **Kontor i Norra Sverige**

Handelsbanken. Mellansverige Nygatan 20 Box 196 801 03 Gävle 026-17 20 60 **Kontor i Mellansverige**

Handelsbanken. Stockholm Kungsträdgårdsgatan 2 106 70 Stockholm 08-701 10 00 **Kontor i Stockholm**

Handelsbanken.Östra Sverige Ågatan 7 Box 421 581 04 Linköping 013-28 91 00 **Kontor i Östra Sverige**

Handelsbanken. Västra Sverige Östra Hamngatan 23 405 40 Göteborg 031-774 80 00 **Kontor i Västra Sverige**

Handelsbanken. Södra Sverige Södergatan 10 205 40 Malmö 040-24 56 00 **Kontor i Södra Sverige**

Det som nu här har behandlats är sidorna 267 - 325 i
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Sidorna före sidan 267 innehåller förteckningar till Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp, enligt innehållsförteckningen som upprepas på nästa sida.

I kapitel 2 kommer kopior av debattartiklar i DN-

Innehållet i Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:

Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.

http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Innehåll:

Sida

3 **Sveriges regioner.**

10 **Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp**.
Kompletteringar har skett den 14 och 16 maj 2016:
För varje län har lagts till:
* Skattesatser 2016 i kommuner, län riket. Uppgifter från SCB.
* Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun år 2014 för kvinnor och män. Uppgifter från SCB.
* Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad, Uppgifter från boverkets intervjuundersökningar presenterade i maj 2016.
* Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun År 2014. Uppgifter från SCB.
* Svenskt Näringslivs hemsidor för länen.
* Arbetsförmedlingarna i länen.
* Handelsbanken

11 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

29 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

55 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

74 4) Gotlands och Stockholms län.

84 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

106 6) Blekinge och Skåne län.

119 **Detaljer om kommunerna. Folkmängd per tätort och småort per kommun 2005 (enligt SCB)**

121 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

144 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

177 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

200 4) Gotlands och Stockholms län.

212 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

246 6) Blekinge och Skåne län.

267 **Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning.**

277 **Några kommentarer den 14 maj 2016.**

280 **Innehållet i hemsidor hos boverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen samt arbetsuppgifter för den nya regeringen.**

293 **Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.**

294 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

297 Utvecklingens krafter

298 Systemet för mänskliga verksamheter

301 Den fundamentala påverkanskedjan

303 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

305 Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

307 Näringslivet.

308 Svenskt Näringaliv

317 Arbetsförmedlingen

324 Handelsbanken

<u>Slusats</u>
<u>Det kan vara lämpligt att ha</u>
290 kommuner,
6 stora självständiga regioner,
21 länsstyrelser samt
6 statliga regionstyrelser för planering av verksamheter som rör regionala förhållanden i de 6 stora områdena.

Regionstyrelserna kan ligga direkt under regeringen eller ha myndighetskaraktär. Det viktiga är att staten får planeringar för de 6 stora regionerna som de nu inte tycks ha och som behövs. Regeringen behöver ha en regionminister som kan hantera regionerna. Det kan vara klimat-och miljöministern som omvandlas till klimat- och regionminister. De 6 regionstyrelserna ska styras av klimat- och regionministern, som ska ha en rikspolitik som grund som ska innehålla statens krav på regionernas och kommunernas fysiska och sociala miljöer. Länsstyrelserna som har lång tradition blir kvar för kontinuiteten och får tillsyn över länen.

Man ska få kvar självständigheten i kommuner och regioner och samtidigt ha en statlig styrning med hjälp av de statliga regionstyrelserna. Man kan skilja mellan planeringar och beslut. Planeringarna ska följa processerna hur det var och är, kan bli och bör bli.

Kommunerna och de själständiga regionerna måste förbättras enligt vad man lärt sig nu. Det som tillkommer är den statliga planeringen, som lider av stor brist nu.

Kapitel 2: Kopior av några de-battartiklar i DN,

”Statens sena beslut har bromsat kampen mot viruset”

När staten har agerat snabbt och resolut under coronakrisen – och i samverkan med SKR, regionerna och kommunerna – så har det gett resultat. Men sena eller uteblivna beslut, liksom långdragna processer, har däremot skapat svårigheter i stället för möjligheter, skriver Sveriges kommuner och regioners tre ordförande.

DN. DEBATT 201209

Vi lär medan vi bekämpar covid-19. Pandemin är fortfarande en ny och utmanande situation för oss alla. Det är därför viktigare att tillsammans dra lärdomar än att försöka två sina händer genom att peka finger mot andra. En nations ledarskap behöver bygga på att samla och kraftsamla, inte på att splittra. Alla vi som har ansvar, behöver ta vår del av ansvaret och vara tydliga i det.

Varje dygn kämpar 1,2 miljoner anställda i välfärden med att vårda sjuka, bekämpa smittspridning och hantera konsekvenserna av pandemin. Även om vi lärde oss mycket under våren, så är utmaningen fortfarande stor. Brister eller misstag, oavsett om de görs av enskilda individer eller är av strukturell karaktär, ska rättas till. Kommuner och regioner tar kritik på allvar.

Regioner och kommuner har ansvaret för välfärden lokalt och regionalt, varje dag oavsett om en kris pågår eller ej. Vi har också att hantera konsekvenserna av den strategi som beslutats nationellt. Staten måste tydliggöra spelreglerna. Just nu tycks det bli fel hur regioner och kommuner än gör. Sätter vi in åtgärder för att minska smittspridning så kritiseras det och avvaktar vi statens agerande, så får vi kritik för det.

Pandemin tas av vissa som intäkt för att ansvaret för vissa kärnverksamheter bör ligga hos staten. Normalt sett har vi en rätt sansad diskussion om den svenska styrmodellen med flernivåstyre, men pandemin har skruvat upp tonläget. Mot en robust, och genom finans- och flyktingkriser beprövad modell, står enkla lösningar om att staten ska kliva in och styra mer. Som vi ser det, bör staten använda sitt mandat till det som är dess monopol: att skapa stabila planeringsförutsättningar och undanröja försvårande hinder. Tidigare erfarenheter visar att resultaten inte blir så goda om myndigheter som i vanliga fall inte arbetar med en fråga, kommer in för att lösa en fråga under kris. Att upprätthålla ansvarsprincipen – en av krishanteringens grundprinciper – är central.

Ett aktuellt exempel är vaccinationen mot covid-19. Regeringen har gett besked om 300 miljoner kronor i ett startbidrag till regionerna, vilket är bra. Nu behöver vi snabba besked om legala, praktiska och bredare finansiella förutsättningar. De diskussioner om en överenskommelse som nu pågår mellan regeringen och SKR har goda förutsättningar för att snart vara i hamn. Det krävs för att vi i Sverige ska säkra vaccinering med start efter årsskiftet och ger regionerna möjlighet att klara sitt åtagande.

Staten styr över för medborgarna viktiga verksamheter. Är det Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan eller Polisen som ska stå modell för hur välfärdstjänster ska utformas och ledas regionalt och lokalt? Det tycks som att förespråkarna av mer centralisering ser förebilder i hur dessa statliga verksamheter klarar närvaron och servicen lokalt.

Det är varken sakligt eller professionellt att, med coronakrisen som grund, göra stora omorganiseringar, särskilt inte när de som säger sig förespråka detta inte kan visa på några realistisk alternativ.

Samverkan och tillit mellan region, kommun och stat är en nyckel till framgång. Tilliten brister tyvärr i dag, men det får inte drabba medborgarna. Det är lätt att i en krissituation falla för frestelsen att leta syndabockar, men från stormens mitt blir analysen ofta fel. Därmed inte sagt att allt är perfekt. Men lösningen är inte att gå från lokal demokrati till centralism, från att medborgarna har insyn och närhet till sina politiker. Sveriges 40 000 förtroendevalda regionalt och lokalt är valda för att medborgarna känner tillit, och de har tagit ansvar.

Nu gäller det att vi utvärderar nogsamt, drar lärdomar av krisen och hittar träffsäkra lösningar på gemensamma utmaningar. Coronakommissionen kommer inom kort med sitt första betänkande med äldreomsorgen i fokus, och vi ser fram emot en saklig och framåtsyftande diskussion utifrån detta.

Möjligheten att agera snabbt och resolut är viktigt i en samhällskris. Den regionala och lokala nivån tog tidigt under våren egna beslut för att minska smittspridningen, och upplevde i vissa fall ett bristande stöd från regeringen och dess myndigheter. När staten har agerat snabbt och resolut och dessutom i tät dialog och samverkan med SKR, regionerna och kommunerna, så har det gett resultat. Snabba beslut om ekonomiskt stöd och viktiga insatser för att stödja branscher som drabbats hårt av pandemins samhällseffekter. Sena eller uteblivna beslut liksom långdragna processer har däremot skapat svårigheter i stället för möjligheter:

1 Tidigt under pandemin ville de först och hårdaste drabbade kommunerna ha nationella besöksförbud i äldreomsorgen. De gick före trots bristande lagstöd, tills regeringen införde besöksförbudet ett par veckor senare. Nu efterfrågar kommunerna återigen möjlighet att införa besöksförbud för att minska smittspridningen och öka tryggheten. Trots att regeringen gav Folkhälsomyndigheten befogenhet att besluta om lokala besöksförbud i mitten av november, finns ännu inte några kriterier eller beslut om långsiktiga besöksförbud.

2 Under hösten ökade smittspridningen och följsamheten till de allmänna rekommendationerna var inte tillräcklig. Folkhälsomyndigheten öppnade för att införa lokala allmänna råd i samråd med regionerna. Men regionerna fick vänta hos myndigheten för att få lov att inför de lokala allmänna råden, fast smittan spreds och behoven av att minska folksamlingar, minska restaurang- och gymbesök var skriande. Folkhälsomyndigheten ville offentliggöra några regioner i taget, så många fick vänta på sin tur.

3 Socialstyrelsen fick regeringens uppdrag att stödja regioner och kommuner i jakten på skyddsutrustning, som det rådde global brist på i mars. Regionerna fick stöd, medan Socialstyrelsens stöd till kommuner dröjde en månad. Samtidigt kritiserade Folkhälsomyndigheten utbildningsnivån och andra strukturella problem i äldreomsorgen, som var omöjliga att göra något åt mitt under krisen. Stödet från myndigheten riktade sig dock nästan enbart till vården.

4 Testningen under våren var kantad av frågetecken och regering och myndigheter ställde höga krav på regionerna, men dröjde med att reda ut syftet med testningen, vilka som skulle testas, ansvarsfördelningen mellan regionerna och myndigheter samt hur finansieringen skulle fungera. SKR och regeringens överenskommelse i början på juni rätade ut dessa frågetecken och testningen sköt fart.

Pandemin har satt ljuset både på vad som fungerar och vad som inte fungerar i vårt land i kristid. Smittskyddslagen har begränsningar och har inte kunnat användas för att lösa problem. En pandemilag skulle behövas, inte minst för att regeringen inte ska hamna i sena beslut och

en otydlig roll. Samarbetet mellan samhällets olika nivåer kan också förbättras, förenklas och förtydligas.

För en sak kan vi med säkerhet veta: vi kommer att möta nya kriser. Oavsett vilken kris, kommer den att kräva både samarbete och tydliga roller och ansvar. Det är samverkan där var part tar sitt ansvar och kraftsamlar som är nyckeln till goda resultat. Där är Sveriges kommuner och regioner redo att ta vår del av ansvaret, hjälpas åt och kroka arm – lokalt, regionalt och nationellt.

Anders Knape (M), ordförande Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Carola Gunnarsson (C), 1:e vice ordförande SKR

Anders Henriksson (S), 2:e vice ordförande SKR

”Nytt center ska stärka Sveriges cybersäkerhet”

Samhällets direkta och indirekta kostnader för cyberangrepp beräknas i dag till miljardbelopp. Detta är en realitet och något Sverige måste förhålla sig till och motverka. Därför är det glädjande att regeringen i dag, torsdag, fattar beslut om inrättande av ett nationellt center för cybersäkerhet, skriver cheferna för MSB, Säpo, Must och FRA.

DN. DEBATT 201210

Sverige är ett av världens mest digitaliserade länder. Vi är även en världsledande nation på flera områden kring innovation och utveckling av nya digitala lösningar. Detta är i många avseenden fantastiskt och något vi ska vara stolta över. Samtidigt är Sverige i dag helt beroende av kontinuerligt fungerande informations- och kommunikationsteknik för att upprätthålla våra samhällsfunktioner. I takt med att detta beroende ökar, ökar också sårbarheten i samhället vid angrepp på dessa system.

Ett stort antal aktörer har i dagsläget förmåga att genomföra cyberangrepp. Vissa statliga aktörer är mycket kvalificerade på området och utför cyberangrepp som är storskaliga, systematiska och uthålliga för att tillgodose det egna landets intressen.

Cyberangrepp från statliga aktörer mot svenska intressen sker hela tiden, och de blir alltmer avancerade. Underrättelsehotet ligger på en hög nivå och informationsinhämtning genom it- och nätverksoperationer är ett allvarligt och konkret hot mot Sverige. Även angrepp med rent kriminella motiv pågår ständigt, mot såväl samhälleliga

verksamheter och företag som mot privatpersoner. Samhällets direkta och indirekta kostnader för cyberangrepp beräknas i dag till miljardbelopp.

Detta är en realitet och något Sverige måste förhålla sig till och motverka.

Utifrån det rådande omvärldsläget och den breddade och alltmer komplexa hotbild vi ser är det därför glädjande att regeringen nu fattar beslut om inrättande av ett nationellt center för cybersäkerhet. Det arbete som nu kan inledas kommer, i takt med att centrets verksamhet och förmåga successivt ökar, att göra Sverige säkrare och mer robust på cyberområdet.

Inrättandet av ett nationellt center för cybersäkerhet innebär att de unika kompetenser och förmågor som vi och våra tre samverkansmyndigheter har, än mer effektivt samordnas. Tillsammans med insatser från övriga samhället kommer detta att påtagligt öka Sveriges cybersäkerhet.

Syftet med det nationella centret för cybersäkerhet är att samla och stärka Sveriges förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot mot Sverige. Vidare ska centret ge ett utvecklat och samordnat stöd om hur olika verksamheter i privat och offentlig sektor kan skydda sig mot cyberattacker.

Verksamheten ska, fullt etablerad, bidra till att förbättra skyddet mot antagonistiska hot och minska de digitala sårbarheterna. En central del i skyddet kommer att vara ett samordnat agerande med gemensamma analyser och lägesbilder om hot, sårbarheter, risker och skyddsförmågor. Centret ska också kunna stödja Regeringskansliet i strategiska frågor rörande cybersäkerhet.

Ett utvecklat cybersäkerhetscenter kommer också att ge möjlighet till en fördjupad näringslivssamverkan. Sammantaget bedömer vi att centret kommer att bli ett kraftfullt stöd i det fortsatta arbetet med att utveckla grunden för ett modernt totalförsvar.

Parallellt med centrets verksamhet bibehåller ingående myndigheter sina respektive ansvarsområden, uppgifter och förmågor på informations- och cybersäkerhetsområdet.

När regeringen nu ger besked om förutsättningarna för inrättandet av det nationella centret för cybersäkerhet innebär det att vi bygger vidare på den goda samverkan som myndigheterna har sedan tidigare.

Det arbete vi redan påbörjat har på ett effektivt sätt, trots de utmaningar som vi alla fått möta under detta väldigt speciella år, stakat ut vägen mot inrättandet av centret. Pågående coronapandemi har gett utveckling och användande av digitala plattformar en skjuts, och mycket data hanteras i hemmanätverk. Med mycket data i luften ökar sårbarheten – vilket gör inrättandet av centret än mer angeläget. Det har i ljuset av pandemin visat sig att hälso- och sjukvård och läkemedelsindustri inte heller är förskonade från antagonistiska attacker. Det rådande världsläget har i praktiken inneburit att vi skyndat på den myndighetsgemensamma samverkan, redan innan centrets faktiska inrättande. I juni 2020 publicerades två myndighets-gemensamma rapporter som ger en god grundläggande förståelse för var vi som nation befinner oss avseende sårbarheter på cyberområdet och hur vi skyddar oss.

Inledningsvis kommer centret att kunna leverera stöd i en begränsad omfattning för att stegvis byggas upp allteftersom resurser kommer på plats. Utveckling av och samverkan inom centret ska ske stegvis

2021–2023 för att sedan utvärderas av regeringen som då tar ställning till hur centrets verksamhet bör inriktas och bedrivas efter 2023.

Men, och detta kan inte nog understrykas, ett center för cybersäkerhet kommer inte ensamt att kunna möta de utmaningar inom informations- och cybersäkerhet som Sverige står inför. Att skydda sig mot cyberangrepp från kvalificerade aktörer är en nationell angelägenhet, och alla samhällets aktörer måste hjälpas åt.

I detta arbete är det avgörande att digitaliseringen stärks med en robust basplatta när det gäller cybersäkerhet. Det innebär att alla har ett ansvar att bidra till ett systematiskt säkerhetsarbete. Det handlar om vardagsrutiner, tekniklösningar, upphandlingsförfaranden och uppföljning av säkerhetsrutiner och så vidare.

Detta arbete kommer att kosta. Sveriges säkerhet måste få kosta. Men det är en nödvändig investering för såväl myndigheter som näringsliv.

Vi vet att säkerhetsarbetet i dag tyvärr är eftersatt på många håll. Kunskapen om sårbarheter och hur de kan motverkas behöver öka, i hela samhället. Det finns sårbarheter som måste täppas till. Angreppen mot oss pågår här och nu.

Kunskap är därmed vår första försvarslinje. Det är av stor vikt att kunskapen om och förståelsen för hoten sprids brett i samhället för att öka medvetenheten och engagera fler i säkerhetsskyddsarbetet. Detta ser vi som en av de viktigaste uppgifterna för den verksamhet som nu inleds inom ramen för inrättandet av det nationella centret för cybersäkerhet.

Våra respektive myndigheters mest fundamentala uppdrag är att skydda liv och hälsa, Sveriges intressen, den svenska demokratin, och våra medborgares fri- och rättigheter. I och med inrättandet av det nationella centret för cybersäkerhet ökar vår möjlighet att effektivt fullgöra detta uppdrag. Gemensamt stärker vi Sveriges motståndskraft mot dagens och morgondagens cyberhot.

Dan Eliasson, generaldirektör, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Klas Friberg, generaldirektör, Säkerhetspolisen

Lena Hallin chef, Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must), Försvarsmakten

Björn Lyrvall , generaldirektör Försvarets radioanstalt (FRA)"

"FAKTA. NATIONELLT CENTER FÖR CYBERSÄKERHET

Den 10 december fattar regeringen beslut om inrättande av ett nationellt center för cybersäkerhet.

Centret kommer att inrättas av fyra samverkande myndigheter – Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt (FRA), Säkerhetspolisen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Centret ska ha en nära samverkan med Post- och telestyrelsen (PTS), Polismyndigheten samt Försvarets materielverk (FMV) som ska ges möjlighet att medverka i centrets verksamhet.

Det övergripande målet för Nationellt center för cybersäkerhet kommer vara att stärka Sveriges samlade förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot mot Sverige och minska cybersårbarheterna.

Samverkan med privata och offentliga aktörer ska utgöra en central del av uppdraget.

Under 2021 kommer personal i det nyinrättade centret att samlokaliseras i en gemensam lokal. Beslut om var centret ska lokaliseras kommer att fattas i närtid.

Centrets personalstyrka kommer att byggas upp stegvis. År 2023 beräknas ett 100-tal personer arbeta i centret "

”Svensk krisberedskap har inte fungerat som den borde”

Om kriser och olyckor finns en mängd olika bestämmelser i svenska lagar och förordningar. Men bristande systematik och samordning försvagar krisberedskapen. Den rättsliga regleringen bör därför arbetas om för att skapa ett överskådligt och tydligt regelverk som är praktiskt användbart också i en fredstida kris, skriver Johan Hirschfeldt och Olof Petersson.

DN. DEBATT 201211

Under tillväxtens och välfärdsreformernas årtionden fanns visserligen kalla krigets yttre hot. Men Sverige var länge lyckligt förskonat från större kriser och katastrofer.

Sedan dess har situationen förändrats. Terroristattentat under 1970-talet, Palmemordet 1986, Estonias förlisning 1994, tsunamikatastrofen 2004, terrordådet på Drottninggatan 2017 och skogsbränderna 2014 och 2018 är några exempel. Dessutom ökar riskerna för cyberattacker och andra så kallade gråzonshot eller hybridhot.

Under fredliga och normala förhållanden fungerar Sveriges statsskick jämförelsevis väl. Demokratins grundprinciper är fast förankrade och rättsstatens garantier för grundläggande fri- och rättigheter samt den offentliga maktens lagbundenhet håller minst lika hög standard som i andra europeiska demokratier.

Men det har visat sig att den offentliga makten inte fungerar lika väl när det inträffar allvarliga kriser. Det är i sådana lägen som statsmakterna sätts på särskilt hårda prov.

Tsunamikommissionen slog fast att den grundläggande bristen i statsförvaltningen var att det vid denna tidpunkt saknades en fungerande organisation för hantering av större kriser. I samband med den pågående coronapandemin konstaterar socialministern att det har blivit uppenbart att den ordning som gäller i Sverige, att varje myndighet och region själv tar ansvar för sin krisberedskap, inte har fungerat som den ska.

”Riksrevisionens samlade bedömning är att regeringen och ansvariga statliga myndigheter inte säkerställer en god beredskap för hantering av ett utbrott av en pandemisk influensa”, var huvudslutsatsen i en granskningsrapport 2008.

Det är inte så att Sverige saknar en krisberedskap. Problemet är snarast det motsatta. Det finns i olika lagar och förordningar en mängd olika bestämmelser om kriser och olyckor. Men dessa bestämmelser har tillkommit vid olika tidpunkter och för olika situationer.

När vi för vår nya bok har inventerat regelverket har vi funnit ett stort antal krisbegrepp som är helt eller delvis överlappande: utomordentliga förhållanden, utomordentliga händelser, extraordinära förhållanden, extraordinära situationer, extraordinära händelser i fredstid, fredstida krissituationer, påtaglig fara, allvarliga händelser, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, allvarliga kriser och påfrestningar, katastrofer, gråzon, hybridhot, oförutsedda händelser och yttre påverkningar, orostider, samhällsstörningar och svåra påfrestningar på samhället i fred.

Det finns brister vad gäller systematik och samordning. Dessa svagheter riskerar att försvaga krisberedskap och räddningstjänst. Om anvisningarna är oklara och motsägelsefulla kan det leda till praktiska

problem när beslutsfattare på olika samhällsnivåer ska fatta snabba, samordnade och kloka beslut i akuta krissituationer.

Den rättsliga regleringen bör därför arbetas om för att skapa ett överskådligt och tydligt regelverk som är praktiskt användbart också för en fredstida kris.

Men det räcker inte. En del fredstida kriser kan komma helt oförutsett och ställa krav på snabba beslut och åtgärder. Mycket kan förberedas genom en god författningsberedskap. Det förutsätter att de olika fackdepartementen, under en stark ledning och samordning, förbereder ett enhetligt system av rättsregler som kan sättas i kraft i händelse av en kris. Den svenska riksdagen har möjlighet att fatta snabba beslut.

Det kan ändå hända att det inte finns tid att invänta riksdagens beslut. Då faller ansvaret på regeringen. Vår regeringsform innehåller redan en sådan möjlighet i händelse av krig och krigsfara. Regeringen kan då ytterst ta över det mesta av riksdagens lagstiftningsmakt. Regeringen får dock aldrig ändra grundlagarna, riksdagsordningen eller vallagen.

Det är en svaghet att Sverige saknar en liknande möjlighet för allvarliga kriser i fred. Ett förslag till en sådan bestämmelse i regeringsformen lades fram av Grundlagsutredningen 2008. Regeringens roll skulle enligt detta förslag kontrolleras av riksdagen. Regeringens krisföreskrifter skulle få gälla i högst tolv dagar. Sedan måste riksdagen ta över. Men efter viss remisskritik valde den dåvarande alliansregeringen att inte gå vidare med förslaget.

Ett tillägg till regeringsformen ersätter inte behovet av att se över andra rättsregler för den fredstida krisberedskapen. Däremot skulle en ny grundlagsbestämmelse kunna bidra till att ge enhetlighet och stadga åt det samlade regelverket. En beredskapslag för fredstida kriser, som baseras på en ny grundlagsbestämmelse, kan användas för att, under riksdagens kontroll, hålla samman systemet och inrymma startsignaler eller omslagspunkter för att sätta beredskapsreglerna i kraft.

En översyn av rättsreglerna för fredstida krissituationer är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för en välfungerande krisberedskap. Att besluta om nya lagar och förordningar är en sak. Men frågan är om besluten kommer att få åsyftad verkan.

Flera av de senaste årtiondenas reformer av det svenska statsskicket har visserligen gått ut på att stärka de granskande funktionerna. Men kontrollmakten letar ändå efter sina former. Inom en del områden finns en noggrann uppföljning av myndigheternas verksamhet men inom andra områden kan missförhållanden pågå länge utan att upptäckas.

En välfungerande kontrollmakt är av vikt för hela den offentliga verksamheten men särskilt för ett krisläge. En akut kris ställer krav på snabba och precisa beslut och åtgärder. Då är det av extra stor betydelse att myndigheterna faktiskt fungerar som det är tänkt.

Ett sätt att stärka kontrollmakten är att ge Riksrevisionen ett vidgat uppdrag. Som det nu är granskar Riksrevisionen endast den statliga sektorn. Mandatet borde i stället, liksom för JO, omfatta hela den offentliga verksamheten, inklusive regioner och kommuner. Tanken är inte att ersätta utan att komplettera dagens system för kommunal revision. Ett vidgat uppdrag för Riksrevisionen skulle göra det möjligt att systematiskt och kontinuerligt följa hur riksdagens och regeringens mål faktiskt förverkligas av den offentliga sektorns myndigheter, oavsett om de har staten, regionerna eller kommunerna som huvudman.

Demokratin bygger ytterst på förtroende. Om statsmakterna inte har förmåga att i en akut kris skydda landets befolkning och vitala samhällsfunktioner så riskerar förtroendet för det demokratiska systemet att undergrävas. Uppgiften är att skapa en mer robust statsmakt.

Johan Hirschfeldt, tidigare rättschef i Statsrådsberedningen, justitiekansler och hovrättspresident i Svea hovrätt, var ordförande i Tsunamikommissionen och ledamot i Grundlagsutredningen.

Olof Petersson, tidigare professor i statskunskap vid Uppsala universitet, var ordförande i Maktutredningen, ledamot i Ekonomikommissionen och rådgivare i Utredningen om en ny myndighet för psykologiskt försvar "

"Artikelförfattarna utkommer i dag med boken ”Rättsregler i kris” (Dialogos Förlag) "

”Dåliga personalvillkor bakom smittan på äldreboenden”

I två nya rapporter kan vi visa att personalens villkor har varit avgörande för möjligheten att skydda de äldre från att smittas av coronaviruset. Äldreboenden med smittspridning hade högre andel timavlönad personal och var sämre bemannade före pandemin. Nu kräver vi att regering, regioner och kommuner stärker äldreomsorgen, skriver Tobias Baudin, Kommunal.

DN. DEBATT 201213

Coronapandemin har drabbat vårt samhälle hårt. Med rekordstora konsekvenser för äldreomsorgen finns det skäl att se över den svenska krisberedskapen. Inom kort presenterar regeringens coronakommission sitt delbetänkande om äldreomsorgen under pandemin. Men redan nu kan Kommunal slå fast vilka åtgärder som krävs för att hantera nya kriser – och säkra kvaliteten i äldreomsorgen permanent.

Enligt Socialstyrelsen var 90 procent av de avlidna med covid-19 under mars och april 70 år eller äldre. Av dem bodde hälften på särskilt boende, och ytterligare en fjärdedel hade hemtjänst. Tre av fyra var alltså i samhällets vård när de dog. Nu måste fack och arbetsgivare, regering, regioner och kommuner dra slutsatser av det, och stärka äldreomsorgen.

I dag har drygt 170 000 svenskar över 65 år hemtjänst. Ytterligare drygt 82 000 äldre bor på någon form av äldreboende. Det är en mindre andel av de äldre än tidigare, år 2000 bodde 20 procent av befolkningen över 80 år på äldreboende. År 2019 hade andelen rasat

till 12 procent av dem över 80 år. De som har plats på äldreboende är i dag därför sjukare, äldre och skörare än tidigare.

I två nya rapporter kan Kommunal visa att personalens villkor har varit avgörande för möjligheten att skydda de äldre från att smittas av coronaviruset.

Rapporten ”Pandemi på äldreboendet” presenterar en undersökning bland Kommunals skydds- och arbetsplatsombud på äldreboenden i hela Sverige. Med hjälp av data från 1 048 äldreboenden jämförs äldreboenden som inte hade någon smittspridning med äldreboenden som hade ett eller flera fall av konstaterad covid-19.

Äldreboenden med smittspridning hade högre andel timavlönad personal. På fyra av tio äldreboenden med fler än ett fall var minst var femte personal timavlönad. Bara två av tio äldreboenden utan smittspridning hade över 20 procent timavlönade.

Äldreboenden med smittspridning var sämre bemannade före pandemin. På äldreboenden med flera smittade ansåg 39 procent att bemanningen var tillräcklig strax före pandemin jämfört med äldreboenden utan smitta där 50 procent ansåg att bemanningen var tillräcklig.

Äldreboenden med flera smittade har i större utsträckning haft personal som har gått till arbetet trots symtom: 28 procent jämfört med 10 procent på äldreboenden utan smittspridning.

Äldreboenden utan covid-19-fall svarar i lägre uträckning att det har förekommit att personalen har arbetat utan rätt skyddsutrustning (25 procent) än äldreboenden med fler covid-19-fall (54 procent).

Rapporten ”Att stå längst fram” dokumenterar Kommunals arbete under coronakrisen våren 2020. Materialet består bland annat av dagliga rapporter från Kommunals avdelningar under hela våren, drygt 180 sidor, samt mötesanteckningar från Kommunals centrala krisgrupp och återkommande enkätundersökningar bland tiotusentals skyddsombud och arbetsplatsombud.

En stor del av arbetet handlade om att ge undersköterskor och vårdbiträden möjlighet att bära skyddsutrustning för att skydda sig och de äldre från smitta. Medlemmar i Kommunal fick jobba i munskydd av pappersservetter och visir som pysslats ihop av OH-blad och tvättsvampar. De fick göra förkläden av sopsäckar och engångsregnponchos. En del köpte cyklop att ha på sig på jobbet för att försöka värja sig från smittan.

Kommunal gjorde upprepade enkäter bland skyddsombud inom vård och omsorg under våren. I en undersökning som gjordes bland 2 052 skyddsombud, regionala skyddsombud och arbetsplatsombud inom vården och äldreomsorgen den 25 och 26 mars rapporterade en fjärdedel av skyddsombuden på äldreboenden att det förekommit tillfällen när personal arbetat utan rätt skyddsutrustning. Bara hälften av skyddsombuden inom hemtjänsten uppgav att det över huvud taget fanns skyddsutrustning för att skydda sig själv och omsorgstagare från smitta.

Läget blir långsamt bättre under våren, men fortfarande i maj uppgav en fjärdedel av skyddsombuden inom hemtjänsten att det inte fanns skyddsutrustning för att skydda sig själv och omsorgstagare från smitta.

Kommunals skyddsombud lämnade in över 85 krav om åtgärder enligt arbetsmiljölagen till Arbetsmiljöverket. Vid 50 tillfällen fick

Kommunals skyddsombud använda sig av skyddsombudens lagliga rätt att lägga ett skyddsombudsstopp och stoppa arbetet. Det mest uppmärksammade är det skyddstopp som lades på vård- och omsorgsboendet Serafen på Kungsholmen i Stockholm den 7 april. Men samma vecka lade Kommunals skyddsombud skyddstopp även på Östra Sjukhuset i Göteborg och inom Kirunas hemtjänst.

Arbetsmiljöverket bekräftade att det var rätt att stoppa arbetet på Serafen, och slog fast att både munskydd och visir ska användas vid patientnära arbete med brukare med misstänkt eller bekräftad covid-19. SVT:s ”Uppdrag granskning” har skildrat hur Sveriges kommuner och regioner bakom ryggen på Kommunal förmådde Arbetsmiljöverket att ”förtydliga” att frågan om munskydd ska användas skulle ske efter ”lokala riskbedömningar”. Det tvingade Kommunals skyddsombud att ta strid för personalens rätt att bära munskydd arbetsplats för arbetsplats, under hela våren.

När Kommunal tvingades larma berodde det till stor del på brister som funnits i verksamheten långt före pandemins utbrott. Nu kräver vi att regering, regioner och kommuner inför nödvändiga åtgärder för att stärka äldreomsorgen:

1 Inte en chans att vi går tillbaka till hur det var i äldreomsorgen före pandemin. Vi måste bygga något bättre. Det går att rusta upp äldreomsorgen till att bättre kunna skydda och ta hand om målgruppen, sköra och sjuka äldre, om den politiska viljan finns. Då krävs bättre bemanning och fler yrkesutbildade.

2 Avskaffa karensavdraget permanent. I coronapandemin är det en fråga om liv och död att begränsa smittan, men även i vanliga fall borde det vara en självklarhet. När fler smittas av influensa eller förkylning blir det i slutändan fler som stannar hemma från jobbet. Och när det gäller äldreomsorgen finns det alltid en risk att sjuknärvaro får livsfarliga konsekvenser, inte bara när det gäller covid-19.

3 Höj grundbemanningen med fler trygga anställningar. Större andel timavlönade kan ha ökat risken för smittspridning. Man måste ha tryggheten att kunna stanna hemma när man är sjuk, dessutom kommer det att minska vikariebehovet och bidra till högre omsorgskvalitet att ha en högre grundbemanning av utbildad personal. Dessutom bidrar lägre personalomsättning i sig till bättre förutsättningar för kvalitet.

4 Sverige behöver få en bra pandemiberedskap på plats. Ett nedbantat, underbemannat välfärdssystem, avvecklade beredskapslager och en nedprioriterad äldreomsorg kan inte skydda oss i en kris, det behöver byggas upp.

Som ordförande för Kommunal hoppas jag att coronakommissionens delbetänkande blir startskottet för en bred samhällsdiskussion om vad som har gått fel – och vad som måste rättas till i svensk äldreomsorg. Vi har inte råd att vänta längre.

Tobias Baudin, förbundsordförande Kommunal "

”Kritik av äldreomsorgen begravdes i ett bergrum”

För sex år sedan la regeringen ner vår utredning om äldreomsorgen. Vi hade sett samma problembild som coronakommissionen nu pekar på i sitt delbetänkande. Men det var då inte intressant för regeringen och materialet skickades direkt till Riksarkivets bergrum, skriver Ellen Hausel Heldahl, Gert Knutsson och Hans Jeppson.

DN. DEBATT 201219

Den 15 december överlämnade coronakommissionen sitt delbetänkande till regeringen. Kommissionen slår fast att det svenska samhället har misslyckats med att skydda landets äldre och menar att regeringen borde ha vidtagit åtgärder så att äldreomsorgen stått bättre rustande för pandemin. Coronakommissionen skriver också i sitt delbetänkande att de strukturella brister som utredningen funnit varit kända långt före virusutbrottet. För att dessa brister inte åtgärdats bär nuvarande och tidigare regeringar det yttersta ansvaret.

Det är helt korrekt, men det finns skäl att framhålla att barn- och äldreministern, Maria Larsson (KD), 2014 tillsatte en utredning (S2014:02), med uppdraget att föreslå åtgärder för att främja äldres hälsa, trygghet och självbestämmande. Regeringen skrev i kommittédirektivet att *”svensk vård och omsorg står inför betydande utmaningar under de närmaste decennierna”* och *”att kommuner och landsting behöver utveckla vård- och omsorgsinsatserna på ett sätt som ger den enskilde mer inflytande, trygghet och självbestämmande över den egna tillvaron. Åtgärder behöver vidtas för att utveckla förutsättningarna för kommuner och landstingens förebyggande insatser så att detta arbete kan bli en integrerad uppgift i all vård och omsorg om äldre.”* Vi som arbetade med utredningen fann mycket snabbt en lång rad problem som behövde åtgärdas. Bland annat drog vi följande preliminära slutsatser:

Det finns systemfel i vård och omsorg där de mest sjuka äldre med stora behov av sammansatta insatser av vård och omsorg inte uppmärksammas tillräckligt av vård- och omsorgsgivarna. Det saknas helhetsperspektiv vilket leder till punktvisa insatser utan sammanhang – något som i sin tur leder till onödigt höga kostnader och onödiga kvalitetsbrister. Och framför allt att vård och omsorg alltför ofta inte ges på ett adekvat sätt.

Primärvårdens organisation och struktur passar inte för sköra äldre. Det leder till avsaknad av kontinuitet och problem med tillgänglighet. Hembesök av läkare förekommer inte i den omfattning som krävs. Ofta kommer svaga och sjuka äldre till sjukhusens akutmottagningar och möts där av långa väntetider och stressad personal.

Felaktig läkemedelsbehandling är fortfarande inte ovanligt och vårdplaner för multisjuka äldre är ofta bristfälliga eller inaktuella. Den lagstiftade rätten till en fast vårdkontakt (6 § Patientlagen) fungerar i praktiken inte. Inte heller skyldigheten att vid behov upprätta en samordnad individuell plan (SIP), där olika huvudmäns och utförares insatser och ansvar anges. Det finns inga praktiska system för att dela information mellan olika vårdgivare och utövare av omsorg. I praktiken behöver en svag och sjuk åldring förlita sig på anhöriga eller en ”eldsjäl” inom någon personalkategori för att koordinera olika insatser.

Samverkan mellan regionernas och kommunernas verksamheter brister. Det saknas ofta kontinuitet, överblick och samverkan. Ur ett individperspektiv är bristerna tydliga. En stor grupp äldre har av naturliga skäl ett särskilt stort behov av en individanpassad,

samordnad och kontinuerlig vård och omsorg som ställer stora krav på helhetssyn, kontinuitet och samverkan över specialitets-, professions- och organisationsgränser.

En orsak till svårigheterna att få det här att fungera effektivt är lagstiftningen och det faktum att vårdens insatser styrs av hälso- och sjukvårdslagen och omsorgen styrs av socialtjänstlagen. Dessa två lagar baseras på skilda synsätt. Lagstiftningen måste synkroniseras bättre när det gäller vård och omsorg av sjuka äldre. Insatserna finansieras av två olika huvudmän. Nuvarande system leder till att både kommuner och regioner försöker sänka sina kostnader genom att bokstavligt talat köra över den äldre till den andre huvudmannens ansvar.

Kompetensen inom kommunal äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård måste bli bättre och möjligheterna till fortbildning förbättras. Det gäller givetvis även personalen hos olika privata aktörer som har avtal med kommuner.

Bristande ledningskompetens och bristande organisation i framför allt kommunerna med alltför många anställda att arbetsleda utgör också ett problem som måste åtgärdas.

Regionernas organisation av primärvård är inte anpassad till svaga sjuka äldres behov. Detta leder till att läkarnas kompetens inte nyttjas på ett systematiskt sätt. Samtidigt kan ersättningssystemen leda till onödig fragmentisering av behandling och uppföljning.

Vi som arbetade med utredningen hade omfattande kontakter med olika kunniga personer och relevanta strukturer. Det var utifrån dessa kontakter vi kunde skapa våra preliminära slutsatser. Det kan påpekas att det främst var ett fåtal tjänstemän med koppling till socialdepartementet och Socialstyrelsen som vid våra kontakter försvarade den föreliggande dysfunktionella strikta uppdelningen mellan vård och omsorg.

Utredningen fick arbeta under blott nio månader. Strax efter valet 2014 fick vi beskedet att utredningen skulle läggas ner. Den nya regeringen under Stefan Löfven (S) var inte intresserad av att behålla Äldreutredningen, några skäl angavs aldrig. Flera aktörer försökte förmå regeringen att inte med omedelbar verkan avsluta utredningens arbete. Bland annat skrev företrädare för de största pensionärsorganisationerna och riksdagspolitiker, till det ansvariga statsrådet, utan framgång.

Utredningens ordförande frågade tjänstemän på socialdepartementet om vi i kansliet skulle lämna någon formell redovisning av vårt arbete och våra slutsatser. Svaret blev nekande och besked gavs att utredningens handlingar skulle sändas direkt till Riksarkivets bergrum. Inte en enda gång har någon politiker eller tjänsteman i Regeringskansliet kontaktat utredningens ordförande eller kanslimedarbetare med frågor.

Trots ointresset sammanfattade vi ändå våra slutsatser i en PM till Regeringskansliet.

Nu sex år senare visar coronakommissionen på i stort sett samma problembild.

Hade utredningen fått fullfölja sitt uppdrag hade behövliga lagändringar nu kunnat vara genomförda. Det hade kunnat göra svensk sjukvård och omsorg för de mest sköra äldre bättre skickad, både att fungera i vanliga fall och att möta de extrema påfrestningar som pandemin medför.

Ellen Hausel Heldahl, särskild utredare Äldreutredningen 2014
Gert Knutsson, huvudsekreterare i utredningen
Hans Jeppson, sekreterare i utredningen "

"Ingen vill tala om att Sverige inte längre är en välfärdsstat"

"Företrädare för Sverige beskriver gärna vårt land som en välfärdsstat av nordisk modell. Det gäller oavsett deras politiska tillhörighet och sägs vara något eftersträvansvärt. Vi kan dock konstatera att Sverige de senaste decennierna i realiteten stegvis rört sig bort från denna modell. Det verkar ingen vilja tala om, skriver Daniel Barr och Joakim Palme.

DN. DEBATT 201221

Kärnan i den nordiska välfärdsstatsmodellen brukar anses vara ett allomfattande socialförsäkringssystem med försäkringar mot sjukdom, arbetslöshet och ålderspensioner. Systemen finansieras typiskt av avgifter kopplade till inkomstens storlek och förmånerna förväntas följa samma princip. I ett jämförande perspektiv brukar den här modellen kontrasteras mot den anglosaxiska grundtrygghetsmodellen och den kontinentaleuropeiska statskorporativa modellen.

Grundtrygghetsmodellen ger alla försäkrade samma låga ersättningar och lägger avsiktligt tyngdpunkten på privata lösningar för att hantera inkomstbortfallsskyddet. I den statskorporativa modellen hanteras socialförsäkringarna mer eller mindre separat av olika kollektiv. I den nordiska allomfattande socialförsäkringsmodellen administreras försäkringssystem vanligen av staten och hela befolkningen ingår i samma system av inkomstbortfallsförsäkringar.

En bärande tanke som ofta framförts i debatten har varit att det är lättare att få demokratisk uppslutning kring system som försäkrar alla, eller åtminstone majoriteten av befolkningen. Det svenska socialförsäkringssystemet har dock över tid rört sig bort från den allomfattande nordiska modellen mot en modell med inslag av både grundtrygghet och korporativism: staten försäkrar färre individer fullt ut från inkomstbortfall och arbetsmarknadens parter (inte staten) har tagit över en allt större del av försäkringsskyddet, framför allt för medel- och höginkomsttagarna. Utvecklingen är huvudsakligen inte ett resultat av aktiva beslut utan snarare en konsekvens av att taken, det vill säga den högsta inkomst som är försäkrad i de svenska socialförsäkringarna, inte utformats så att de följer inkomsternas utveckling.

Utvecklingen i socialförsäkringssystemen de senaste 60 åren beskrivs i diagrammet härintill.

Pensions- och sjukförsäkringssystemen omfattade från början i stort sett samtliga personers hela inkomst. Taken var från början prisindexerade men inkomsterna ökade mer än så. Reallöneökningarna har medfört att allt fler personer inte omfattas fullt ut av försäkringarna. Från 2001 indexeras dock taket i det allmänna pensionssystemet med inkomstutvecklingen i stället för prisutvecklingen. Andelen med inkomster över taket har därför stabiliserats i pensionssystemet, men det är ändå så många som en av sex individer som har inkomster över intjänandetaket. Ser man till enbart heltidsarbetande är det betydligt fler än så.

I sjukförsäkringen har taket fortsatt att vara prisindexerat och försäkringen har därför fortsatt att urholkas även efter 2001. I dag är det så många som fyra av tio individer som har inkomster över taket och som därför, till den delen, inte omfattas av den statliga sjukförsäkringen.

När det gäller arbetslöshetsersättningen har taken inte indexerats utan fastställs som ett kronbelopp som justerats då och då genom riksdagsbeslut. Det har bidragit till de stora kasten i diagrammet. I diagrammet visas utvecklingen fram till 2018 då det var nästan sex av tio som inte omfattades fullt ut av arbetslöshetsförsäkringen. Sedan dess har nya politiska beslut tagits som medfört att väsentligt fler omfattas fullt ut av försäkringen.

Medan staten låtit inkomsttillväxten minska socialförsäkringarnas täckning har arbetsmarknadens parter i stället klivit in. Att en stor andel inkomsttagare hamnar ovanför taket i pensionssystemet har gett utrymme för en stark tjänstepensionsmarknad, något som helt saknas i Finland där det inte finns något intjänandetak. Mest pengar går fortfarande in till de allmänna systemen, men mer än var tredje pensionskrona går i dag till tjänstepensionssystemen. Högst sammanlagda pensionsavsättningar har de med inkomster över taket.

Även när det gäller sjukförsäkringen har arbetsmarknadens parter klivit in där staten dragit sig tillbaka. Inom samtliga kollektivavtalsområden har man förhandlat fram lösningar framför allt för dem med högre inkomster.

På arbetslöshetssidan är bilden något annorlunda. Här är det inte främst kollektivavtalade lösningar som gäller. I stället erbjuds ofta fackliga medlemmar ett komplement till a-kassan som en del av medlemsavgiften eller erbjuds en förmånlig inkomstförsäkring till lågt pris.

Allt fler skyddas inte fullt ut av socialförsäkringarna

Andel personer som har inkomster över taket i de olika socialförsäkringssystemen.

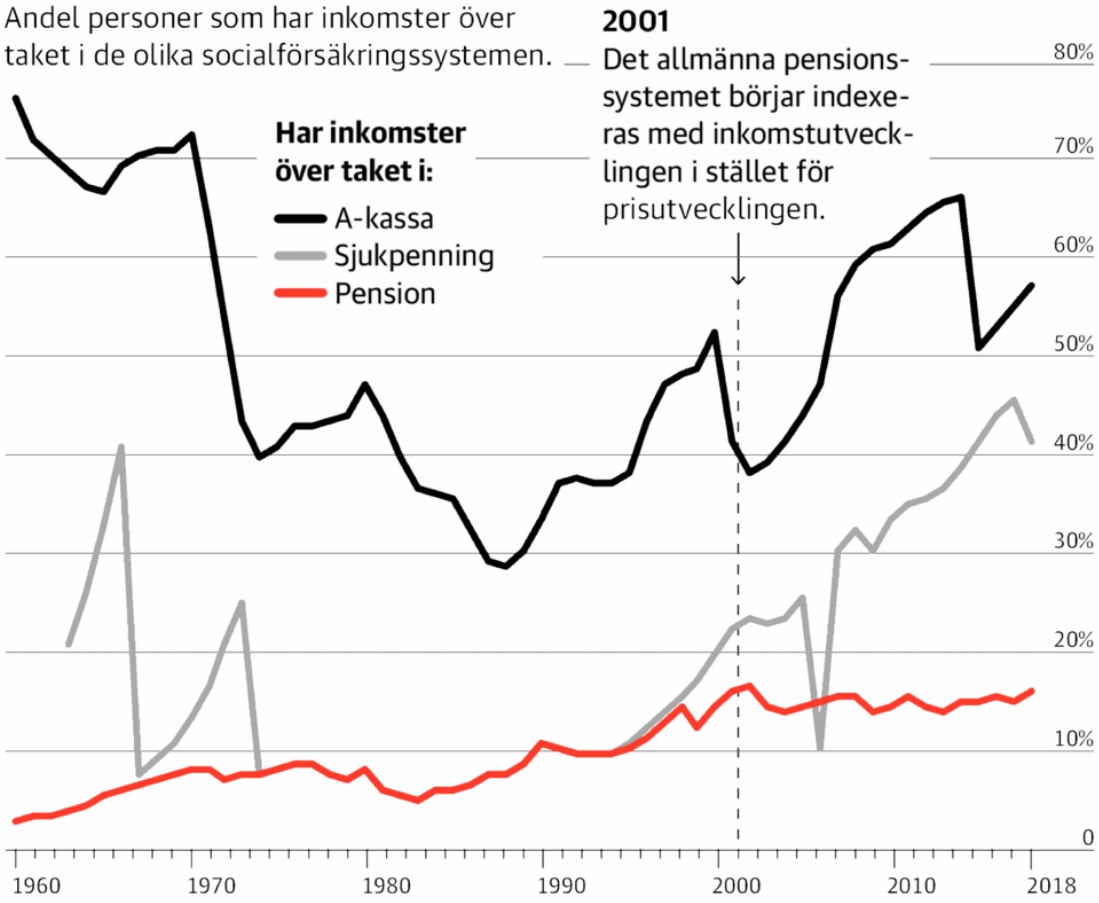

Grafik: DN Källa: Pensionsmyndighetens beräkningar

Är den här utvecklingen ett problem? Det är till syvende och sist en politisk fråga. Vi ser dock flera konkreta problem och har redan pekat på risken med att allt färre fullt ut omfattas av de allmänna socialförsäkringarna: försäkringsnivån i samhället sjunker vilket inte minst i kristider riskerar människors ekonomiska trygghet.

Arbetsmarknadens parter har bara delvis täckt upp för detta och det är framför allt de med bäst positioner på arbetsmarknaden som omfattas. Betydande grupper står utanför det skydd som erbjuds av arbetsmarknadens parter.

På sikt är risken att det demokratiska stödet minskar för de allmänna socialförsäkringarna. Dessutom går det att på samtliga försäkringsområden visa att effektiviteten i de allmänna systemen ofta är bättre och att de avtalade systemen dras med betydande problem för såväl de försäkrade (exempelvis sjukpenning som inte betalas ut) som samhällsekonomin (exempelvis avtalspensioner som lockar människor till ett förtidigt utträde från arbetsmarknaden).

Den minskade omfattningen av socialförsäkringarna sätter alltså fingret på den viktiga men föga diskuterade frågan om hur taken i trygghetssystemen bör utformas. I dag finns tre olika varianter: taket i pensionssystemet är inkomstindexerat, sjukförsäkringens tak prisindexerat medan arbetslöshetsförsäkringens tak är bestämd som ett krontal. Här kan konstateras att pensionssystemets metod att sedan två decennier tillbaka inkomstindexera taket har brutit den successiva urholkningen av denna del av socialförsäkringen. Detta medan urholkningen av de övriga två trygghetssystemen fortsätter.

Vi är inte övertygade om att detta är en utveckling som har stöd av en majoritet i Sveriges riksdag eller en solid folklig förankring. Genom att rikta strålkastarljuset mot de här trenderna vill vi uppmärksamma våra beslutsfattare på problemen och dessutom peka på att det finns tekniska lösningar – om nu den politiska viljan och handlingskraften skulle finnas att bryta utvecklingen.

Daniel Barr, generaldirektör för Pensionsmyndigheten
Joakim Palme, professor i statskunskap vid Uppsala universitet

”Lägg om strategin för att stoppa smittspridningen”

Den stora smittspridningen i samhället har spelat en helt avgörande roll för att så många blivit sjuka och dött i Sverige. Och regeringen har ansvaret. Det är de centrala slutsatserna i coronakommissionens delrapport. Framöver krävs hårdare restriktioner och bättre framförhållning, skriver Ulf Kristersson (M), Elisabeth Svantesson (M) och Gunnar Strömmer (M).

DN. DEBATT 201222

”Den enskilt viktigaste faktorn bakom den stora smittspridningen och det höga antalet döda i äldreomsorgen är högst sannolikt den allmänna smittspridningen i samhället.”

Det konstaterade coronakommissionen i sin delrapport om vården och omsorgen av äldre som presenterades i förra veckan. Andelen äldre som har avlidit i pandemin är inte större i Sverige än i våra nordiska grannländer. Men att antalet dödsfall är så oerhört många fler i vårt land beror på att vi har haft en så mycket högre smittspridning i samhället i stort.

Detta är ingen ny insikt. Redan i våras, när Stefan Löfven skyllde de höga dödstalen på kommunerna och brister i äldreomsorgen, så påtalade Moderaterna och många andra att det snarare såg ut som att den stora smittspridningen i Sverige spelade en avgörande roll.

Coronakommissionen pekar också på att regeringens och de statliga myndigheternas åtgärder för att minska riskerna för smitta i våras var sena och otillräckliga. Trots att man tidigt visste att de äldre var vår mest utsatta grupp, tog det orimligt lång tid att ta reda på och ordna äldreomsorgens behov av skyddsutrustning. Testningen kom i gång väldigt sent. Besöksförbudet kom för sent och omprövades för sällan.

Kommissionen pekar också på strukturella brister i äldreomsorgen som gjorde att den stod illa rustad för att möta en pandemi. Bristerna har varit kända sedan 1990-talet, och flera regeringar bär ansvar.

Alliansregeringen tillsatte den så kallade Äldreutredningen bland annat för att åtgärda dessa problem. Men en av regeringen Löfvens första åtgärder var att lägga ned den utredningen. Som utredaren själv konstaterade på denna debattsida (19/12) hade viktiga lagändringar redan kunnat vara genomförda om utredningen hade fått slutföra sitt uppdrag

Moderaterna var pådrivande i våras för att få coronakommissionen på plats. Stefan Löfven ville först inte tillsätta kommissionen förrän efter krisen, och sedan ville han att slutsatserna skulle presenteras först efter valet 2022. Dessutom krävde han partipolitiska ledamöter i kommissionen. Allt detta sa vi och andra partier nej till. Det är därför vi nu får en högkvalitativ utvärdering från en oberoende expertgrupp under pågående krishantering.

Kommissionens slutrapport kommer i februari 2022. Men slutsatserna i delrapporten om de äldre, och den mycket stora smittspridning vi nu ser i Sverige, måste leda till ett antal omedelbara förändringar i regeringens agerande:

1. **Lägg om strategin – och tala klarspråk om det. Den svenska strategin har i praktiken tillåtit en avsevärt högre smittspridning än andra länder. Vi är tvärtemot vad regeringens och myndigheternas prognoser sa i höstas nu inne i en kraftig andra våg, som inte ser ut att avta. Väldigt lite talar för att dödstalen kommer att jämnas ut mellan de nordiska länderna. Sverige ser inte heller ut att klara sig bättre ekonomiskt än andra länder. Detta talar starkt för att lägga om strategin.**

I praktiken har det redan påbörjats. I fredags presenterade regeringen nya långtgående restriktioner. Riktningen är välkommen. Däremot är det svårt att förstå varför regeringen inte talar klarspråk om att strategin nu ändras. Det är inte seriöst att tvärvända i frågan om munskydd, och samtidigt påstå att man aldrig har varit emot dem. Det äventyrar trovärdigheten och legitimiteten i de åtgärder som vidtas.

Det gör det svårare för enskilda människor och olika aktörer i samhället att förstå, förutse och anpassa sig. Här krävs ett helt annat agerande framåt.

Regeringen hävdar att ”den svenska strategin är att göra rätt åtgärd vid rätt tillfälle”. Det är naturligtvis ingen strategi, utan mest en förhoppning. Den svenska strategin bör från och med nu bygga på försiktighetsprincipen, och byta fokus från att mest hoppas på det bästa, till att också planera för det värsta.

2. Erkänn och lär av misstag och felbedömningar. Det är tydligt att varken regeringen eller regeringens myndigheter vill kännas vid den kritik som coronakommissionen riktade mot deras agerande i våras om skyddsutrustning, testning och besöksförbud.

Tyvärr har även hösten kantats av felbedömningar och valhänthet.

Regeringen hävde nationella restriktioner samtidigt som smittspridningen tog fart. Valideringen av viktiga snabbtester gick långsamt, och först i förra veckan kom besked från regeringen om finansiering.

Samma sak gäller planeringen av vaccineringen, där det dröjde länge innan regeringen tog på sig kostnadsansvaret. Den statliga hanteringen av lokala besöksförbud på äldreboenden har skapat mycket frustration i kommunerna, när besked dröjt och kommuner sett sig tvingade att forcera fram besöksförbud i strid med lagen.

Inget är lättare än att vara efterklok. Men det är viktigt att öppet erkänna de brister från våren som kommissionen lyfter fram, och att den tidiga höstens bedömning av smittspridningen slog fel. Det var ett misstag att lätta på restriktionerna samtidigt som smittan tog fart. Att erkänna misstag och felbedömningar ökar respekten för framtida svåra beslut.

3. Åtgärder kräver en bättre framförhållning. Moderaternas inställning har hela tiden varit att man samarbetar i kriser. När regeringen i våras ville ha extra befogenheter för att snabbt kunna fatta beslut om nedstängning, så hjälpte vi den att få den tillfälliga krislagen på plats. Den löpte dock ut i juni och användes inte en enda gång. Det är under all kritik att regeringen inte har sett till att den lagen funnits på plats under hösten, då den andra vågen slog till.

Det gör att flera av de åtgärder som regeringen presenterade i fredags saknar lagstöd. Nu kommer riksdagen ännu en gång att behöva driva igenom lagstiftning i en mycket forcerad process för att ge regeringen

lagstöd för de verktyg den vill ha för att hantera krisen. Att regler för nedstängningar kommer på plats är nödvändigt, men regeringens sätt att arbeta äventyrar både kvaliteten och legitimiteten i sådana regler.

Det måste vara sista gången det sker.

En relaterad fråga gäller regeringens hantering av ekonomisk kompensation till drabbade företagare. Även här brast regeringen i fredags. Redan hårt drabbade branscher får nu ytterligare restriktioner, men regeringen hade inga besked att lämna om stöd åt dem som i princip får näringsförbud. Det skapar mycket stor osäkerhet och otrygghet hos både företag och anställda. Restriktioner och ekonomiskt stöd måste hanteras samtidigt i fortsättningen, annars riskeras fler konkurser och en ännu högre arbetslöshet.

4. Skyll inte på kommunerna och regionerna – samarbeta. Under hösten har regeringen gång efter gång skyllt fel och brister på regioner och kommuner. Naturligtvis bär även regioner och kommuner ansvar för utvecklingen inom äldreomsorgen. Men i sin samlade bedömning understryker coronakommissionen att det är den stora smittspridningen i samhället som är den primära orsaken till att så många äldre blivit sjuka och dött i Sverige. Samt att det är regeringen som styr riket och att det därmed är regeringen som borde ha tagit initiativ för att äldreomsorgen skulle stå bättre rustad för krisen.

En helt nödvändig förutsättning för ett gott samarbete under den fortsatta pandemin, är att regeringen i stället för att söka konflikt med kommuner och regioner söker samarbete.

När nu smittspridningen ökar måste hela samhället ta ansvar för att bryta en farlig utveckling. Samarbete, tydlighet och ansvar måste vara ledorden framåt. Men det är regeringen som styr riket och bär det yttersta ansvaret.

Den svenska strategin borde från och med nu bygga på försiktighetsprincipen, och byta fokus från att mest hoppas på det bästa, till att också planera för det värsta.

Ulf Kristersson (M), partiledare
Elisabeth Svantesson (M), förste vice partiordförande och ekonomiskpolitisk talesperson
Gunnar Strömmer (M), partisekreterare

”Om akutforskning ska kunna bedrivas måste lagen ändras”

"Pandemin har blottlagt bristerna i lagstiftningen när vi behöver forskning för att hitta effektiva behandlingar. Åtta av tio svenskar är positiva till att delta i studier även om de inte kan lämna samtycke, men lagstiftningen gör att denna typ av forskning inte kan genomföras. En skyndsam förändring av läkemedelslagen är absolut nödvändig, skriver tre överläkare och en läkarstudent.

DN. DEBATT 201225

Åtta av tio svenskar är positiva till att delta i forskningsstudier även om de är allvarligt sjuka och inte kan redogöra för sin vilja. Det visar en aktuell Novusundersökning. Nio av tio anser att en nära anhörig är den som bäst kan förmedla deras vilja när de själva inte kan uttrycka sina åsikter. Detta är i linje med hur de flesta EU-länder har utformat sin lagstiftning för läkemedelsstudier på personer vars mening inte kan inhämtas. I Sverige har vi däremot en lagstiftning som kräver godkännande av god man eller förvaltare, vilket gör att denna typ av forskning i praktiken inte kan genomföras. Pandemin har med tydlighet blottlagt bristerna i lagstiftningen i ett läge där vi verkligen behöver forskning för att hitta effektiva behandlingar. En skyndsam förändring av läkemedelslagen är nödvändig för att möjliggöra akutforskning i Sverige och därigenom förbättra vården av kritiskt sjuka patienter.

Studier som prövar läkemedel är avgörande för att hitta effektiva behandlingar som minskar risken för död och komplikationer. Detta har tydligt exemplifierats under den pågående pandemin. Kunskap från läkemedelsstudier utförda utomlands där allvarligt sjuka covid-19-patienter medverkat har gjort att vi i dag ser klart förbättrade behandlingsresultat. Samtidigt har overksamma – och till och med skadliga – läkemedel kunnat sorteras bort.

Under pandemin har forskningsnätverk i stora delar av världen samarbetat på ett aldrig tidigare skådat sätt för att nå avgörande genombrott. Viktiga forskningsresultat har snabbt omsatts i praktisk sjukvård, ibland inom dagar och veckor. Sverige borde kunna leda och delta i dessa samarbeten, men på grund av en formulering i läkemedelslagen kan de sjukaste patienterna inte erbjudas möjlighet att vara med i läkemedelsstudier.

Svår sjukdom leder ofta till akut förvirring, medvetslöshet eller att en patient måste sövas. Eftersom patienter då inte kan informeras om eller samtycka till forskning kräver ett EU-direktiv att en laglig företrädare till patienten samtycker till att forskningen kan starta. Länder i EU har tolkat kravet på laglig företrädare olika, men de flesta länder hänvisar till samråd med eller samtycke från en nära anhörig. Sverige har däremot som enda land i EU infört ett krav på att samtycke ska ges av god man eller förvaltare. Eftersom ytterst få står under förmyndarskap, och eftersom det inte går att besluta om förmyndare i ett akut läge, utesluter lagtexten i praktiken forskning på svårt sjuka och medvetslösa patienter. Tanken med formuleringen i läkemedelslagen är att skydda patienten, men effekten blir att läkemedelsforskning på svårt sjuka omöjliggörs, vilket knappast kan ha varit syftet när lagen skrevs.

Vi har tillsammans med Novus genomfört en undersökning angående svenskars inställning till forskning när man är medvetandepåverkad på

grund av akut sjukdom och därför inte själv kan samtycka till eller neka deltagande i forskning. Undersökningen visar att närmare 80 procent av de tillfrågade absolut eller troligen skulle vilja delta i en medicinsk forskningsstudie trots att de själva inte kan bli informerade om den eller ge sitt samtycke. Närmare 90 procent av de tillfrågade ställer sig positiva till att anhöriga förmedlar deras vilja om de själva är medvetandepåverkade. Dessutom är 80 procent positiva till att delta i forskning även när situationen är så akut att det inte finns tid att samråda med en närstående.

En stor majoritet av svenskarna är alltså positiva till att medverka i läkemedelsstudier även om de inte själva kan lämna samtycke. Svenskarna är också övervägande positiva till att anhöriga förmedlar deras vilja i denna situation. Novusundersökningen visar också tydligt att nuvarande lagstiftning, med krav på inblandning från förmyndare, står i stark kontrast till svenskarnas vilja eftersom endast 1 procent av de tillfrågade anser att ett juridiskt ombud bäst representerar deras vilja.

Slutsatsen är att det finns ett brett folkligt stöd för att delta i läkemedelsstudier som kan leda till förbättrad behandling av akut sjuka och medvetandepåverkade patienter, till exempel respirator-vårdade covid-19-patienter. Det är tydligt att närmast anhörig anses bäst lämpad att samråda om att delta i forskning när man själv inte är beslutskapabel. Därför borde det vara okontroversiellt att rådande lagstiftning anpassas så att EU-direktivets laglig företrädare kan vara en anhörig. En sådan förändring skulle innebära en harmonisering över landsgränser och möjliggöra att Sverige kan leda och delta i nationella, nordiska och internationella samarbeten. En sådan lösning skulle också göra att läkemedelslagen harmoniseras med etikprövningslagen, som redan ger utrymme för anhörigsamråd i studier som inte involverar läkemedel.

Formuleringen i läkemedelslagen har förhindrat viktig forskning i över 15 år. Bristerna i lagstiftningen har påpekats upprepade gånger och så sent som för en månad sedan föreslog Kommittén för teknologisk innovation och teknik och etik (Komet) att regeringen skyndsamt skulle se över lagstiftningen. Novusundersökningen visar att även allmänheten delar denna syn. En majoritet av de tillfrågade angav att de är negativa till hur den rådande lagstiftningen är formulerad.

Trots de påtalade bristerna i läkemedelslagen riskerar nu Sverige att göra om samma misstag. Det pågår en process för att anpassa en ny EU-förordning om medicinsktekniska produkter till svensk lag och i ett betänkande har socialdepartementet föreslagit samma formule-ringar som i läkemedelslagen. Vi och flera remissinstanser är ytterst kritiska till detta förslag.

Pandemin har satt den närmast moment-22-liknande lagtexten i läkemedelslagen i blixtbelysning. För att allvarligt sjuka patienter i Sverige ska få den bästa vården baserat på relevant forskning måste vi skyndsamt – redan under nästa år– få en förändring av lagen som gör läkemedelsstudier vid akut och kritisk sjukdom möjlig. Det är också angeläget att vi i Sverige undviker att upprepa tidigare misstag när ny lagstiftning införs.

Vi uppmanar socialministern att omedelbart verka för en förändring av läkemedelslagen och se över beredningen för medicintekniska produkter. Den aktuella Novusundersökningen visar att detta ligger i linje med vad svenska folket tycker.

Fredrik Sjövall, docent
Peter Bentzer, professor
Niklas Nielsen, docent, universitetslektor
Moa Jakobsson, läkarstuderande
Samtliga är verksamma vid Lunds universitet. FS, PB och NN är överläkare i anestesiologi och intensivvård på Skånes universitetssjukhus och Helsingborgs lasarett "

”Coronakommissionen visar att regionerna bör avvecklas”

"Coronakommissionens rapport visar på osäkerheten i ansvarsfördelningen mellan stat, regioner och kommuner. Vi menar att regionerna bör avvecklas och deras uppgifter föras över till staten och kommunerna. Låt staten ansvara för sjukhusen och kommunerna för primärvården, skriver förra S-ministrarna Lars Engqvist och Lars-Erik Lövdén.

DN. DEBATT 201229

Coronapandemin har på ett dramatiskt sätt blottlagt samhällets brister. Enligt OECD är Sverige det land där inkomstskillnaderna ökat mest sedan 90-talet. De ökade klasskillnaderna har haft förödande konsekvenser får våra möjligheter att möta pandemin; det är de fattigaste som drabbats hårdast.

Den stegvisa överföringen av de offentliga välfärdssystemen till en konkurrensutsatt marknad har lett till kraftig underbemanning, alltför många timanställda, orimliga arbetsförhållanden med hårt pressade scheman och dåligt ledarskap. Idéerna om New public management har tillsammans med Lagen om valfrihet, LOV, varit drivande i denna marknadisering av såväl sjukvården som äldreomsorgen.

Till detta kommer pandemins effekter för arbetsmarknaden.

Arbetslösheten bedöms på det nya året öka till ofattbara 10 procent. Ökningen sker dessvärre samtidigt som även samhällets arbetsmarknadspolitiska redskap, de offentliga arbetsförmedlingarna,

förbereds för en marknadisering; privata företag ska ersätta de offentliga institutionerna.

Coronakommissionens första rapport pekar på de, som man kallar, strukturella problemen inom äldreomsorgen. Det är dels problemet med det dubbla huvudmannaskapet, dels problemen med underbemanning, bristande kompetens och bristande ledarskap.

Märkligt nog vågar inte kommissionen tala klarspråk om de grundläggande orsakerna till just dessa strukturella problem, nämligen att marknadiseringen har lett till en destruktiv kostnadsjakt hos inte bara de privata utförarna utan alla aktörer, även kommunerna.

Förmodligen utan avsikt öppnar Coronakommissionen för en mycket viktig diskussion om hela den svenska förvaltningsmodellen och konstitutionen.

Kommissionen konstaterar att det ansvar som regionerna, kommunerna och andra myndigheter har, enligt bland annat socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, kvarstår vid en kris. Kommunerna har således det yttersta ansvaret för att alla som vistas inom kommunen får det stöd och den hjälp de behöver och regionerna det huvudsakliga ansvaret för hälso- och sjukvården.

Men samtidigt hänvisar kommissionen till regeringsformens formulering om att ”regeringen styr riket” (1 kap. 6 § regeringsformen) och menar att både den sittande regeringen och tidigare regeringar bär det yttersta ansvaret för de brister som påtalas. Regeringen borde, enligt kommissionen, ha tagit de initiativ som behövts för att äldreomsorgen skulle stå bättre rustad för en kris av detta slag.

Med dessa konstateranden ifrågasätter kommissionen faktiskt hela den kommunala självstyrelse, som under flera generationer ansetts vara en bärande del av den svenska förvaltningsmodellen. En kommunal självstyrelse utan ansvar är ju meningslös ur demokratisk synpunkt.

Hur – och varför – ska medborgarna utkräva ansvar av de valda kommunpolitikerna, om det ändå är regeringen som har det yttersta ansvaret för de verksamheter som kommunerna och regionerna driver?

Kommunernas intresseorganisation, tidigare SKL, nu SKR, har tidigare mycket bestämt invänt mot varje försök från regeringen att styra kommunerna. Just respekten för den kommunala självstyrelsen har också ofta varit Lagrådets invändningar mot förslag som skulle leda till en central styrning av kommunerna.

Ur denna synpunkt är det intressant att notera att SKR inte, såvitt vi vet, haft några invändningar mot Coronakommissionens slutsatser. Kanske inser även SKR:s ledning att det är dags att på allvar diskutera den framtida ansvarsfördelningen.

Den nuvarande ordningen leder till osäkerhet om hur ansvaret ska fördelas. Vid en kris som den pågående pandemin försöker alla lägga ansvaret för eventuella felsteg hos någon annan del av den offentliga förvaltningen.

Coronakommissionen bör enligt vår mening följas upp av en ny prövning av hela förvaltningsmodellen.

Det är dags att ifrågasätta om det är rimligt att upprätthålla tre skilda nivåer i den offentliga förvaltningen – kommunerna, regionerna och staten. Flertalet medborgare har dålig kunskap om vilka uppgifter och

vilket ansvar som ligger på mellannivån, vilket försvårar eller helt omöjliggör ett politiskt ansvarsutkrävande.

Det politiska ansvaret bör utvecklas kring två nivåer – den lokala och den nationella, det vill säga kring kommunerna och staten. Regionerna kan avvecklas och deras uppgifter föras över till staten och kommunerna.

Staten bör bli ansvarig för hela den högspecialiserade sjukvården, det vill säga sjukhusen, medan kommunerna bör bli ansvariga för primärvården. Då kan äldreomsorgen och primärvården föras samman. Staten bör också åter bli ansvarig för utbildningen, för den regionala utvecklingen, regionalpolitiken, arbetsmarknadspolitiken och glesbygdsfrågorna.

Det är möjligt att detta kräver en kommunreform, men det är inte givet. Det kommunala uppdraget kan utvecklas i samarbete mellan kommunerna. Däremot måste det nuvarande kommunalskattesystemet reformeras.

En konstitutionell reformering av den svenska förvaltningsmodellen bör också följas av en förändring av valsystemet.

Sedan 1970 har vi ett unikt system med gemensam valdag för alla lokala och nationella val. Med fyraåriga mandatperioder innebär det att vi har längst mellan valen av alla demokratiska stater.

Den gemensamma valdagen leder dessvärre till en olycksalig sammanblandning av de politiska ansvarsområdena. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att utkräva ansvar.

Det finns därför starka skäl att återinföra skilda valdagar och låta väljarna säga sitt vartannat år.

Risken är att valdeltagandet minskar vid kommunalvalen. Men det ska ställas mot att väljarna i dag inte vet vad de röstar om.

Lars Engqvist, socialminister (S) 1998 – 2004
Lars-Erik Lövdén, kommunminister (S) 1998 – 2004 "

7 januari 2021

”Arbetskraftsinvandringen ger miljardbidrag till välfärden”

"Vi har kartlagt arbetskraftsinvandringens effekter på den offentliga sektorns ekonomi. Granskningen visar att arbetskraftsinvandringen genererar ett stort plus. År 2018 skapade människor som söker sig hit för att arbeta, inklusive anhöriga, ett ekonomiskt överskott för den offentliga sektorn på 1,7 miljarder kronor, skriver Andreas Åström och Fredrik Voltaire, Almega.

DN. DEBATT 210107

Konkurrensen mellan företag och länder om internationella talanger har de senaste 15 åren blivit allt hårdare. De öppna svenska reglerna för arbetskraftsinvandring är därför en stor fördel för Sverige i kampen om högkvalificerad arbetskraft. Vårt efterfrågebaserade system tillåter arbetskraftsinvandring till alla yrken och det finns tydliga krav på att löner och anställningsvillkor ska vara i nivå med kollektivavtal eller praxis i branschen.

Kritiker menar att detta skapar en osund konkurrens på arbetsmarknaden där arbetskraftsinvandrare tar jobb från de svagare grupperna i samhället och försörjer sig på bidrag. Detta stämmer inte.

Almega har i en ny rapport kartlagt arbetskraftsinvandringens effekter på den offentliga sektorns ekonomi, alltså de pengar som finansierar välfärden, samt huruvida arbetskraftsinvandrarna försörjer sig själva och sina anhöriga. Den ekonomiska nettonyttan av arbetskraftsinvandringen för offentlig sektor har inte tidigare beräknats. Slutsatserna är entydiga. Arbetskraftsinvandringen genererar ett stort ekonomiskt plus.

Vår studie visar att kritiken mot arbetskraftsinvandringen är synnerligen onyanserad. Arbetskraftsinvandringen är de facto en kompetensinvandring. 90 procent av arbetskraftsinvandrarna arbetar i yrken som kräver minst gymnasieutbildning, undantaget säsongsanställda bärplockare och plantörer. Av de cirka 2 000 arbetstillstånd som årligen beviljas för enklare yrken ges en betydande andel till asylsökande som bytt spår till arbetskraftsinvandring. Detta bidrar till integrationen.

Arbetskraftsinvandringen ökar inte heller konkurrensen om jobben på arbetsmarknaden nämnvärt. Arbetstillstånd beviljas främst till yrken där det skapas många nya jobb och bristen på arbetskraft är stor. Inom 92 procent av de yrken som beviljas flest arbetstillstånd råder det antingen brist på arbetskraft eller så ökar antalet arbetstillfällen. De 23 000 personer som fick arbetstillstånd 2019 motsvarar endast en halv procent av alla som arbetar i Sverige. Genom att fylla luckor i bristyrken bidrar arbetskraftsinvandrarna till växande företag och nya arbetstillfällen.

Dessutom är arbetskraftsinvandringen i huvudsak av tillfällig karaktär. De flesta lämnar landet efter att ha arbetat här en tid. Knappt 8 procent av de som reste till Sverige för att arbeta mellan 2009 och 2019 har fått permanent uppehållstillstånd – i genomsnitt 1 500 personer om året.

I debatten hörs även krav på att arbetskraftsinvandrarna måste tjäna mer för att även kunna försörja sina anhöriga. Det finns förslag på att höja gränsen för hur mycket en arbetskraftsinvandrare minst måste

tjäna och att inkomsten måste vara ännu högre om man har med sig anhöriga.

Vår undersökning bygger på registerdata från SCB om inkomster och transfereringar för arbetskraftsinvandrare som fick arbetstillstånd under 2017 och fortfarande var folkbokförda den 31 december 2018.

Statistiken visar att ett sådant försörjningskrav inte behövs. I princip alla arbetskraftsinvandrare är redan självförsörjande. Arbetskraftsinvandrare och deras anhöriga tar emot ekonomiskt bistånd eller andra bidrag i ytterst liten omfattning. Endast 0,2 procent – 19 personer – av arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot ekonomiskt bistånd och väldigt få tar emot andra typer av bidrag. De genomsnittliga bidragen är cirka 500 kronor i månaden per arbetskraftsinvandrare och anhörig och handlar främst om föräldrapenning och barnbidrag.

Endast de arbetskraftsinvandrare som stannar längre än ett år och blir folkbokförda har rätt till bidrag och samhällets välfärdstjänster. De som stannar kortare tid finns inte med i vår undersökning, vilket innebär att den genomsnittliga bidragsnivån i praktiken är mycket lägre än den vi redovisar.

Rapporten visar även att intäkterna för offentlig sektor från arbetskraftsinvandringen – även vid en mycket försiktig beräkning – vida överstiger kostnaderna för den offentliga service och de bidrag som arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot. År 2018 genererade människor som söker sig hit för att arbeta, inklusive anhöriga, ett ekonomiskt överskott för den offentliga sektorn på 1,7 miljarder kronor. Arbetskraftsinvandrarna bär därmed inte bara sina egna kostnader utan bidrar även i högsta grad till den allmänna välfärden.
Ett antal yrken och inkomstklasser granskas även i rapporten. I korthet är slutsatsen att även enklare jobb som städare eller köks- och restaurangbiträde skapar ekonomiska överskott för samhället. Dessa grupper tar inte emot bidrag i någon större utsträckning, men åstadkommer goda skatteintäkter. Exempelvis genererade de arbetskraftsinvandrare som 2018 arbetade som städare, tillsammans med sina anhöriga, totala skatteintäkter på 36,9 miljoner kronor. Under samma år tog de emot bidrag motsvarande 3,4 miljoner kronor medan kostnaden för den offentliga service de åtnjutit uppskattas till 18 miljoner kronor. För den offentliga sektorn genererar de med andra ord ett överskott på 15,5 miljoner kronor.

Det är rimligt att kräva att personer som kommer till Sverige för att arbeta ska kunna försörja sig själva och sina anhöriga. Och i praktiken gör alla redan det. Vi efterlyser därför en debatt som bygger på kunskap om hur verkligheten ser ut.

Höjda försörjningskrav är en onödig åtgärd som kommer att utestänga många arbetskraftsinvandrare trots att siffrorna visar att de tar emot mycket lite ekonomiskt bistånd. Det är heller ingen lösning som kommer att minska nivån på de bidrag som arbetskraftsinvandrarna och deras anhöriga tar emot. De vanligaste bidragen är antingen arbetsbaserade eller bosättningsbaserade, och därmed kopplade till händelser som sjukdom, graviditet och barnafödslar – som kommer att inträffa även vid höjda försörjningskrav.

Till yttermera visso har arbetskraftsinvandrare som får arbetstillstånd kortare än ett år inte rätt att folkbokföra sig i Sverige och får därmed inte tillgång till bosättningsbaserade stöd eller ekonomiskt bistånd. Men detta glöms tyvärr ofta bort i debatten.
Arbetskraftsinvandrarna fyller viktiga luckor på arbetsmarknaden och ger mycket mer till Sverige än de tar emot.
De bidrar till vår välfärd. Inte motsatsen.

Andreas Åström, näringspolitisk chef, Almega
Fredrik Voltaire, arbetsmarknadsekonom, Almega "

Kapitel 3 Utrikes och inrikes DN-artiklar - 1 januari 2021

Kopior av artiklar blir i den form Dagens Nyheter levererar.

.Sven Wimnells hemsida:

Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen ?

På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som styr världen. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.
Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

De senaste bilagorna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. förtecknas i kronologisk ordning på hemidan http://wimnell.com med den senaste allra överst.

Från **http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzn.pdf**

Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

Historisk tid med skriftspråk är cirka 5000 år. Religionerna är cirka 2000 år. Demokratins formella genombrott skedde för cirka hundra år sedan. Tekniken har utvecklats: transporttekniken, internet, TV och mobiltelefoner o d gör att världen nu är ett stort gemensamt samhälle för jordens alla folk.

I Svenska regeringen har biståndsministerns område omvandlats till ett område för internationellt samarbete. Sverige är ett litet land, men bör använda samarbetsministern för att förbättra världen utanför Sverige.

Men regeringens huvuduppgift är de inrikes förhållandena.

Förbättringar både utomlands och Sverige kräver i första hand förbättringar av människornss kunskaper och väderingar. Och de måste gälla alla kunskapsområden.

Som hjälp har forskats fram ett allomfattande system för mänskliga verksamheter som gäller både tänkande/kunskaper och handlingar.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Följande sidor från omr36-39zzzn

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:
Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom åratal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individenas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlik än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

Vill man rätta till skevheterna i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration och senare överenskommelser

Den fundamentala påverkanskedjan

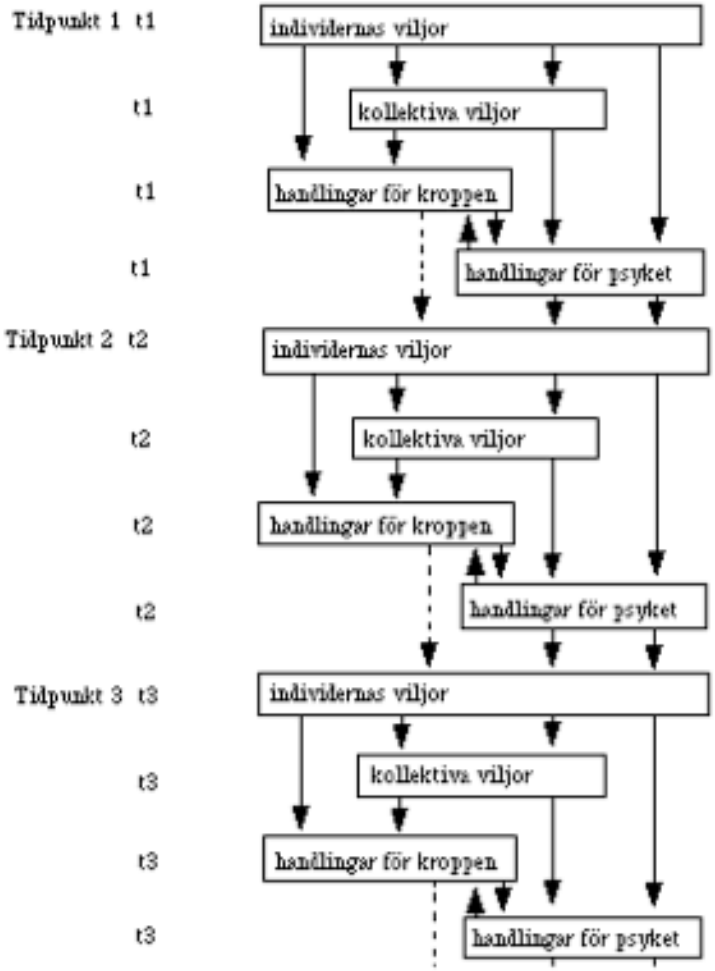

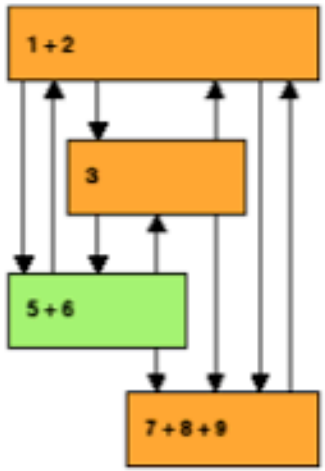

1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
5-6 Naturforskning och teknologiska/ ekonomiska verksamheter.
7-9 Kulturella verksamheter.

4 Bakgrundens med pilarna: Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

020130

Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.

Kunskaps- och värderingsverksamheter:

Samlade kunskaper och övergripande värderingar
Samhällenas arkiv, bibliotek och gällande kunskaper och värderingar. Bl a Mänskliga Rättigheter.Kunskapsforskning. Överblickande samhällskunskap. Lärdomshistoria.

Individernas inre verkligheter.
Tankar om hur det var, är, kan bli och bör bli. Framtidsvisioner. Individens känslor, värderingar o d. Estetik. Ideologi, uppfattningar om samband o d. Psykiska mekanismer. Psykologi od. Individens logik. Vetenskapsteori od. Individens moral och tankar om moral.

Religiösa verksamheter od.

Politiska vetenskaper.
Statistik. Demografi. Statvetenskap. Nationalekonomi. Internationell ekonomi. Lagar och förordningar, traktat, juridik

De demokratiska församlingarnas verksamheter.
Riksdag. Kommun- och landstingsfullmäktige. Regering. Mellanfolkliga centrala organ, FN, EU od.

Politiska krav och politiska planeringar.
Poltiska partier o d om indidviernas kroppsliga förhållanden, utbildning o d, fysiska miljöer och ekonomiska verksamheter, sociala miljöer o d.

Sambandsforskningsverksamheter.
Samband och samordning mellan olika verksamheter

Naturforsknings- och matematikverksamheter.
Naturkunskap. Matematik. Astronomi, rymdforkning. Fysik. Kemi. Geologi. meteorologi, hydrologi o d. Arkeologi o d. Biologi, ekologi, naturgeografi, utvecklingslära, ärftlighet. Botanik, Zoologi.

Teknologiska/ ekonomiska verksamheter:

Allmänt om Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Hälso- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär.

Ingenjörsverksamheter, konstruktion o d.

Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Hushållsverksamheter.
Mat, boende. El-, gas- värme-, vatten-, avloppsförsörjning o d. Sophantering. Användning av inventarier od. Personlig hygien och verksamheter i hemmet. Hushållsekonomi, inkomster och utgifter o d. Städning od. Personvård: barnuppfostran, hjälp till gamla och sjuka i hemmet.

Kontorsarbete o d. Datoranvändning.

Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Militära verksamheter. Fredsarbete.

Handelsverksamheter.

Telekommuniationsverksamheter.

Förlagsverksamheter o d.

Transportverksamheter. Resebyrå. Lagringsverksamheter o d.

Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Allmän företankjgsekonomi. Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.

Marknadsförings- och reklamverksamheter o d.

Tillverkning av varor.

Tillverkning / byggande av byggnader och anläggningar.

Kulturella verksamheter:

Allmänt om fysiska och sociala miljöer och konst och kultur

Övergripande formgivning av fysiska miljöer.
Klimatproblem. Jordens geologi. Växt- och djurvärd. Världsplaner. Riksplaner. Länsplaner. Stadsplaner. Vägar, ledningar. Kvartersplaner. Kulturvård.

Formgivning av byggnader och anläggningar. Arkitektur.

Formgivning av föremål och ljud.
Skulptur. Museer. Konsutställningar. Konsthantverk. Bruksföremål. Konstmåleri. Grafisk konst. Teckenkonst. Fotografi. Musik

Sociologi. Seder och bruk.

Film, radio, TV, offentliga fester m m. Teater. Opera. Konserter. Revyer. konstdans, Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. lek. Spel. Lotteri. Tips etc.

Socialvård.

Äldre sociala miljöer.

Vissa sociala miljöer. Bl a brott och kriminalvård m m

Undervisning o d. Forskning.

Sociala verksamheter i boendet.

Verksamheter i allmänna grupper od.

Sport. Idrott od.

Språkvetenskap.
Litteraturvetenskap.
Skönlitteratur.

Tidningar o d.

Allmän geografi. Lokalhistoria. Reseskildringar.

Biografiska verksamheter.

Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistpria. Medeltidens och nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Medeltidens och nya tidens historia i Asien. Medeltidens och nya tidens historia i Afrika. Medeltidens och nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika

Medeltidens och nya tidens historia i Sydamerika. Medeltidens och nya tidens historia i Oceanien. Poler. Rymden.. (Från omr36-39zzzzzu)
Från regeringens hemsida 11 april 2016 (+ 20 februari 2017)*

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I SVENSK UTRIKESPOLITIK

UD:S RAPPORTER OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER
Afrika (söder om Sahara)
Asien och Oceanien
Europa och Centralasien
Mellanöstern och Nordafrika
Nordamerika, Latinamerika och Karibien
Lärarhandledning för gymnasieskolan om mänskliga rättigheter 2014

Antal invånare i länderna i miljontal hämtade 20 februari 2017 från

2016 WORLD POPULATION DATA SHEET, WITH A SPECIAL FOCUS ON HUMAN NEEDS AND SUSTAINABLE RESOURCES

Från omr40zp. Sidorna 437- 445.

Folkmängd 2017
Afrika (söder om Sahara)

Angola	25,8
Benin	10,8
Botswana	2,2
Burkina Faso	19,0
Burundi	11.1
Centralafrikanska Republiken	5,0
Dr Kongo	79,8
Djibouti	0,9
Ekvatorialguinea	0,9
Elfenbenskusten	23,9
Eritrea	5,4
Etiopien	101,7
Gabon	1,8
Gambia	2,1
Ghana	28,2
Guinea-Bissau	1,9
Guinea-Conacry	11,2
Kamerun	24,4
Kap Verde	0,5
Kenya	45,4
Komorerna	0,8
Kongo	4,9
Lesotho	2,2
Liberia	4,6
Madagaskar	23,7
Malawi	17,2
Mali	17,3
Mauretanien	4,2
Mauritius	1,3
Mocambique	27,2
Namibia	2,5
Niger	19,7
Nigeria	186,5
Rwanda	11,9
Sao Tomé Och Principe	0,2
Senegal	14,8
Seychellerna	0,09
Sierra Leone	6,6
Somalia	11,1
Sudan	42,1
Suan syd	12,7
Swaziland	1,3
Sydafrika	55,7
Tanzania	54,2
Tchad	14,5
Togo	7.5
Uganda	36,6
Zambia	15,9
Zimbabwe	16,0

Asien och Oceanien

Afghanistan	33,4
Australien	24,1
Bangladesh	162,9
Bhutan	0,8
Brunei	0,4
Fiji	0,9
Filippinerna	102,6
Hong Kong	7,4
Indien	1328,9
Indonesien	259,4
Japan	125,3
Kambodja	15,8
Kina	1378,0
Kiribati	0,1
Laos	7,1
Macao	0,7
Malaysia	30,8
Maldiverna	0,4
Marshallöarna	0,06
Mikronesien	0,1
Mongoliet	3,1
Myanmar (Burma)	52,4
Nauru	0,01
Nepal	28,4
Nordkorea	25,1
Nya Zeeland	4,7
Pakistan	203,4
Palau	0,02
Papua Nya Guinea	8,2
Salomonöarna	0,7
Samoa	0,2
Singapore	5,6
Sri Lanka	21,2
Sydkorea	50,8
Taiwan	23,5
Thailand	65,3
Tonga	0,1
Tuvalu	0,01
Vanuatu	0,3
Vietnam	92,7
Östtimor	1,3

Europa och Centralasien

Albanien	2,9
Andorra	0,08
Armenien	3,0
Azerbajdzjan	9,8
Belgien	11,3
Bosnien Och Hercegovina	3,5
Bulgarien	7,1
Cypern Mr-Rapport 2010.Doc	
Cypern	1,2
Danmark	5,7
Estland	1,3
Finland	5,5
Frankrike	64,6
Georgien	4,0
Grekland	10,8
Irland	4,7
Island	0,3
Italien	60,6
Kazakstan	17,8
Kirgizistan	6,1
Kosovo	1,8
Kroatien	4,2
Lettland	2,0
Liechtenstein	0,04
Litauen	2,9
Luxemburg	0,6
Makedonien	2,1
Malta	0,4
Moldavien	3,6
Monaco	0,04
Montenegro	0,6
Nederländerna	17,0
Norge	5,2
Polen	38,4
Portugal	10,3
Rumänien	19,8
Ryssland	144,3
San Marino	0,03
Schweiz	8,4
Serbien	7,1
Slovakien	5,4
Slovenien	2,1
Spanien	43,3
Storbritannien	65,6
Tadzjikistan	8,6
Tjeckien	10,6
Turkiet	79,5
Turkmenistan	5,4
Tyskland	82,6
Ukraina	42,7
Ungern	9,8
Uzbekistan	31,9
Vatikanstaten	
Vitryssland	9,5
Österrike	8,8
Sverige	9,9
Channel Islands	0,2

Mellanöstern och Nordafrika

Algeriet	40,8
Bahrain	1,4
Egypten	93,5
Förenade Arabemiraten	9,3
Irak	38,1
Iran	79,5
Israel	8,2
Jemen	27,5
Jordanien	8,2
Kuwait	4,0
Libanon	6,2
Libyen	6,3
Marocko	34,7
Oman	4,4
Palestinska Områdena	4,8
Qatar	2,5
Saudiarabien	31,7
Syrien	17,2
Tunisien	11,3
Västsahara	0,6

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzze.pdf

Nordamerika Latinamerika och Karibien

Antigua Och Barbuda	0,09
Argentina	43,6
Bahamas	0,4
Barbados	0,3
Belize	0,4
Bolivia	11,0
Brasilien	206,1
Chile	18,2
Colombia	48,8
Costa Rica	4,9
Dom Rep	10,6
Dominica	0,07
Ecuador	16,5
El Salvador	6,4
Förenta Staterna	323,9
Grenada	0,1
Guatemala	16,6
Guyana	0,3
Haiti	11,1
Honduras	8,2
Jamaica	2,7
Kanada	36,2
Kuba	11,2
Mexiko	128,6
Nicaragua	6,3
Panama	4,0
Paraguay	7.0
Peru	31,5
St Kitts Och Nevis	0,05
St Lucia	0,2
St Vincent Och Grenadinerna	0,1
Surinam	0,5
Trinidad Och Tobago	1,4
Uruguay	3,5
Venezuela	31.0
Curacau	0,2
Guadelooupe	0,4
Martinique	0,4
Puerto Rico	3.4

Från regeringen.se 3 januari 2021

Afrika

- Angola
- Burkina Faso
- Burundi
- Centralafrikanska republiken
- Demokratiska republiken Kongo
- Eritrea
- Etiopien
- Gambia
- Kenya
- Liberia
- Mali
- Moçambique
- Niger
- Nigeria
- Republiken Kongo
- Rwanda
- Senegal
- Somalia
- Sudan
- Sydafrika
- Sydsudan
- Tanzania
- Uganda
- Zambia
- Zimbabwe

Amerika 3 januari 2021

- Antigua och Barbuda
- Argentina
- Bahamas
- Barbados
- Belize
- Bolivia
- Brasilien
- Chile
- Colombia
- Costa Rica
- Dominica
- Dominikanska republiken
- Ecuador
- El Salvador
- Grenada
- Guatemala
- Guyana
- Haiti
- Honduras
- Jamaica
- Kanada
- Kuba
- Mexiko
- Nicaragua
- Panama
- Paraguay
- Peru
- Saint Christopher och Nevis
- Saint Lucia
- Saint Vincent och Grenadinerna
- Surinam
- Trinidad och Tobago
- Uruguay
- USA
- Venezuela

Asien och Oceanien 1 januari 2021

- Afghanistan
- Australien
- Bangladesh
- Bhutan
- Brunei
- Demokratiska Folkrepubliken Korea (Nordkorea)
- Fiji
- Filippinerna
- Hongkong
- Indien
- Indonesien
- Japan
- Kambodja
- Kina
- Kiribati
- Laos
- Macau
- Malaysia
- Maldiverna
- Marshallöarna
- Mikronesien
- Mongoliet
- Myanmar
- Nauru
- Nepal
- Nya Zeeland
- Pakistan
- Palau
- Papua Nya Guinea
- Republiken Korea (Sydkorea)
- Salomonöarna
- Samoa
- Singapore
- Sri Lanka
- Taiwan
- Thailand
- Tonga
- Tuvalu
- Vanuatu
- Vietnam
- Östtimor

Europa och Centralasien 3 januari 2021

- Albanien
- Andorra
- Armenien
- Azerbajdzjan
- Belarus
- Belgien
- Bosnien-Hercegovina
- Bulgarien
- Cypern
- Danmark
- Estland
- Finland
- Frankrike
- Georgien
- Gibraltar
- Grekland
- Irland
- Island
- Italien
- Kazakstan
- Kirgizistan

- Kosovo
- Kroatien
- Lettland
- Liechtenstein
- Litauen
- Luxemburg
- Malta
- Moldavien
- Monaco
- Montenegro
- Nederländerna
- Nordmakedonien
- Norge
- Polen
- Portugal
- Rumänien
- Ryssland
- San Marino
- Schweiz
- Serbien
- Slovakien
- Slovenien
- Spanien
- Storbritannien
- Tadzjikistan
- Tjeckien
- Turkiet
- Turkmenistan
- Tyskland
- Ukraina
- Ungern
- Uzbekistan
- Vatikanstaten
- Österrike

- **Mellanöstern och Nordafrika 3 januari 2021**
- Algeriet
- Bahrain
- Egypten
- Förenade Arabemiraten
- Irak
- Iran
- Israel
- Jemen
- Jordanien
- Kuwait
- Libanon
- Libyen
- Marocko
- Oman
- Palestina
- Qatar
- Saudiarabien
- Syrien
- Tunisien
- VästsaharaFrån regeringen.se Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzv.pdf

Innehåll sidorna 7- 173:

7 **Kapitlet om Världen från Big Bang till början på mars 2020**

8 Världens befolkning i början på 1990-talet
9 Världshistorien på nio sidor. Sven Wimnell 1995
18 Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
24 I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria.
44 Kunskapens makt (och maktens kunskap)
48 Tillägg 20 november 2020 om ny filosofibok

49 ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.
58 Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.
59 Världen byggdes om på 1900-talet.
80 Sverige under 1900-talet.
84 1900-talet.

89 Om FN och Svenska FN-förbundet som undersöker hur världen är och försöker göra den bättre
90 FN, *Förenta Nationerna* (engelska *The United Nations*), internationell freds- och säkerhetsorganisation och institution för mellanfolkligt samarbete, bildad vid andra världskrigets slut. Från
96 Medlemsstater
103 Förenta Nationerna, FN.

107 Svenska FN-förbundet 16 mars 2020.
110 Vad gör FN?
111 FN:s arbete för fred, säkerhet och nedrustning
117 FN:s arbete med mänskliga rättigheter och demokrati
124 FN:s arbete för utveckling och fattigdomsbekämpning

135 Om Svenska FN-förbundet

141 FN som organisation
155 FN:s underorgan
166 Sverige och FN

169 Agenda 2030 och klimatet: Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen
170 Förenta nationernas mål i Agenda 2030
171 Klimatförändringen och miljöerna
172 Hav och marina resurser
173 Ekosystem och biologisk mångfald

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzu.pdf

Klimatet och FNs mål för framtiden

Det största problemen i världen nu är klimatkrisen, coronasjukan och problemen bakom FNs 17 mål för framtiden. Alla enskilda och alla myndigheter och organisationer bör observera detta.

Förenta nationens 17 mål gäller för hela världen och också för Sverige.

Som de viktigaste problemen nu kan ses FNs mål om klimat, hav och marina resurser och ekosystem och biologisk mångfald.

Här från regeringens skrivelse till riksdagen: **Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030, skr. 2015/16:182 (pdf 782 kB) :**

Klimatavtalet från Paris från december 2015 är en milstolpe i klimatarbetet. För första gången har världen ett globalt klimatavtal där alla länder åtar sig att bidra med allt ambitiösare åtaganden. Avtalet skapar förutsättningar för ökat stöd till utvecklingsländer, både för att begränsa utsläppen och för att anpassa sig till klimatförändringarna.

Fattiga och sårbara länder som inte har resurser att anpassa sig samt kvinnor, män, flickor och pojkar som lever i fattigdom och utsatthet drabbas särskilt hårt av klimatförändringar. Åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna kan påverkas av miljöförstöring och klimatförändringar, inklusive ursprungsbefolkningars rättigheter.

Fattigdomsbekämpningen riskerar att avstanna eller gå om intet om inte klimatförändringarna hejdas. Detta på grund av klimatförändringarnas effekter som t ex. extremare väder som torka, skyfall och stormar, vilket i sin tur också påverkar bl.a. vattentillgång och livsmedelsproduktion, men också stabilitet och säkerhet samt migrationsflöden. Arbeten som syftar till att reducera riskerna för, och minska konsekvenserna av, olyckor och katastrofer är också viktiga för anpassningen till ett förändrat klimat.

Sverige ska gå före i klimatfrågan som är vår tids ödesfråga. Alla länder måste ställa om till ett hållbart samhälle med låga utsläpp och hög motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter. Det kräver ett sammanhållet globalt och nationellt klimatarbete samt att klimatarbetet, såväl utsläppsminskningar som anpassning, integreras på ett samstämmigt sätt i alla politikområden.

Sverige ska fortsatt vara en pådrivande part för genomförandet av klimatavtalet från Paris, inte minst i förhållande till utvecklingsländer. OECD-länder som Sverige har ett särskilt ansvar för att gå före genom ambitiösa utsläppsmål. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Sverige driver på inom EU för en ambitiös klimatpolitik samt arbetar aktivt med andra länder och aktörer för att stärka allianser och samarbeten.

Sverige bidrar substantiellt till ett flertal globala klimatfonder. Sverige bidrar även till att främja kapacitetsuppbyggnad, teknikutveckling och innovativa lösningar för minskade utsläpp och klimatanpassning inte minst i utvecklingsländer. Sverige ska också bidra till att stödja utvecklingsländernas genomförande av de nationella klimatplanerna.

Kopplingarna mellan utvecklingsstrategier och klimatplanerna bör därmed också stärkas. Det är dock viktigt att även utvecklingsländerna har åtaganden under det nya avtalet och att fler länder uppmuntras att bidra till klimatfinansiering.

Hav och marina resurser
Sammanfattat handlar det om att förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen, samt om att hållbart förvalta, skydda och återställa marina och kustnära ekosystem. Havsförsurningens konsekvenser ska minimeras och åtgärdas. Effektiv fångstreglering ska införas. Överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder ska stoppas.

Vetenskapligt baserade förvaltningsplaner ska genomföras i syfte att återställa fiskbestånden på kortast möjliga tid till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning. Minst 10 procent av kust- och havsområdena ska skyddas. Fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet, överfiske eller olagligt, orapporterat och oreglerat fiske bör avskaffas och nya sådana ska förhindras.

Utvecklingsländers och de minst utvecklade ländernas behov bör integreras i WTO-förhandlingarna om fiskesubventioner. Den ekonomiska nyttan av ett hållbart nyttjande av marina resurser bör öka för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna, bl.a. genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

Vetenskaplig kunskap, forskningskapacitet och havsteknik ska utvecklas, med hänsyn till Oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer, med fokus på små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna. Tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader ska säkerställas. Bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna ska stärkas, bl.a. genom att genomföra FN:s havsrättskonvention.
Havens resurser bidrar till global livsmedelstrygghet och kan bidra till en hållbar tillväxt. Detta är viktigt för många fattiga länder och människor som är beroende av kustnära fiske. Det är också av betydelse för utveckling av hållbar turism där attraktiva miljöer med friska kustvatten och korallrev är viktiga.

Tillståndet för kustvatten och haven är mycket allvarligt. Ekosystemen och därmed havets ekosystemtjänster påverkas negativt av bl.a. klimatförändringar, havsförsurning, utvinning av mineral och bottentrålning, marin nedskräpning och miljögifter. Havens motståndskraft och förmågan att uppta och bryta ner näringsämnen och gifter, reglering av klimat m.m. försämras. Många fiskebestånd minskar kraftigt och arter dör ut.

Arbete mot ohållbara fiskesubventioner och överfiske är centralt. Att utveckla och genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning är nödvändigt för att säkra livsmedelsresursen i utvecklingsländer och bidra till en hållbar ekonomisk utveckling.

För att bidra till arbetet med hållbara hav behövs samarbete över landgränser och samstämmiga åtgärder mellan flera politikområden som t.ex. miljö-, jordbruks-, fiske-, närings- utbildnings- och utrikespolitik.

Ekosystem och biologisk mångfald
Sammanfattat handlar det om att bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i vattendrag och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

Hållbart brukande av alla typer av skogar ska främjas, avskogning stoppas, utarmade skogar återställas och ny- och återbeskogningen kraftigt ökas i hela världen. Ökenspridning ska bekämpas och förstörd mark och jord ska återställas. Bergsekosystemen ska bevaras.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och skydda utrotningshotade arter. En rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser ska främjas samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter. Åtgärder ska införas för att förhindra införseln av invasiva främmande arter samt kontrollera eller utrota prioriterade arter. Ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden ska integreras i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

Finansiella resurser för biologisk mångfald, ekosystem och hållbart brukande av skogar ska öka och utvecklingsländer ska ges lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive bevarande och återbeskogning. Globalt stöd mot tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter ska öka, bl.a. genom ökade möjligheterna till hållbar försörjning i lokalsamhällen.

Fungerande ekosystem och biologisk mångfald är grunden för de processer som förser oss med mat, vatten, energi, kläder etc. Skydd, bevarande av och hållbart nyttjande och restaurering av ekosystem och naturresurser samt bevarande av biologisk mångfald är därför nödvändigt.

De viktiga sambanden mellan ekonomisk utveckling och behovet av att skydda och bevara ekosystem, inklusive biologisk mångfald behöver tydliggöras.

Den pågående utarmningen av den biologiska mångfalden drabbar i särskilt hög grad människor som lever i fattigdom vilka ofta livnär sig på naturresurser. Många av dessa är kvinnor. Arbetet i konventionen om biologisk mångfald och de s.k. Aichimålen är väsentligt för att nå flera av de globala målen.

Hållbart brukande av skogsresurser, inklusive minskning av avskogning, är viktigt bl.a. vad gäller klimatpåverkan, hållbar energi, tryggad livsmedelsförsörjning, ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning.

Olagliga avverkningar och handel med associerade trävaror ger negativa effekter på skogar och på människorna som lever av och i dessa skogar. Utvecklingsländer har särskilda behov av tekniskt och vetenskapligt kunnande, liksom av resurser, för att utveckla, bevara och hållbart bruka skogsekosystem, inklusive återbeskogning.

Arbete med skog och hållbar utveckling kräver samstämmiga åtgärder mellan olika politikområden som närings-, jordbruks, miljö-, klimat- och utrikespolitik.

För mer om detta se regeringens hemsida på internet
https://www.regeringen.se/sveriges-regering/

Förenta nationernas mål i Agenda 2030

Mars 2019

Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt.
- **Ingen fattigdom**

Mål 2 är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.
- **Ingen hunger**

Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.
- **Hälsa och välbefinnande**

Mål 4 är att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.
- **God utbildning för alla**

Mål 5 är att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.
- **Jämställdhet**

Mål 6 är att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.
- **Rent vatten och sanitet**

Mål 7 är att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.
- **Hållbar energi för alla**

Mål 8 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.
- **Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt**

Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
- **Hållbar industri, innovationer och infrastruktur**

Mål 10 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.
- **Minskad ojämlikhet**

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.
- **Hållbara städer och samhällen**

Mål 12 är att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
- **Hållbar konsumtion och produktion**

Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
- **Bekämpa klimatförändringen**

Mål 14 är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.
- **Hav och marina resurser**

Mål 15 är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.
- **Ekosystem och biologisk mångfald**

Mål 16 är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.
- **Fredliga och inkluderande samhällen**

Mål 17 är att stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.
- **Genomförande och globalt partnerskap**

Från https://www.sida.se/Svenska/

4 december 2020 (Det går att klicka)

- Om Sida
- Organisation
  - Styrelsen
  - Generaldirektörens stab
  - Internrevision
  - Avdelningen för ledningsstöd
  - Avdelningen för HR och kommunikation
  - Avdelningen för verksamhetsstöd
  - Avdelningen för internationella organisationer och tematiskt stöd
  - Avdelningen för partnerskap och innovation
  - Avdelningen för Europa och Latinamerika
  - Avdelningen för Asien, Mellanöstern och humanitärt bistånd
  - Avdelningen för Afrika
  - Sidas vetenskapliga råd
- Så styrs vi
  - Förordning med instruktion
  - Regleringsbrev
  - Policy och strategier
- Budget
- Lediga jobb
- Om webbplatsen
  - Sajtkarta
  - Tillgänglighet för sida.se
  - Behandling av personuppgifter

Aktuellt och press

- Nyheter
  - 2020
  - 2019
  - 2018
  - 2017
  - 2016
- På gång
  - Tidigare evenemang
- Development Talks
- Pressrum
  - Pressmeddelanden
  - Pressinbjudningar
  - Pressbilder
  - Logotyp
  - Sidas bildbank
  - Historiska biståndsbilder
- Debattartiklar

- 2020
- 2019
- 2018
- 2017
- Sida i medierna
  - 2020
  - 2019
  - 2018
  - 2017
  - 2016
  - 2015
  - 2014
  - 2013
  - 2012
- Prenumerera

Så fungerar biståndet

- Svenskt bistånd
  - Svenskt utvecklingssamarbete får högst betyg
  - Globala Målen och klimatavtalet
  - Prioriteringar i biståndet
  - Uppföljning och kontroll av biståndet
  - Bra bistånd är effektivt
  - Syftet med biståndet
  - Åsikter om bistånd
- Olika sorters bistånd
  - Långsiktigt utvecklingssamarbete
  - Humanitärt bistånd
- Finansieringsformer
  - Alternativ finansiering av utveckling
- Aktörer i biståndet
  - Civilsamhället
  - Offentlig sektor
  - Forskare och universitet
  - Näringslivet
  - Svenskt bistånd via FN
  - Svenskt bistånd via EU
  - Världsbanken
- Öppenhet och anti-korruption
  - Vårt arbete mot korruption
  - Öppenhet och transparens
- Resultat av svenskt bistånd
  - Resultat av svenskt bistånd 2019
  - Att mäta och kommunicera resultat
  - Människan i centrum
  - Resultatexempel

Teman

- Demokrati, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet.
  - Resultatexempel
- Fredliga och inkluderande samhällen
  - Resultatexempel
- Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
  - Sida försvarar aborträtten
- Jämställdhet
  - Resultatexempel
- Utbildning
- Forskning och innovation
- Miljö och klimat
  - Resultatexempel
- Hållbara hav och vatten
- Hållbar energi
- Hälsa
  - Sidas arbete mot covid-19
  - Resultatexempel
- Vatten och sanitet
- Lantbruk och livsmedelsförsörjning
  - Resultatexempel
- Handel
- Privatsektorutveckling
- Sysselsättning
- Migration

Länder

- Afrika söder om Sahara
  - Burkina Faso
  - Centralafrikanska republiken
  - Demokratiska republiken Kongo
  - Etiopien
  - Kamerun
  - Kenya
  - Liberia
  - Mali
  - Mauretanien
  - Moçambique
  - Niger
  - Nigeria
  - Rwanda
  - Somalia
  - Sudan
  - Sydsudan
  - Tanzania
  - Tchad
  - Uganda
  - Zambia

- Zimbabwe
- Regionalt samarbete i Afrika
- Mellanöstern och Nordafrika
  - Sidas regionala arbete i Mellanöstern och Nordafrika
  - Irak
  - Jemen
  - Palestina
  - Syrien
- Asien
  - Regionalt samarbete i Asien och Oceanien
  - Afghanistan
  - Bangladesh
  - Kambodja
  - Myanmar
- Europa
  - Regionalt samarbete i Europa
  - Albanien
  - Belarus
  - Bosnien-Hercegovina
  - Georgien
  - Kosovo
  - Moldavien
  - Nordmakedonien
  - Ryssland
  - Serbien
  - Turkiet
  - Ukraina
- Latinamerika
  - Bolivia
  - Colombia
  - Guatemala
  - Kuba
  - Venezuela
- Globala utvecklingsinsatser
  - Resultatexempel

Engagera dig

- Att arbeta med bistånd
- Lediga jobb på Sida
  - Tillsatta befattningar
  - Personalstrategi
- Internationella tjänster
  - Bilaterala Biträdande Experter (BBE)
  - Junior Professional Officer (JPO)
  - Special Assistant to the Resident Coordinator (SARC)
  - Junior Professionals in Delegation (JPD)
  - UN Youth Volunteer

- Traineeprogrammet
- Sidas stipendier och praktikprogram
- Boka en föreläsning genom Sida Alumni
- Vanliga frågor om engagemang

För samarbetsparter

- Aktörsgrupper
  - Civila samhället / organisationer
  - Forskarsamhället och universitet
  - Näringslivet
  - Offentlig sektor
- Resurser för alla aktörsgrupper
  - Att samarbeta med Sida
  - Kurser och utbildning
  - Metod och verktyg
  - Mål- och resultatstyrning
  - Utlysningar
  - Upphandlingar
  - Utvärderingar
  - OECD-DAC
  - Globala målens logotyper
  - Sidas logotyp

Sidas uppdrag

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, är en statlig myndighet som arbetar på uppdrag av Sveriges riksdag och regering för att minska fattigdomen i världen. Genom vårt arbete och tillsammans med andra bidrar vi till att genomföra Sveriges politik för global utveckling.

Läs mer om oss

Kontakt

Valhallavägen 199
105 25 Stockholm
Växel: 08-698 50 00
Fax: 08-20 88 64
E-post: sida@sida.se

Ställ din fråga i vårt forum.

Kontakta oss

Snabblänkar

Pressrum
Publikationer
Kurser
Sajtkarta
Om webbplatsen och cookies
Sidas behandling av personuppgifter
Anmäl korruption
Openaid.se

Följ oss

Sven Wimnells hemsida med projekt: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

Ska man kunna förbättra världen måste man ha bra kunkaper om världen: Hur den var, hur den är, kan bli och bör bli. Vetenskapliga forskningsrapporter om det tar flera år att göra och är vanligen inte dagsaktuella när resultaten presenteras. För förbättringar av världen behövs aktuella uppgifter, i tidningsartiklar kan man få underlag. Men de kan vara sanna eller falska, låmpliga eller olämpliga.

I projeket om samhällsplaneringens problem har under många år införts tidningsartiklar från DN, Dagens Nyheter, som är Sveriges största morgontidning och har många medarbetare över hela världen, och på ett enkelt sätt, vad man kan antaga, ger en bild av världen som kan vara till hjälp när man vill förbättra världen. Artiklarna kan ha brister men det finns ingen möjlighet att kunna kommentera alla artiklar om hur bra eller dåliga de är.

Regeringen har ingen minister för grundläggande livsåskådningar och idéer för politik, det närmaste de kommer det är Kulturministern som ska stå för demokrati och kultur och i arbetsuppgifterna har bl a religion och idrott. Kulturministern har enligt arbetsuppgifterna, verkar det, ett mycket bredare arbete än det hon visar upp. Aktörer inom politiken har svårt att hantera det som borde ingå i kulturministerns uppgifter .

När det gäller livsåskådingar o d är bland de främsta i Sverige Sven - Erik Lidman och när det gäller religion Christer Sturmark. De har artiklar i DN den 10 december 2020, som bifogas här.

" En balansakt mellan kungen och penningpåsen

DN 10 dec 2020

Moderaternas nya idéprogram genomsyras av en nostalgisk vurm för familjen och nationen. Idéhistorikern Sven-Eric Liedman synar tankarna om liberalkonservatism och finner en skvader.

Sverige har på några få år genomgått en dramatisk ideologisk förändring. Den började med att Sverigedemokraterna kom in i riksdagen 2010. Budskapet var ett och bara ett: invandringen höll på att förstöra Sverige.

Deras röstläge skruvades upp i falsett när den stora flyktingströmmen kom 2015. Snart var de inte ensamma i sin kritik. Parti efter parti talade om vikten av en stram invandringspolitik, i takt med att SD:s opinionssiffror sköt i höjden.

Både Kristdemokraterna och Moderaterna fick nya partiledare. Den fräna unga Ebba Busch övergav den lite veliga politik som Göran Hägglund fört. Hon drömde om en kristen höger i Sverige, lik den i USA.

Moderaternas Ulf Kristersson gjorde en ännu skarpare gir med sitt parti. Nu skulle det breda välfärdssystem som hans företrädare Reinfeldt försvarat bantas ordentligt. Sverige skulle också bli svenskare.

Jimmie Åkesson började drömma om ett stort högerblock.

I april 2019 tillsatte Moderaterna en grupp som skulle ta fram ett nytt idéprogram för Moderaterna. Sekreterare blev Alice Teodorescu. Hon hade redan gett liberalkonservatismen ett ansikte. Det är också liberalkonservatismen som genomsyrar det programförslag som kommittén nyligen lagt fram.

Nationalismen är påfallande. ”Svensk kultur och svensk historia förenar människor över generationerna, men är också en viktig brygga in i det svenska samhället.”

På Reinfeldts tid höll man tyst om svenskhet och nationalstat och judisk-kristen tradition. Desto viktigare har dessa stora ord nu blivit. Vi får veta att ”Sverige är format av ett kristet socialt och kulturellt arv som sträcker sig mycket långt tillbaka”. Ja, ”Sverige är en av världens äldsta nationalstater”.

Gamla tiders högermän skulle ha skrockat belåtet inför sådana meningar, Men kanske hade de blivit lite betänksamma när de läst hyllningen till ”upplysningens och förnuftets tradition”.

Å andra sidan hade de tagit till sig de stränga orden om brott och straff i förslaget och än mer åt allt det vackra som sägs om vikten av ett starkt svenskt försvar (låt vara nu inlemmat i Nato).

I god konservativ anda värnar programförslaget också om familjen. Skribenterna är visserligen inte helt omoderna utan talar om familjen ”i de olika former den kan ha i vårt samhälle idag”. Men det är i familjen som vi framför allt tar ansvar för andra människor. En trygg familj gör barnen till ”starka vuxna”.

Ändå har inte allt återgått till det gamla. Plötsligt får man veta att Moderaterna också är ”individualismens parti”. Så sa man inte i gamla Högerpartiet. I all traditionell konservatism var familjen samhällets minsta beståndsdel. Men här är det fråga om den liberala sidan i det nya liberalkonservativa partiet.

Programförslagets rubrik är ”Frihet och ansvar”.

Vad är då frihet? ”Friheten att välja” står det först. Det är vad alla de gamla allianspartierna hävdade och fortfarande hävdar. Det är med valfriheten som vårt bisarra skolsystem motiveras. Valfriheten gör människan till konsument. Hon väljer fritt i det utbud som finns till salu.

Kanske har programkommittén funnit att det också krävs något mer. Friheten har ”ett avgörande existentiellt värde”, heter det. Det öppnas en vidare rymd över oss; vi slipper ut från varuhuset. Är det inte lite Jean-Paul Sartre över orden?

Å nej, så roligt ska det inte bli. Friheten är vägen till ”nya vetenskapliga insikter, till ett växande välstånd och till kulturella landvinningar”. Förhållandet mellan den enkla valfriheten och frihetens existentiella sida förblir oklart.

Friheten tillhör individen, men individen har också ett ansvar ”för sig själv, sina nära och vårt samhälle”. Ja, individen måste också göra sig ”anställningsbar” och därmed smidigt anpassa sig till den rådande arbetsmarknaden. Arbetslinjen gäller fortfarande.

När människor flyr från krig och nöd har vi också ett ansvar. Men ansvaret gäller först och främst närområdet, i synnerhet grannländerna. Underförstått: vårt ansvar för syrier och afghaner är begränsat.

Därmed är vi inne på det hetaste området i programmet, invandringen. Invandringen ska vara ”ändamålsenlig”, heter det. Människor som söker sig hit ska vilja arbeta eller ”driva företag”.

Massinvandringen har skadat Sverige. Integrationen har under de senaste årtiondena varit usel. Denna integration är en enkelriktad process – kort sagt, de som kommer hit ska anpassa sig efter oss, inte vi efter dem. De ska bli som vi.

Uppenbarligen är detta en norm, ett påbud och inte en beskrivning av hur integration gått till i verkligheten. Kulturer tar färg av varandra. Under hela efterkrigstiden har det svenska samhället påverkats av dem som kommit hit.

Men nu ska det enligt Moderaterna bli slut på detta. Människor långt bortifrån ska anpassa sig efter den uråldriga kristna svenska kulturen. Och helst ska de inte komma hit alls.

I några meningar sammanfattas den moderata versionen av den svenska utvecklingen efter 1945.

Fram till slutet av 60-talet genomgick landet en strålande utveckling (inte ett ord om att detta var socialdemokratins stora period). Sedan stagnerade ekonomin under ett kvartssekel, staten blev för stor, vård och skola likriktades. (I själva verket hade det varit så sedan reformationen.)

Så kom räddningen på 90-talet, den alltför stora välfärdsstaten ersattes med entreprenörskap.

Arbetslinjen gällde! Men under 10-talet stannade allting åter upp, och brottsligheten blev aggressivare. (Åter en sanning med modifikation: antalet mord ökade inte.)

Och nu är det alltså dags för liberalkonservatismen.

Liberalismen är närmare bestämt nyliberalism. Men en förändring har skett sedan Bildts tid. Då följde man Milton Friedman med hundlik tillgivenhet. Friskolorna var en kopia av Friedmans förslag. ”Voucher” blev ”skolpeng” på svenska.

Nu är det den andre store nyliberalen, Friedrich Hayek, som håller i taktpinnen. Det moderna samhället är ”oöverblickbart”. Därför är det omöjligt att detaljstyra.

Hayek in i detalj!

Men miljö och klimat måste man åtminstone ta tag i. Människan och inte den övriga naturen ska vara utgångspunkten. Vi har ett ”förvaltaransvar” (väl samma ansvar som Gud gav Adam i Bibeln). Och allt måste förenas med ”ekonomisk tillväxt”.

Himmel och jord må brinna, men tillväxten den står kvar.

Jämlikheten är enbart en jämlikhet inför lagen. Inte ett ord om de skenande sociala, ekonomiska och kulturella skillnaderna i dagens Sverige. De är inte politikens problem.

Till sist är frågan oundviklig: Hur går liberalism och konservatism ihop? Man kan lugnt svara: inte alls! Å ena sidan kungen och altaret, å andra sidan den ständigt mer välfyllda penningpåsen.

Men Sverigedemokrater och Kristdemokrater slickar säkert girigt i sig den kristna och nationalistiska grädden. Ekonomin får man ta på köpet.

Sven-Eric Liedman"

" Idéhistorikern och författaren Sven-Eric Liedman är aktuell med ”Från Platon till demokratins kris” (Albert Bonniers förlag). "

"Ateism är inte en livsåskådning. Karikatyren av icke-troende skapar inga samtal, skriver Christer Sturmark

DN 10 dec 2020

Ett stort antal människor – bland andra undertecknad – menar att religion inte spelar någon betydande roll eller någon roll alls i deras liv. Men vi har fel, enligt religionshistorikern Paul Linjamaa (DN Kultur 4/12).

Religion, hävdar han, spelar i själva verket fortfarande en central roll i alla människors liv och det är till och med svårt att föreställa sig tillvaron utan den.

Vi behöver ha ett seriöst samtal om livsåskådningsfrågor i den offentliga debatten. Vår samtid präglas av en tilltagande globalisering och migration. Om vi inte förstår varandras livsåskådningar, eller ens vår egen, så kan vi inte heller förstå eller kommunicera med varandra. Det försvårar en fredlig samexistens.

Detta mål gagnas inte av den typ av resonemang som det Paul Linjamaa för där begrepp omdefinieras till oigenkännlighet och resonemang förenklas till halmgubbar (till exempel i kritiken av Björn Ulvaeus).

De flesta människor uppfattar begreppet ”religion” som någon form av tro på övernaturliga fenomen, gudar, andar, transcendenta själar, återfödelse eller liknande, vilket bekräftas av de flesta uppslagsverk.

Men det är uppenbart att vi är ett stort antal – sannolikt ett växande antal – människor, i Sverige och i världen, som inte tror på sådana fenomen. När Linjamaa påstår att religion spelar en central roll även för dem, och att det är svårt att föreställa sig en tillvaro utan religion, så beror det inte på att han i grunden ifrågasätter detta.

I stället utgår påståendet från en omdefiniering av begreppet religion till att vara i det närmaste identiskt med kultur. Man brukar kontrastera kultur mot natur; med kultur i vid bemärkelse avses all mänsklig aktivitet. Till den räknas – för att ta exempel från Linjamaas artikel – litteratur, musik och konst, men också sociala företeelser som att människor gifter sig, ger sina barn namn och begraver sina döda.

Linjamaa låtsas som om dessa ritualer alltid utövas i en religiös kontext, men faktum är att de i växande omfattning sker under helt sekulära former. Allt färre gifter sig i kyrkan eller döper sina barn. Men i Linjamaas värld spelar det ingen roll. Alla dessa mänskliga aktiviteter är enligt honom ett uttryck för religion.

Vi människor har naturligtvis en stor frihet att sätta namn på ting och företeelser. Men kommunikationen oss emellan underlättas om vi är någorlunda överens om definitionerna. Med den etablerade förståelsen av begreppet religion råder det knappast någon tvekan om att ett stort antal människor inte är religiösa, särskilt i Sverige.

Linjamaa vill emellertid omdefiniera religion på ett sätt som innebär att den omfattar precis alla. Om man omdefinierar religion så att det är detsamma som fascination och förundran inför verklighetens natur och alla kulturella uttryck, så inkluderas givetvis fler i begreppet. Men det förlorar samtidigt sin innebörd och relevans, och Linjamaa missar att berätta vilket nytt begrepp han vill använda för det som hittills har kallats religion.

Linjamaa lyfter också fram det kända fenomenet att en grupps samhörighet och identitet ibland i högre grad formas av gemensamma yttre fiender än av en inre gemenskap. Han hävdar att det här gäller ateister, som enligt honom betraktar religion som en fiende.

Däremot menar han att gudstroende människor genom sin religiositet får både identitet och samhörighet. Det är riktigt, som Linjamaa själv konstaterar, att det enda som förenar ateister är en specifik fråga, nämligen uppfattningen att Gud inte existerar. I andra frågor som rör värderingar, kultur och politik har ateister runt om i världen vitt skilda uppfattningar. Det finns därför knappast någon strävan efter en gemensam identitet.

Men samma motsättningar finns bland religiösa. Den ”identitet och samhörighet” dem emellan som Linjamaa talar om existerar inte. I själva verket råder det, som alla har noterat, starka motsättningar inte bara mellan skilda religioner utan också mellan olika inriktningar inom samma religion. De leder många gånger till krig snarare än samhörighet.

Han skriver vidare att ”oavsett om man är kristen apologet eller ateist finns det anledning att stanna upp och tänka efter exakt vad det är man egentligen diskuterar”. Han myntar begreppet ”bekännande ateist”, ett begrepp som rimligen inte betyder någonting. (Jag tror inte att astrologi fungerar, är jag då en ”bekännande a-astrolog”?)

Linjamaa gör ett kategorifel när han ställer kristendom (en livsåskådning och religion) mot ateism (en uppfattning i en enskild sakfråga).

Ateism är inte en livsåskådning. Ateism är tomt på både innehåll och värderingar. En ateist kan tro på astrologi och spöken, kan vara vänster eller höger, demokrat eller antidemokrat. Ateism är förutom uppfattningen att det inte finns någon gud en innehållslös beteckning.

För egen del bekänner jag mig till livsåskådningen sekulär humanism. Den har en specifik kunskapsteoretisk hållning som bland annat leder till uppfattningen att astrologi inte fungerar och att spöken inte finns. Den livsåskådningen har en värdegrund och människosyn som vilar på en sekulärt formulerad etik. Den har också en naturalistisk verklighetsuppfattning: uppfattningen att världen definieras och styrs av naturliga, snarare än övernaturliga, krafter. Av naturalismen följer ateism. Så därmed är jag också ateist, men det är bara en av många konsekvenser av att vara sekulär humanist.

Alla sekulära humanister är således ateister (eller agnostiker), men alla ateister (eller agnostiker) är inte sekulära humanister. Att som Paul Linjamaa betrakta ateismen som ett kulturbärande och meningsskapande begrepp är bara vilseledande.

Vi behöver tala om kultur och livsåskådningar med respekt och utan att göra karikatyrer av andras livsåskådningar. Först då kan diskussionen bli meningsfull.

Christer Sturmark
Författare, bokförläggare och vd för fackboksförlaget Fri Tanke. "

"Den ”identitet och samhörighet” religiösa emellan som Linjamaa talar om existerar inte. I själva verket råder det, som alla har noterat, starka motsättningar inte bara mellan skilda religioner utan också mellan olika inriktningar inom samma religion. De leder många gånger till krig snarare än samhörighet. "

Utrikes DN-artiklar om USA 1 januari 2020.

1 januari 2021

I pandemins spår – allt fler flyttar ut från stadskärnorna

Pandemin har fått många amerikaner att omvärdera sin livsstil, och med nya arbetsvillkor uppfattas stadskärnan inte längre som attraktiv.

Allt fler söker sig till förorten, eller långt ut i vildmarken.

FREDERICK, MARYLAND. För många amerikaner förlorade det vimlande storstadslivet sin charm när allt stängde. När också arbetslivet förändrades – kanske för alltid – bleknade skälen betänkligt att bo centralt. Och så prisnivån, som ytterligare en faktor.

Matt Sanger hade bott 15 år på Manhattan när han i januari fick jobb i Washington DC. Familjen såg fram emot att byta stad.

– Så kom smittan. När alla plötsligt skulle alla jobba hemma tänkte vi om. Jag förstod snart att jag aldrig kommer att behöva åka in till jobbet varje dag, ens när allt blir som vanligt, säger han.

Pendlingsavståndet var förvandlat till en ickefråga.

Matt Sanger och hans fru fastnade för Frederick, sju, åtta mil norr om Washington, där de hittade ett hus i rött tegel, byggt 1910 – och åtminstone 30 procent större än de kunnat köpa i innerstaden.

I huset ryms även ett hemmakontor, och kvarteren är barnvänliga, gröna. Inte minst som antropolog uppskattade Matt Sanger också att Frederick är en ort med rik historia, ett par timmar från Gettysburg, och har ett litet centrum med – när allt är normalt – restauranger och butiker.

Matt Sanger är inte ensam. Under de senaste månaderna har det rapporterats om en flykt från amerikanska storstäder. Riktigt så dramatiskt är det inte, men intresset är tydligt.

New York, San Francisco, Los Angeles, Washington DC, Chicago, Denver och Seattle är städer fler vill lämna än komma till, något som synts i bostadssökningar på nätet ända sedan tidigt i våras.

På många håll har prisnivåerna ändrats, även om justeringar kan ha många orsaker. Men suget efter att lämna staden är tydligt.

Det märks i min egen bekantskapskrets: en lärare som bor i en lägenhet i ett av Washingtons trendigare kvarter har börjat leta efter ett hus i Shenandoah Valley, ett par timmar från stan. Lärarjobb går att hitta, och de uppdrag hans make söker går att sköta hemifrån.

– Jag tror aldrig att stan blir vad den var före pandemin. Så mycket har stängt för gott, säger han uppgivet.

En fastighetsmäklare i bekantskapskretsen berättar att lägenheter i centrala Washington står tomma, medan priserna i förorten stiger. En vän i Montana berättar om inflyttningen sedan i somras: människor vill undan pandemin, bränderna, protesterna.

– Folk söker sig hit från Kalifornien, Oregon, Washington State. Plötsligt vill alla vandra i Klippiga bergen! Men för oss är det tveeggat, för huspriserna stiger till nivåer vi som lever här sedan länge inte har råd med, säger hon.

Välbeställda västkustbor uppfattar Montana som ett kap. Enligt lokala mäklare är efterfrågan på hus invid vildmarken enorm; men även i Montanas städer har priserna stigit med upp till 25 procent på kort tid.

Och på andra sidan: hyresnivåerna på Manhattan, New York, har sjunkit till den lägsta nivån på ett

decennium. På Manhattan står 15 000 lägenheter tomma, och sedan i april har medianhyran fallit med nära 800 dollar om året, enligt fastighetsvärderaren Miller Samuel.

I pandemins kölvatten planerar arbetsgivare nu för att lägga ned många fysiska kontor för gott, eller drastiskt minska ytorna. Ett stort telekombolag behåller endast kontor med mer än hundra medarbetare – övriga får räkna med att jobba hemma permanent.

Fastighetsmäklaren Drew Hopley, som sålde tegelhuset i Frederick till Matt Sanger, säger att intresset är enormt. Drew Hopley är uppåt: han vill att fler ska upptäcka charmen med Frederick.

– Hit har länge flyttat nyblivna, välbeställda pensionärer från DC, som märker att de kan få ett parhus här till halva priset. Vad vi ser nu är att barnfamiljerna flyttar hit. Man får ge 900 000 dollar för ett mindre ställe i en finare förort till Washington, här kan man få en stor kåk med två hektar mark för samma pris.

Också livskvaliteten lockar: här finns grönområden och småstadskänsla. Utvecklingen började redan före pandemin, men har accelererat.

I Matt Sangers jobb som curator på National Museum of the American Indian ingår att planera utställningar och hitta sätt att presentera objekt ur samlingarna. Nu kommer det mesta att göras på distans, och digitalt.

– Jag kommer att sakna en del av vad jag hade i ett tidigare arbetsliv, men det har också fördelar att slippa åka in.

Framför ett av grannhusen sitter en gammal kampanjskylt för Biden; på verandan till det andra hänger en Trumpflagga. Matt Sanger skrattar: ja, han har hälsat på båda grannarna.

En av hans tvillingdöttrar kikar ut genom fönstret. Skolorna är stängda på grund av smittan, men de har sökt upp familjer i närheten och arrangerat utomhuslekar för att barnen ska få kompisar.

Mest tror han att han på lång sikt kommer att sakna storstadens myller och barer.

– Det finns mikrobryggerier här! inflikar Drew Hopley genast, och lämnar över sex flaskor tioprocentig öl till sin tidigare klient, som ser ut att le bakom sitt munskydd i tyg, med mönster av svampar.

Peggy Ferris, fastighetsmäklare i Washington, ser parallella trender. En är de yrkesarbetande som lämnar stadskärnorna för förorten, en möjlighet som drivits fram av hemarbetet.

En annan handlar om de som inte vill ge upp stan, och som letar en andra bostad, i bergen eller närmare havet.

Priserna centralt har fallit med 20 procent, enligt Peggy Ferris, jämfört med ett år sedan. Den mäklarbyrå hon arbetar för utnyttjar köpläget, och investerar i centrala lägenheter de kan renovera, med hopp om att sälja dem med förtjänst senare.

Peggy Ferris högutbildade döttrar faller i samma trend. Inte bara skaffar de fritidshus, de letar också gemensamt efter en större gård, i nordvästra USA.

– Det finns ett drag av prepping hos dem, de talar om klimatförändringarna och om att ha en plats som känns säker, på riktigt lång sikt.

Flertalet av de som nu reflekterar över hela sin livsstil är högutbildade personer med stor möjlighet att styra över jobbet.

Det är en privilegierad kategori människor som väljer att flytta – till det kommer de som tvingas bort, för att de kanske har förlorat sina jobb och inte har råd att bo kvar.

Hur många som till slut faktiskt flyttar, och hur många som stannar borta permanent är för tidigt att säga. Totalt sett har antalet flyttar dock minskat under pandemin.

– Jag var en sådan som alltid åkte in till jobbet, även om det var snöstorm, och jag saknar ju arbetsmiljön

och kollegerna, men jag får något annat i stället, säger Alanna Clair, en advokat som just lämnat innerstaden för förorten – eftersom hon räknar med att fortsätta jobba hemifrån.

En av de städer amerikanerna helst överger är San Francisco. Brent Follin och sambon Santana Tuli är dataingenjörer och hade redan från början en tanke om att bara stanna i stan mellan två och fem år – men pandemin snabbade på beslutet att dra.

– Många har flyttat till San Francisco på grund av jobbet, inte för platsen. Det gör det svårt att hitta en grannskapskänsla, säger Brent Follin.

– Folk i vår bransch jobbar där i några år. Lönerna är höga. De bor som studenter, tjänar riktigt mycket pengar – och flyttar. Ett tag delade vi ett hus med två kompisar, vi bodde på vinden. Alla fyra hade årslöner på långt över 100 000 dollar. Efter det bodde vi i en en-och-en-halva med kokvrå. Det var ingen plats där man vill ha barn, eller för den delen jobba hemma två personer.

Brent Follin är uppvuxen på östkusten och det är dit de har flyttat. De hyr nu, men letar efter något att köpa i Loudon, mellan Washington och Baltimore.

Santana Tuli kom som 17-åring till USA från Bangladesh. Efter åren i norra Kalifornien är det där hon känner sig hemma, och det krävdes viss övertalning för att hon skulle flytta flera hundra mil.

– När jag började på företaget jag jobbar för hade pandemin redan brutit ut. Jag har aldrig varit på kontoret och har ingenting att sakna, säger hon.

Normalt värdesätter hon det sociala och i längden tror hon att hon kommer att resa då och då till San Francisco – eller leta nytt jobb i närheten av Loudon.

Ingen av arbetsgivarna har haft synpunkter på beslutet att flytta: så länge de gör sina jobb, kan de vara var de vill. Deras vänner gör på samma sätt, få är kvar i city.

Samma sak säger andra jag talar med: grupper av vänner som planerar att lämna stadskärnorna, eller redan har gjort det.

Det som varierar är hur långt bort de söker sig, och om de föreställer sig att komma tillbaka – eller aldrig återvända.

Sanna Torén Björling

RELATERADE ARTIKLAR

Det är för tidigt att säga om folk flyttar permanent, men det ökade intresset för att lämna storstäder som San Francisco, New York och Los Angeles märks tydligt hos fastighetsmäklarnas sökmotorer; i fallande...

Tillägg 7 januari 2021

SENATSVALET I GEORGIA. 7 januari 2021

Demokraterna på väg mot triumf

Demokraterna är på god väg mot ännu en - triumf i Georgia.

Baptistpastorn Raphael Warnock har säkrat en viktig seger i omvalet och majoriteten i USA:s senat är inom räckhåll.

DN var på plats när anhängarna samlades för att fira på historisk mark i Atlanta.

Kontoristen Wanda Baker har ett litet leende på läpparna, medan hon sneddar över parkeringen tvärsemot Ebenezer Baptist Church i centrala Atlanta. Hon vaknade upp till beskedet att kyrkans pastor Raphael Warnock blir den första svarta senatorn från den forna slavstaten Georgia och den elfte afroamerikanska ledamoten i den amerikanska senaten genom tiderna.

Dessutom är Demokraterna på god väg att säkra majoriteten i senaten, med stöd av väljarna i Södern.

– Nu skrivs historia. Detta borde ha hänt för länge sedan, men nu var tiden inne, säger Wanda Baker.

Hon tillägger att ”Dr King” hade varit oerhört stolt om han hade varit i livet. Också medborgarrättskämpen Martin Luther King Jr var en gång i tiden pastor i Ebenezer Baptist Church. Numera hedras han med ett museum och en park intill kyrkan.

Studenterna Haley Sinsley och Michael Hume firar Warnocks valseger med en promenad i kvarteren. De har gjort en snabbvisit i hennes hemstad Atlanta, tio timmar i bilen tur och retur från universitetet i North Carolina, för att hon skulle kunna vara med och rösta i omvalet till senaten.

– Det var mycket viktigt för oss att vara med om det här valet, säger hon.

Det mesta tyder alltså på att Demokraterna går mot totalseger i omvalet av Georgias två senatsplatser. Raphael Warnock har säkrat sin seger med marginal. Hans partikamrat Jon Ossoff har ett övertag i kampen om det andra mandatet, även om marginalen är såpass liten att det kan krävas en omräkning av rösterna. Det betyder att makten över hela kongressen är inom räckhåll för Demokraterna (partiet har redan majoritet i den andra kammaren, representanthuset).

Det var en rörd segrare som summerade framgångarna i ett videoklipp natten till onsdagen.

– Vi fick höra att vi inte kunde vinna det här valet, men vi har visat att med hopp och hårt arbete och med folket på vår sida så är allting möjligt, sa Raphael Warnock.

Han avgav ett löfte till alla amerikaner som kämpar för att få ihop tillvaron.

– Oavsett om ni röstade på mig eller ej så ska ni veta att jag hör er och jag ser er, och jag ska slåss för er varje dag i den amerikanska senaten.

Warnocks seger är ännu ett symboliskt bakslag för det republikanska partiet, som haft väljarna i Georgia i ett stadigt grepp i många år.

De senaste decennierna har något hänt med väljarna. Befolkningen i Georgia har ökat snabbt, inte minst i den dynamiska storstaden Atlanta. Förändringarna i demografin har gjort att en allt större andel av väljarna i delstaten är utrikesfödda eller tillhör minoritets-grupper – vilket talar till Demokraternas fördel.

Partiet har också arbetat systematiskt med att ge fler väljare möjlighet att rösta i Georgia. Den 46-juristen och tidigare guvernörskandidaten Stacey Abrams har gått i spetsen för arbetet, tillsammans med ett nätverk av organisationer - och tydliga profiler inom den kristna vänstern som just Raphael Warnock.

Nu hyllas deras arbete.

– Det är många som har gått före. Stacey Abrams och rösträttsorganisationerna. Svarta kvinnor och svarta män som arbetat i bakom stängda dörrar.

Medborgarrättskämpar som Martin Luther King Jr och John Lewis. När ingen brydde sig om Georgia så var de här och banade väg för förändringen, säger den politiska aktivisten Reyna Marquez.

Hon har åkt från Arizona till Atlanta för att delta i kampanjarbetet under de sista tre veckorna av omvalet. På valdagen knackade hon dörrar i tolv timmar. Morgonen efter valet tar hon selfies utanför Martin Luther King Jr Center.

– Det syns inte bakom munskyddet, men jag har ett jättestort leende. Jag känner mig så upprymd, säger hon.

Donald Trump förlorade presidentvalet i Georgia med en marginal på färre än 12 000 röster och vägrar acceptera valresultatet. Under de två månaderna fram till omvalet har delstaten därför blivit skådeplatsen för bittra strider inom det republikanska partiet.

Trump har gjort åtskilliga försök att sätta press på partikamraterna i ledningen för delstaten – senast i lördags med ett famöst telefonsamtal med bland andra statssekreteraren Brad Raffensperger som har det högsta ansvaret för hanteringen av valet. Samtidigt har de båda kandidaterna till senaten, David Perdue och Kelly Loeffler, lierat sig med Trump.

Gabriel Sterling, som är en av Raffenspergers närmaste medarbetare, anklagar nu den avgående presidenten för att ha startat nära nog ett inbördeskrig i partiet. Han tycker att skulden för Republikanernas förluster i Georgia faller helt och hållet på Donald Trump.

– Om du säger till folk att deras röster inte räknas, och att rösterna har stulits, så kommer folk att börja tro på det, säger Sterling till CNN.

Utanför Ebenezer Baptist Church säger en man med ett brett leende att Trump har gjort Georgia en stor tjänst.

Men Horace Robinson III, som driver en barberarsalong i kvarteret intill, tänker inte vara skadeglad. Han hoppas att båda partierna ska ta sig samman och arbeta ihop.

– Om detta slutar med att Demokraterna får både representanthuset och senaten och Vita huset, så hoppas jag att partiet kan ta ansvar, och att det kommer att finnas balans. Det är som ett äktenskap. En man eller en kvinna kan inte ta alla beslut, säger han.

Framför allt hoppas han att makthavarna i Washington DC satsar på skolorna.

– Jag är 44 år, och mycket som man pratar om nu, pratade man också om när jag växte upp på 80-talet. Alla pratar om sjukvårdsreform och att reformera våra fängelser. Inga politiker och inga kändisar pratar om att reformera utbildningen. Om vi hjälper folk när de är unga, så hamnar de inte i fängelse.

Valresultatet

98% av rösterna var räknade klockan 21.20. Källa: AP

Raphael Warnock (Dem): 50,6 % **(Utropad till segrare)**

Kelly Loeffler (Rep): 49,4 %

Ställningen vid denna upplagas pressläggning:

Jon Ossoff (Dem): 50,21 %

David Perdue (Rep): 49,79 %

Martin Gelin: Tio års slit gav resultat i konservativt fäste

Delstaten Georgia förknippades länge med djup rasism. Nu blir Raphael Warnock delstatens första svarta senator.

Tio år av organisatoriskt slit och gräsrotsarbete banade väg för Demokraternas framgångar i Georgia.

Det är ingen slump att det är i just Georgia som Republikanerna gjort sina mest svidande nederlag den här vintern. Det var där motståndsrörelsen mot Donald Trump först tog fart för fyra år sedan.

Den första reportageresan jag gjorde efter Trumps seger 2016 var till just Atlantas norra villaförorter. Våren 2017 talade alla i Atlanta om en lovande ung politiker, som väckt nationell uppmärksamhet: den då 29-åriga Jon Ossoff. Strax därpå var det demokraten och rösträttsaktivisten Stacey Abrams som blev en nationell politisk stjärna, med kampanjen för att bli delstatens guvernör. Det var kampanjer som redan då hade samma energinivå som i presidentval.

Där såg vi de första krusningarna på den våg av politisk aktivism som nu kulminerat i vinterns segrar för Demokraterna i Georgia. I november blev Georgia en av delstaterna som avgjorde presidentvalet för Joe Biden. Nu tyder mycket på att delstaten kan ge Demokraterna en effektiv majoritet i senaten.

Raphael Warnock utropades till segrare redan på onsdagen. Även Jon Ossoff höll ett segertal på onsdagen, med hade då ännu inte utropats till segrare officiellt.

Demokraternas framsteg i Georgia beror till stor del på aktivister som Stacey Abrams. Få har slitit så hårt och så länge för partiet i delstaten.

Abrams insåg att politiska kampanjer måste vara långsiktiga. Det räcker inte med att kandidater dyker

upp en månad inför valet, utan de måste ägna sig åt ett ihärdigt opinionsbildande och organisatoriskt arbete, år efter år.

Det är något Republikanerna alltid vetat. Du kan besöka en småstad i den amerikanska södern med tre år kvar till nästa presidentval och ändå träffa republikaner som precis fått hem en rejäl trave flygblad från konservativa tankesmedjor, där de får veta alla detaljer om varför Demokraterna är skadliga för ekonomin.

Demokraterna har varit sämre på den sortens trägna, långsiktiga arbete, delvis för att det kostar mycket pengar.

Men just i Georgia har personer som Abrams, Latosha Brown, Nse Ufot och inte minst Raphael Warnock själv, som i flera år var direktör för Abrams rösträttsorganisation New Georgia Project, etablerat just den organisatoriska infrastruktur som krävs för att vinna den här sortens oerhört jämna val.

Kampanjerna för både Warnock och Ossoff präglades även av ett nytt självförtroende. De verkade inte skämmas över att förespråka progressiva idéer. Trots att många av de väljare de behövde övertyga var konservativa så ryggade de inte tillbaka när Republikanerna attackerade dem som radikaler. De försvarade i stället sin sakpolitik.

Warnocks motståndare Kelly Loeffler påstod inför valet att väljarna måste förhindra att USA får sin ”första senator som är marxist”. Warnock är ingen marxist, men att USA nu får en senator som är pastor i medborgarrättskämpen Martin Luther Kings gamla kyrka har inte bara symbolisk betydelse.

När svarta demokrater försöker vinna val brukar de undvika att tala om systematisk rasism, men Warnock gjorde tvärtom. Han poängterade ständigt sitt politiska arv från King. Det verkade gå hem i en tid då många mittenväljare är trötta på Donald Trump.

Republikanernas kampanjer mot Ossoff och Warnock präglades av öppen främlingsfientlighet. En

reklamfilm för republikanen David Perdue fick plockas bort då de förstorat näsan på Jon Ossoff, som är judisk, i en antisemitisk karikatyr. Republikanen Kelly Loeffler avslöjades i sin tur ha mörkat hudfärgen på Warnock i sina reklamfilmer, där hon framställde Warnock som ett hot mot nationens säkerhet.

Det verkade slå tillbaka mot Republikanerna. Georgia är i dag en delstat präglad av lika mycket mångfald som östkustens storstäder, men det finns även allt fler vita väljare i Atlantas villaförorter som blev avskräckta av dessa budskap. Få platser har präglats av ett mer drastisk politiskt skifte på 2000-talet än just Atlanta.

I Gwinnett County, ett relativt välbärgad förortsområde norr om Atlanta, vann republikanen Mitt Romney i presidentvalet 2012 med en trygg marginal på 9 procentenheter. Men i november vann Joe Biden samma område med 18 procentenheter.

Den här veckan vann Raphael Warnock distriktet med ännu större marginal, 21 procentenheter.

Om Donald Trumps politik haft ett pris för Republikanerna så märks det allra tydligast just där.

Martin Gelin. 7 januari 2021

MAKTSKIFTET I USA. 7 januari 2021

Trumps anhängare stormade kongressen – kvinna skjuten

Tusentals Trumpanhängare stormade på onsdagen Kapitolium i Washington DC och avbröt godkännandet av resultatet i presidentvalet. Oroligheterna inträffade timmar efter det att president Trump talat:

– Vi kommer aldrig att erkänna oss besegrade, sa Trump.

Stormningen av Kapitolium inträffade samtidigt som kongressen höll på att godkänna Joe Biden och Kamala Harris som USA:s nästa president respektive vicepresident. Och den ägde rum bara några timmar efter det att Donald Trump hållit ett tal där han uppmanade sina anhängare och sin vicepresident att omkullkasta valresultatet.

Ett stort antal demonstranter lyckades ta sig långt in i byggnaden till såväl senatens som representanthusets del av bygganden. Längre in möttes de av polis med dragna vapen som stoppade dem innan demonstranterna kunde ta sig in i representanthusets kammare. Senare lyckades några ta sig in i senatens kammare och till och med sätta sig i talmannen stol.

En kvinna sköts i bröstet och befann sig i går kväll i allvarligt tillstånd, enligt CNN. Borgmästaren i Washington DC, Muriel Bowser, beordrade utegångsförbud från midnatt svensk tid. Enligt polisen i staden hade flera personer skadats och en polis förts till sjukhus.

Under tiden som mängder av Trumpanhängare stormade Kapitolium kritiserade Donald Trump sin vicepresident Mike Pence i en attack på Twitter, där han anklagade Pence för att inte ha visat mod nog att stoppa godkännandet av Biden.

Först efter någon timme uppmanade Trump sina anhängare att agera fredligt.

Polis sköt tårgas mot en del av demonstranterna och en av de som arbetar i byggnaden säger till CNN att hon tvingades lämna sitt arbetsrum sedan en rörbomb placerats utanför hennes fönster.

Polisen stängde Kapitolium så att ingen kunde lämna byggnaden, men efter en stund evakuerades Mike Pence och snart också en lång rad kongressledamöter liksom den tillträdande vicepresidenten Kamala Harris. Detta innebar att godkännandet av Joe Biden inte kunde fullföljas.

Donald Trump har in i det sista försökt att kullkasta resultatet av höstens presidentval. Bland annat genom att sätta hårt tryck på sin vicepresident.

Vicepresident Mike Pence är den som inför kongressen bekräftar vem som vann förra årets presidentval men vicepresidenten har inte makt att förändra själva valresultatet.

– Allt Mike Pence behöver göra är att skicka tillbaka resultatet till delstaterna och så är vi president igen och ni blir de lyckligaste av människor. Det har han rätt att göra, sa Trump i ett tal till tusentals anhängare på onsdagen.

Men så kommer det inte att bli. Pence själv har i ett skriftligt uttalande sagt att det inte är i hans makt att godkänna eller förkasta elektorsrösterna. Det rapporterar CBS, CNN och Reuters.

Däremot ”välkomnar” Pence de kongressledamöter som vill föra fram synpunkter på hur valet har genomförts.

När Mike Pence började redovisa samtliga delstaters resultat, en efter en, tog det bara några minuter innan de första republikanerna protesterade mot valresultatet i Arizona, varvid ceremonin avbröts och kongressledamöterna samlades för att diskutera protesten.

Samma sak kommer att inträffa när Georgia och Pennsylvania ska godkännas. Majoriteten kommer dock att godkänna resultatet.

Några timmar tidigare på onsdagen hade Trump samlat tusentals anhängare som ifrågasätter att Joe Biden vann presidentvalet med 306 elektorsröster mot Donald Trumps 232. Demonstrationen blev inledningen på det som sedan hände kring Kapitolium.

Under banderoller med texten ”Save America march” och ”Trump 2020” samlades uppskattningsvis 30 000 Trumpanhängare för att föra fram budskapet om att Donald Trump har bestulits på presidentposten.

Tio personer greps av polis, en av dem för att ha varit beväpnad med två vapen och 300 kulor, skriver Washington Post.

President Donald Trump själv arbetade aktivt med att publicera inlägg på Twitter under onsdagen, flera av dem flaggade som ”ifrågasatta” av Twitter. En rad av dem upprepade de felaktiga påståendena om att det amerikanska presidentvalet var riggat till Demokraternas fördel.

Vid 18-tiden svensk tid höll Donald Trump ett tal inför sina anhängare:

– Vi vann en jordskredsseger! Är det någon som tror att Joe Biden vann? sa Donald Trump bland annat.

Trump lovade också att lägga fram bevis för sin påstådda seger.

Donald Trump upprepade också att han inte kommer att erkänna sig besegrad av Joe Biden:

– Vi kommer aldrig att ge upp, vi kommer aldrig att erkänna oss besegrade, sa Trump i talet.

Clas Svahn

clas.svahn@dn.se

MAKTSKIFTET I USA. 7 januari 2021

Logiskt slut för Trumps rörelse

Våldsattacken på kongressen är det logiska slutet för Trumps antidemokratiska rörelse.

I fem år har Donald Trump talat om ”lag och ordning”. Men hans politiska rörelse exploderade på onsdagen i ren laglöshet när hundratals Trump-anhängare stormade Washingtons kongressbyggnad med våld. De krossade fönsterrutor, attackerade säkerhetsvakter med brandsläckare och använde sociala medier för ytterligare extrema våldshot. De tvingade hundratals kongressledamöter att gömma sig i ren panik.

Bristen på omedelbara åtgärder från polis och nationalgarde var slående. Vi såg betydligt hårdare tag mot fredliga demonstranter under sommarens antirasistiska protester i Washington DC, där de bland annat attackerades med tårgas av polis.

Nu lyckades Trump-anhängarna ta sig in i kongressbyggnaden och avbryta den formella processen för att certifiera Joe Bidens valseger. Kongressledamöter tvingades fly till skyddade bunkrar. Även Trumps egen vicepresident Mike Pence tvingades ta skydd på hemlig ort och gömma sig för Trumps egna anhängare.

”Det mest skrämmande jag någonsin varit med om”, sade en kongressledamot i kaoset till Politico.

Historikern Michael Beschloss kallade det ett kuppförsök.

De flesta i kongressen skyller attacken på Trump själv. Han höll på onsdagen tal i Washington där han uppmanade anhängare att stoppa certifieringen av Bidens valseger.

”Det är Trump som skapat detta”, sade senatorn Mitt Romney.

De våldsamma upplopp som många varnat för sedan Trumps nederlag i presidentvalet i november anlände

till slut till Washington. Men det var ingen välorganiserad armé, med någon tydlig politisk strategi, utan en kaotisk, laglös mobb av mestadels unga män, klädda i tröjor och kepsar som signalerade stöd för extremhögern.

I drygt tio år har FBI varnat för att just högerextremt våld är det största inhemska hotet i USA.

Vi fick se ett glasklart bevis för det på onsdagen.

Utrikes DN-artiklar 1 januari 2020, utom USA

1 januari 2021

Ledare: Korruption och mord – Putinregimen är sig lik

Det ligger något tröstlöst över avslöjandena att det var den ryska säkerhetstjänsten FSB som förgiftade oppositionsledaren Aleksej Navalnyj. Han skulle mördas, som så många andra som blivit för obekväma: journalisten Anna Politkovskaja och den tidigare oppositionsledaren Boris Nemtsov är bara två i en rad mer eller mindre klarlagda exempel.

De fabricerade anklagelser om försnillande av kampanjmedel som snabbt kokats ihop sedan Navalnyjs liv räddats i Tyskland har samma syfte: att förpassa honom utomlands och därmed omintetgöra hans möjligheter att påverka den inhemska politiken och opinionen.

Som DN:s korrespondent Anna-Lena Laurén konstaterat är Putinregimen inte svår att förstå. Den mördar och fängslar prominenta oppositionella.

Redan för tio år sedan, när Navalnyj började uppmärksammas för sin kritik mot korruptionen och glidningen mot diktatur, utbrast han: ”Det går inte att leva på ett sådant sätt längre! Man måste förändra Rysslands politiska struktur och återföra demokrati.”

Ja, redan då hade Navalnyj utsatts för tvivelaktiga åtal om precis sådan korruption han försökte avslöja. Redan då såg han framför sig att han skulle sluta som oligarken Michail Chodorkovskij, som fängslades på godtyckliga grunder efter att ha offentliggjort ambitioner att kandidera som president och efter avtjänat straff tvingats i exil.

Samma ohållbara korruption, samma stagnerande ekonomi, samma förutsägbara mord och förföljelser av profilerade oppositionella präglar Ryssland i dag, tio år senare. På många sätt verkar det utsiktslöst att ens

försöka bekämpa Putin och hans kleptokratiska skurkvälde.

Aleksej Nalvalnyj har dock inte låtit sig avskräckas, vilket är imponerande och berömvärt. Det finns föga anledning för demokratiska grannländer i Europa att inte göra vad vi kan för att avslöja och kritisera mord och maktmissbruk. Att EU utöver tidigare sanktionsverktyg nu också har infört en lagstiftning liknande de Magnitskijlagar som införts i bland annat USA är utmärkt. Det ger möjlighet till insatser mot personer inblandade i människorättskränkningar, även om kritikerna har rätt i att betydande korruption också borde omfattas.

Att neka människorättsbrottslingarna tillträde till västländer och -marknader är känsligare än man kan tro. Auktoritära stater som Ryssland är varken trevliga för människor eller deras pengar, inte ens för makteliten. För all sin föregivna nationalism föredrar ryska höjdare att ha sina tillgångar utomlands, motsvarande 75 procent av landets bnp enligt en skattning. Barnen till maktelitens män tenderar också att vara placerade utomlands.

Till och med Putin har denna höst signalerat om en kommande reträtt genom att initiera lagstiftning som ska ge honom och hans familj immunitet från framtida åtal.

Covid-19 är dessutom i Ryssland som i grannlandet Belarus en faktor som genom sina härjningar ytterligare bekräftat styrets svagheter. Överdödligheten som rapporterats av landets statistikmyndighet för april till november på närmare en kvarts miljon människor indikerar att regeringen rapporterat rejält i underkant. Machosnack och våldskapacitet hjälper föga mot ett virus.

Att situationen i Ryssland är sig plågsamt lik är således ingen garanti för maktens beständighet eller styrka. Redan Sovjetimperiets sammanbrott gav exempel på att auktoritära styren inte nödvändigtvis faller på grund av energisk opposition eller yttre tryck. De ruttnar inifrån. **DN 1/1 2021**

1 januari 2021

Misären överlevde branden i flyktinglägret på Lesbos

En anlagd brand slukade Europas värsta flyktingläger Moria i början av september. DN var på plats när tusentals människor tvingades sova på Lesbos gator, utan mat och toaletter.

Ändå fanns ett hopp: Kunde branden innebära slutet för en tillvaro på flykt?

Tre månader senare lever majoriteten av dem i tält intill Medelhavet, utan el och varmvatten.

10 september 2020. Nioåriga Bahar Nazari från Afghanistan breder ut en fleecefilt på marken i utkanten av byn Panagiouda. Olivlundens uttorkade gräs sticker och kliar genom tyget. Det har just blivit mörkt och hon drar en tunn dunjacka över sig som täcke.

Bredvid Bahar Nazari sover redan två småbröder och en lillasyster med armarna över huvudet, ansiktet upp mot himlen. De verkar inte besväras av bebisskriken från barnfamiljen intill, inte heller av männen som stryker runt och frågar efter cigaretter och mat.

Tröttheten är större.

Bahar Nazari och hennes familj är några av dem vi träffar kort efter branden i flyktinglägret Moria i början av september. De har förlorat stora delar av packningen de hade med sig från Afghanistan. Plåtskjulet som var deras är jämnat med marken.

Allt sjubarnsfamiljen äger får nu plats i en svart plastsäck.

Efter flykten undan branden har familjen Nazari blivit fast på en gata i byn Panagiouda. Vid avspärrningarna vaktar beväpnade poliser. Bakom dem, ett femtiotal

aggressiva lokalbor som skriker att flyktingarna ska åka hem.

Den kvällen, under en tunn dunjacka, funderar Bahar Nazari högt:

– Vad kommer hända med oss nu? Blir det bättre snart?

Flyktinglägret Moria på den grekiska ön Lesbos byggdes upp under flyktingkrisen 2015 som ett tillfälligt skydd för 3 000 personer. Sedan dess har området svällt så gott som dagligen.

Natten till den 9 september 2020 brann hela lägret ned till grunden. Omkring 12 000 människor tvingades fly från Moria, ut på Lesbos gator.

De första veckorna efter branden saknade flyktingarna på Lesbos gator mat, möjligheter att tvätta sig och gå på toaletten. Tusentals små barn sov på asfalten. När DN var på plats nekades flera föräldrar tillstånd att lämna avspärrningarna för att köpa mjölkersättning och blöjor till sina barn. Några större hjälporganisationer syntes inte heller till.

Sofie Kilander har arbetat som volontär på Lesbos i flera år. I början av december kom hon hem till Stockholm.

Hon berättar hur volontärer och organisationer, kort efter branden, stoppades från att komma in på den avspärrade gatan i Panagiouda där många av flyktingarna befann sig. Att dela ut mat och vatten blev ett inofficiellt ansvar för frivilliga, som tvingades hitta kreativa lösningar och genvägar för att ta sig in på området.

– Vi kom inte in och de kunde inte komma ut. Vi fick hitta genvägar och gömma maten i stora ryggsäckar, säger Sofie Kilander.

Under tiden pågick förhandlingar både nationellt och inom EU. Ett hundratal ensamkommande ungdomar evakuerades snabbt till fastlandet och spreds ut bland de medlemsländer som erbjöd sig. Tyskland tog emot

150 av dem. Sverige avböjde. Finland välkomnade 11 personer.

Enligt FN:s flyktingorgan UNHCR har totalt 1 300 flyktingar lämnat Lesbos sedan Moria brann. Många befinner sig på fastlandet, en del har evakuerats till andra EU-länder.

Men de flesta är kvar. Och ett nytt läger, tänkt för 10 000 personer, har byggts upp.

– Många hoppades att branden skulle bli vändpunkten efter en lång tids väntan under svåra förhållanden, säger Sofie Kilander. Det uppstod stora protester när flyktingarna förstod att de skulle placeras i ett nytt läger. De skrek: Vi vill inte ha ett nytt fängelse.

Sofie Kilander berättar att många vägrade gå in i det nya lägret.

– Till slut var de helt utmattade. Inte ens barnen orkade leka eller springa. Alla bara låg längs vägen och försökte sova. Efter några veckor var det bara ensamma män kvar på gatan, innan de också tvingades in.

Det nya lägret ligger på en skjutbana, precis intill Lesbos strand. Platsen är hårt utsatt av vind och regn.

Lägret är den grekiska statens ansvar, men har byggts upp med hjälp av UNHCR och andra hjälporganisationer.

Bilder från platsen som DN tagit del av visar översvämmade tält, kläder och leksaker som flyter runt i leran. Här lever i dag, enligt UNHCR, 7 400 personer.

Tina Dahl, som är sjuksköterska på Moriakliniken och arbetar för Läkare utan gränser, beskriver mycket svåra förhållanden.

– Människorna lever i tält på en mycket väderutsatt plats. De fryser oerhört. Det finns inget rinnande varmvatten, ingen el, ingen varm plats att vara på. Här bor familjer med småbarn som får springa ut om natten när vattnet läcker in i tältet. De far väldigt illa av att vara här, säger hon.

Kvinnor och barn har under hösten badat i havet, med kläderna på, när de ska tvätta sig.

Peter Kessler, talesperson för UNHCR, ger en liknande bild:

– Det finns för få toaletter och små möjligheter att göra sig ren. Det är en stor påfrestning för människorna som befinner sig där, säger han.

Flyktingarna saknar också möjligheten att kunna förbättra sin livssituation, om än med små medel. Det är exempelvis inte tillåtet att odla någonting eller bygga egna lösningar för tvätt eller mat.

– Det är som om lägret tar den sista värdigheten från människorna. Situationen är så svår, men man får inte ens försöka göra något för att förbättra den, säger Sofie Kilander.

Ändå finns en del saker som är bättre i det nya lägret. Barnfamiljer får bo i en egen zon och tillgången till sjukvård är bättre, enligt Tina Dahl.

– På gott och ont är det en större kontroll över vilka som finns där, säger Tina Dahl.

Själv ser hon hur den psykiska ohälsan växer, särskilt bland de unga. Tina Dahl berättar om små barn som söker vård för panikångestattacker. Barn som är suicidala, barn som försöker skada sig själva.

– Ofta lider hela familjen av psykisk ohälsa. Vi måste arbeta med att stabilisera föräldrarna så att de kan hjälpa sina barn. Men några mediciner mot situationen finns inte och barnen behöver ett tryggt hem. De behöver gå i skolan, säger hon.

Oroligheterna och våldet som fanns i Moria, finns även i det nya lägret. I mitten av december hittades en medvetslös treårig flicka på en av lägrets toaletter. Hennes skador tydde, enligt läkarna, på att hon blivit våldtagen. En polisutredning har inletts.

Tre månader efter att vi lämnade 9-åriga Bahar Nazari och hennes familj i den uttorkade olivlunden på Lesbos får vi kontakt igen.

De har haft tur.

Efter 15 dagar på gatan fick de hjälp av en liten ideell organisation.

På Facetime visar Bahar Nazari ett enkelt hotellrum där familjen bott i nästan två månader.

– Vi är okej, säger hon och springer iväg.

Organisationen har hjälpt familjen att ta sig till Thessaloniki på fastlandet. De sju barnen och föräldrarna får bo på ett hotell med 260 andra flyktingar. Kostnaden finansieras av organisationen. Familjen Nazari har fått ett tillfälligt uppehållstillstånd, men funderar hela tiden över hur de ska ta sig vidare.

– Vi är tacksamma för att vi har mat och tak över huvudet. Men det går inte att leva, vi måste få arbeta, barnen gå i skola, vi vill försörja oss, säger mamman Nilofar Nazari.

Femåringen i familjen har en testikelsjukdom sedan födseln och behöver egentligen en akut operation – men allt är nedstängt på grund av pandemin. Tre familjemedlemmar har hepatit B, men medicinen är slut.

– Vi ska få stanna här några veckor till, sedan måste vi klara oss på egen hand, säger Nilofar Nazari.

Efter branden har 3-åringen i familjen, Nerges Nazari, mardrömmar om lågorna. Hon säger att hon längtar hem, till Moria.

Josefin Sköld

josefin.skold@dn.se

FAKTA. FEM HAR GRIPITS

Flyktinglägret Moria byggdes upp under flyktingkrisen 2015. Rapporter och reportage inifrån lägret har berättat om stora sanitära problem, råttor, våld och psykisk ohälsa. Men det fanns också ett etablerat system för mat och skolliknande aktiviteter. En del flyktingar har bott i lägret i flera år.

Natten till den 9 september utbröt bränder på tre platser i Moria. Hittills har fem migranter gripits misstänkta för att ha anlagt branden.

Med hjälp av UNHCR och andra hjälporganisationer har ett nytt läger byggts upp under ledning av den grekiska regeringen.

I det nya lägret finns i dag 7 400 personer. 78 procent av dem kommer från Afghanistan. Majoriteten av dem är kvinnor och barn.

På längre sikt planerar den grekiska regeringen och EU att bygga ett nytt och större läger på Lesbos. Det beräknas vara klart i slutet av 2021.

Nära 500 tyskar har nekats inresa

Nära 500 tyskar har avvisats vid den svensk-danska gränsen sedan regeringens inreseförbud infördes den 22 december. Det handlar uteslutande om tyskar som rest genom Danmark för att ta sig till Sverige. Direktresor från Tyskland berörs inte.

– Det är trist att människor som rest så långt måste vända vid gränsen eftersom alla inresande kontrolleras och det krävs särskilda skäl för att få resa in, säger en talesperson för den svenska gränspolisen i region Syd till den tyska nyhetskanalen ntv.

Fram till den 29 december har drygt 2 900 personer avvisats när de försökt ta sig in i Sverige från Danmark.

TT. 1 januari 2021

1 januari 2021

Här är en miljon snart vaccinerade

Jerusalem. Nära en miljon av Israels drygt nio miljoner invånare väntas på söndag ha fått den första av två injektioner mot coronaviruset.

Vaccinationskampanjen har varit så effektiv att leveranserna från Pfizer-Biontech inte kommer att kunna hålla jämna steg, meddelade hälsodepartementet på torsdagen.

Litet varstans i landet de senaste veckorna har det dykt upp vita sjukvårdstält av plast. Utanför dem ringlar sig köer av personer som kallats dit med ett sms, avsänt från någon av de fyra sjukkassor alla israeler tillhör. Köerna är mycket långa, beroende på tvåmetersavståndet, men de rör sig hastigt framåt, för personalen har fått upp en imponerande takt. Verksamheten pågår under de flesta av dygnets timmar.

Det går så fort att vaccinet kommer att tryta om tio dagar. Därefter kommer endast dos nummer två att ges, till de redan vaccinerade. Först i början av februari väntas tillräckligt många doser ha anlänt för att återuppta högsta tempo.

Israel, sägs det ibland, fungerar bättre i kris än till vardags. Både försvaret, civilförsvaret – en mycket stor myndighet – och de fyra sjukkassorna har lätt tillgänglig personal, material och infrastruktur för tillbud som detta. Funktionerna repeteras under återkommande övningar, där jordbävningar, gasattacker och terrordåd simuleras – naturtroget med blodfärg, skrik och explosioner. Sådan kapacitet existerar på papperet i de flesta länder, men ligger ofta för länge i malpåse för att ge full effekt då det gäller.

En annan gynnsam faktor är det israeliska sjukvårdssystemet. De fyra sjukkassorna, som från början var knutna till politiska rörelser, är icke-

vinstdrivande. Men de konkurrerar med varandra om patienterna. En missnöjd patient kan byta sjukkassa utan större besvär och utan att mista sina hopsparade försäkringspoäng. När det stod klart i höstas att vaccinationen skulle bli nästa fas i hälsokrisen såg de alla till att inte missa tåget.

Av de cirka 800 000 som vaccinerats i skrivande stund är 78 procent personer över 60 år. De övriga är sjukvårdspersonal, lärare och sådana som å yrkets vägnar kommer i kontakt med många människor, såsom kassörskor och bussförare.

Tiotusentals personer utanför de prioriterade grupperna har också fått injektionen. De väntar vid en vaccineringsstation vid stängningsdags. Eftersom doserna inte kan sparas fördelas de som blivit över bland de som står beredda. Den som till varje pris vill vaccineras redan nu åker till arabiska samhällen, där vaccinationsviljan är lägre och fler doser blir över.

Hela operationen är samtidigt ett politiskt drama. Premiärminister Benjamin Netanyahu är mån om att framställa vaccineringen som frukten av hans personliga ingripande och hans telefonsamtal till läkemedelsbolagens chefer.

Varje moment i vaccineringen används av honom för tal och presskonferenser: Då det första flygplanet med vaccin landade var han på plats, när den första injektionen var redo att utdelas såg han till att den gavs till honom, i direktsändning. Kampen mot farsoten skall bli Netanyahus vapen under kampanjen inför valet i mars, det val där hoppas vinna majoritet för en lagändring som skall förskona honom från tre korruptionsåtal. De rapporterade biverkningarna har varit ytterst lindriga. Men ännu har ingen israel mottagit den andra dosen. Israel har tingat leveranser av alternativa vacciner från företagen Moderna och Astra-Zeneca, och landet mest kända sjukhus, Hadassa i Jerusalem, har beställt en och en halv miljon doser av det ryska vaccinet ”Sputnik”. Inga av dessa väntas dock anlända förrän i februari. Ett israeliskt vaccin utprovas och tros få klartecken i april.

Nathan Shachar

naranjal@gmail.com

FAKTA. TREDJE VÅGEN

Covid-19 hade på torsdagen skördat 3 318 liv i Israel och i landet finns 419 943 bekräftade smittade, enligt Johns Hopkins-universitetet. Drygt 1 000 smittade vårdas på sjukhus. Tillståndet för 213 av dem uppges vara ”kritiskt”. Den tredje smittvågen drar över landet, och en tredje nedstängning dekreterades på söndagen.

Kaféer och restauranger som hittills fått sälja mat och dryck till hämtning tvingades slå igen helt, och ingen får färdas mer än en kilometer från sin bostad utan giltiga skäl.

Israeliska småföretagare har drabbats svårt och arbetslösheten har ökat med drygt en halv miljon. Men landets viktigaste exportnäringar, i teknologi- och elektronikbranscherna, har hållit ställningarna och valutan har stärkts gentemot dollarn.

1 januari 2021

Vaccinationscentral pausar efter bara fyra dagar

Berlin. Berlins enda öppna vaccinationscentral hann bara vara i gång ett par dagar innan verksamheten pausades. Delstaten har fått färre vaccindoser än man planerat för, och färre än väntat har bokat tid för att vaccinera sig i arenan.

En knapp vecka efter den första vaccinationen står Tyskland inför flera stora utmaningar.

80 bås står redo i den stora arenan i Berlinstadsdelen Treptow. I söndags invigdes vaccinationscentralen och först ut att vaccineras var personal på vårdhem.

Men redan dagen efter invigningen var trycket lågt, rapporterar flera tyska medier. Nu stängs arenan, från

och med nyårsafton, till och med den 3 januari. Vaccin ska i första hand ges till personal på vårdhem och äldreboenden, personer över 80 år och vårdpersonal som arbetar med covid-19-smittade, och enligt hälsoförvaltningen har för få av de prioriterade personerna anmält intresse under helgen.

På grund av försenade leveranser av vaccin är det endast arenan i Treptow som har kunnat öppna, trots att ytterligare fem vaccinationscentraler står redo i Berlin. Mobila team fortsätter dock att vaccinera personer på äldreboenden och vårdhem under nyårshelgen.

Tidningen Bild skriver att det låga antalet bokningar kan bero på att den stora personalbristen på äldreboenden och vårdhem gör att de som ska vaccineras först inte har tid att göra det. Men myndigheter i Tyskland oroas av tecken på att en sjunkande andel av befolkningen vill vaccinera sig.

Under coronapandemin har forskare från bland annat Robert Koch-institutet och universitetet i Erfurt regelbundet undersökt den tyska befolkningens inställning till att ta emot ett vaccin mot covid-19. I maj svarade 66 procent av de tillfrågade att de ville vaccinera sig.

Sedan dess har andelen sjunkit. I oktober svarade 53 procent att de ville vaccinera sig, och i den senaste mätningen, från mitten av december, 49 procent. Flera experter, bland dem Sveriges statsepidemiolog Anders Tegnell, har tidigare sagt att det krävs att mellan 60 och 70 procent av befolkningen vaccinerar sig för att de mest sårbara ska kunna skyddas mot covid-19.

Ett annat problem i Tyskland är logistiken. Under onsdagen kom besked om att flera delstater inte får de leveranser de planerat för i början av januari nästa år. Det gör att många vaccinationscentraler som är redo att öppna inte kan göra det. Flera ledande politiker på delstatsnivå har riktat skarp kritik mot regeringens hantering av vaccinationerna.

De doser som skulle ha använts i arenan i Treptow skickades enligt medieportalen RBB vidare till

mottagningar där vårdpersonal som arbetar med covid-19-patienter kunde ta emot dem. För att vaccin ska kunna skickas vidare krävs noggrann planering, bland annat eftersom varje person som vaccineras ska kunna få en andra dos efter tre veckor. Dessutom måste vaccinet som läkemedelsbolagen Pfizer och Biontech framställt förvaras i extrem kyla, och de som ska vaccineras måste skyddas mot smitta vid själva vaccinationstillfället. Tyska medier beskriver massvaccinationerna som en ”mammutuppgift” – en enorm utmaning.

Lovisa Herold

lovisa.herold@dn.se

FAKTA. 410 VACCINATIONSCENTRALER REDO I TYSKLAND

Den första vaccinationen mot covid-19 i Tyskland gjordes på annandagen. 101-åriga Edith Kwoizalla blev först ut att få vaccinet.

410 vaccinationscentraler står nu redo runtom i landet. Mobila team besöker äldreboenden och vårdhem för att genomföra vaccinationer på plats. Personer som är äldre än 80 år, boende och personal på vårdhem och äldreboenden, samt vårdpersonal med särskilt hög risk att smittas ska prioriteras.

Enligt siffror från Robert Koch-institutet, uppdaterade den 30 december, har drygt 78 100 doser vaccin fördelats i Tyskland.

1 januari 2021

”Jag hade gärna bytt plats med min dotter”

Tio personer, däribland en 13-årig flicka, saknades fortfarande på torsdagen efter onsdagens jordskred i norska Gjerdrum där minst tio personer skadades.

– Jag hade gärna bytt plats med min dotter, säger flickans pappa till tidningen VG.

Odd Steinar Sørengen väcktes av dottern och hennes mor, som varnade för att huset höll på att rasa. Men familjen hann inte ens ned för trappan från sovrummen innan det kollapsade, skriver TT.

Odd Steinar Sørengen lyckades ta sig ut ur rasmassorna, men dottern och sambon saknas sedan dess.

– Om de är borta hoppas jag att det gick snabbt, säger han till VG från sjukhussängen där han får vård.

I den pågående sökinsatsen används drönare, mobilspårning och värmesökande kameror.

– Vi har fortsatt hopp om att hitta människor och rädda liv, säger insatsledare Dag André Sylju i Øst polisdistrikt till NRK.

De saknade kan finnas bland de raserade husen, sade insatsledaren Roger Pettersen på en pressträff. Men det är en riskfylld uppgift att nå fram för att kunna undersöka bostäderna.

– Husen vi pratar om har flyttat sig upp till 400 meter. Det gör det svårt att lokalisera dem, säger han.

Eftersom rasområdet är farligt att ge sig in i till fots sker sök- och räddningsarbetet mestadels från luften, bland annat med hjälp av helikoptrar utrustade med strålkastare och drönare med värmekameror. Ett kraftigt snöfall har försvårat insatsen.

– Ljusförhållandena är inte med oss, vädret är inte med oss, men vi fortsätter med samma driv som vi gjort fram till nu, säger insatsledare Dag André Sylju enligt NTB.

Bilderna från drönarna har nattoptik som gör att det går att se värmen från eventuella människokroppar. Bilderna används också för att analysera själva skredområdet och bedöma rasrisken. Flera hus ligger nere i en 700 meter lång och 300 meter bred krater som jordskredet orsakat, och några står intill kraterkanten.

”Både hund, hundförare och räddningsmanskap har nu varit inne i rasområdet. Man har sökt i byggnadsmassorna (efter överlevande) men utan resultat”, skriver polisen på Twitter.

Men teamet lyckades rädda en hund från raszonen.

Hunden visade sig tillhöra Anna Sandman och hennes man Jørgen som hade tvingats lämna sin dalmatiner när de evakuerades med en helikopter från sitt raserade hus på onsdagsmorgonen. Hunden uppges må bra, förutom en skada på en tass, enligt Dagbladet.

– Det var helt fantastiskt att få det beskedet i natt. Vi har verkligen hoppats på att det skulle ske ett mirakel. Turen har varit med oss i dag trots att vi har mist allt vi äger i raset, säger paret Sandman till Dagbladet vars hus har totalförstörts.

Enligt Karianne Knudsen hittades hunden i ett hus som hade förflyttats flera hundra meter från sin ursprungliga plats.

– Det pågår nu extra sök i området där hunden hittades, säger hon till tidningen.

Den röda zonen i rasområdet minskades något under torsdagen, vilket innebär att vissa av de evakuerade familjerna kan få komma tillbaka till sina hem.

– Invånarna i fråga har fått veta att de kan flytta tillbaka. Men jag har inget exakt antal, säger Roger Pettersen.

Vid 14-tiden skickade ytterligare personal ner i kratern för att genomsöka två hus efter överlevande, skriver NRK. Även Sverige deltar i insatsen och har skickat hjälp i form av tio specialtränade räddningsarbetare från Göteborg.

– De ska först och främst arbeta med sök och stabilisering på katastrofplatsen, säger Matilda Gustavsson, insatschef vid Räddningstjänsten i Storgöteborg, till TT.

Katarina Lagerwall

katarina.lagerwall@dn.se

BAKGRUND. RASET I GJERDRUM

Raset i Gjerdrums kommun, som ligger cirka 30 kilometer från Oslo, inträffade vid fyratiden på onsdagsmorgonen.

Det orsakade stor förödelse och drog med sig ett stort antal hus, vägar, träd och elledningar. Hittills har 14 byggnader förstörts varav flera är flerfamiljshus, och omkring 1 000 personer har evakuerats.

Minst tio personer uppges ha blivit skadade i samband med jordskredet, varav en allvarligt. Fem personer har förts till sjukhus för vård.

Lukasjenko lovar folkomröstning

Belarus. Belarus ska hålla en folkomröstning om förändringar i konstitutionen, meddelar landets auktoritäre ledare Aleksandr Lukasjenko, enligt den statligt styrda nyhetsbyrån Belta. Tidigare har Lukasjenko uppgett att han inte kommer att sitta kvar på presidentposten under en ny konstitution.

Hundratusentals människor har deltagit i demonstrationer mot Lukasjenko sedan han förklarade sig som segrare i det starkt ifrågasatta presidentvalet den 9 augusti i år.

TT. 1 januari 2021

Avtal i sista minuten om Gibraltar

Gibraltar. Spanien har nått en överenskommelse med Storbritannien om att bevara den fria rörligheten över gränsen vid Gibraltar.

Att arbetspendlare som rör sig mellan Spanien och det brittiska territoriet, ska undantas från gränskontroller har varit en central fråga i förhandlingarna. En annan del av överenskommelsen är att den brittiskt styrda enklaven ska ingå i EU:s Schengenavtal.

TT-AFP-Reuters 1 januari 2021

Jag kommer alltid att vara europé, det är säkert.

Den brittiske premiärministern Boris Johnsons pappa Stanley Johnson, 80, bekräftar planerna på att söka franskt medborgarskap.

TT-AFP 1 januari 2021

Norge kräver coronatest vid inresa

Norge. Norska regeringen inför krav på testning för covid-19 vid inresa till Norge från och med den 2 januari 2021. Testet ska göras så snart som möjligt, antingen vid själva gränspassagen eller senast ett dygn efter ankomst till Norge.

TT-NTB 1 januari 2021

Kina bekräftar fall av ny virusvariant

Kina. Kina bekräftar nu sitt första fall av den nya, troligen mer smittsamma variant av covid-19 som nyligen upptäcktes i Storbritannien. Viruset har hittats hos en 23-årig kvinna från Shanghai, som återvände från Storbritannien till Kina den 14 december.

TT-AFP 1 januari 2021

1 januari 2021

Dan Lucas: Dragkampen mellan EU och Storbritannien är inte över

Fyra och ett halvt år efter att de brittiska väljarna har sagt sitt, lämnade Storbritannien slutligen EU:s regelverk vid midnatt, natten mot nyårsdagen.

Men det betyder inte att dragkampen mellan EU och Storbritannien är över, förklarar DN:s Dan Lucas.

1 Nu finns det ett frihandelsavtal mellan EU och Storbritannien. Kommer svenska företag ens att märka att landet har lämnat EU och dess regelverk?

Jo, det kommer de att göra. För även om handeln med varor inte kommer att beläggas vare sig med tullar eller med kvoter (begränsning av mängd av en viss vara), så kommer byråkratin för företagen att öka. Det handlar om bland annat tulldeklarationer som dessutom ska kontrolleras. Det innebär en viss tidsspillan och ökade kostnader.

2 Det har funnits farhågor att det ska uppstå kaos i brittiska hamnar och milslånga lastbilsköer utan ett avtal. Är den faran borta nu?

Inte helt. Det blir inte kaos med risk för att till exempel matvaror ruttnar i hamnarna i väntan på tullklarering. Men visst stök måste man nog vänta sig. Även den brittiska regeringen räknar med några månader av ”en skumpig väg” innan företag och människor anpassar sig till de nya reglerna.

Men självklart är det bättre med ett frihandelsavtal för utan det hade vi sannolikt sett det kaos som många befarat.

3 Så det är bra att det finns ett avtal mellan parterna?

Absolut. Men man ska komma i håg att det måste vara historiens första frihandelsavtal som faktiskt försvårar handel mellan parterna jämfört med hur förhållandet har varit innan brexit. Som EU-medlem var ju Storbritannien medlem av den inre marknaden. Dessutom – parterna har mycket kvar att förhandla om.

4 Är inte brexit fixat nu?

Nej, det stämmer inte helt. På det för Storbritannien så viktiga området finansiella tjänster, är det långt ifrån klart vad som gäller. Vilka rättigheter att göra affärer på EU:s inre marknad ska brittiska banker och andra finansiella företag ha?

När det gäller EU:s fiskares rätt att fiska i brittiska vatten finns en övergångsperiod på drygt fem år – därefter ska det avtalet omförhandlas.

Och sedan har vi de tusen-och-en små detaljer som alltid dyker upp och som inte har förutsetts i avtal. De kommer att tvinga parterna tillbaka till förhandlingsbordet igen.

5 Kan jag som svensk även i fortsättningen resa fritt till Storbritannien?

Ja, så länge det handlar om en resa på högst 90 dagar inom en 180-dagarsperiod. Men att resa till landet för att arbeta eller studera kommer inte att vara så enkelt som innan brexit. Här har britterna ett nytt immigrationssystem som innebär att endast den som klarar de brittiska kraven kan få stanna längre i landet.

Dan Lucas

dan.lucas@dn.se

1 januari 2021

Smärtsam skilsmässa från britterna – Merkel vill vara vänner

EU gav Tyskland hopp om fred och stabilitet efter två världskrig. Storbritanniens val att lämna unionen chockade och sårade de som drömt om en gemensam framtid.

Men få kan hantera en skilsmässa som Angela Merkel.

BERIN. Om jag någon gång skiljer mig skulle jag vilja att min partner beter sig som Tysklands förbundskansler. I ett videoklipp på den tyska regeringens hemsida förklarar Angela Merkel med lugn och allvarlig röst vad Storbritanniens utträde ur EU betyder för Tyskland.

”Brexit innebär en stor förändring för oss alla”, säger förbundskanslern, med stadig blick in i kameran. Hon fortsätter.

”Men Tyskland vill fortsätta vara en nära partner och vän med Storbritannien”.

När resultatet av britternas folkomröstning skakade om Europa, i juni 2016, bad Angela Merkel medlemsländerna att hålla sig lugna. Fatta inga förhastade beslut som riskerar att splittra Europa ytterligare, sa förbundskanslern i ett av de första uttalandena efter omröstningen. Och senare: det finns ingen anledning att behandla britterna illa under de kommande förhandlingarna.

Men i tyska medier lyste landets hjärtesorg igenom. ”Det som inte fick hända har hänt”, skrev tidningen Rheinische Post, kort efter omröstningen. ”Alla övertygade européers mardröm har blivit sann”, konstaterade tidningen Focus.

Tidningen Welt försökte förklara vad som gått snett i förhållandet i en artikel med rubriken ”Därför gillar britterna helt enkelt inte Europa”: I Tyskland stod EU för ett löfte om fred och stabilitet efter två fruktansvärda världskrig. Men britterna, vars demokratiska institutioner har överlevt de båda krigen utan något EU, såg annorlunda på unionen. Dessutom hade ju Storbritannien andra relationer, exempelvis till sina forna kolonier, som minskade intresset av att binda sig till EU.

Flera tyska politiker, bland dem den dåvarande utrikesministern Frank-Walter Steinmeier, krävde ett snabbt utträde. Britterna skulle få ta konsekvenserna av sina handlingar, de skulle nog få se hur bra de klarade sig på egen hand.

Inte heller Angela Merkel ville låta britterna ta vad de ville och lämna resten. Men fokus måste ligga på framtiden, på relationen efter brexit, betonade förbundskanslern, hyllad och kritiserad för sin kompromissvilja, gång på gång.

Få anade att den framtiden låg fyra och ett halvt år fram i tiden. Men nu är den här. När avtalet äntligen kom redogjorde de tyska medierna plikttroget för praktiska detaljer om fiskekvoter och studier på brittiska universitet.

Känslorna har, som de brukar, svalnat.

Förbundskansler Angela Merkel säger, ännu en gång, att Storbritannien kommer att fortsätta vara en viktig samarbetspartner för EU. Eventuella känslor är djupt begravda.

Lovisa Herold

lovisa.herold@dn.se

1 januari 2021

Swedish Match vill locka unga norska kvinnor att börja snusa

Den stängda gränshandeln mellan Sverige och Norge har blivit ett lyft för tobaksbolaget Swedish Match pandemiåret 2020. Samtidigt blickar vd:n Lars Dahlgren framåt mot en fortsatt USA-satsning och uppmanar svenska politiker att jobba hårdare för bolaget i EU.

– Det kan bli Sveriges revansch för det här absurda exportförbudet vi har, säger han i en intervju med DN.

Det finns flera orsaker till att det svenska tobaksbolaget Swedish Match inte bara klarar av pandemin, utan även ser ut att lyfta lönsamheten för 2020 något tack vare den.

Huvudorsaken är framgångar med tobaksfria produkter i USA. Men det finns också direkta coronaeffekter som visat sig vara gynnsamma.

För det första har bolaget klarat de praktiska utmaningarna med produktion och leveranser, bortsett en ett par veckor lång nedstängning av en cigarrfabrik i Dominikanska republiken. Det är vd Lars Dahlgren tacksam för.

Därutöver lyfter han två huvudorsaker till att coronaviruset ser ut att ha haft ett försiktigt positivt avtryck i resultaten snarare än tvärt om.

Den ena är att gränshandeln i Norden mer eller mindre upphört. Det gör att norrmännen måste köpa sitt snus hemma i Norge där det är betydligt dyrare än i Sverige.

– De verkar ha snusat lika mycket som förut, men i Norge finns inget lågprissegment och de har betalt väldigt mycket mer för sitt snus. Skatterna är höga där men vi som leverantör får också lite bättre priser

eftersom att det i allmänhet är ett dyrt land, säger Lars Dahlgren.

Det, och utebliven taxfree-handel, lyfter resultatet i hela Skandinavien. På andra sidan Atlanten, i USA där coronaviruset slagit minst lika hårt som här, är utfallet också överraskande positivt, enligt vd:n.

Tuggtobaken till exempel, vars volymer i vanliga fall sakta sjunker år för år, har haft en svag uppgång under pandemin. Detsamma gäller cigarrer och det amerikanska lössnuset, som båda två enligt vd:n säljer bättre än väntat.

– Det är ingen som har de exakta svaren men jag tror det ena är att tuggtobak till exempel är en produkt som kanske lämpar sig bättre i hemmiljö än om du är på arbetsplatsen, säger Lars Dahlgren.

– Sedan har amerikanerna också stimulerat konsumtionen med vad som i praktiken är helikopterpengar, så en del har nog känt att de haft lite extra pengar i plånboken när de är och tankar bilen eller så, tillägger han.

Med det sagt önskar vd:n ändå ett snart slut på pandemin.

– Varken vi eller någon annan önskar det här läget, men det verkar som att vi och ett antal andra bolag och branscher åtminstone på kort sikt kan se en viss positiv finansiell effekt, säger Lars Dahlgren.

USA är bolagets klart största marknad utanför Skandinavien vad gäller snus, men försäljningen står och stampar och har gjort så i flera år. Desto bättre går det för de vita nikotinportionerna, eller Zyn som de heter.

Det är som snus men påsarna är vita och innehåller ingen tobak. Det har sålts i USA sedan 2014 och tillväxten har varit kraftig. Innan 2020 är över räknar Swedish Match med att ha sålt 100 miljoner dosor.

Det kan jämföras med hela den amerikanska marknaden för svenskt snus, som uppskattas till

omkring 60 miljoner dosor totalt per år. Från början var tanken med lanseringen att Zyn främst skulle locka snusare och tobakstuggare. Att även rökarna intresserade sig så snabbt var en positiv överraskning.

– Det var det vi hade hoppats på sikt, för det är det man sett i Skandinavien. Men vi hade inte väntat oss att det skulle gå så fort, säger Lars Dahlgren.

Inom tre år tror han hela marknaden för nikotinportioner i USA kan nå 500–600 miljoner dosor.

Även i Europa ser vd:n stor potential på lång sikt. Men han är samtidigt oroad för kommande regleringar.

Inte just för att de kommer – det välkomnar han – men om det inte blir en enhetlig reglering för hela EU riskerar det att bli en rörig marknad.

– Det finns ett antal länder, inklusive Sverige, som saknar regleringar helt och det tycker vi inte är bra. Det gör i och för sig att det är mindre bökigt i det korta perspektivet men det är inte hållbart i det längre perspektivet, säger Lars Dahlgren.

Han hoppas att EU framöver ska inkludera nikotinportionerna i sitt tobaksproduktsdirektiv på samma sätt som man gjort med e-cigaretter, som inte heller innehåller någon tobak.

– Det är verkligen också någonting jag tycker svenska politiker borde kämpa för att driva. Det kan bli Sveriges revansch för det här absurda exportförbudet vi har på snus (inom EU, reds anm). Det handlar ju om både ekonomi och arbetstillfällen på hemmaplan men också om folkhälsa i Europa, att ge konsumenterna bättre alternativ.

Det har tidigare talats om att Storbritannien kan bli en marknad dit snuset kan exporteras till efter brexit, tittar ni på det?

– Det är självklart positivt om Storbritannien skrider till verket och tar bort snusförbudet, men rent kommersiellt tror jag det spelar mindre roll.

Marknaden i Storbritannien kommer att växa i ganska betydande omfattning framöver men det kommer primärt vara nikotinportioner, säger Lars Dahlgren.

Han lyfter ofta hälsofördelarna med nikotinportioner framför cigaretter, och pekar på brittiska myndigheter som han menar tydligt visat intresse för alternativ till cigaretter. Bland annat genom sjukvårdsmyndigheten NHS som rekommenderar e-cigaretter för den som vill sluta röka.

– Jag hade väldigt gärna sett att de blev kvar i EU av flera skäl, ett skäl är just att de är en rationell och saklig röst när det kommer till våra frågor om relativ risk mellan olika produkter. Å andra sidan kan de nu bli ett föregångsland och tidigt komma ut med egen tydlig reglering för nikotinportioner där man motiverar just den relativa risken.

Man får bilden av att målgruppen för Zyn är gamla rökare som vill sluta, vill ni inte egentligen också få in nya icke-beroende personer?

– Det beror på vilken marknad man tittar på, svarar Dahlgren och pekar på USA som exempel.

Där finns det så många befintliga användare av cigaretter och amerikanskt snus att potentialen i att bara locka dem är enorm.

– Tar man i stället Norge där en fjärdedel av yngre män använder snus och nästan ingen röker längre, och det är ännu mer extremt bland norska kvinnor, då är det klart att vi gärna ser att kvinnor och män över 18 år väljer att konsumera snus eller nikotinpåsar. Det är inget att sticka under stolen med. Men de ska göra det som vuxna individer och som ett medvetet val, säger Lars Dahlgren.

Andreas Lindberg

andreas.lindberg@dn.se

Fakta. Verksamhet i elva olika länder

Swedish Match är en svensk industrikoncern som producerar och utvecklar tobaks- och nikotinprodukter, tändare och tändstickor.

Bolaget springer ur det som på tidigt 1900-tal hette Svenska Tändsticks AB och statliga AB Svenska Tobaksmonopolet.

Swedish Match ingick under en kort tid på 90-talet i Volvokoncernen innan det noterades på Stockholmsbörsen 1996.

Bolaget har i dag verksamhet i elva länder och produkterna säljs över hela världen.

Helåret 2019 omsatte Swedish Match knappt 15 miljarder kronor och gjorde en vinst på nära fyra miljarder.

Källa: Swedish Match, årsredovisning 2019

Fakta. Högsta chef i tolv år

Lars Dahlgren, 50, har varit anställd i Swedish Match sedan 1996. 2004 utsågs han till bolagets finanschef och hamnade då även i koncernledningen. Han är vd sedan 2008.

Innan tiden på Swedish Match arbetade Lars Dahlgren som finansanalytiker på investmentbanken SBC Warburg. Han är i grunden utbildad civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.

1 januari 2021

Nu är Kina världens största filmland – så gick maktövertagandet till

Ny filmordning. Under 2020 blev Kina till slut världens största biomarknad. Skiftet skakar om ett coronastukat Hollywood, samtidigt som publiken i Kina köar till hemmaproducerade blockbusters. Jacob Lundström undersöker propagandastriden om vita duken.

Årets största biosuccé utspelar sig i en lagerbyggnad under belägring. I upptakten till andra världskriget håller några hundra soldater stånd mot övertaliga inkräktare som angriper från alla håll. Det är en explosiv krigsfilm om självuppoffring, med bilder från ett skadeskjutet stadslandskap som täcks av en grågrön dimma. Åtminstone av filmens trailer att döma – ”The eight hundred” har inte fått svensk premiär.

I skuggan av Christopher Nolans ”Tenet”, som var tänkt att rädda världens biografer från coronakatastrof, var det alltså Hu Guas publikfriande stridsrapport från det andra kinesisk-japanska kriget som blev 2020 års blockbuster nummer ett.

Det är ingen överdrift att hävda att ”The eight hundred” är okänd utanför Kina – den har hittills spelat in 99,9 procent av sina intäkter på hemmaplan. Om filmen innebar en räddning för biografnäringen gällde det med andra ord bara den kinesiska. Under undantagsåret 2020 har Kinas biografer, som efter sommaren återöppnat med 75-procentig kapacitet, ändå klarat sig bra. (Även om stora bioägaren Dalian Wanda, som bland annat kontrollerar Filmstaden, förstås gått back utomlands.)

Att världens största film är en lokal angelägenhet har inte enbart med pandemin att göra. ”The eight hundred” är baserad på verkliga händelser i Shanghai

år 1937 och har skapat rusning till lagerbyggnaden vid Suzhouån. En berättelse om heroiskt motstånd mot den japanska invasionen, som utlovar en början på slutet mot det som i Kina kallas ett århundrade av förödmjukelser, har begränsad exportpotential.

Ända sedan långfilmens födelse har Hollywood varit den globala filmindustrins centrum. Men förutom att ”The eight hundred” var 2020 års största biosuccé har Kina dessutom övertagit USA:s position som världens största biomarknad. Lite grann i skymundan, eftersom den mediala uppmärksamheten främst har riktats mot den amerikanska filmbranschens internbråk om visningsfönster.

Men det är ingen obetydlig rockad för två stormakter som regelbundet kritiseras och dessutom anklagar varandra för kulturimperialism.

I augusti släppte till exempel amerikanska Pen rapporten ”Made in Hollywood, censored by Beijing”, med skarp kritik mot att filmer anpassas till den kinesiska marknaden genom klipp eller korrigerade repliker. Utöver kinesiska investeringar i amerikanska filmbolag, finns det en uppenbar risk att Hollywood duckar för känsliga ämnen och områden. Som Hongkong, Taiwan eller Tibet.

På senare år har fler kinesiska hjältar börjat dyka upp här och var, ibland huxflux, medan kinesiska skurkar blivit mer sällsynta i Hollywood. När ”Transformers: Age of extinction”, den fjärde i filmserien om rymdrobotarna, hade premiär 2014 kritiserades den i USA för kinesisk patriotism. I den kommande ”Top gun”-uppföljaren, som samproduceras av den kinesiska techjätten Tencent, kommer inte Tom Cruise längre att bära någon Taiwanflagga på pilotjackan. Och så vidare.

Kinas dominerande filmställning kommer lagom till kommunistpartiets hundraårsfirande. Jubileet kommer givetvis att firas på vita duken – bland annat genom filmen ”1921” i regi av Huang Jianxin. Räkna inte med att kunna se filmen i Sverige. Precis som Huangs förra jubileumsfilm, ”Mao Zedong 1949” från 2019, lär det främst bli en kinesisk högtidsstund.

Men varför befinner sig världens största filmland utom synhåll?

Kanske för att den internationella efterfrågan på kinesiska blockbusters, som belyser ett eller annat kapitel ur landets historia, inte direkt har vält biljettkioskerna. Filmindustrin i Kina har haft stora problem att korsa gränserna och attrahera en utländsk publik. Det finns pinsamma försök som förskräcker: ”The great wall” från 2016 med Matt Damon var en exportflopp som uppenbarligen fick Kina att tänka om.

Att kinesiska filmer distribueras i Sverige är överlag sällsynt, inte minst när det gäller mainstreamfilm. Faktum är att ingen av Kinas tio största publikframgångar genom tiderna har fått svensk biopremiär. Och bara två av dem finns tillgängliga på någon strömningstjänst: ”The wandering earth” och ”Operation Red Sea”.

Nog beror det på ett ointresse för Kina, men det handlar också om att landets filmindustri har blivit tillräckligt stor för att vända exportmarknaden ryggen. Ingen av dessa tio kassasuccéer, samtliga med premiär de senaste fem åren, anstränger sig nämnvärt för att vinna över utländska åskådare. Den apokalyptiska rymdfilmen ”The wandering earth” från 2019, som senare fick Netflixdistribution, har dock en mer global attraktionskraft.

Men bristande appeal utomlands måste inte vara ett problem i världens folkrikaste land. Bland de hundratals miljoner kineser som har lyfts ur fattigdom finns många som gärna tillbringar en del av fritiden på bio. Att Kinas produktionsbolag faktiskt kan bortse från omgivningens tycke och smak accentuerar maktförskjutningen – för Hollywood förhåller det sig precis tvärtom. Amerikanska filmstudior är helt beroende av exportintäkter. Superhjältefilmer med miljardbudget går inte ihop annars.

Under förra decenniet var det bara ”Avengers: Endgame” som kunde konkurrera med de största inhemska titlarna i Kina. Antalet utländska filmer är förstås kraftigt reglerat, men faktum är att de pampiga

budskapsfilmerna också går hem hos publiken på egna meriter.

Enligt den kinesisk-amerikanska filmproducenten Janet Yang har filmbranschen i Kina blivit bättre på att kombinera publikfrieri med regimtrogna budskap. I podcasten ”Sinica” jämför hon med situationen för ett par decennier sedan, när man delade ut gratisbiljetter till politiskt korrekta produktioner och det var en social plikt att dyka upp i salongerna.

Trots den enade filmfronten finns det interna konflikter även i Kina. Den stora branschskandalen kring skattefiffel 2018, som gjorde att filmstjärnan Fan Bingbing plötsligt försvann från strålkastarljuset, har lett till att myndigheterna skärpt tillsynen. Fan Bingbing själv fick betala böter på närmare en miljard kronor.

Den ideologiska kontrollen har dessutom hårdnat sedan propagandaministeriet samma år övertog styrningen av Kinas underhållningsindustri. Och trots boomen på biograferna kan det bli ganska instängt för kinesiska filmskapare som inte bara vill göra otvetydigt patriotisk underhållning.

I höstas avgick Jia Zhangke, en av Kinas internationellt mest hyllade filmskapare, från sin egen filmfestival. Det var ingen uttalad protest mot det lokala styret i Pingyao, men beskedet var svårt att tolka som någonting annat. Dissidenter som Ai Weiwei gör sina filmer utanför systemet, senast dokumentären ”Coronation”. Det konstnärliga handlingsutrymmet är en ständig förhandlingsfråga.

Ödet för två kinesiska filmer på Berlins filmfestival 2019 ger en fingervisning om den nyckfulla processen. Först meddelades att Derek Tsangs ”Better days” inte skulle få premiär som planerat i sektionen för ungdomsfilm, eftersom den inte hade blivit färdig i tid. Snart följde beskedet att inte heller Zhang Yimous ”One second” skulle visas i Berlin, på grund av ”tekniska problem i postproduktionen”.

Eftersom Tsangs film handlar om problemen med skolmobbning och Zhangs film utspelar sig under den

känsliga kulturrevolutionen, betraktades dock de inställda premiärerna snarare som ideologiska tillrättavisningar. Det hjälpte föga att Zhang, som mottog Guldbjörnen på Berlins filmfestival 1987 för debutfilmen ”Det röd a fältet”, försvarade sig med att ”One second” var en kärleksförklaring till filmkonsten. Eller att han kan räknas som en regimtrogen filmskapare efter flera prestigefyllda hedersuppdrag.

Först i september 2020 kunde ”One second” stämplas som godkänd, tack vare några nyinspelade scener, men i slutet av november drogs den ändå tillbaka från en kinesisk filmfestival i sista minuten. Filmens framtid är fortfarande oklar, men Zhang har lång erfarenhet av att navigera i det kinesiska censurlandskapet och har redan två nya filmer klara.

”Better days” fick däremot biopremiär redan i oktober 2019 – med ett tillägg i slutet av filmen där myndigheterna kunde lista åtgärder som tagits för att komma till bukt med mobbningsproblemet. Den blev en av årets mest populära filmer i Kina.

Blockbusters kommer förstås inte heller undan budskapskontroll. ”The eight hundred” må vara en framgångssaga men tillkomstprocessen saknar inte konflikter och vändpunkter före det lyckliga slutet. Och inte främst på grund av den komplicerade inspelningen, med Imaxkameror och mäktiga kulissbyggen. Det var från början meningen att filmen skulle ha premiär på Shanghais filmfestival i juni 2019. Dagarna före visningen drogs den tillbaka på grund av – just det – tekniska problem.

Det finns nämligen ett aber med den verkliga händelsen som ligger till grund för filmen: hjältarna var inte kommunister. Tvärtom tillhörde förbandet den grupp nationalister, som sedermera drevs på flykt av Maos styrkor och förskansade sig på Taiwan. Med andra ord hotar berättelsen Kinas officiella självförståelse som en enda nation. På något sätt lyckades producenterna ändå blidka propagandaministeriet och ”The eight hundred” räknas i dag som patriotiskt korrekt. Eller som en av

soldaterna förklarar för sin fru i filmen: ”När våra barn växer upp ska de gå med i armén och hämnas sin far.”

Bortom ”The eight hundred” finns det populära filmer om den samtida krigsmakten, som har rest sig ur förödmjukelsen och i stället kan göra skillnad utomlands: ”Operation Red Sea” utspelar sig i det Jemenliknande Yewaire medan ”Wolf warrior 2” skildrar kinesiskt hjältemod i ett namnlöst afrikanskt land (med västerländska legoknektar i skurkroller).

Långtifrån allt är militarism – se till exempel Stephen Chows romantiska fantasy ”The mermaid” från 2016 – men nationell stolthet och sammanhållning är onekligen ett centralt tema. Flaggviftande storfilmer har som bekant länge varit en amerikansk specialitet. Så vad ska Hollywood nu göra?

Med ”Mulan” ansträngde sig Disney för att göra den mest inställsamma filmen hittills, utan att förlora den amerikanska hemmapubliken i processen. Men trots att biograferna varit öppna i Kina under hösten har inte ”Mulan” kunnat konkurrera med den äkta lokalfärgen. Det mytiska svärdäventyret har spelat in knappt en tiondel av ”The eight hundred”. Disney fick dessutom hantera en kontrovers kring provinsen Xinjiang, där filmen delvis spelades in, och som dessutom är centrum för folkmordet på den muslimska minoriteten uigurer.

I sommar hoppas den amerikanska jättestudion på bättre lycka med den första Marvelfilmen med en kinesisk superhjälte: ”Shang-Chi and the legend of the ten rings.” Det återstår att se huruvida det är en fåfäng förhoppning.

De senaste åren har visat att den lokala konkurrensen är att räkna med och under 2021 väntar ett pärlband av actionspäckade premiärer som säkert kan mäta sig med Marvel. Till exempel ”The revolutionary” som får premiär på kommunistpartiets hundraårsdag den 1 juli. Och i ett styrdokument från i höstas efterfrågade kinesiska myndigheter dessutom mer närproducerad sci-fi som hyllar landets innovationskraft samt större investeringar inom specialeffekter.

Självtillräckliga blockbusters är inte samma sak som att Kina skulle vara isolationistiskt. Den uttalade ambitionen är att vara en filmsupermakt år 2030. Hur länge nöjer sig kommunistpartiet med att vara störst på hemmaplan?

Det finns tecken på att det globala intresset tilltar. Efter ”The wandering earth” har Netflix köpt rättigheterna till hajpade ”The ying-yang master”, och utvecklar dessutom själva en miniserie baserad på ”The wandering earth”-författaren Liu Cixins ”The three-body problem”.

Tills vidare finns det hur som helst andra sätt att utöva mjuk makt, än att prägla omvärlden genom export. Ja, när såg du senast en kinesisk skurk i en amerikansk storfilm?

Möjligen var det i en film av Christopher Nolan, den brittiske regissören som nyligen skulle rädda biograferna. I ”The Dark Knight” från 2008 kidnappar Batman den skumme affärsmannen Lau från Hongkong – ett territoriellt övertramp som gjorde det meningslöst att kämpa för visningstillstånd i Kina. Men att helt sonika strunta i den kinesiska marknaden är knappast en kalkyl som skulle hålla i dag. Åtminstone inte om man vill göra världens största filmer.

Jacob Lundström

kultur@dn.se

Inrikes DN-artiklar 30 december 2020 - 1 januari 2021

Artiklarna placeras på områden enligt Sven Wimnell 28 november 2020: Om fördelningen av artiklar i kapitel 3.

http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzx.pdf

Riksdagen och de politiska partierna. Och övergripande delar av kuturministerns demokrati och kultur

www.riksdagen.se

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzq14-15.pdf

Sveriges Riksdag och dess utskott, partier och ledamöter

Sveriges riksdag

https://www.riksdagen.se

Start
Ledamöter & partier
Utskotten & EU-nämnden
Debatter & beslut
Dokument & lagar
Så funkar riksdagen
Webb-tv

Riksdagens utskott (14 feb 2019 Från omr40zp)

Klicka på länkarna

Alla utskott och EU-nämnden
http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/#alla-utskott--eu-namnden

Arbetsmarknadsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/arbetsmarknadsutskottet/

Civilutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/civilutskottet/

Finansutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/finansutskottet/

Försvarsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/forsvarsutskottet/

Justitieutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/justitieutskottet/

Konstitutionsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/konstitutionsutskottet/

Kulturutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/kulturutskottet/

Miljö- och jordbruksutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/miljo--och-jordbruksutskottet/

Näringsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/naringsutskottet/

Skatteutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/skatteutskottet/

Socialförsäkringsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialforsakringsutskottet/

Socialutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/socialutskottet/

Trafikutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/trafikutskottet/

Utbildningsutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utbildningsutskottet/

Utrikesutskottet http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/utrikesutskottet/

EU-nämnden http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/eu-namnden/

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet
http://www.riksdagen.se/sv/utskotten-eu-namnden/sammansatta-utrikes--och-forsvarsutskottet/

Arbetsmarknadsutskottet (AU)

Arbetsmarknadsutskottet ska bereda ärenden om
1. arbetsmarknadspolitik,
2. arbetslivspolitik med arbetsrätt,
3. integration,
4. åtgärder mot diskriminering i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning samt
5. jämställdhet mellan kvinnor och män i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv bereds av arbetsmarknadsutskottet. *Lag (2008:757)*.

Civilutskottet (CU)

Civilutskottet skall bereda ärenden om
1. äktenskaps-, föräldra-, ärvda-, handels-, jorda- och utsökningsbalkarna och lagar som ersätter eller anknyter till föreskrifter i dessa balkar, i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
2. försäkringsavtalsrätt,
3. bolags- och föreningsrätt,
4. skadeståndsrätt,
5. transporträtt,
6. konkursrätt,
7. konsumentpolitik,
8. internationell privaträtt,
9. lagstiftning i andra ärenden av allmänt privaträttslig beskaffenhet,
10. bostadspolitik,
11. vattenrätt,
12. bebyggelseplanläggning,
13. byggnadsväsendet,
14. fysisk planering samt
15. expropriation, fastighetsbildning och lantmäteriväsendet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik bereds av civilutskottet. *Lag (2006:885)*.

Finansutskottet (FiU)

Finansutskottet ska bereda ärenden om
1. penning-, kredit-, valuta- och statsskuldspolitiken,
2. kredit- och fondväsendet,
3. det affärsmässiga försäkringsväsendet,
4. Riksrevisionen i den mån ärendena inte tillhör konstitutionsutskottets beredning,
5. den kommunala ekonomin,
6. statliga arbetsgivarfrågor, statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering,
7. statens egendom och upphandling i allmänhet,
8. förvaltningsekonomiska frågor i övrigt som inte rör enbart ett visst ämnesområde samt
9. budgettekniska frågor.

Utskottet ska även granska beräkningen av statens inkomster, sammanställa statsbudgeten och granska årsredovisning för staten.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statsskulds-räntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska unionen bereds av finansutskottet. *Lag (2010:1417)*.

Försvarsutskottet (FöU)

Försvarsutskottet ska bereda ärenden om
1. totalförsvar,
2. samhällets räddningstjänst,
3. åtgärder för att minska samhällets sårbarhet,
4. kärnteknisk säkerhet och strålningsskydd samt
5. sjö- och kustövervakning,

allt i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning. Ärenden om anslag till utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap bereds av försvarsutskottet. *Lag (2008:757)*.

Justitieutskottet (JU)

Justitieutskottet skall bereda ärenden om
1. domstolarna,
2. arrendenämnderna och hyresnämnderna,
3. åklagarväsendet,
4. polisväsendet,
5. rättsmedicinen,
6. kriminalvården samt
7. brottsbalken, rättegångsbalken och lagar som ersätter eller har nära samband med föreskrifter i dessa balkar.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet bereds av justitieutskottet. *Lag (2003:180)*.

Konstitutionsutskottet (KU)

Konstitutionsutskottet ska bereda ärenden om
1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,
2. lagstiftning om radio, television och film,
3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,
4. press- och partistöd,
5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget och åtal mot riksrevisor,
6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,
7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,
8. den kommunala självstyrelsen samt
9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bereds av konstitutionsutskottet *Lag (2010:1417)*.

Kulturutskottet (KRU)

Kulturutskottet skall bereda ärenden om
1. allmänna kultur- och bildningsändamål,
2. folkbildning,
3. ungdomsverksamhet,
4. internationellt kulturellt samarbete,
5. idrotts- och friluftsverksamhet,
6. trossamfunden i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning samt
7. radio och television i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid bereds av kulturutskottet. *Lag (2003:180)*.

Miljö- och Jordbruksutskottet (MJU)

Miljö- och jordbruksutskottet ska bereda ärenden om
1. jordbruk, skogsbruk, trädgårdsnäring, jakt och fiske,
2. vädertjänst,
3. naturvård samt
4. miljövård i övrigt som inte tillhör något annat utskotts beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel bereds av miljö- och jordbruksutskottet. *Lag (2009:928)*.

Näringsutskottet (NU)

Näringsutskottet ska bereda ärenden om
1. allmänna riktlinjer för näringspolitiken och därmed sammanhängande forskningsfrågor,
2. industri och hantverk,
3. handel,
4. immaterialrätt,
5. energipolitik,
6. regional tillväxtpolitik,
7. statlig företagsamhet samt
8. pris- och konkurrensförhållanden i näringslivet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv bereds av näringsutskottet. *Lag (2008:757)*.

Skatteutskottet (SkU)

Skatteutskottet skall bereda ärenden om
1. taxering och skattebetalning,
2. folkbokföring samt
3. exekutionsväsendet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution bereds av skatteutskottet. *Lag (2003:180)*.

Socialförsäkringsutskottet (SfU)

Socialförsäkringsutskottet skall bereda ärenden om
1. allmän försäkring,
2. allmän pension,
3. arbetsskadeförsäkring,
4. ekonomiskt stöd åt barnfamiljer,
5. svenskt medborgarskap samt
6. migration.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn bereds av socialförsäkringsutskottet. *Lag (2006:885)*.

Socialutskottet (SoU)

Socialutskottet ska bereda ärenden om
1. omsorger om barn och ungdom i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
2. omsorg om äldre och handikappade,
3. åtgärder mot missbruk och andra socialtjänstfrågor,
4. alkoholpolitiska åtgärder,
5. hälso- och sjukvård samt
6. sociala ärenden i övrigt.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg bereds av socialutskottet. *Lag (2010:867)*.

Trafikutskottet (TU)

Trafikutskottet skall bereda ärenden om
1. vägar och vägtrafik,
2. järnvägar och järnvägstrafik,
3. hamnar och sjöfart,
4. flygplatser och luftfart,
5. post,
6. elektroniska kommunikationer samt
7. IT-politik.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer bereds av trafikutskottet. *Lag (2006:885)*.

Utbildningsutskottet (UbU)

Utbildningsutskottet ska bereda ärenden om
1. skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet,
2. högre utbildning och forskning samt
3. studiestöd.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning bereds av utbildningsutskottet. *Lag (2010:867)*.

Utrikesutskottet (UU)

Utrikesutskottet skall bereda ärenden om
1. rikets förhållande till och överenskommelser med andra stater och mellanfolkliga organisationer,
2. bistånd till andra länders utveckling samt
3. utrikeshandel i övrigt och internationellt ekonomiskt samarbete,
allt i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning.
Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd bereds av utrikesutskottet. *Lag (2003:180).*

EU-nämnden

EU-nämnden
9 § För samråd enligt 10 kap. 10 § regeringsformen ska riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden).
EU-nämnden ska bestå av ett udda antal ledamöter, lägst femton.
Vid nämndens sammanträden har varje partigrupp som är representerad i nämnden rätt att ersätta en ledamot i nämnden med en ledamot av det utskott vars område berörs av de frågor som nämndens överläggningar med regeringen rör. Denna rätt har dock inte en partigrupp som redan har en ledamot eller suppleant i nämnden som samtidigt är ledamot av det berörda utskottet. *Lag (2010:1411).*
Tilläggsbestämmelse
10.9.1
Antalet ledamöter i EU-nämnden fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen. *Lag (2009:1332).*
Regeringens skyldighet att underrätta och rådgöra med EU- nämnden
10 § Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som skall beslutas i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför besluten i rådet.
Regeringen skall överlägga med EU-nämnden i andra frågor rörande arbetet i Europeiska unionen när nämnden på grund av särskilda skäl påkallar sådan överläggning.
Regeringen skall rådgöra med nämnden inför möten i Europeiska rådet. *Lag (2009:1332).*

Statsrådsberedningen och statsministern

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Sverige styrs av regeringen

Regeringen styr med hundratals myndigeter, med 290 självständiga kommuner och 21 självständiga regioner.

Regeringens politik bestäms av socialdemokrater, miljöpartister, centerpartisteer och liberaler.

Regeroingen har en opposition av vänsterpartister, moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater, som kan påverka regeringen med hjälp av riksdagens utskott,

Regeringen den 30 oktober 2020 har beskrivits i Sven Wimnell 2 november 2020: **http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzt.pdf**

Regeringens verksamheter enligt dess hemsida 30 oktober 2020:
Statsrådsberedningen
Arbetsmarknadsdepartementet
Finansdepartementet
Försvarsdepartementet
Infrastrukturdepartementet
Justitiedepartementet
Kulturdepartementet
Miljödepartementet
Näringsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet
Utrikesdepartementet
Länsstyrelserna

Statsministern styr regeringen

Politikområden för politiken ~~1 oktober 2019~~ 17 dec 2020
Regeringens ministerområden. http://www.regeringen.se

*** Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
*** Allmänt om regeringens politik.**
Statsminister Stefan Löfven
statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

*** Europapolitik.**
Politik för EU
EU-minister Statsrådsberedningen Hans Dahlgren
sb.registrator@regeringskansliet.se

*** Utrikespolitik.**
Politik för en utrikesminister. 17 dec 2020 + bistånd o d
Utrikesminister Ann Linde
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för juridik och migration.**
Politik för en justitie-och migrations)minister.
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
Försvarsminister Peter Hultqvist
forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Miljö och klimat.**
Politik för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner. Politik för klimat.
Miljö- och klimatminister samt vice statsminister Isabella Lövin
m.registrator@regeringskansliet.se Miljödepartementet

*** Transporter och infrastruktur.**
Politik för en infrastrukturminister.
Infrastrukturminister Tomas Eneroth
n.registrator@regeringskansliet.se (Infrastrukturdepartement ?)

*** Energi- och digitalisering.**
Politik för energi och digitalisering
Energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman
n.registrator@regeringskansliet.se (Infrastrukturdepartement ?)

*** Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.
Landsbygdsminister Jennie Nilsson
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Internationellt utvecklingssamarbete. Bistånd. Ann Linde**
~~**Minister för internationellt utvecklingssamarbete. Peter Eriksson**~~
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Sjuk- och hälsovård o d.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
Socialminister Lena Hallengren
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Hushållet.Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**
Politik för en socialförsäkringsminister. som borde ha ansvar för hushållsverksamheter.
Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jämställdhet. Diskriminering. Segregation**
Politik för jämställdhet och mot diskriminering och segregation
Jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation Åsa Lindhagen
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utbildning.**
Politik för utbildning i skolor. Ungdomspolitik
Utbildningsminister Anna Ekström
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Högre utbildning och forskning.**
Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Information, konst, kultur o d. Demokrati. Idrott.**
Politik för en kultursminister. Med demokrati och idrott
Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar föridrottsfrågorna Amanda Lind
kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jobb.**
Politik för en arbetsmarknadsminister.
Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Näringar.**
Politik för en näringsminister.
Näringsminister Ibrahim Baylan
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Handel.**
Politik för en handelsminiser.
Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för en inrikesminister för brott och polis o d
Inrikesminister Mikael Damberg
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Finansminister Magdalena Andersson
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister
Per Bolund
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Civilminister Lena Micko
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Andra aktörer**
Partisekreterare (S) Lena Rådström Baastad
Socialdemokraterna Partiet info@socialdemokraterna.se

Gruppledare för S i riksdagen. annelie.karlsson@riksdagen.se

Karl-Petter Thorwaldsson. F d ordförande i LO
karl-petter.thorwaldsson@lo.se
Ny ordförande **Susanna Gideonsson@lo.se**

Vänsterpartiledare Nooshi Dadgostar
nooshi.dadgostar@riksdagen.se
F d Sjöstedt Jonas <jonas.sjostedt@riksdagen.se>
Ulla Andersson, vänsterpartiet. <ulla.andersson@riksdagen.se>

Ordf. Annie Lööf. Centerpartiet.se, info@centerpartiet.se

Ordf. Nyamko Sabuni. Liberalerna.se, info@Liberalerna.se
Med på listan finns inte moderater, krisdemokr.Sverigedemokrater som inte hyllar demokratin, motarbetar regeringen och vill störta den

Sven Wimnell 28 november 2020:
Om fördelningen av artiklar i kapitel 3.
Debattartiklar i DN 21 - 27 november 2020. Utrikes och inrikes artiklar 18-24 november 2020.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzzx.pdf

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen har ansvar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet.
Om Statsrådsberedningen

Relaterad navigering

- **Rättsliga dokument**
- **Myndigheter med flera**
- **Organisation**
- **Kontakt**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Stefan Löfven
Statsminister

Hans Dahlgren
EU-minister
Genvägar

Genvägar

- **Globala målen och Agenda 2030**
- **Innovationsrådet**
-

Aktuellt från Statsrådsberedningen

Stefan Löfven

Statsminister

Statsrådsberedningen

”Vårt land ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi sluter klyftor och förverkligar de löften om frihet vi ställt ut till våra barn. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden.”

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.

SW 2 Religiösa verksamheter o d.

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

Hans Dahlgren

EU-minister
Statsrådsberedningen
"Sverige ska ha en aktiv roll i den Europeiska unionen. I en tid då vi har många gemensamma utmaningar och när ett land till och med väljer att lämna EU, så vill vi se mer gränsöverskridande samarbete. För fler och bättre jobb, för en ambitiös klimatpolitik och för trygghet och säkerhet för alla som bor här.

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.

30 december 2020

Vilken urtavla, Löfven

Statsminister Stefan Löfven (S) talade till svenska folket i mars: ”Det kommer några få avgörande stunder i livet då du måste göra uppoffringar inte bara för din egen skull utan för att ta ansvar för din omgivning, för dina medmänniskor. Den stunden är nu. Den dagen är här. Den uppgiften gäller alla.”

Under den andra vågen sade han uppfordrande: ”Alla saker som du skulle vilja göra, men inte är nödvändiga: Ställ in. Boka av. Skjut upp.”

Var statsministerns tal till nationen bara ett spel för gallerierna? Frågan måste ställas när Stefan Löfven väljer att bege sig till butikscentrumet Gallerian i Stockholm – utan munskydd – vid minst två tillfällen i december, enligt Expressen.

Vad är nödvändigt för en regeringschef att utföra själv i ett shoppingcentrum under en brinnande pandemi när sjukvården vädjar till alla att hålla sig hemma? Samtidigt som regeringen vill ställa in mellandagsrean och manar alla att inte leta efter några kryphål.

När Löfven besökte en klockaffär i Gallerian den 1 december löd Folkhälsomyndighetens föreskrift: ”Avstå från att vistas i inomhusmiljöer som butiker, köpcentrum, museer, bibliotek, badhus och gym. Nödvändiga besök i exempelvis livsmedelsbutiker och apotek kan göras.”

Köpte Löfven verkligen mat och mediciner hos en urmakare i Gallerian? Därefter återvände

han fyra dagar före julafton, då smittoläget förvärrats. Var är omdömet? Var är ledarskapet?

Coronastrategin bygger på individuellt ansvarstagande och folkvett. Beslutsfattarnas kommunikation och rekommendationer är en bärande del för att nå goda resultat. Alltså kan de inte själva säga en sak och göra en annan. Därför kritiserade Löfven justitieminister Morgan Johansson (S) för att han på annandagen handlade en julklapp på köpcentrumet Nova Lund.

Statsrådens agerande är så dumt att klockorna stannar.

Sofia Nerbrand sofia.nerbrand@dn.se

1 januari 2021

Statsministern: ”Jag förstår att folk har reagerat”

Statsminister Stefan Löfven uttalar sig nu för första gången om sin kritiserade julhandel. Han förstår att människor har reagerat över att han uträttat ärenden, trots råden om att undvika trånga köpställen.

”I efterhand funderar jag så klart på om exempelvis julklappen till Ulla kunde ha beställts på nätet i stället”, skriver han på Instagram.

Som DN tidigare skrivit har Löfven besökt butiker i julhandeln under tre olika dagar i december. Detta trots att man enligt Folkhälsomyndighetens nationella allmänna råd, som gäller från den 14 december, bör undvika att besöka trånga köpställen.

”Handla helst på egen hand, undvik att handla vid tidpunkter då många vistas i affärerna, undvik att i onödan vistas i affärers och köpcentrums lokaler. Följ butikernas och utlämningsställenas råd och anvisningar”, står det i råden.

Löfven har gång på gång uppmanat svenska folket att tänka sig för. En knapp vecka före jul skärpte regeringen restriktionerna ytterligare för att dämpa smittspridningen i samhället.

Då infördes ett maxantal på hur många som samtidigt får vistas i butiker, köpcentrum och gym.

– Om inte det får planerad effekt kommer regeringen att planera för att stänga ned de verksamheterna, sade han.

Nu skriver statsministern på Instagram om sina inköp. Han menar att de allra flesta har gjort sitt bästa för att följa de råd och rekommendationer som finns för att rädda liv, stoppa smittspridningen och underlätta för vård- och omsorgspersonal.

”Det gäller även mig. Så jag förstår att folk har reagerat när de läser att jag har uträttat ärenden i december”, skriver han.

Statsministern berättar att han har handlat mat, reparerat en klocka, letat efter reservdelar till sin rakapparat, varit på Systembolaget och handlat en julklapp till sin fru Ulla.

”Vid dessa tillfällen har jag säkerställt att det inte har varit någon trängsel. Och även jag försöker, precis som så många andra, att i övrigt alltid följa Folkhälsomyndighetens råd och rekommendationer. I efterhand funderar jag så klart på om exempelvis julklappen till Ulla kunde ha beställts på nätet i stället, i god tid.”

Men statsministern är inte ensam. I mellandagarna avslöjade SVT Nyheter Skåne att migrations- och justitieminister Morgan Johansson hade siktats i ett köpcentrum i Skåne, vilket statsministern kallade för ”oförsiktigt”.

Finansminister Magdalena Andersson har enligt Aftonbladet siktats vid en skiduthyrning i Sälen.

Samtidigt uppges Dan Eliasson, generaldirektör för Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB),

vara på semester i Kanarieöarna, enligt uppgifter till Expressen.

Marit Sundberg

marit.sundberg@dn.se

Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikes-departementet, för-svarsdeprtementet och miljödepartementet.

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedeparte-mentet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdeparte-mentet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbets-marknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommu-nerna.
495	Myndigheter - 514

Utrikesdepartementet

UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för biståndS- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.
Områden

Områden

- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Handelspolitik och främjande
- Internationellt utvecklingssamarbete
- Utrikes- och säkerhetspolitik

Om Utrikesdepartementet

Relaterad navigering

- Utrikesdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt
- UD:s reseinformation

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Ann Linde
Utrikesminister
Anna Hallberg
Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor
~~Peter Eriksson~~ **Lämnat regeringen den 17 dec 2020**
Minister för internationellt utvecklingssamarbete
Genvägar

Genvägar

- Sveriges diplomatiska förbindelser
- Swedish Foreign Policy Stories
- Sweden Abroad
- UD: presstjänst
- UD:s internationella presscenter
- UD Legaliseringar
- Misstanke om brott eller oegentligheter
- Klagomål mot utrikesförvaltningen
- UD:s rapporter om mänskliga rättigheter
- Informationsmaterial: Utrikesdepartementet – en kort presentation
- Sverige i FN:s säkerhetsråd

Aktuellt från Utrikesdepartementet

Ann Linde

Utrikesminister
Utrikesdepartementet
”När allt fler demokratier utmanas världen över måste Sverige fortsatt vara en stark och respekterad röst för fred, frihet och mänskliga rättigheter. Vår utrikespolitik ska bidra till att i samarbete med andra stärka tryggheten och säkerheten, i vårt närområde och globalt. Det är så vi värnar grundläggande demokratiska rättigheter och gemensam säkerhet världen över.”

Ann Lindes områden

- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Folkrätt
- Utrikes- och säkerhetspolitik

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.

Peter Eriksson har lämnat regeringen den 17 dec 2020. Hans arbetsuppgifter har overtagits av utbildningsminiter Ann Linde

Anna Hallberg

Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor
Utrikesdepartementet
"När exporten ökar och jobben blir fler kan hela Sverige växa och utvecklas. Därför står vi upp för frihandeln och möjliggör för fler svenska företag att ta sig ut i världen. Genom utrikeshandeln kan vi främja hållbara lösningar och svenska värderingar."

Anna Hallbergs områden

- **Handelspolitik och främjande**
- **Nordiska frågor**

SW . 653 Handelsverksamheter.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Peter Eriksson

Peter Eriksson har lämnat regeringen den 17 dec 2020. Hans arbetsuppgifter har övertagits av utbildningsminiter Ann Linde

Minister för internationellt utvecklingssamarbete
Utrikesdepartementet
”Världen står inför stora utmaningar. Vi ser en försvagad demokrati globalt sett, samtidigt som klimatförändringarna blir alltmer akuta och fattigdomen tycks bita sig fast i delar av Afrika. Sveriges bistånd ska stärka demokratin och bidra till att utveckla en mer hållbar och fredlig värld."

Peter Erikssons områden

- **Internationellt**

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).
SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Miljödepartementet

Miljödepartementet arbetar med frågor som rör minskade klimatutsläpp, en giftfri vardag och att stärka den biologiska mångfalden på land och i vatten. Departementet ansvarar också för frågor som rör kretslopp och avfall, strålsäkerhet, skydd och skötsel av värdefull natur, friluftsliv samt internationellt miljösamarbete. De 16 miljökvalitetsmålen är grunden för regeringens miljöpolitik och miljömålssystemet är den centrala, gemensamma plattformen för aktörer i det svenska miljöarbetet.

Områden

Områden

- **Miljö och klimat**

Om Miljödepartementet

Relaterad navigering

- **Miljödepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Kontakt**

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Isabella Lövin

Miljö- och klimatminister samt vice statsminister

Genvägar

Genvägar

- **Aktuella regeländringar**

Aktuellt från Miljödepartementet

Isabella Lövin

Miljö- och klimatminister samt vice statsminister
Miljödepartementet

Isabella Lövins områden

Miljö och klimat

Försvars-departementet

Försvarsdepartementet ansvarar för Sveriges militära försvar och dess stödmyndigheter. Departementet planerar på strategisk nivå internationella insatser och säkerhetsfrämjande verksamhet och ger uppdrag till myndigheterna att genomföra samt följa upp dessa insatser.
Områden

Områden

- **Försvar**
- **Militärt försvar**

Om Försvarsdepartementet

Relaterad navigering

- **Försvarsdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Organisation**
- **Kontakt**
- **Genomförandet av försvarsbeslutet - regeringens åtgärder på försvarsområdet**

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Peter Hultqvist
Försvarsminister

Aktuellt från Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist

Försvarsminister
Försvarsdepartementet
"Försvarspolitiken måste ha sin utgångspunkt i ansvaret för Sverige. Det handlar om att hävda vår suveränitet, vår demokratiska samhällsordning och rätten att själva bestämma över vår framtid."

Peter Hultqvists områden

- **Försvar**
- **Militärt försvar**

SW . 6525-6529 Militära verksamheter.

30 december

”Kärnkraft avgörande för att klara klimatet och jobben”

Coronakrisen accentuerar behovet av att klimatomställningen genomförs utan att arbetslösheten eller klyftorna ökar ytterligare. Då de fossila bränslena behöver fasas ut snabbare är kärnkraft viktig på kort och lång sikt för att klara den elektrifiering som är avgörande för klimatomställningen och för tillväxt och sysselsättning, skriver Daniel Färm (S) och Take Aanstoot (MP).

DN. DEBATT 201230

Redan i dag utgör kärnkraft en klimatneutral och kostnadseffektiv baskraft som bidrar till att snabba på utfasningen av koldioxidutsläpp och samtidigt ge både industrin och hushållen tillgång till billigare el. Att nästa generations ännu mer effektiva och säkra kärnkraft nu håller på att utvecklas gör att hela inriktningen att avveckla kärnkraften i Sverige behöver prövas på nytt.

Till dess att klimatförändringarna är hejdade och följderna av dagens kris för välfärd och sysselsättning är hanterade behöver allt fokus ligga på att fasa ut de fossila bränslena, stärka

välfärdens finansiering och bekämpa arbetslösheten.

I det arbetet är i princip klimatneutral kärnkraft avgörande. Att tro att vi kan klara av att samtidigt fasa ut de fossila bränslena, avveckla kärnkraften, öka tillväxt och sysselsättning samt höja ambitionerna kring äldreomsorg och vård är orimligt.

Alla klimatinsatser som har gjorts hittills har enligt regeringens klimatpolitiska råd varit otillräckliga. Och då har vi ändå haft en historiskt ambitiös klimatpolitik under den socialdemokratiskt ledda regeringen.

Därför behövs ännu mer kraftfulla klimatinvesteringar i cykel-, elbils- och järnvägstrafik, energieffektiva bostäder och en mer klimatsmart industri. Därför behövs smart och effektiv beskattning av klimatpåverkande utsläpp. Och därför behöver våra konsumtionsmönster förändras. Vad vi äter och hur vi reser behöver påverkas av dess klimatpåverkan. I detta kan Sverige vara en föregångare.

Det är inte per definition fel att föra en tillväxtkritisk politisk diskussion. Men den får inte bli tillväxtfientlig. Tillväxt skapar ökade resurser som bidrar till jobb och välfärd – samt resurser för klimatomställning och -investeringar. Däremot behöver tillväxten vara hållbar: socialt, ekonomiskt och klimatmässigt. Utan rovdrift på vare sig människor eller råvaror. Och tillväxt kräver energi – billig, tillgänglig och klimatsmart energi.

Klimatförändringarna känner inga nationsgränser. Mycket sker också inom EU och FN, och det är svårt att överdriva betydelsen av att USA nu under Biden återgår till Parisavtalet.

Också i internationella klimatsamarbeten ska Sverige vara ledande.

Avgörande är också utvecklandet av batteriteknologi, nya teknologier för att producera fossilfritt stål samt teknologi för att fånga in och återanvända eller lagra koldioxid (CCR respektive CCS). Sverige kan och bör vara ledande i utvecklandet av dessa nya klimat-teknologier.

Men klimatomställningen kommer också att ställa mycket höga krav på en stark och tillförlitlig tillgång till el i Sverige. Hela transportsektorn ska elektrifieras. Det explosionsartade användandet av elfordon samt utbyggnaden av järnvägstrafiken kommer öka behovet av el kraftigt.

Samtidigt behöver hushållen och industrin så billig el som möjligt, för att stärka konkurrenskraften och minska vanligt folks kostnader. Billig el är också en förutsättning för bättre avfallsåtervinning samt bränslebyte inom stålindustri och cementtillverkning.

Här spelar planerbar kärnkraft en viktig roll. Dygnet runt producerar kärnkraft klimatsmart el på ett säkert sätt. Det gäller även – och i ännu högre utsträckning – fjärde generationens kärnkraft, som nu håller på att utvecklas. Den kommer att vara ännu effektivare än dagens kärnkraft – som dock redan i dag är mer klimatsmart och kostnadseffektiv än många andra energikällor. Med denna nya generations kärnkraft får man ut mer av kärnbränslet – och kan återanvända delar av det i dag uttjänta kärnbränslet på ett sätt som kraftigt reducerar halveringstiden och kraven på slutförvar.

Samtidigt behövs en seriös diskussion om ansvar, kontroll och finansiering av dagens och

morgondagens kärnkraft. Det är exempelvis högst tveksamt om elproduktion av denna omfattning, som samspelar så nära med forskning, och som kräver ett så långsiktigt ägande är något som är lämpligt att lägga i händerna på kommersiella marknadsaktörer.

En ny diskussion om kärnkraftens roll i framtidens svenska energisystem kan exempelvis lyfta följande frågeställningar:

Hur kan vi säkerställa att den kompetens kring kärnenergi som finns hos såväl forskare som ägare och personal i Sverige inte förloras när fjärde generationens kärnkraft snart står för dörren?

Vad krävs för att ersätta dagens avvecklingslinje med en kärnkraftsväxlingslinje, som tar sikte på att ersätta dagens kärnkraftverk med den nya generationens kärnkraftsteknologi?

Hur kan vi säkerställa att de reaktorer som nu stängs av statliga Vattenfall också framöver kan användas för klimatomställningen? Exempelvis för att via elektrolys omvandla vatten till vätgas som sedan i sin tur kan omvandlas till elektricitet och användas för vissa specifika ändamål: kolldioxidinfångning och återbruk eller koldioxidlagring (CCR eller CCS), planerbar reservkraft när vindkraften inte levererar, testreaktorer och på sikt ordinarie reaktorer för fjärde generationens kärnkraftsteknologi.

Hur kan vi stärka svensk forskning kring den nya kärnenergiteknologins potential att bidra till klimatomställning samt hållbar tillväxt och svensk export av klimatneutrala produkter?

Hur kan vi säkra statligt huvudansvar för den viktiga infrastruktur som kärnkraften innebär – och fasa ut kommersiella aktörers ägande?

Hur kan vi ersätta det marknadstänk som präglar synen på kärnkraft med en politisk kontroll samt vilja att göra offentliga investeringar i en klimatneutral och kostnadseffektiv energikälla som kärnkraft?

Man ska inte vara var sig naiv och oförsiktig eller dogmatiskt ifrågasättande inför kärnkraften. Den har – som alla energislag – både för- och nackdelar. Men i Sverige har vi goda förutsättningar att hantera utmaningarna vid såväl brytning som drift och slutförvar. Däremot har vi inte råd att säga nej till kraftfulla bidrag till en klimatomställning som inte bidrar till att öka arbetslösheten och orättvisorna i samhället. Låt oss nu därför växla över till en konstruktiv diskussion om hur vi kan använda dagens kärnkraft – och se till att inte missa tåget när nästa generations kärnkraft kommer.

För klimatet låter inte vänta på sig. Tiden rinner ut.

Daniel Färm (S), chef för Tankesmedjan Tiden

Take Aanstoot (MP), ordförande för Svenska Ekomodernisterna

30 december

Bombay

Bombay, en av världens mest tätbefolkade städer, riskerar att dränkas av Arabiska havet inom 30 år om havsnivåerna fortsätter att stiga.

Redan nu kämpar invånarna i megastaden med 20 miljoner invånare mot återkommande översvämningar och lynnigt väder. Värst utsatta är slumområdena, som ofta ligger närmast vattnet.

Disha Humbardekar har tappat räkningen över hur många gånger som vattnet har trängt in i familjens enkla bostad i Worli i Bombay. Några gånger har husgeråd och möbler spolats bort.

För något år sedan byggde hennes man en barriär i dörröppningen, en 40 centimeter hög tröskel i ett försök att hålla undan vattenmassorna.

– Under regnperioden när vattennivån är som högst har det blivit en ständig oro. När vattnet stiger går det snabbt. Jag förvarar de viktigaste sakerna i en väska så att jag snabbt kan springa uppför backen mot vägen, säger 40-åriga Disha Humbardekar, som säljer hemlagad mat i området.

– Den nya tröskeln ger mig lite mer tid, men jag har svårt att vänja mig vid den. Jag snavar på den flera gånger varje dag. När min man kliver upp tidigt för att ge sig ut och fiska hör jag hur han gormar när han slår foten i tröskeln.

Disha Humbardekar bor i en huslänga som normalt ligger några tiotal meter från havet.

Området är fattigt, invånarna försörjer sig på fiske. Det som vid första anblicken ser ut som sophögar på stranden är sandsäckar som är tänkta att fungera som en skyddsvall.

– Jag har bott här i hela mitt liv och har följt havets förändring. Det har blivit mer och mer vatten och snabba förändringar. Samtidigt har fiskarna blivit mindre och färre. Nu är det en händelse när någon får en stor fångst, säger hon.

– Tidigare gick det två, tre år mellan de värsta ovädren och översvämningarna. Nu sker det varje år. Och det har börjat regna under de månader som ska vara torra.

Man behöver bara kasta en snabb blick på kartan för att förstå Bombays utsatta läge. Staden ligger på en landtunga som går ut i Arabiska havet. För 150 år sedan bestod området av sju öar, men när staden växte byggdes öarna ihop. Som en följd av klimatförändringen ser nu vattnet ut att vara på väg att återta förlorad mark.

Världens isar och glaciärer smälter fortare än någonsin, vilket leder till att haven stiger mer än dubbelt så fort som under 1900-talet, då havsnivån globalt steg med 15 centimeter. Enligt FN:s klimatpanel handlar det nu om 3,6 millimeter om året. Man varnar för att havsnivån kan höjas med en meter fram till 2100.

För drygt ett år sedan stod det klart att läget för Bombay är värre än befarat. Då visade en uppmärksammad studie från amerikanska Climate Central att relationen mellan nuvarande havsnivå och land varit en glädjekalkyl. Satellitbilder hade felaktigt räknat

buskar, träd och ibland bebyggelse som strandlinjen.

Med den nya modellen riskerar 300 miljoner människor i världen som bor längs kuster att tvingas bort på grund av konstanta översvämningar år 2050. Förutom Bombay finns Bangkok, Shanghai, Alexandria, Basra, Dhaka och Ho Chi Minh med bland de städer som delvis riskerar att hamna under vatten minst en gång om året. Undersökningen tar dock inte hänsyn till skyddsvallar och andra konstruktioner som byggts i syfte att hålla vattnet borta.

I Bombay, och andra indiska kustnära mångmiljonstäder som Calcutta och Chennai, blev rapporten en väckarklocka. Enligt klimat-aktivisten Debi Goenka måste myndigheterna börja agera med utgångspunkt från att megastaden hamnar under vatten.

– Det som krävs är att planera för en helt ny stad som kan ersätta Bombay. Enligt min mening bör den ligga en bra bit inåt landet och på hög höjd, säger Debi Goenka som leder organisationen Conservation Action Trust.

Arkitekten Pankaj Joshi skriver i Mumbai Mirror att med det framtida scenario som målas upp så måste myndigheterna sluta blunda. Om 30 år kommer stora delar av Bombays infrastruktur att ligga under vatten. Strömförsörjning, vatten och avlopp kommer att slås ut, vilket påverkar människors hälsa och chanser att överleva.

”Som läget är nu har vi inte en chans att klara staden”, skriver Pankaj Joshi, som är chef för Urban Design Research Institute i Bombay.

Ett första steg är enligt Pankaj Joshi att stoppa all verksamhet som skadar miljön och utarmar

kustområdena. Pankaj Joshi skriver att staden måste förbereda en massevakuering av människor från låglänta områden, men också att bygga vågbrytare och installera pumpstationer och andra anläggningar för att snabbt få bort oönskade vattenmassor. Han varnar för att utvecklingen redan har börjat, allt kommer inte plötsligt att förändras år 2050.

”Det är ingen tvekan om att det brådskar. Alternativet är att investera i en roddbåt som livförsäkring”, skriver Pankaj Joshi.

Bombay är motorn i den indiska ekonomin. Samtidigt bor mer än tio miljoner av stadens invånare i slumområden. Ofta ligger deras enkla bostäder nära vattnet på platser som redan nu är riskfyllda och utdömda. När myndigheterna erbjuder slumområdenas invånare bostäder i norra delarna av stan ersätts de snabbt av nya migranter från landsbygden. En aldrig sinande ström av människor söker sig till Bombay i jakten på arbete och pengar att skicka hem till familjen.

Laxmi Pralhad Kale bor i Koliwada, en av alla stadsdelar som är rödmarkerade på kartan över områden som riskerar att hamna under vatten 2050. Hon visar familjens tidigare bostad som ligger på gaveln ut mot en länga av skjul byggda i plåt och cement. Taket är borta och ett sönderslaget bord ligger på golvet. Allt som fanns i rummet drogs med av vattnet när slumområdet drabbades av en översvämning under monsunen.

– Jag hänger tvätt här, det är det enda som rummet kan användas till. Allt försvann, det som grämer mig mest är att ransonerings-kupongerna för ris, mjöl och matolja försvann. Jag fick be grannarna om hjälp. Min syster har gett mig lite nya kläder.

Efter flera svåra översvämningar de senaste åren har områdets hinduiska tempel byggt ett stort samlingsutrymme på den högsta punkten i området dit invånarna kan flytta sina tillhörigheter under monsunen. Många väljer också att sova där.

Tror du att det går att bo kvar här i framtiden?

– Jag vet inte, men det känns inte bra. Jag tänker ofta på vattnet på ett sätt som jag inte har gjort tidigare. Jag vet inte vart vi ska ta vägen, men det här är ju inte problem som vi kan lösa själva. Jag hoppas att regeringen kan göra någonting för att hjälpa oss.

Vid sidan av den allt snabbare höjningen av havsnivån kopplas också ökningen av extrema väderhändelser ihop med klimatförändringen. Bombay har de två senaste somrarna drabbats av de mest intensiva monsunregnen sedan 1950-talet, med 60 procent mer nederbörd än ett normalt år. Det har lett till upprepade översvämningar och stoppat kollektivtrafiken. Egendom för stora summor har förstörts.

FAKTA. EKONOMISK MOTOR MED 20 MILJONER INVÅNARE

Bombay är Indiens största stad och landets ekonomiska motor. Här finns också Bollywood, världens största filmindustri.

Staden har 20 miljoner invånare, varav mer än 50 procent bor i slumområden. Bombay lockar till sig många migranter från landsbygden, som kommer till megastaden i jakt på jobb när det blir allt svårare att försörja sig inom jordbruket.

2008 utsattes Bombay för ett terrorattentat, då beväpnade islamister bland annat dödade mer än 160 personer på Indiens mest kända hotell Taj Mahal.

Stadens historiska centrum med många byggnader från den brittiska kolonialtiden finns med bland de områden som riskerar att hamna under vatten om 30 år, enligt rapporten från Climate Central.

30 december

Äldre stad förstörd i kraftig jordbävning

Minst sex personer, varav en tolvårig flicka, omkom och ett dussintal människor skadades när en kraftig jordbävning skakade delar av Kroatien på tisdagsförmiddagen. Räddningsmanskapet fruktar att flera människor kan ligga begravda under rasmassorna.

– Det var panik, folk letade efter sina nära och kära, sa Darinko Dumbovic´,

borgmästare i den värst drabbade staden Petrinja.

Jordbävningen som kändes över hela Kroatien och i flera grannländer hade sitt epicentrum nära staden Petrinja, 47 kilometer söder om huvudstaden Zagreb. I grannlandet Slovenien stängdes kärnkraftverket Krsko som en säkerhetsåtgärd.

Bara timmar efter skalvet besökte premiärminister Andrej Plenković och president Zoran Milanović den värst drabbade staden Petrinja.

I staden, som grundades år 1240, flydde panikslagna människor ut på gatorna när delar av stadens centrum förstördes i skalvet som ägde rum klockan 11.19 på tisdagen. Under hela tisdagen arbetade räddningsmanskap med att dra ut fastklämda människor från raserade byggnader men också ur bilar som träffats av nedfallande tegel och betong. Ett daghem rasade samman men turligt nog befann sig alla barn utomhus.

Hundratals soldater ur armén sattes in för att söka efter människor i rasmassorna men också för att evakuera invånare från Petrinja eftersom ett stort antal byggnader fått sådana skador att de inte ansågs säkra att bo kvar i.

– Min stad är helt förstörd, vi har barn som har dött, det går inte att beskriva. Det är som Hiroshima. Vi behöver räddningspersonal eftersom vi inte vet vad som döljer sig under taken, sa stadens borgmästare Darinko Dumbović till tv-kanalen N1.

Enligt Dumbović har halva staden skadats av skalvet.

Ett dussintal människor hade på tisdagseftermiddagen förts till sjukhus med frakturer och hjärnskakningar och en tolvårig flicka har bekräftats död. För några av dem beskrivs skadorna som allvarliga. På ett sjukhus i Klaićevoj fick läkarna avbryta en operation på ett sexårigt barn till följd av skalvet och hela sjukhuset utrymdes. På ett annat sjukhus pågick fem förlossningar men alla inblandade klarade sig utan skador.

Patienter som vårdades i respirator för covid-19 har fått föras över till andra sjukhus.

I huvudstaden Zagreb slogs all el ut och oroliga människor flydde ut på gatorna av rädsla för att deras hus skulle rasa samman.

Skalvet skadade också en radaranläggning som används för trafikledningen runt Zagrebs flygplats och allt flyg dit får nu ledas om, skriver 24 Sata.

Skalvet uppmättes till en magnitud på 6,2 och uppstod cirka tio kilometer under markytan. Det följdes av flera efterskalv på magnitud 3 och ägde rum en dag efter det att Kroatiens centrala delar drabbades av ett skalv med magnituden 5,2.

Geologiskt ligger Kroatien längs den adriatiska plattan vars rörelser gör landet utsatt för skalv. Landet har skakats av tre lika kraftiga skalv sedan år 1900, uppger den amerikanska geologiska myndigheten USGS.

I mars skakades huvudstaden Zagreb av ett skalv på 5,3. Då skadades ett stort antal byggnader. Bland annat förstördes katedralens spira.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se

31 december

Varmare vintrar gör snö till hårdvaluta för skidanläggningarna

Klimatkrisen gör snö till en bristvara. Snösäsongen är redan nu 20 dagar kortare än för fyrtio år sedan och den blir än kortare framöver. Allt fler skidanläggningar satsar nu på att spara den dyrbara snön för att säkra skidsäsongen – men det är inte problemfritt och kan påverka miljön.

År 2020 blir det varmaste år som har uppmätts i Sverige. Även i resten av världen blir året rekordvarmt, globalt har de senaste tio åren varit de varmaste som har uppmätts.

Klimatkrisen är här. I Sverige är ett av de tydligaste tecknen att vintern inte längre är lika vit som tidigare, att antalet dagar med snö på marken blir allt färre.

– Om vi jämför med för cirka fyrtio år sedan, så är snösäsongen redan nu 20–30 dagar kortare. Om vi tänker oss 50 år framåt i tiden till cirka år 2070 är det rimligt att tänka sig att man kan dra bort en månad till, säger Gustav Strandberg, klimatforskare på SMHI.

Skidorter som Åre, Vemdalen och Sälen har i dag en snösäsong på 180–200 dagar. Redan framåt 2050 kommer antalet dagar med snö att vara 20 färre. Längre fram, 2069–2098, kommer minskningen att vara 40–60 dagar, enligt SMHI.

Skidanläggningar har länge satsat på att tillverka snö för att komplettera natursnön. Men inte ens det räcker längre till i ett allt varmare klimat. För att säkra snötillgången i skidspår och backar har det blivit vanligare att skidanläggningar sparar snö från en säsong till nästa.

– De senaste fem åren har intresset för att spara snö ökat väsentligt. Längdanläggningar var först ut men på senare år har även alpina anläggningar tillkommit,

säger Erik Melin Söderström, ledare för projektet Snörik på organisationen Peak Innovation.

De har studerat de mest effektiva metoderna för att spara snö. Det kan handla om att packa ihop snön i en hög och täcka med duk eller någon sorts bark, träflis eller sågspån.

I nuläget använder ett tjugotal svenska anläggningar från Gällivare i norr till halländska Vallåsen i söder, olika tekniker för att spara snö över sommaren.

– Den största anledningen är att det ger en säkerhet att veta att man har snö och därför i god tid kan bestämma när man kan öppna anläggningen. Det är speciellt viktigt för de som är kopplade till turism att säkert veta när gästerna kan boka in en vecka och vara säkra på att det finns snö, säger Erik Melin Söderström.

– Även de som har evenemang är väldigt beroende av snölagring. Det är anledningen till att exempelvis Östersund började lagra snö, de är arrangörer av världscupspremiären i skidskytte och behöver ha snö första helgen i december.

Klimatkrisen har gjort att intresset för att lagra snö har exploderat i områden med starka skidtraditioner, till exempel Finland, Norge och Alperna. Vita skidspår som ringlar i en grön omgivning har blivit en vanligare syn, inte minst i tv-sändningar från skidtävlingar.

Att snödagarna blir färre i länder som Sverige, Norge och Finland hänger ihop med att den globala uppvärmningen går snabbare närmare polerna. I Sverige går uppvärmningen dubbelt så fort som globalt.

Enligt SMHI kan vintern i norra Sverige redan 2040 bli upp till fem grader varmare än under förindustriell tid, slutet av 1800-talet. I Skåne blir den drygt 2 grader varmare.

– Den största uppvärmningen blir på vintern och en given konsekvens är att säsongen med minusgrader

blir kortare, det är helt logiskt, så mycket annat kan vi inte förvänta oss, säger Gustav Strandberg.

Höjda temperaturer påverkar även produktionen av snö eftersom de flesta nuvarande tekniker kräver minusgrader. I takt med att perioderna med minusgraderna blir färre så blir sparad snö allt viktigare för skidanläggningar – inte minst i inledningen av säsongen.

– Nästan alla vill kunna öppna en backe till jul. Anläggningar, speciellt norrut, vill vara tidigt på snö. Många skidåkare är också vana vid att det ska vara skidåkning innan jul, än så länge har den vanan inte anpassats till ett förändrat klimat, säger Erik Melin Söderström.

– Förutom bland de nordligaste fjällanläggningarna är det omöjligt att säga att man kan öppna före jul om man inte har sparad snö. Under förra vintern var de enda anläggningar i södra Sverige som klarade av att ha öppet de som lagrade snö.

Det går att tillverka snö även i plusgrader. Skidanläggningen Vallåsen i Halland har satsat på två snöfabriker som kan producera snö i höga temperaturer. Trots den rekordvarma hösten kunde två längdspår, 400 meter respektive 1 kilometer, öppnas redan den 30 oktober.

– Vi är Sveriges sydligaste vasaloppscenter. Det är så pass nytt så vi är inte så kända men det har varit en hel del besökare, berättar Jesper Malmquist, regionchef för Branäsgruppens sydliga anläggningar i Vallåsen och Ulricehamn.

I Vallåsen går isfabrikerna dygnet runt för att hålla skidspåren vid liv. Normalt sparas också snö till spår och backe men den senaste vintern var så mild att ingen snö kunde sparas. Men i Ulricehamn fanns det snö som gick att spara.

– Hela poängen är att om vi kan spara snö behöver vi inte producera lika mycket nytt samtidigt som det leder till att vi kan öppna tidigare. Det blir en dubbel vinning, säger Jesper Malmquist.

Men att producera och lagra snö är inte okomplicerat ur klimatsynpunkt. Det kräver bland annat energi som kan medföra påverkan på klimatet. Att skapa snösäsonger kan i förlängningen bidra till att minska snösäsonger.

Svenska skidanläggningars organisation, SLAO, arbetar för att skidbranschen ska bli fossilfri. I deras underlag framgår att själva skidanläggningarna står för en fjärdedel, 25 procent, av de utsläpp som genereras, resterande tre fjärdedelar kommer från transporterna till och från skidanläggningarna.

Förutom att jobba på Peak Innovation är Erik Melin Söderström en tidigare längskidåkare på elitnivå som säger sig älska snö och han har en master i klimatförändringar. Han säger att frågan om klimatpåverkan från snötillverkning och att spara snö ”har gått lite under radarn”.

Är det försvarbart att hålla igång skidanläggningar till varje pris, när det i sig kan ha en klimatpåverkan?

– Frågan är vettig och svaret är att det beror på. Historiskt gick det att åka skidor på till exempel Hallandsåsen, men det har ändrats på grund av klimatförändring. Då är frågan; ska vi försöka att med klimatanpassningsåtgärder vidmakthålla kulturella vanor som skidåkning? Kan man leverera skidåkning utan klimatpåverkan så kan det vara försvarbart, i så fall är det en fråga om vad vi bör använda vår eventuellt begränsade mängd energi till, men det är egentligen en fråga som ska avgöras högre upp – i politiken. Men det är också en marknadsfråga, vill folk betala för att åka skidor så kan man skapa förutsättningarna, säger Erik Melin Söderström.

Jannike Kihlberg

jannike.kihlberg@dn.se

FAKTA. IDRE

Idre är den svenska anläggning som sparar mest snö. Det handlar om uppemot 250 000 kubikmeter, som är garant för att säsongen kan starta tidigt, både på längden och utför. För de flesta andra ligger sparandet

på en mer blygsam nivå , kanske 5 000–15 000 kubikmeter för att kunna skapa skidspår.

Framför allt är det konstsnö som sparas, då den är mer kompakt än natursnö och är därför bättre att spara utan att alltför mycket smälter bort. När man producerar snö för ett snölager kan man utnyttja kallgraderna under hela säsongen, även i slutet på säsongen där man tidigare kanske skulle ha slutat producera. Detta ger anläggningarna chansen att producera mer snö totalt.

31 december

Vemodigt när reaktorn stängs

Vemod och stolthet präglar stämningen bland personalen när reaktor 1 vid Ringhals stängs på nyårsafton. Nu har Sverige bara sex kärnkraftsreaktorer kvar i drift.

Kungaparet gifte sig, Thorbjörn Fälldin blev statsminister och Björn Borg vann Wimbledon för första gången.

1976 var även året då reaktor 1 vid Ringhals kärnkraftverk, på Väröhalvön två mil norr om Varberg, togs i bruk. Det var den 1 januari. Sedan dess har den levererat el som motsvarar Göteborgs förbrukning under 45 år.

Kanske inte att undra på att det är starka känslor när reaktor 1 följer reaktor 2:s öde från i fjol och på årets sista dag kopplas bort från elnätet.

Annika Ljungberg, som har arbetat operativt med strålskydd på Ringhals sedan 2011, säger att om beslutet 2015 om att stänga de båda Ringhalsreaktorerna kom som en chock har tiden därefter präglats av en tyst acceptans.

– Just nu tror jag att vi som jobbar här känner vemod, men vi är också stolta över vårt bidrag till samhället, säger hon.

Stängningen betyder att det från årsskiftet bara kommer att finnas två reaktorer, nummer 3 och 4, i bruk vid Ringhals, vars kapacitet nästan halveras.

Vid sidan av dessa är fyra reaktorer i drift i Sverige: tre i Forsmark och en i Oskarshamn.

Men att stänga en kärnkraftreaktor är inget man gör över en natt. Annika Ljungberg, som är en av dem som kommer att ansvara för säkerhetsarbetet under avvecklingen, bedömer att det kommer att ta cirka tio år.

– Så jag räknar med att vara kvar till pensionen, säger hon och förklarar att rivningen av reaktorn, som tog sju år att bygga, börjar inifrån och att man då ska se till att kärnbränslet tas om hand på ett säkert sätt, vilket är det mest komplicerade i processen och tar längst tid.

Säkerhetskraven är som vanligt när det gäller kärnkraft extremt höga. Ljungberg tror att tidsplanen kommer att bli den största utmaningen.

– Vi kommer sannolikt att stöta på saker som vi inte kan se nu, plus att världen förändras under de åtta till tio år som vi räknar med att det ska ta och då måste vi fatta nya beslut på vägen, säger hon.

Även Björn Linde, som är vd för Ringhals AB och Forsmarks kraftgrupp AB, säger att situationen liksom i fjol präglas av stolthet över en personal som trots att den i fem år känt till att reaktorerna skulle stängas stannat kvar och utfört ett prickfritt jobb.

Precis som inför stängningen av reaktor 2 har den här avvecklingen föregåtts av en debatt om att köra vidare.

Bland annat Moderatledaren Ulf Kristersson har sagt att det inte är för sent att tänka om, men partiets förslag röstades ner av riksdagen. Björn Linde hade gärna sett fortsatt drift, men betonar att ett sådant beslut inte kan fattas med så kort varsel.

– Nej, det är inte realistiskt. Åtminstone ett par år hade man behövt på sig för att planera för att köra Ringhals 1 vidare. Det handlar om tekniska frågor och inte minst att det finns kompetens hos personalen, säger han.

När reaktor 1 stannar har Ringhals gått från att i fjol ha producerat cirka 20 procent av Sveriges el till tolv procent, men Linde känner ingen oro över den akuta elsituationen i södra Sverige.

Utbyggnaden av vindkraft sker i snabb takt och han säger att det mest handlar om att Svenska kraftnät kan trygga leveransen.

Just nu pågår debatten om hur de stora förändringarna i flödena av elenergi ska hanteras.

Linde poängterar att det finns väldigt mycket el i norra Sverige som måste ner till söder och är säker på att detta kommer att lösa sig.

– Den stora frågan blir om man i framtiden inte har Ringhals 3 och 4, Oskarshamn 3 och Forsmark. Här måste politikerna tänka långsiktigt så att vi inte får in fossilkraft i landet, vilket jag tycker vore bedrövligt, säger Linde.

När ägaren Vattenfall 2015 av affärsmässiga skäl beslutade att två av Ringhals reaktorer skulle stängas fanns omkring 1 600 anställda. I dag är man 1 140 och 2023 planeras det vara mellan 850 och 900 personer kvar.

Enligt Björn Linde arbetar man som bäst med att försöka lösa bantningen genom avtalspensioneringar och avgångsvederlag och samtidigt behålla den höga kompetensnivån.

Han beskriver det som ett svårt men nödvändigt jobb.

– Kompetensfrågan är ju hur viktig som helst. Vi ska driva Ringhals vidare i många decennier, säger Björn Linde.

Jens Littorin

jens.littorin@dn.se

FAKTA. SEX REAKTORER KVAR I SVERIGE

På nyårsafton kopplas Ringhals 1 bort från elnätet efter att ha varit i drift i 45 år – så när som på en dag.

Därmed kommer Sverige att ha sex reaktorer, på tre kärnkraftverk, kvar:

Ringhals: Ringhals 3 och Ringhals 4,

Forsmark: Forsmark 1, 2 och 3.

Oskarshamn: Oskarshamn 3.

Tidigare svenska kärnreaktorer:

Ringhals 2 stängdes av den 31 december 2019.

Oskarshamn 1 och 2 stängdes 2015 respektive 2017 medan de båda reaktorerna i kärnkraftverket i Barsebäck stängdes 1999 respektive 2005.

Källa: TT

”Ge nyårslöften om hur du ska hjälpa klimatet”

UPPVÄRMNING. De negativa konsekvenserna av de ökade växthusgaserna är väl kända. Men det finns också hopp:

Skärpta klimatmål ska minska EU:s utsläpp av växthusgaser till netto noll 2045.

USA med Joe Biden som president kommer att återansluta sig till Parisavtalet.

De ”Färdplaner för fossilfri konkurrenskraft” som branschorganisationer gjort visar att svenska näringsliv kan bli fossilfritt eller klimatneutralt till 2045.

Priset på utsläppsrätter för koldioxid inom EU har ökat från 5 till 32 euro per ton eller med cirka 650 procent.

Alla viktiga länder är med i Parisavtalet. Länderna har åtagit sig att bidra till arbetet med utsläppsbegränsningar. Samtidigt har EU tagit en aktivare roll. Nästa uppdatering av Parisavtalet blir avgörande om världen ska lyckas med klimatpolitiken.

Samtidigt kan var och en bidra till att minska utsläpp av växthusgaser. Alla måste tänka till och agera. Det är bra att källsortera.

Att göra mer kan innebära att cykla mer, flyga mindre, handla lokalt och inte göra några onödiga inköp.

Det kan också innebära att sätta solceller på taket och byta bensinbilen mot en elbil eller ingen bil alls. Dags för nyårslöften?

Per-Olof Järvegren, Lund. 31 december

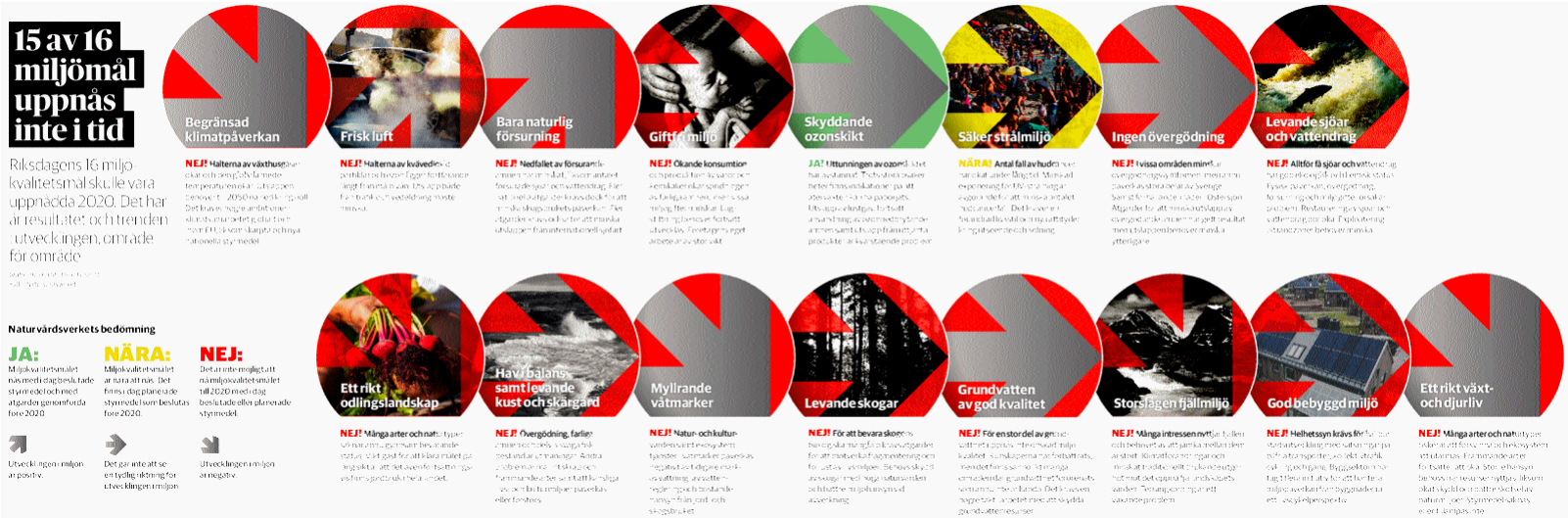
15 av 16 miljömål uppnås inte i tid
Riksdagens 16 miljökvalitetsmål skulle vara uppnådda 2020. Det har är resultaten och trenden i utvecklingen, område för område
Naturvårdsverkets bedömning
JA:
Miljökvalitetsmålet nås med dagens beslutade styrmedel och med åtgärder genomförda före 2020.
Utvecklingen i miljön är positiv.
NÄRA:
Miljökvalitetsmålet är nära att nås. Det finns dagsplanerade styrmedel som beslutas före 2020.
Det går inte att se en tydlig riktning för utvecklingen i miljön
NEJ:
Det är inte möjligt att nå miljökvalitetsmålet till 2020 med dag beslutade eller planerade styrmedel.
Utvecklingen i miljön är negativ.
Begränsad klimatpåverkan
NEJ! Halterna av växthus
Frisk luft
NEJ! Halterna av kvävedi
Bara naturlig försurning
NEJ! Nedfallet av försura
Giftfri miljö
NEJ! Ökande konsumtion
Skyddande ozonskikt
JA! Uttunningen av ozon
Säker strålmiljö
NÄRA! Antal fall av hudc
Ingen övergödning
NEJ! I vissa områden min
Levande sjöar och vattendrag
NEJ! Alltför få sjöar och vatten
Ett rikt odlingslandskap
Hav i balans samt levande kust och skärgård
NEJ! Övergödning, farliga
Mylrande våtmarker
NEJ! Natur- och kultur-
Levande skogar
NEJ! För att bevara skog
Grundvatten av god kvalitet
NEJ! För en stor del av gr
Storslagen fjällmiljö
NEJ! Många intressen mot
God bebyggd miljö
NEJ! Helhetssyn krävs för
Ett rikt växt- och djurliv
NEJ! Många arter och nat

Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Justitiedepartementet

ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland annat polisen, åklagarväsendet, domstolarna, kriminalvården samt för migrations- och asylfrågor och krisberedskap. Justitiedepartementet ansvarar för lagstiftningen inom områdena statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt samt migrations- och asylrätt.

Områden

Områden

- Bekämpning av terrorism
- Civilt försvar
- Familjerätt
- Grundlagar och integritet
- Krisberedskap
- Migration och asyl
- Rättsväsendet

Om Justitiedepartementet

Relaterad navigering

- Justitiedepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt
- Internationellt rättsligt samarbete

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Morgan Johansson
Justitie- och migrationsminister

Mikael Damberg
Inrikesminister
Genvägar

Genvägar

- Justitiedepartementets propositioner
- 34-punktsprogrammet mot gängkriminalitet
- Ett tryggare Sverige
- Sveriges strategi mot terrorism och arbete mot våldsbejakande extremism
- Information om viseringar (visum)
- Europeisk e-juridikportal
- Frågor och svar – inreseförbud till EU via Sverige
- Till dig som är student

Aktuellt från Justitiedepartementet

Morgan Johansson

- Migration och asyl
- Rättsväsendet

Justitie- och migrationsminister
Justitiedepartementet
"Som justitie- och migrationsminister vill jag arbeta för att knäcka den organiserade kriminaliteten och förstärka kampen mot terrorismen. Vår migrationspolitik ska vara långsiktigt hållbar och brett förankrad. Jag tror på den välfärdsmodell som vi har i Sverige och på ett samhälle som håller ihop."

SW 32 Statsvetenskap.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

Morgan Johanssons områden

- Bekämpning av terrorism
  - Demokrati och mänskliga rättigheter
- Familjerätt
- Grundlagar och integritet

Mikael Damberg

Inrikesminister
Justitiedepartementet

Mikael Dambergs områden

- Bekämpning av terrorism
- Civilt försvar
- Försvar
- Krisberedskap
- Rättsväsendet

SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter. (Civilt)

30 december

Färre skadas i skjutningar trots att fler skott avlossas

En vändning kan vara i sikte när det gäller det svenska skjutvapenvåldet. I fyra av landets sju polisregioner viker kurvorna nedåt.

2020 innebar dessutom allt färre skottskadade.

– Delar av Sverige går åt rätt håll, säger kriminologen Manne Gerell.

Totalt 349 skottlossningar eller exakt en per dag.

Det visar polisens senast tillgängliga statistik för 2020, som sträcker sig fram till den 15 december. Sedan dess har ytterligare sju skjutningar rapporterats och summan stigit till 356, enligt DN:s egen sammanställning.

2020 blev därmed ett nytt rekordår när det gäller antalet skottdåd. 2019 och 2018 rapporterades totalt 334 respektive 306 fall. När ett dygn återstår har 44 personer dött och 115 skadats (111 till och med den 15 december).

Uppgången beror framför allt på en massiv ökning av skjutningar i Polisregion Stockholm. Här har skjutvapen avfyrats vid 148 kända tillfällen i år jämfört med 87 under 2019. 23 personer har dödats och 49 skadats – de högsta siffrorna hittills (till och med den 15 december

hade 146 skjutningar skett och 48 personer skottskadats).

Men bilden av det svenska vapenvåldet är ändå inte fullt så mörk som den kan te sig vid första anblick, visar DN:s genomgång. Trots de rekordmånga skjutningarna träffas allt färre av skott – en trend som hållit i sig sedan 2018. Medan antalet dödade ligger kvar på ungefär samma nivå – strax över 40 fall per år – har siffran över skadade sjunkit från 139 till 115 på tre år.

Kriminolog Joakim Sturup, expert på vapenvåld inom Polisregion Stockholm, ser en möjlig förklaring i att en allt mindre del av skjutningarna tros ske utifrån dödliga motiv.

– Skott riktas numera ofta mot lägenheter och företag, bland annat i utpressningssyfte. Dessutom finns tecken på att fler kriminella provskjuter sina vapen. Vi stirrar oss lätt blinda på totalsiffran och ser det som ett oroande mått, men det kan faktiskt vara så att färre personer skjuter för att döda, säger Joakim Sturup.

En annan positiv trend är att skjutandet har minskat i polisregionerna Bergslagen, Mitt, Nord och Syd och bara ökat något i Väst och Öst.

– Lite förenklat kan man säga att delar av Sverige går åt rätt håll medan Stockholm avviker stort, säger kriminolog Manne Gerell vid Malmö universitet.

Särskilt kraftig är nedgången i den tidigare problemregionen Syd, som består av Blekinge, Halland, Skåne och delar av Småland. Under 2019 rapporterades 71 skottlossningar, i år ser motsvarande siffra ut att stanna på 50 (49 till och med 15 december). Antalet döda respektive

skadade har samtidigt fallit rejält: från 11 till 5 respektive 25 till 11.

– Läget ser de facto betydligt ljusare ut i dag än för ett år sedan. Framför allt har situationen förbättrats rejält i Malmö. Förutom färre skjutningar har de mest extrema fallen uteblivit som exempelvis mord på minderåriga och anhöriga.

Det säger kommissarie Patrik Andersson, chef för underrättelsesektionen i Region Syd. Enligt honom är minskningen en effekt av både långsiktiga och kortsiktiga satsningar.

– En viktig del är det proaktiva arbetet i projektet ”Sluta skjut”, som lett till att väldigt många kriminella har valt att hoppa av och samarbeta med myndigheterna. Genom Operation Rimfrost fick vi under en tid också stora polisförstärkningar från andra delar av landet. Dessutom har socialtjänsten börjat jobba mer aktivt mot de unga som närmar sig gängen.

Även utländska myndigheters arbete kan ha bidragit till att några av Malmös mest våldsamma grupperingar försvunnit från gängkartan. Ett sådant exempel är ”Los Suecos”, vars mordmisstänkte 23-årige ledare kunde gripas i Dubai i somras på begäran av spansk polis. Ett par misstänkta mordkommandon från Malmö har också kunnat frihetsberövas med hjälp av fransk data från den dekrypterade mobiltjänsten Encrochat.

Faktum är att antalet skottdåd i Polisregion Syd har sjunkit konstant tre år i rad och nu är nere på nästan en halvering jämfört med 2017, vilket i allt väsentligt beror på en lugnare situation i Malmö. Kriminolog Manne Gerell, som följer

utvecklingen på nära håll, tror att trendbrottet kan hålla i sig.

– Malmö är inte längre värst i landet när det gäller skjutningar per capita. Slutsatsen är att det långsiktiga arbetet verkar funka.

Den andra stora minskningen har skett i Polisregion Mitt (Gästrikland, Uppland och Västmanland). Här har skottsalvor hittills i år ”bara” hörts 37 (36 till och med den 15 december) gånger jämfört med 54 i fjol. Mordsiffran har fallit från fyra till ett medan antalet skottskadade minskat från 24 till 11.

– Det är framför allt i Uppsala som vi har sett en väldigt kraftig nedgång i skjutandet, säger Pär Halldén, som leder polisen i landets fjärde största stad.

Liksom Malmö fick Uppsala under våren tillfälliga förstärkningar inom ramen för Operation Rimfrost. Men ännu viktigare är, enligt Pär Halldén, att den ordinarie personalstyrkan vuxit markant.

– Sedan 2019 har polisområde Uppsala ökat med 120 poliser till totalt 630. Det har gjort att vi kunnat satsa både på den vanliga, yttre verksamheten och lägga stort tryck på dem som finns på vår lista över särskilt våldsbenägna personer.

I takt med att allt färre kriminella bär skjutvapen har dock en annan typ av våld börjat oroa Pär Halldén.

– Knivskärningarna har ökat en del och det kan bero på att vissa valt andra metoder än att skjuta när det uppstått konflikt.

Inför 2021 är det ingen tvekan om att de stora utmaningarna för svensk polis finns i Stockholmsregionen. Varför är det så många

fler som skjuter just här? Och varför har inte de många gripanden av gängmedlemmar som gjorts under året minskat våldet på liknande sätt som i Malmö och Uppsala? Antalet häktade i regionen är just nu rekordstort: cirka 340 personer varav en stor del misstänks för grova våldsbrott, vapenbrott och narkotikabrott.

– Polisen i Stockholm har ju jobbat superfokuserat mot gängvåldet, så jag tycker det är svårt att förstå. Men tyvärr släpar forskningen efter och vi saknar metoder för att ta reda på vad som verkligen ger effekt, säger kriminolog Manne Gerell och välkomnar att regeringen nyligen anslagit 120 miljoner kronor till forskning om just detta.

– I mina ögon är det en väldigt smart satsning. Om pengarna verkligen går till att mäta rätt saker borde det kunna vässa polisens arbete ordentligt.

För regionpolischef Mats Löfvings del är saken dock klar: huvudstadsregionen har för få poliser.

– Jämfört med riksgenomsnittet saknar vi cirka 500 poliser. Vi behöver både fler i yttre tjänst och fler kvalificerade brottsutredare.

Poliser på fältet som DN pratat med bekräftar bilden. Så här säger en spanare inom Huddinge lokalpolisområde:

– Min uppgift är att jobba mot narkotika och vapen bland unga och sen lämna över till utredarna. Men eftersom det saknas folk är det jag själv som måste kliva in och sätta mig bakom skrivbordet när jag gjort ett ingripande.

Polismannen ”Patrik”, som ingår i en civil insatsgrupp med uppgift att avväpna Stockholms drygt 50 kriminella nätverk, vittnar

om ett konstant högt inflöde av spaningsuppgifter.

– Jag kan inte säga att jag märker någon skillnad trots att det är så många häktade. De individer som sitter högre upp i hierarkin har betydligt fler personer under sig än tidigare, och det gör att det hela tiden kommer fram nya, unga killar som är beredda att begå våldsdåd, säger ”Patrik” som inte vill framträda med sitt namn.

Den fortsatt låga uppklaringsprocenten ser han som förödande. Av årets 23 mord med skjutvapen i Stockholmsregionen betraktas knappt en fjärdedel hittills som lösta.

– De kriminella som jag och min grupp möter är väl medvetna om hur rättssystemet fungerar och utnyttjar sin rätt att tiga i polisförhören, för att sen i rätten anpassa sina svar efter de bevis som åklagaren lagt fram. Även om de skulle bli gripna är attityden ofta att ”jaja, det här är inga problem. Jag sitter häktad ett tag, men sen kommer jag ut och får skadestånd av staten”.

Lasse Wierup

lasse.wierup@dn.se

14 års fängelse för mord på Hisingen

En 55-årig man döms av hovrätten till 14 års fängelse för att han mördade en annan man i sin lägenhet på Hisingen i Göteborg i våras, skriver GT. I tingsrätten friades 55-åringen från anklagelsen om mord. Han dömdes då i stället till fyra års fängelse för grov misshandel och grovt vållande till annans död. Men hovrätten för västra Sverige gör bedömningen att 55-åringen varit likgiltig för om den andre mannen skulle avlida, och dömer honom för ett avsiktligt mord.

TT 31 december

Allt fler anmälda fall av kvinno-misshandel

Anmälningar om fall där en kvinna har misshandlats av en bekant har stigit under hela 2020, jämfört med 2019, enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå), rapporterar Sveriges Radio Ekot.

Ökningen i november var 11 procent jämfört med samma period i fjol och under sommaren var ökningen 9 procent. Även före pandemin, i januari och februari, var ökningen på de nivåerna. Därför kan det enligt Brå vara för tidigt att säga att ökningen beror på pandemin.

TT 31 december

Död kvinna hittad i bostad – man anhållen

En man i 25-årsåldern har anhållits i Malmö, skäligen misstänkt för mord.

Tidigt under tisdagsmorgonen hittades en kvinna, även hon i 25-årsåldern, död i en bostad på Segevång. Mannen befann sig på platsen när polisen anlände, där han greps och senare anhölls.

Förhör ska hållas, dels med den misstänkte, dels med personer i mannen och kvinnans närhet.

– Vi ska få klarhet i hur relationen mellan de två sett ut och vad som eventuellt kan ha legat bakom detta, säger åklagaren Magnus Pettersson till TT.

Senast på fredag vid lunchtid måste åklagaren fatta beslut om han ska begära mannen häktad, eller försätta honom på fri fot.

Utöver förhör ska även en teknisk undersökning genomföras, samt en rättsmedicinsk undersökning. Åklagare Magnus Pettersson vill inte gå in på om något mordvapen har hittats.

TT 31 december

31 december

Poliser blev attackerade med raketer

För andra natten i rad attackerades poliser i Trollhättan med fyrverkerier. När polisen stoppade en stulen bil samlades en grupp hotfulla personer och sköt raketer mot patrullen.

– Det är väldigt allvarligt att man ger sig på polisen, säger presstalespersonen Peter Adlersson.

Vid 00.26 natten mot tisdagen stoppade polisen en stulen bil på Lantmannavägen i Kronogården. De tre personerna i bilen lyckades springa från platsen men snabbt samlades en grupp hotfulla personer.

– Det blev hotfull stämning och det sköts raketer mot poliser. Vi fick kalla in ett antal polispatruller till för att lugna ner situationen. Ingen blev träffad eller skadad av raketerna som tur var, säger Peter Adlersson, polisens presstalesperson i region Väst.

Situationen lugnade sedan ner sig. En man i 25-årsåldern på moped kontrollerades och mopeden visade sig vara stulen. Han misstänks för tillgrepp av fortskaffningsmedel och drog-rattfylleri.

Två personer omhändertogs på platsen för ordningsstörning.

– Ytterligare en person avlägsnades från platsen. Vi körde bort personen som fick ta sig tillbaka på egen hand, säger Peter Adlersson.

– Det är oftast personer som bor i områdena som gör det här. Men det är också många vuxna som ringer och vill hjälpa oss.

Flera patruller skickades även på söndagskvällen till Kronogården i Trollhättan, efter att ungdomsgäng skjutit smällare och raketer mot trapphus och balkonger. Väl på plats blev polisen själva beskjutna med fyrverkerier och tvingades kalla på förstärkning.

De klassiska raketerna på pinne, så kallade styrraketer, är sedan 2019 förbjudna utan särskilt tillstånd. Smällare med en hög knall som främsta effekt är också förbjudna. Andra sorters fyrverkerier utan styrpinne får avfyras utan tillstånd. Men man måste vara över 18 år för att få köpa, inneha och avfyra fyrverkerier och för att hantera dem i stadsmiljö innan nyårsafton krävs tillstånd av polisen.

– Det verkar finnas hur mycket raketer som helst och man beställer via nätet, säger Peter Adlersson.

Fredrik Samuelson

fredrik.samuelson@dn.se

30 december

Ny specialutbildning ska få ner kriminaliteten i norra Stockholm

Det skulle bli en mjukstart i livet som spanare – men första stoppet på första passet blev en 18-åring som visade sig ha en skarpladdad k-pist i ett skosnöre runt halsen. Polischeferna tror att en ny utbildningsinsats kommer ge effekt på brottsligheten i Polisområde Nord och vill nu att initiativet ska spridas.

– Det här är receptet, säger poliskommissarie Fredrik Bornesand.

Det är måndag kväll och klockan har inte ens slagit 20. De två unga männen med mörka kläder och kepsar på huvudet, passerar en parkbänk i Sollentuna, ovetandes om att den civila polisen som sitter på den väntat på dem.

En av männen drar på sig ett par vita trädgårdshandskar i farten. När de börjar försvinna utom synhåll meddelar spanaren sina kolleger via polisradion, som då tar vid. Vid ett bostadshus gör männen enligt polisen ”någon form av utbyte” och skiljs därefter åt. Den ene går hem, den andre in i husets tvättstuga där han stoppas. Allt det här vore vardagsmat, om det inte är för att spanarna till vardags är

uniformerade poliser som ska läras upp i spaningsarbete, och mannen de just stoppat är tungt beväpnad.

– När vi drar ner dragkedjan på hans jacka ramlar det ut ett skarpladdat automatvapen. Det hänger runt hans hals i ett skosnöre, säger en av poliserna.

I en föreläsningssal på polishuset i Solna sitter ”roterarna” på varannan stol i ett försök att coronasäkra ”NIGS8”, en praktisk utbildning i ”offensiv tvångsmedelssökande ingripandespaning”.

Fokus är vapen, narkotika och kriminella nätverk. Förhoppningen är att höja förmågan och återskapa delar av det som raserades under polisomorganisationen 2015.

– Det blev lite fritt fall när specialiserade narkotikagrupper lades ner och domstolarna ändrade påföljdspraxisen där straffen för innehav halverades. Mängden narkotika ökade och så även våldet, säger Fredrik Bornesand, kriminalkommissarie i polisområde Stockholm Nord och ansvarig för utbildningsverksamheten.

I polisområde Nord finns totalt 13 olika kriminella nätverk. 2015 startade en konflikt mellan två av gängen, Dödspatrullen och Shottaz. Den har hittills krävt mellan 10 och 20 liv, enligt Stephan Kiernan, chef för Polisens spaningssektion i Stockholm nord.

– Skjutningarna gick uppåt, uppåt, och peakade 2017. Vi insåg att vi var tvungna att göra något annat.

I Stockholm startades en specialinsats mot de kriminella nätverken, ”Team 2022”, som senare

blev permanent. Samtidigt lades grunden för vad som skulle bli den här utbildningen.

– Vi behövde ta tillbaka styrkan vi haft tidigare, jobba långsiktigt och höja förmågan, säger Stephan Kiernan.

Utbildningen bedrivs i omgångar om fyra månader, på gatan såväl som i föreläsningssalen.

Efter utbildningen ska aspiranterna rotera tillbaka till sina respektive lokalpolisområden. De är samtliga under 40 och nästan alla jobbar till vardags som uniformerade poliser, åker på larm, ingriper, skriver rapporter och går vidare till nästa ärende.

– Här får de följa fall från början till slut.

Resultatet av höstens omgång: cirka 20 kilo narkotika, däribland över ett kilo kokain, 400 gram heroin, över tre kilo ecstasy och nästan sju kilo cannabis. Dessutom två automatvapen, fem pistoler och ett kilo dynamit.

– Vi lägger stor vikt vid coachning och inställning. Det vi vill göra här är att agera snabbt och offensivt, få bort vapen, knark och kriminella från gatan, säger Fredrik Bornesand.

Tillsammans med underrättelseverksamheten tar man fram aktuella personer, letar upp dem, bygger upp till skälig misstanke om brott för att kunna genomföra tvångsåtgärder som visitation och husrannsakan samma dag.

Tillbaka till måndagen i början av september. När den unge mannen grips med det skarpladdade automatvapnet – en Scorpio – runt halsen är han 18 år och förekommer endast med en straffvarning för ringa narkotikabrott i

belastningsregistret. Några månader tidigare har han tagit studenten från gymnasiet.

När 18-åringen grips i tvättstugan har han stundtals svårt att andas, säger att han kommer att svimma, berättar polisen i förhör.

– Det sitter ett magasin i vapnet. Det hänger extremt lättillgängligt och dolt. Det ända man behöver göra är att dra ned kedjan på jackan så har man möjlighet att verka, berättar polisen som gjorde gripandet i förhör.

Mannen misstänkts initialt även för förberedelse till mord, något han förnekar. Han erkänner dock grovt vapenbrott och ringa narkotikabrott, för att ha rökt cannabis samma dag som gripandet.

– Svårt att neka det i och med att de har tagit mig med ett vapen, säger mannen i förhör.

Samtidigt hävdar han att en annan person hängt vapnet runt hans hals, en halv minut innan gripandet. Tingsrätten bedömde hans uppgifter som riktiga ”i de delar de kunnat kontrolleras”, men konstaterade samtidigt att han tagit på sig handskar innan han hanterat vapnet och att förklaringarna inte ”påverkar gärningens rubricering.”

Efter straffrabatt döms han till ett år och fyra månaders fängelse.

Domen är överklagad till hovrätten.

– Jag tycker att han har fått ett orimligt högt straff med tanke på den ringa medverkan han har haft, säger dem nu 19-årige mannens försvarare, Ellika Steenberg.

Hans jämnåriga vän, som även han konstateras ha burit på vapnet, döms till motsvarande straff.

För poliserna framstår påföljderna som ett skämt. Att följa ett ärende från start till slut är tillfredställande men också ofta kantat med besvikelse.

– Det är svårt att förstå hur han kan gå runt med ett skarpladdat vapen i tätbebyggt område, där det finns barnfamiljer, och kommer vara ute ur fängelset efter ett år, säger en av poliserna.

”Leffe”, spanstudenten på parkbänken, har jobbat som polis i 5 år.

– Jag personligen har aldrig känt mig så mycket polis som jag gjort de senaste 3–4 månaderna. Att stå i frontlinjen och formligen lägga händerna på den grova brottsligheten, det får en inte att känna att man räddar världen, men man känner att man gör skillnad på riktigt.

Marijana Dragic

marijana.dragic@dn.se

Fakta. Flera dömda

Utbildningen, som heter NIGS8, pågår under fyra månader. Tio poliser jobbar som spanare och två som utredare.

Under höstens har de gjort 89 husrannsakningar, anhållit 29 personer för vapenbrott respektive narkotikabrott. De har tagit över 750 000 kronor i beslag, två Rolexklockor, fem pistoler, två automatvapen och ett kilo dynamit. Därutöver cirka 20 kilo narkotika, varav ett drygt kilo kokain, och över 6 kilo amfetamin.

Fem personer har hittills dömts till fängelse, däribland 18-åringen som greps med k-pist runt halsen under ärende ”Smygstart”.

31 december

Polisförstärkningar uteblir trots extrem mordvåg i Stockholm

En misstänkt gängkonflikt under årets sista dagar gör 2020 till ett av de mörkaste åren hittills sett till antalet döda. 45 personer har nu mist livet i olika skottdåd, varav mer än hälften i Stockholmsregionen. Trots en extrem våldsvåg i huvudstaden sker inga förstärkningar av de hårt ansträngda polisresurserna, kan DN berätta.

Vid 21.30-tiden i tisdags tog sig en grupp beväpnade gärningsmän till Tensta i västra Stockholm. Vid den norra ingången till köpcentrat Tensta Centrum öppnade de eld mot tre unga män – rakt framför polisens övervakningskameror. En 19-åring dödades och två andra skadades. Antalet personer som i år mördats med skjutvapen i Stockholmsregionen uppgår därmed till 24, vilket är den högsta siffran i modern tid.

När DN besökte mordplatsen under onsdagen arbetade civila poliser fortfarande med att samla bevis.

– Vi har säkrat ett jättematerial av film och bilder både från våra egna kameror och kameror på bussar, i tunnelbanan och på andra ställen, berättar Frida Nordlöf, som är tillförordnad chef för Rinkeby lokalpolisområde.

Trots detta hade ännu ingen misstänkt gripits under onsdagskvällen. Detsamma gäller ett mordförsök mot en ung man i grannförorten Husby kvällen innan, ett dåd som eventuellt kan ha triggat tisdagens dödsskjutning. Det är känt att en konflikt sedan i somras pågår mellan narkotikanätverk i just Tensta och Husby och fyra mord väntar sedan tidigare på sin lösning.

– Båda de senaste skjutningarna utreds nu inom ramen för en gemensam särskild händelse och vi gör

allt vi kan för att förhindra nya skjutningar, säger Frida Nordlöf.

Skottlossningarna förstärker den bild av skjutvapenvåldet som DN tidigare presenterat. Medan situationen under året förbättrats i fyra av landets sju polisregioner har antalet skottdåd exploderat i Region Stockholm: från 87 stycken 2019 till 148 hittills i år. Efter tisdagens dödsskjutning tangerar årets dödssiffra för landet som helhet – 45 mord – det tidigare rekordet från 2018.

Inom den högsta polisledningen följer man utvecklingen med tilltagande oro.

– Det dödliga våldet ligger på en hög och oacceptabel nivå, säger biträdande rikspolischef Johan Olsson, som under hösten övertog ansvaret för Nationella operativa avdelningen, NOA.

Enligt region Stockholm saknas cirka 500 poliser i huvudstadsområdet. Trots detta och den pågående mordvågen har polisledningen ännu inte fattat några beslut om att flytta resurser från mindre drabbade regioner som Syd och Mitt till Stockholm, något som tidigare skett i motsatt riktning under Operation Rimfrost.

– Vi har ingen motsvarighet till Rimfrost, men vi tittar naturligtvis särskilt på situationen i Stockholm ur ett nationellt perspektiv. Det är ingen hemlighet att just nu så är resursen inte jämnt fördelad över ytan, fortsätter Johan Olsson.

Den senaste förstärkningen av Stockholmpolisen gjordes i oktober och omfattade nio utredare, öronmärkta för att utreda brott knutna till dekrypterad data från mobiltjänsten Encrochat. Någon ny begäran har hittills inte heller kommit från Region Stockholm. Istället aviseras hårdare prioriteringar.

– När man flyttar resurser till det grova våldet måste de förstås tas någonstans ifrån. Vissa utredningar kommer därför att ta lite längre tid, men vi stänger inte ned någon verksamhet, säger Robert Karlsson, tillförordnad regionpolischef i Stockholm.

Utredare som DN pratat med menar att även de allvarligaste brotten redan nu blir lidande.

– Vi är alldeles för få när det gäller ärenden som rör mord och mordförsök. Vi hinner inte med att utföra alla åtgärder som egentligen måste göras eftersom vi hela tiden får in nya fall, säger en erfaren gruppchef.

Ett ständigt ökande antal ouppklarade mord borgar, enligt honom, för en fortsatt uppåtgående spiral.

– Den nya generation våldsbrottslingar som vi ser växa fram nu är på många sätt farligare än tidigare generationer. Det är som att det många gånger inte finns några spärrar alls.

I Tensta vittnar flera personer som DN träffar om en tilltagande uppgivenhet över att polisen inte lyckas få bukt med det accelererande våldet.

– Det hemska är om människor börjar se det här som något normalt som inte går att stoppa, säger Mohamed Barre, ordförande i Somaliska föräldra- och modersmålföreningen.

Han och flera andra föreningsmedlemmar var ute och nattvandrade i Tensta timmarna innan tisdagens mord skedde.

– När jag förstod att en av de skjutna var en ung kille som jag känner blev jag chockad och ledsen. Det fanns inga tecken på att det skulle gå så här.

Den lokale S-företrädaren Mohamed Nuur menar dock att det största ansvaret trots allt vilar på politikerna.

– Det är dags att alla partier lägger ideologin åt sidan och sätter sig ner för att lösa det här nu. Alla vet ju egentligen vad som måste göras för att unga människor inte ska hamna på gatan dag ut och dag in och förr eller senare dras in i konflikt.

Lasse Wierup

lasse.wierup@dn.se

BAKGRUND. HÖGSTA SIFFRORNA HITTILLS I STOCKHOLM

Före den senaste skottlossningen i Tensta har antalet skjutningar i Sverige i år stigit till 356, enligt DN:s sammanställning som publicerades i går.

2020 blev därmed ett nytt rekordår när det gäller antalet skottdåd. 2019 rapporterades totalt 334 skjutningar och 2018 rapporterades 306 fall. 45 personer har dött och 117 skadats.

Uppgången beror framför allt på en enorm ökning av skjutningar i Polisregion Stockholm. Här har skjutvapen avfyrats vid 148 kända tillfällen i år jämfört med 87 under 2019. 24 personer har dödats och 50 skadats – de högsta siffrorna hittills.

1 januari 2021

Så vill M förändra den svenska kriminalvården

Moderaterna vill göra Kriminalvården mer effektiv. I reformpaketet föreslår de bland annat utökad platskapacitet och att överföra fler utländska medborgare från svenska anstalter till respektive hemland.

– Från vår sida är vi beredda att anslå de medel som Kriminalvården kräver, säger Moderaternas Johan Forssell.

I september meddelade Kriminalvården att de gick upp i stabsläge. Något de fortfarande befinner sig i, vilket innebär kortare beslutsvägar, en koncentration av resurser och ökade befogenheter. Generaldirektören Martin Holmgren skrev då i DN debatt att ”läget är så allvarligt att vår förmåga att klara grunduppdraget och

upprätthålla säkerheten är hotad.” Då låg beläggningen i anstalterna på över 100 procent och i häktena strax under 100 procent. De senaste siffrorna visar att beläggningen är ungefär desamma i dag.

Moderaterna vill nu reformera Kriminalvården. Till stor del handlar det om att utöka platskapaciteten på häkten och anstalter. Kriminalvården har de tre senaste åren öppnat 1 000 nya platser och ska framöver öppna ytterligare 2 000 platser.

Men Johan Forssell, rättspolitisk talesperson för Moderaterna, tror att ännu flera behöver skapas.

– Jag är övertygad om att det är helt otillräckligt av egentligen två faktorer. Dels har det skett en kraftig befolkningsökning de senaste tio åren så det vore märkligt om inte det gav utfall i detta. Dels efterlyser jag ett perspektivskifte i synen på brott och straff i Sverige. Med det menar jag att mer fokus behöver läggas på att skydda allmänheten från personer som är väldigt farliga, som inte tvekar på att begå allvarliga eller nya brott.

Hur mycket pengar handlar det om?

– Exakt vilken peng det blir vill vi att Kriminalvården ska analysera först. Men det här är en prioriterad del i rättskedjan och notan måste betalas. Medborgarna har rätt att kunna känna sig trygga. Från Moderaternas sida är vi beredda att anslå de medel som Kriminalvården kräver, säger Johan Forssell.

Platsbristen på landets häkten och anstalter har medfört att Kriminalvården dubblerat inställelsetiden från 51 till 100 dagar. Vad vill ni göra för att ändra det?

– Många personer som blir dömda till fängelse kan röra sig ganska fritt i samhället i väntan på att domen ska verkställas. Ungdomsrånarna i Solna som begick fasansfulla brottet på kyrkogården är ett exempel på det. Så kan vi inte ha det, utan den tiden måste kortas. Verkställigheten ska påbörjas så snabbt som möjligt, 100 dagar är helt orimligt, säger han och fortsätter:

– Vi föreslår att man utökar antalet överföringar av de med utländskt medborgarskap till deras hemländer. Det handlar om en väldigt stor grupp på svenska anstalter. En tredjedel av det totala antalet inskrivna i anstalt är utländska medborgare och cirka 60 procent av dessa personer är från länder utanför Europa. Det kan vara svårt, men Kriminalvården måste få ett skarpare uppdrag att öka överförningar.

I reformpaketet vill Moderaterna också bland annat kriminalisera rymningar och att villkorlig frigivning ska förekomma undantagsvis och tidigast efter tre fjärdedelar av strafftiden.

För att kunna bli villkorligt frigiven ska dömda obligatoriskt delta i ett nationellt exitprogram. Den med missbruk eller den som har begått sexualbrott ska också genomgå behandling. En behandling som skulle kunna vara medicinsk.

– Man ska aldrig ge upp hoppet om att det första brottet ska bli det sista och vi presenterar flera förslag för att bryta kriminaliteten och att ställa krav på brottsförebyggande åtgärder. Men vi vet att återfallsrisken för kriminella är väldigt hög. Den enda åtgärden som verkar bita är stigande ålder, säger Johan Forssell.

Sebastian Orre

sebastian.orre@dn.se

FAKTA. M:S TIO FÖRSLAG

Ökad kapacitet inom Kriminalvården.

Förkorta tid mellan dom och verkställighet.

Öka antalet överföringar av fångar med utländskt medborgarskap.

Fler ska vara frihetsberövade tills de börjar avtjäna straffet.

Hårdare konsekvenser när man inte infinner sig till rättegång.

Straffbart att inte inställa sig till verkställighet av straff.

Obligatoriskt deltagande i nationellt exitprogram för dömda.

Kriminalisera rymningar.

Krav på genomförd behandling för villkorlig frigivning.

Kräv genomförande av vissa studier för villkorlig frigivning.

Här är de nya lagarna som börjar gälla i dag

Unga brottslingar ska kunna dömas till hemarrest. Obetalda p-avgifter kan ge bilen körförbud. Det är några lagar som träder i kraft efter nyår.

De finns med i regeringskansliets informationsskrift ”Viktigare lagar och förordningar”.

Justitiedepartementet tillhör som vanligt de departement som står för flest lagändringar. Från den 1 januari införs en möjlighet att döma unga brottslingar till nya typer av straff. De ska användas när varken ungdomsvård eller ungdomstjänst är tillräckligt ingripande påföljder.

Det kan handla om förbud att lämna bostaden under helgkvällar och nätter eller förbud att vistas på viss plats eller i ett visst område. Inskränkningarna ska kontrolleras med elektronisk fotboja. En annan

lagändring innebär att det ska bli lättare att omvandla obetalda böter till fängelse, om den bötfällde vägrar betala trots ekonomiska möjligheter.

Så kallade bilmålvakter är ett problem som infrastrukturdepartementet vill komma åt. Det är personer som fungerar som bulvanägare till bilar som används av andra personer. Bilmålvakter har sällan egna medel för att betala p-avgifter. Från årsskiftet ska fordon med obetalda p-avgifter på mer än 5 000 kronor och som inte betalats efter sex månader, få användningsförbud. Om fordonet används trots ett förbud ska polisen kunna ta bort registreringsskyltarna.

En annan lagändring från infrastrukturdepartementet berör de som flyger med drönare. Den handlar om vilka uppgifter en registrering som drönaroperatör ska innehålla.

Schablonintäkten för uppskjuten skatt på vinst vid bostadsförsäljning (den så kallade uppskovsräntan) tas bort. Både befintliga och framtida uppskov omfattas av de nya reglerna. Flera nya lagar och förordningar berör skatter och ersättningar, till exempel ett utvidgat och höjt rut-avdrag. Flera andra ändringar är tillfälliga och kopplade till åtgärder för att dämpa effekterna av coronapandemin.

TT

FAKTA. LAGÄNDRINGAR VID ÅRSSKIFTET

Rutavdrag utvidgas till fler tjänster. Taket för avdrag höjs till 75 000 kronor.

Räntan slopas på uppskjuten beskattning av vinst vid bostadsförsäljning.

Skattereduktion för förvärvsinkomster på upp till 1 500 kronor införs under 2021.

Skattereduktion införs för gröna investeringar. Ersätter solcellsstödet.

Skatteklyftan mellan pensionärer och förvärvsarbetande tas bort.

Fordon med obetalda p-avgifter på över 5 000 kronor ska få användningsförbud.

Nya regler för hur man beräknar böter för överlast på fordon.

Fler typer av vapenbrott ska bedömas som grova.

Passavgiften höjs från 350 till 400 kronor.

Unga brottslingar ska kunna dömas till rörelse-inskränkningar med fotboja.

Obetalda böter ska lättare kunna omvandlas till fängelse.

Tv-avgiften sänks med 67 kronor per person och år.

Lättnaden av arbetsvillkoret i arbetslöshets-försäkringen förlängs i två år.

De tillfälligt höjda ersättningsnivåerna i a-kassan förlängs med två år. **1 januari**

Man dog i singelolycka i Linköping

En man i 80-årsåldern avled i samband med en singelolycka på Malmslättsvägen i Linköping under natten till nyårsafton, uppger polisen. Polis och räddningstjänst larmades klockan 04 om olyckan. Föraren, den nu avlidne mannen, körde in i ett räcke och voltade.

TT 1 januari

Skott mot bostad – mordförsök utreds

Skotthål hittades på en husfasad i Växjö under torsdagskvällen, sedan polisen hade larmats om höga smällar i bostadsområdet Hov.

Ingen skadad person har hittats, uppger polisen, men det befann sig ”ett flertal” personer i bostaden när dådet skedde.

TT 1 januari

25-åring ihjälskjuten i Rosengård

En man i 25-årsåldern avled på nyårsafton efter en skottlossning i Rosengård i Malmö. Polisen larmades till platsen vid 17-tiden och fann mannen utomhus.

– Vi var snabbt på plats med ett stort antal patruller, som nu arbetar med att säkra vittnen, säger polisens presstalesperson Evelina Olsson.

Mannen fördes med ambulans till sjukhus, men avled senare av sina skador.

Polisen har inlett en förundersökning om mord, alternativt dråp.

TT 1 januari

Livstids fängelse för garagemord

En 36-årig man döms till livstids fängelse för mordet i ett garage på Östermalm i mars. Mannen döms även för att ha försökt mörda en annan man vid samma tillfälle.

Enligt tingsrätten har utredningen visat att mannen, iförd svarta kläder och motorcykelhjälm, gick in på en däckverkstad på Birger Jarlsgatan den 27 mars och sköt en 28-årig man till döds med pistol. Han försökte även att skjuta ihjäl ytterligare en man, innan han flydde på motorcykel i närmare 300 kilometer i timmen.

Mannen döms mot sitt nekande till livstids fängelse. Han ska även betala skadestånd till den avlidne mannens föräldrar och den man han försökte mörda.

Verkstaden drivs delvis av den person som larmade polisen om skottlossningen – en 27-åring med en ledande position i det så kallade Östberganätverket. Även den skjutne 28-åringen hade en framskjuten position i samma nätverk.

Andreas Nordström

andreas.nordstrom@dn.se. 31 december

Infratruktur hanteras av infrastruktur-departementet. Med digitalisering och energi

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Infrastruktur-departementet

Infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör transporter och infrastruktur, digitalisering och it, postfrågor samt energifrågor.

Områden

Områden

- Digitaliseringspolitik
- Energi
- Transporter och infrastruktur

Om Infrastrukturdepartementet

Relaterad navigering

- Infrastrukturdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Tomas Eneroth
Infrastrukturminister

Anders Ygeman
Energi- och digitaliseringsminister

Genvägar

Genvägar

- Nationell infrastrukturplan 2018-2029
- Nationell godstransportstrategi
- Digitaliseringsstrategin
- Infrastrukturdepartementet på twitter
- Transportsektorn elektrifieras

Aktuellt från Infrastrukturdepartementet

Tomas Eneroth

Infrastrukturminister
Infrastrukturdepartementet
"Vi bygger Sverige. För att klara klimatet och för att jobben ska bli fler investerar vi i infrastruktur. Vi gör den största järnvägssatsningen i modern tid och satsar på ny konkurrenskraftig teknik. Det är nu det händer!"

Tomas Eneroths områden

- **Transporter och infrastruktur**

SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

Anders Ygeman

Energi- och digitaliseringsminister
Infrastrukturdepartementet

Anders Ygemans områden

- Digitaliseringspolitik
- Energi

SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

30 december.

Båttransporter kan ge svenskt trä en fördel

Svenska båttransporter är smidigare än europeiska leveranser på lastbil. Svensk trävaruexport till britterna kan därmed gynnas på andras bekostnad. Men i övrigt är det mest minustecken för handeln när Storbritannien nu formellt lämnar EU vid årsskiftet.

– Sämre, dyrare och krångligare, säger David Johnsson, vd för branschorganisationen Trä- och Möbelföretagen (TMF).

På julafton blev det klart – det nya handelsavtalet mellan EU och Storbritannien gick i mål bara några dagar innan en så kallad hård brexit, ett avtalslöst utträde ur EU, hade blivit ett faktum. Men även detta innebär mestadels försämringar för handeln, enligt bedömarna. Ökad administration och mer byråkrati är sällan bra för affärerna.

– Det kommer att driva priserna vilket kan försämra konkurrenskraften gentemot brittisk inhemsk industri. Den risken är uppenbar, säger David Johnsson.

Även britternas ökade intresse för svenskt träbyggande kan påverkas till det sämre, enligt Johnsson, som förstås ändå ser det nytecknade

brexitavtalet som avsevärt mycket bättre än ett avtalslöst utträde som var hotande nära.

Möbelexport i all ära, betydligt större är svensk export av sågade trävaror. Storbritannien är bokstavligen nästan byggt av svenskt virke, mest gran. Landet är världens näst största nettoimportör av trävaror, efter Kina, och omkring 40 procent av all brittisk import av träprodukter kommer från Sverige.

Och trots ökat regelkrångel som inledningsvis kan innebära fördyringar och förseningar – svenska exportörer kan dra vinstlotten i alla fall, enligt Kerstin Hallsten, chefsekonom på Skogsindustrierna.

Visserligen krånglas transporterna till mer generellt av att britterna lämnar EU:s marknad. Men när svenska varor ofta kommer med båt innebär det mindre risker för köer och annat strul i samband med tulldeklarationer än för transport på hjul.

– Export från Centraleuropa går mer med lastbil och tåg, där är risken större för flaskhalsar, säger Kerstin Hallsten.

TT

FAKTA. SVENSK SKOGSEXPORT TILL STORBRITANNIEN

År 2019 stod svensk skogsindustri för 18 procent av värdet av Sveriges totala export till Storbritannien och Nordirland. Viktigast är den för trävaror där 21 procent av det totala exportvärdet går till Storbritannien. Det innebär att Storbritannien är den största exportmarknaden för trävaror. Källa: Skogsindustrierna

30 december

”Ny järnväg mellan Umeå och Luleå måste byggas nu”

I Trafikverkets inriktningsunderlag till regeringen föreslås att man än en gång skjuter upp bygget av Norrbotniabanan. Det är inte första gången projektet skjuts på framtiden. Nyligen hittades utsättningspinnar från de första planerna på en kustjärnväg från 1920-talet utanför Byske, tre mil norr om Skellefteå.

Trafikverket verkar ha glömt att de första 12 kilometerna norrut från Umeå redan byggs och att projekteringen för resten av sträckan till Skellefteå nästan är klar. Det skulle vara ett stort resursslöseri att i nuläget göra en paus.

Enligt Trafikverket är det mer lönsamt att investera i södra Sverige, för prognoserna säger att befolkningen i norr kommer att minska. Men framtiden går att påverka om man investerar. Det sker just nu med mångmiljardinvesteringar i en batterifabrik i Skellefteå. I Luleå investerar statliga ståltillverkaren SSAB stort för att kunna framställa fossilfritt järn. Liknande stora investeringar görs av statliga gruvjätten LKAB i Kiruna för att minska de fossila utsläppen.

När kärnkraften fasas ut kommer södra Sverige att vara ännu mer beroende av norrländsk el. Det har näringslivet insett, och därför görs dessa stora investeringar i Kiruna, Luleå och Skellefteå. I framtiden borde därför fler

energikrävande investeringar göras här i norr i stället för att bygga ut elnätet i söder.

Mot den bakgrunden borde järnvägsplanerna påskyndas så att även byggandet mellan Skellefteå och Luleå kommer igång så snart som möjligt. I framtiden kommer människor att behöva flytta norrut om vi ska klara av personalförsörjningen till dessa stora investeringar och de många följdinvesteringar som säkert kommer senare.

I Januariöverenskommelsens punkt 24 står det: ”Det ska ske fortsatt utbyggnad av järnvägen i norra Sverige och planeringen för att bygga Norrbotniabanan i sin helhet ska intensifieras.” Att Trafikverket trots detta tydliga ställningstagande från regeringen och samarbetspartierna Centerpartiet och Liberalerna försöker kasta in grus i maskineriet är oacceptabelt.

Visserligen är vi norrlänningar vana att ibland bli behandlade som en koloni av makten i Stockholm. Men nu får det räcka. Med tanke på de 100-tals miljarder som malmen, skogen och vattenkraften bidragit med till vårt lands välstånd är det inte mycket begärt att vi också får en utbyggnad av vår infrastruktur som motsvarar våra behov.

Därför hoppas vi att regeringen Löfven får stöd till överenskommelsen så att ingen regering i framtiden med hjälp av Trafikverket kan stoppa denna livsviktiga investering för övre Norrland.

Tomas Marklund och Hans Marklund, för Socialdemokraterna i Skellefteå

31 december

Olycksdrabbade Boeing flyger igen: ”Inte råd med fler misstag”

Boeings flygplan 737 Max är åter i luften efter flygförbudet som infördes efter två olyckor där totalt 346 personer miste livet. Enligt flyganalytikern Jan Ohlsson råder ingen tvekan om att planet är säkert att flyga med.

– Boeing har inte råd med fler misstag, säger han.

När amerikanska flygtillverkaren Boeing släppte sin 737 Max på marknaden blev modellen snabbt en succé. Nykomlingen var eftertraktad och flygbolagen stod i kö för att få köpa planet: vid lanseringen hade Boeing 737 Max runt 5 000 beställningar världen över.

Men framgångssagan fick ett abrupt slut.

Den 29 oktober 2018 omkom 189 personer när en Boeing 737 Max störtade i havet på en resa från Jakarta till ön Sumatra i Indonesien. Ytterligare 157 personer miste livet i den andra olyckan, som inträffade den 10 mars 2019 på en av Ethiopian Airlines flygningar, med samma flygplansmodell, från Addis Abeba till Nairobi. Totalt miste 346 personer livet i olyckorna, som inträffade med bara fem månaders mellanrum. I mars 2019 fick planet flygförbud i 20 månader.

Olyckorna har spårats till systemet för hur modellen mätte planets vinkel i luften: på 737 Max fanns endast en sådan mätare. När den mätaren visade fel sattes ett automatiskt system i gång som skulle hindra planet för att stegra för snabbt, med resultat att flygplansnosen riktades mot marken. Vid senare analys framkom fler brister i planets mjukvara. Dessutom ska piloterna inte ha fått träning i simulator – eftersom man ansåg att skillnaderna från den föregående modellen var så små.

Kostnaderna för Boeing efter dödsolyckorna beräknades i våras uppgå till runt 200 miljarder

kronor, och det har legat i bolagets stora intresse att få i gång trafiken så snabbt som möjligt. Under tiden som planen varit ställda har Boeing genomfört hundratals testflygningar och ändrat i programvaran som styr autopiloten.

Det amerikanska luftfartsverket FAA hävde flygförbudet den 18 november i år, och Patrik Ky, vd vid den europeiska flygsäkerhetsmyndigheten (EASA), meddelade nyligen att Boeing 737 Max 8 nu når en tillräckligt hög nivå av säkerhet för att godkännas.

Flyganalytikern Jan Ohlsson menar att det inte finns tvivel på att den nycertifierade och uppdaterade Boeingmodellen är säker att flyga med.

– Så mycket som det här planet nu har testats har inget plan tidigare testats, hela Boeings framtid står på spel och man har inte råd att misslyckas. Dessutom är det pinsamt för flygplansmyndigheten i USA, säger Jan Ohlsson.

I Europa beräknas planen kunna flyga igen från mitten av januari 2021.

Trots att planens säkerhet uppfyller kraven, menar Jan Ohlsson att det kan finnas ett visst publikt motstånd efter det inträffade. Boeing kommer behöva leverera felfria flygningar för att få tillbaka förtroendet.

– Det krävs en sak nu och det är att ingenting händer. Det tar lång tid att utreda en olycka, och skulle det inträffa en olycka med planet som inte alls har med de tidigare felen att göra, så blir det ändå katastrof. Det går inte att bevisa dagen efter att det inte berodde på det tidigare mjukvarufelet, det kan ta upp till ett år att utreda, säger Jan Ohlsson.

Den 22 december skickade besättningen från ett Air Canada-plan av modell Boeing 737-8 Max ut en nödsignal, strax efter att planet lyft från Arizona. Det uppger The Guardian. Planet var på väg till Montreal, men tvingades vända tillbaka efter indikationer om ett fel på ena motorn. De beslutade att stänga av den felsignalerande motorn, och kunde sedan – på ett

normalt sätt – landa på landningsbanan i Arizona, uppger flygbolaget. Ombord på planet fanns tre anställda.

Maja Andersson maja.andersson@dn.se

1 januari

”S har sålt ut energipolitiken till ett radikalt fyraprocentsparti”

Sverige är nu inne på en destruktiv väg. Genom att stänga Ringhals 1 och 2 innan deras livslängd löpt ut kommer vår export av ren el till andra länder att minska. Avvecklingen av den fullt fungerande svenska kärnkraften kommer att gå till historien som ett av de största politiska misstagen i modern tid, skriver Jimmie Åkesson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

DN. DEBATT 210101

Socialdemokraterna, ett historiskt ansvarstagande och kärnkraftsvänligt parti, har gått emot sin egen

övertygelse och sålt ut Sveriges energipolitik till ett fyraprocentigt radikalt miljöparti. Varför? För att behålla regeringsmakten. Notan? Den står du och jag för. Efter att ännu en fullt fungerande kärnkraftsreaktor nu stängts ned kan vi nu vänta oss högre elpriser, fler driftstopp, större flaskhalsar och mer importerad smutsig el. Valet 2022 kommer bli avgörande för kärnkraftens fortsatta existens i Sverige.

Sverigedemokraterna har länge drivit på för att bevara samt utveckla den svenska kärnkraften. Vilket är varför vi från början valde att ställa oss utanför den gamla energiöverenskommelsen som slöts 2016 mellan regeringen M, C och KD. Överenskommelsen innebar att kärnkraften fortsatt fick en tynande tillvaro i konkurrens mot väderberoende kraftproduktion som fortsatt subventionerades kraftigt. Den slog också fast ett mål om att Sveriges elproduktion ska vara 100 procent förnybar år 2040. Att helt stänga dörren för en stabil, leveranssäker och fossilfri elproduktion i form av kärnkraft, till förmån för väderbaserade energislag som inte kan garantera el året om, var ett vårdslöst beslut.

Medan M och KD svek kärnkraften i en symbolpolitisk aktion har vi fortsatt att kämpa för dess existens. Vi har varit det drivande partiet i försöken att rädda både Ringhals 1 och 2. Förra året lade vi, som enda parti i riksdagen, förslag om att ge statligt ägda Vattenfall i direktiv att driva de båda reaktorerna vidare, men även att bolaget inte ska åläggas restriktioner när det gäller att planera, förbereda eller bygga ny kärnkraft.

Kort innan den avgörande voteringen om Ringhals lämnade M och KD yrvaket energiöverenskommelsen efter att ha insett kärnkraftens betydelse för ett framtida fossilfritt Sverige. Bättre sent än aldrig. Den nygamla kärnkraftsvänliga oppositionen – M, KD och L – stödde då vårt förslag om att rädda Ringhals förbehållslöst. Tyvärr föll det på mållinjen med en enda röst, Socialdemokraterna valde makten och Miljöpartiet först. Avvecklingen av den fullt fungerande svenska kärnkraften kommer att gå till historien som ett av de största politiska misstagen i

modern tid. Socialdemokraterna är ytterst ansvariga för de förödande konsekvenser som nu följer.

Sverige är nu inne på en destruktiv väg för såväl näringslivet, hushållen som för klimatet. Genom att stänga Ringhals 1 och 2 innan deras livslängd löpt ut kommer vår export av ren el till andra länder att minska.

I stället kommer vi tvingas att importera smutsig el från våra grannländer för att kompensera för de dagar då vinden inte blåser och solen inte skiner. Resultatet? Ökade koldioxidutsläpp. En utveckling som enligt Konjunkturinstitutet kan komma att innebära en utsläppsökning med minst åtta miljoner ton per år. Motsvarande 15 procent av de totala utsläppen i Sverige 2018.

Det är uppenbart att symbolfrågan om att avveckla svensk kärnkraft är viktigare för regeringen än de faktiska effekterna av deras beslut. Stefan Löfven och Socialdemokraterna är återigen Miljöpartiets marionetter när det kommer till viktiga politiska frågor. Detta trots att två av tre svenskar vill behålla kärnkraften, inklusive Socialdemokraternas egna väljare. Sverige är mer än någonsin i behov av ett riktigt ledarskap. Ett ledarskap som tar ansvar och lyssnar på folkets vilja i stället för att läxa upp dem.

Vi är övertygade om att kärnkraften har en central roll att spela för att tackla de klimatutmaningar som världen och Sverige står inför. Att kärnkraften är en hörnsten i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser är något som även FN:s klimatpanel skriver under på. I ett framtida Sverige där transportsektorn är elektrifierad och utsläppen av växthusgaser minimala, behövs såväl nuvarande reaktorer som nya.

I dag står kärnkraften för nästan hälften av Sveriges elförsörjning. Trots detta har investeringarna uteblivit till förmån för subventionerade vindkraftverk och solceller. För att kunna behålla och utveckla kärnkraften behövs ett ökat stöd till kärnkraftsforskningen samt rättvisa villkor för konkurrens mellan de fossilfria kraftslagen. Detta

skulle dessutom bana väg för möjligheten att i framtiden bygga nya, ännu modernare kärnkraftverk och forskningsinfrastruktur för fjärde generationens kärnkraft. Det är en politik som är bra för Sveriges hushåll och industri, men framför allt för klimatet.

Valet 2022 kommer bli avgörande för kärnkraftens fortsatta existens i Sverige. För oss och den kärnkraftsvänliga oppositionen är valet enkelt, likaså var det för den gamla socialdemokratin. Frågan är vilken sida av historien de nya Socialdemokraterna kommer att stå på.

Jimmie Åkesson (SD), partiledare

Mattias Bäckström Johansson (SD), energipolitisk talesperson

Jimmie Åkesson (SD), partiledare

Mattias Bäckström Johansson (SD), energipolitisk talesperson

1 januari

”Provocerande av Postnord att höja brevportot till 12 kronor”

Sedan Postnord bildades för drygt tio år sedan har skandalerna avlöst varandra. Samtidigt som det redan höga portot har chockhöjts har servicen försämrats.

År 2017 höjdes portot till 7 kronor och utrikesportot upp till 50 gram till 21 kronor. Bara nio månader senare kom nästa stöt: orimliga 9 kronor.

För ett år sedan kom ytterligare en chockhöjning till 11 kronor, vilket borde ha varit ett dåligt skämt. Jag är relativt ung, men minns mycket väl när ett helt häfte med 10 frimärken kostade 11 kronor. Nu har Postnord fräckheten att från och med den 1 januari 2021 höja ännu mer, till 12 kronor.

Denna galna höjning motiveras med ”... intäktsbortfall som uppstår när brevvolymerna fortsätter att minska till följd av digitaliseringen i samhället”. En av de främsta orsakerna till att de minskar torde emellertid vara dessa orimliga portohöjningar.

Det har blivit väldigt kärvt för främst privatpersoner och föreningar. Många föreningar kan knappt skicka medlemstidningar längre. En förening jag är med i har slutat med medlemskort på grund av det dyra portot.

Jag älskar att skriva brev, men nu har jag tvingats att dra ner på det och har slutat med samlande av nya frimärken.

Flera gånger har jag råkat ut för att försändelser inte kommit fram eller kommit fram efter först 3–4 veckor, vilket gjort mig orolig. En gång tog en försändelse en månad på sig från en förort till en annan. Jag undrar var den höll hus under tiden.

Detta är förvisso väldigt lindrigt jämfört med vad många andra råkat ut för. Under knappt ett år försvann 18 000 paket och ytterligare 4 000 blev skadade, dessutom är det omfattande stölder. Trots detta hävdar företagets terminalchef Peter Hesslin i en intervju med Aftonbladet att ”Postnord gör ett fantastiskt bra jobb”.

Till råga på allt försämrades servicen betydligt förra året när tömningstider ändrades. De flesta lådor töms numera redan klockan 13, eller till och med klockan 09, och ytterst få klockan 18. Dessutom ville Postnord börja med att bara ha postutdelning varannan dag i hela landet. Vilken galenskap!

Tänk vilken bra service det var förr när vi hade Postverket! Fram till 1978 hade man lördagsutdelning till ordinarie porto för 1,30 kronor (motsvarar 5,35 kronor i dagens penningvärde), och tidigare delades post till och med ut två gånger om dagen.

Hur kan detta skandalföretag höja portot så mycket och samtidigt kraftigt försämra servicen? Efter alla klagomål på Postnord med post som skadas, stjäls, inte kommer fram, eller kommer fram först efter en månad

är det provocerande med dessa orimliga höjningar och försämringar.

Henrik Scheutz, Bromma

36,5

procent ökade samtalslängden på mobilsamtal under julveckan, visar siffror från operatören Telia. Under vecka 52 ökade antalet samtal med 6,5 procent och samtalslängden med 36,5 procent jämfört med samma vecka i fjol. Svenskarna pratade som mest dagen före julafton – då var samtalen 25 procent längre än en vanlig onsdag.

TT 1 januari 2021

Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd. De handlar om att främja människors hälsa och samtidigt se till att sjuka får den vård de behöver. De omfattar försäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Frågor om individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg ingår också. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och med frågor om premiepensionssystemet.

Områden

Områden

- **Folkhälsa och sjukvård**
- **Funktionshinder**
- **Socialförsäkringar**
- **Socialtjänst inklusive äldreomsorg**

Om Socialdepartementet

Relaterad navigering

- **Socialdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Kontakt**
- **Överenskommelser inom sjukvård och omsorg**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Lena Hallengren
Socialminister

Ardalan Shekarabi
Socialförsäkringsminister
Genvägar

Genvägar

- Statens budget
- För äldre, sjuka och vård- och omsorgspersonal med anledning av covid-19
- Åtgärder på socialförsäkringsområdet med anledning av coronaviruset
- Statens överenskommelser med SKR
- Brexit och EUs framtida relation med Storbritannien
- Trygghet och livskvalitet för äldre
- Hållbara pensioner
- Vård i rörelse 2020
- Prenumerera på nyheter från regeringen

Aktuellt från Socialdepartementet

Lena Hallengren

SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.

Socialminister
Socialdepartementet
"Vården och omsorgen ska funka, oavsett vem du är eller var i landet du bor. Det ser jag som min viktigaste uppgift de kommande åren. Det är en fråga om trygghet, svenska folket förväntar sig vård och omsorg av den allra högsta kvaliteten. Och det ska vi leverera."

Lena Hallengrens områden

- Folkhälsa och sjukvård
- Funktionshinder
- Socialtjänst inklusive äldreomsorg

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

Ardalan Shekarabi

Socialförsäkringsminister
Socialdepartementet
”De som varit med och byggt landet genom sitt arbete har lagt grunden för vår gemensamma välfärd. De har rätt till en trygg ålderdom. Därför är höjda pensioner min främsta prioritering.”

Ardalan Shekarabis områden

- **Socialförsäkringar**
- **Spelpolitik**

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) umgänge o d
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.

krisinformation.se

Nya skärpta nationella råd

Från och med den 14 december gäller skärpta nationella föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19. Alla i samhället, både individer och verksamhetsansvariga, har en skyldighet att vidta åtgärder för att förhindra smittspridning. Det gäller också vid firande av högtider.

DELA INNEHÅLLET PÅ DENNA SIDA:

Twitter Facebook E-post

Du har ett personligt ansvar för att skydda dig själv och andra mot spridningen av covid-19. Särskilt viktigt är att du skyddar personer i riskgrupper mot smitta. Från och med 14 december är du skyldig att:

Stanna hemma vid symtom

- Har du symtom på covid-19 ska du stanna hemma. Du rekommenderas även att testa dig för pågående infektion.

- Läs mer om hur du ska agera om du eller någon i hushållet har symtom eller blivit smittad av covid-19 här.
-

Begränsa nya nära kontakter

- Samlas aldrig fler än åtta personer samtidigt.
- Umgås bara med personer du normalt träffar, personer du bor med eller några få vänner och närstående utanför hushållet.
- Håll alltid avstånd till andra personer du träffar. Umgås helst utomhus.

Hålla avstånd till andra och undvika platser med trängsel

- Håll alltid avstånd till andra människor. Det gäller både inomhus och utomhus.
- Undvik platser som butiker, köpcentrum och kollektivtrafik om det är trångt.
- Handla ensam och vistas inte i butiker under längre tid än nödvändigt.
-

Resa på ett så smittsäkert sätt som möjligt

- Undvik kollektivtrafik och andra färdmedel där det inte går att köpa platsbiljett.

- Undvik att träffa nya kontakter under resan och på resmålet.
- Säkerställ att du kan isolera dig på ditt resmål eller kan ta dig hem utan att smitta andra om du får symtom på covid-19.
-

Arbeta hemifrån så ofta du kan

- Kom överens med din arbetsgivare om att arbeta hemifrån när detta är möjligt.
- Om du måste åka till arbetet bör du anpassa dina arbetstider så du kan undvika trängsel i kollektivtrafiken och på arbetsplatsen.
-

Hålla en god handhygien

- Tvätta händerna regelbundet och noggrant med tvål och vatten.
- Tvätta alltid händerna före måltid och efter toalettbesök samt när du befunnit dig i offentliga miljöer.
-

Vara försiktig när du besöker personer som är 70+ eller tillhör en riskgrupp

- Var extra noga med att följa alla råd och rekommendationer. Folkhälsomyndigheten har information om hur du kan umgås på ett säkert sätt.
- Besök på äldreboenden ska ske under säkra former. Följ boendets besöksrutiner.

- Om du haft covid-19 under våren är det inte säkert att du fortfarande har en mindre risk att smittas och att smitta andra.
-

Läs mer

- Om ditt personliga ansvar i "Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19".
- Om hur du kan umgås och resa smittsäkert under jul och nyår på Folkhälsomyndighetens webbplats.
- Om hur du kan skydda dig själv och andra på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Skåne vill aktivera krislägesavtal

Den skånska vården är mycket ansträngd och antalet patienter med covid-19 ökar. Nu begär Region Skåne att krislägesavtalet aktiveras, så att vården ska klara sitt uppdrag. Avtalet rör personal inom intensivvård och innebär att arbetstiden kan förlängas till 48 timmar i veckan, skriver regionen i ett pressutskick. Hittills har tre regioner beviljats aktivering av krislägesavtal: Stockholm, Västra Götaland och Gävleborg. Ingen region har än så länge börjat tillämpa avtalet.

TT 30 december

30 december

Sabuni besökte Täby C – dagen efter skärpning

Hård kritik har riktats mot statsminister Löfven (S) som besökte en galleria i Stockholm. Nu framkommer att även Liberalernas partiledare Nyamko Sabuni var ute i julhandeln i Täby centrum – dagen efter att skarpare restriktioner meddelats.

Nyamko Sabuni krävde i sitt jultal ett tydligare - ledarskap när det kommer till hanteringen av pandemin på nationell nivå.

Hon har också kritiserat regeringen och sagt att man fallerat i att få en fungerande strategi för att isolera äldre och kontrollera smittspridningen.

Den 18 december kom regeringen med striktare råd för att minska smittans framfart. Ändå besökte Liberalernas partiledare Nyamko Sabuni Täby centrum, norr om Stockholm, den 19 december. Enligt uppgifter till TT köade hon utanför en butik.

Liberalernas pressekreterare Mattias Holmqvist svarar på varför Sabuni var ute i julhandeln en dag efter de skarpare råden:

”På Täby C finns hennes närmsta apotek och livsmedelsbutik för postutlämning. Hon gjorde ett snabbt ärende och lämnade köpcentrat direkt efter”, skriver han i ett sms.

TT

2 900

personer har hittills avvisats när de försökt ta sig in i Sverige från Danmark. Normalt avvisar gränspolisen i polisregion syd omkring 100 personer som reser in i Sverige via Danmark på en vecka. Efter regeringens inreseförbud för resor från Danmark och Storbritannien som infördes den 22 december har siffran skjutit i höjden. Flest avvisningar görs av personer som kommer med bil över Öresundsbron.

TT 30 december

Svenska regioner tog ut extra dos ur Pfizers vaccin

EU överväger nu att tillåta att en extra dos tas ur de injektionsflaskor som Pfizer distribuerat till Europa. Detta sedan flaskorna visat sig innehålla mer vaccin än de fem doser som rekommenderats att ta ur dem.

Men flera regioner i Sverige har redan utnyttjat detta och kunnat ge fler doser än först planerat.

De injektionsflaskor som distribueras från Pfizer/Biontech räcker enligt företaget till fem doser. Men, skriver företaget i ett uttalande till nyhetsbyrån Reuters, det finns nog mycket vaccin i en flaska för att också kunna ge sex doser. Italienska myndigheter har redan gett klartecken till att använda sex doser i stället för fem och liknande godkännanden har också getts av amerikanska myndigheter liksom av myndigheter i Storbritannien, Schweiz och Israel.

Men även i Sverige har flera regioner redan börjat utnyttja det som blir kvar i flaskorna för att kunna ge ytterligare doser. En av dem är Region Värmland:

– Vi använde det extra vaccin som fanns i flaskorna och kunde på så vis ge omkring 215 personer vaccin i stället för de 200 vi hade

räknat med, säger Anders Nordmark, vaccinsamordnare i Region Värmland.

– Men vi måste vara noggranna och dra upp fem doser som är exakt så stora som de ska vara innan vi drar en sjätte dos. Om den sjätte dosen är för liten så används inte den.

Att spara slattar och sedan hälla ihop dem är inte aktuellt, säger Anders Nordmark. Och han får medhåll av Norrbottens vaccinsamordnare Pia Näsvall:

– Då skulle risken för att få in orenheter vara för stora, säger hon.

Nu återstår för den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA att ge sitt utlåtande om hur medlemsländerna ska agera i frågan.

– Jag kan bekräfta att Pfizer/Biontech har en pågående dialog med EMA kring det här och kommer att uppdatera produktresumén om det blir en förändring i antal doser per vial, säger Ulrika Goossens, kommunikationschef på Pfizer i Sverige, till DN.

I går stod det också klart att Pfizer och Biontech kommer att förse EU med ytterligare 100 miljoner doser vaccin, detta utöver de 200 miljoner doser som tidigare beställts.

Clas Svahn

clas.svahn@dn.se. 30 december

30 december

Nya rekommenda-tioner om munskydd i vården

För att förhindra symtomfri smitta har Folkhälsomyndigheten kommit med skärpta råd om munskydd i vården. I Region Stockholm rekommenderas nu all vård- och omsorgspersonal starkt att bära munskydd under hela arbetspasset.

De ändrade direktiven beror på ett nytt kunskapsläge, bättre tillgång till skydd och en utbredd smitta i vården, enligt statsepidemiolog Anders Tegnell.

Användandet av munskydd har varit omdebatterat i Sverige, men den senaste tiden har Folkhälsomyndigheten i viss mån ändrat sig i frågan.

Från den 7 januari rekommenderas man att bära skydd i rusningstid i kollektivtrafiken. Numera uppmanas även vård- och omsorgspersonal att ha skydd vid flera tillfällen om det finns smittorisk.

Tidigare har Folkhälsomyndigheten uppmanat att bära skydd vid patientnära arbete, men sedan den 23 december anser de att det kan vara nödvändigt att vård-, omsorgs- och tandvårdspersonal bär skydd under hela sina

arbetspass. I vissa fall ska även patienter bära skydd, skriver de i sina rekommendationer.

Region Stockholm har ändrat sina riktlinjer. Från den 22 december rekommenderar de ”starkt” att all personal inom hälso- och sjukvård, kommunal omsorg och tandvård ska bära munskydd och heltäckande visir under hela arbetspasset.

– Det är för att vi har en så stor smittspridning i samhället. Det är ett sätt att skydda patienten från asymtomatisk personal, och personal från asymtomatiskt smittade kollegor, säger Maria Rotzén Östlund, smittskyddsläkare i Region Stockholm.

I Region Skåne uppmanas vårdpersonal att bära munskydd vid alla tillfällen som det inte går att hålla fysiskt avstånd och när personal vistas i samma lokal längre än 15–30 minuter. Västra Götalandsregionen håller också på att arbeta om sina riktlinjer.

I faktaunderlaget uppger Folkhälsomyndigheten att maskerna främst ska skydda andra personer än bäraren. De skriver att åtgärder som god handhygien och fysiskt avstånd är viktigare, men att munskydd minskar risken för att sjuka personer med inga eller få symtom smittar andra.

”Det finns ett vetenskapligt stöd för att medicinska munskydd kan minska spridning av covid-19 från den som bär medicinska munskyddet till omgivningen”, står det i dokumenten.

Vid tisdagens presskonferens sa statsepidemiolog Anders Tegnell att de nya råden är nödvändiga eftersom samhällspridningen är så stor.

– Vi har följt epidemiologin och kunskapsläget och haft diskussion med sjukvården. Nu när det epidemiologiska läget varit sämre under en lång tid och vi behöver göra allt möjligt för att få ner smittspridningen, så har vi i de här dialogerna kommit fram till bredare rekommendationer om munskydd.

Är det kunskapsläget som är annorlunda nu, eller menar ni att smittoläget är värre än i våras?

– Bägge delar, men under våren var det delvis brist på munskydd. Kunskapsläget var också betydligt sämre. Vi har lärt oss mer om hur oförutsägbart viruset är i sina smittovägar. Vi har också mer spridning i vården än i våras.

Kunde ni inte ha vidtagit försiktighetsåtgärder i våras om ni hade ett bristande kunskapsunderlag?

– Under våren såg vi ingen omfattande spridning bland vårdpersonal. Det har vi varit förskonade från i Sverige. Så det har inte varit något akut behov. Sedan gäller det att använda de resurser vi har. Det hade varit olyckligt om vi fick slut på munskydd.

I sitt nya underlag om munskydd har Folkhälsomyndigheten publicerat en graf som visar att man är som allra mest smittsam precis före och efter att virussjukdomen bryter ut och man får symtom.

Hur länge har ni haft den uppfattningen?

– Det är svårt att verifiera och varierar mycket från person till person. Men det här är också en kunskap som sakta ha byggts upp med tiden. Det är i de lägena som man är allra mest smittsam.

John Falkirk john.falkirk@dn.se

RELATERADE ARTIKLAR

Ytterligare 205 dödsfall med bekräftad covid-19 har rapporterats i Sverige sedan den 23 december, meddelar Folkhälsomyndigheten. Totalt har 8 484 smittade avlidit i landet. Den dagliga siffran över inrapporterade dödsfall med covid-19 har inte uppdaterats under julhelgen. De nytillkomna dödsfallen i myndighetens statistik har i de flesta fall inträffat flera dagar tidigare, och de dödsfall som...

Lästid: 1 minut

Fas två kan inledas i februari

Efter julhelgens vaccinationsstart bedömer Folkhälsomyndigheten att nästa fas kan inledas i februari. Då rekommenderar myndigheten att resten av befolkningen över 70 år, vuxna med LSS-stöd och patientnära personal inom vård och omsorg prioriteras.

Under julhelgen inledde Sverige vaccinationer mot covid-19. I den första fasen prioriteras äldre personer på särskilda boenden eller med hemtjänst, samt personal inom vård och omsorg

som jobbar med dessa. Även vuxna som bor med någon som har hemtjänst prioriteras.

– Det är väldigt bra på många olika sätt att vaccinationsprogrammet nu har kommit igång även om det fortfarande ligger på en låg nivå, sade Anders Tegnell under tisdagens pressträff.

Fram till vecka 1 väntas 180 000 doser av Pfizer/Biontechs vaccin ha levererats till Sverige. Enligt Folkhälsomyndigheten kommer den första prioriteringsgruppen vara färdigvaccinerad i februari.

– Nu har vi haft en testomgång när en mindre mängd doser gick ut i systemen. Det fungerade väldigt bra. Jag tror att vi har goda förutsättningar för att hantera detta, sade Anders Tegnell.

Spanien kommer att registrera vilka personer som väljer att inte vaccinera sig. Det kommer inte ske i Sverige, enligt Folkhälsomyndigheten.

Gustav Olsson

gustav.olsson@dn.se. 30 december

30 december

Olika bud om när högstadie-elever kan gå tillbaka till skolan

I Stockholm och Malmö görs nu bedömningen att högstadieeleverna ska vara tillbaka i skolan som vanligt när vårterminen startar.

Men det kan variera i landet.

I Umeå rekommenderar smittskyddet i Region Västerbotten att den fysiska skolstarten skjuts fram några dagar på grund av smittspridningen.

I december gjorde smittspridningen att smittskyddet i många regioner rekommenderade att högstadieelever skulle undervisas på distans.

Nu är det många elever och föräldrar som är osäkra på vad som gäller när vårterminen startar.

I region Stockholm talar allt för att högstadieeleverna ska vara tillbaka som vanligt när skolan startar igen den 11 januari, enligt Marina Rotzén Östlund, smittskyddsläkare i Region Stockholm.

Det finns inga planer på att förlänga rekommendationen om distansundervisning på högstadiet.

– Den rekommendation vi hade i region Stockholm gällde bara den sista veckan på höstterminen inför jul. Den gjorde vi i ljuset av att det bara var en vecka kvar på terminen och som det ser ut nu har vi inga planer att förlänga det, säger Marina Rotzén Östlund till DN.

Finns det något i smittspridningen just nu som tyder på att ni kan komma att ompröva det beslutet den här veckan eller nästa när ni har facit efter nyårshelgen?

– Den här pandemin har lärt oss att vi aldrig kan säga vad som händer om några veckor eller en månad. Men just nu finns inga sådana planer. Barnen ska fortsätta att gå i skolan.

Det är framför allt antalet bekräftade fall av covid-19 och antalet sjukhusinläggningar som avgör vilka bedömningar som smittskyddet gör, enligt Marina Rotzén Östlund.

– Vi tittar ju alltid kontinuerligt på smittläget och försöker göra bedömningar utifrån det, inte bara utifrån speciella datum som efter jul eller nyårshelgen.

Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad uppger för DN att man följer rekommendationerna från smittskyddet och att det inte finns någon information i nuläget om att högstadieeleverna inte ska vara tillbaka i skolan som vanligt när vårterminen börjar.

Det gäller även högstadieeleverna i Malmös kommunala skolor.

– Vi följer myndigheternas rekommendationer och som det ser ut nu är skolan öppen som

vanligt efter jullovet, skriver Marina Glisovic, som är kommunikationschef i Malmö, i ett mejl till DN.

Även stora friskolor som Internationella engelska skolan och Kunskapsskolan säger till DN att de följer smittskyddets rekommendationer i de regioner där de har skolor.

– Vi följer rekommendationerna i de regioner som vi har skolor i. Det är för tidigt att säga något säkert nu, men vi följer situationen och det är stora skillnader i olika delar i landet, från Skellefteå till Stockholm, säger Linda Norberg som är pressansvarig vid Engelska skolan som har 39 grundskolor i landet.

I centrala Umeå rekommenderar smittskyddet i Region Västerbotten att högstadieeleverna ska fortsätta med distansundervisningen några dagar in på vårterminen.

Det betyder att de ska undervisas på distans under klämdagarna 7–8 januari då eleverna egentligen skulle ha varit tillbaka i skolan.

– Det beror på att Umeå är den största kommunen och att det funnits den största smittspridningen här i december, säger Stefan Stenmark som är smittskyddsläkare vid Region Västerbotten.

Den 28 december hade 7 930 personer bekräftad covid-19 i Region Västerbotten, 3 219 av dem i Umeå.

Peter Letmark

peter.letmark@dn.se

30 december

Ewa Stenberg: Året när Sverige valde en riskstrategi i största politiska enighet

Ett nytt virus förändrade både livet och politiken 2020. Mycket gick snett i den svenska krishanteringen, men det dröjde tio månader innan insikten sjönk in.

Trots lugnande besked från Folkhälsomyndigheten i början av året kom det nya coronaviruset på fri fot i Sverige. Det vände upp och ner på det mesta.

Nu kallar både en respekterad kommission och kung Carl XVI Gustaf den svenska krishanteringen för ett misslyckade. Förtroendet för myndigheterna sjunker snabbt.

Men det svenska vägvalet hade ett brett stöd när det stakades ut, i början på mars.

I internationella undersökningar brukar Sverige komma ut som ett land av individualister, där alla vill välja sin egen väg. I början av mars rättade ändå de flesta svenskarna in sig i ledet. Förtroendet för myndigheter och regeringen sköt i höjden, framtidstron ökade och

människor ansträngde sig för att leva upp till de inte alltid glasklara rekommendationerna.

Socialdemokraterna hade varit nere på knäna i väljaropinionen i januari och februari, plågade av debatterna om kriminalitet och migration. Men stödet vände med krisen och både Socialdemokraterna och statsminister Stefan Löfven (S) ökade i popularitet.

Oppositionen ställde sig också i givakt bakom regeringen, efter att ha hotat med att avsätta statsministern i början av året. I täten för den svenska virusstrategin ställde regeringen Folkhälsomyndigheten, för att borga för ett vetenskapligt och opolitiskt förhållningssätt.

Folkhälsomyndigheten trodde inte på att ta det säkra före det osäkra. Strategin den valde var att hålla ner smittspridningen så mycket som krävdes för att sjukvården skulle orka ta hand om dem som blev sjuka. Äldre skulle samtidigt isoleras från smittan. Den fanns en stark förhoppning om att immuniteten skulle öka i befolkningen, och bespara Sverige en andra sjukdomsvåg.

Regeringen ansåg att både människor och samhällsekonomi mår bättre av långvariga men mindre ingripande åtgärder än av flera kortvariga nedstängningar.

Nu talar mycket för att våra närmaste grannländers riskminimering har lönat sig. Vården av covidsjuka har blivit mycket effektivare sedan i våras. Vaccinerna är här nu. Och dessutom finns det tester och skyddsmateriel, till skillnad från i våras när beredskapslagren gapade tomma.

Under de viktiga månaderna februari och mars, då Sverige hade kunnat välja samma väg som

Danmark, Norge och Finland, fanns det ingen politisk opposition mot den svenska särlösningen. Hela våren var riksdagen ett grupparbete. Extrabudgetar och nya lagar arbetades igenom och klubbades inom loppet av dagar och veckor.

När Norge redan i mars införde en coronalag gjorde Sverige ingenting liknande. När Finland senare utbildade en armé av smittspårare avstod Sverige också från det. WHO:s uppmaningar om att testa många och använda munskydd ignorerades länge. Det var just Folkhälsomyndighetens experter som skulle avgöra, inte experterna i EU:s smittskyddsmyndighet, FN eller i andra länder.

När den första vågen klingade av närmade sig Sverige 5 000 döda. Då vände politiken åter på en femöring och regeringen kritiserades för att ha anställt en massaker (Jimmie Åkesson, SD) och för att med berått mod ha låtit smittan spridas (Ebba Busch, KD)

Men oppositionens kritiska hållning bestod inte, trots att smittspridningen ökade snabbt under hösten. Ingen partiledare invände till exempel när maxtaket för offentliga sammankomster höjdes från 50 till 300 deltagare den första november.

Då var den andra vågen, som redan synts tydligt i Europa, över oss. Den tog oss på sängen, eftersom Folkhälsomyndigheten inte trott på en kraftig ny våg.

Nu minskar stödet för coronastrategin, men från en hög nivå. Oppositionen kräver kraftfullare åtgärder. Moderaterna talar om en alternativ strategi. Centerns Annie Lööf har höjt rösten och krävt en ny snabb coronalag. Regeringen har å sin sida blivit mer offensiv och

lånar åtgärder från grannländerna, även om åtgärderna sätts in senare och inte är lika långtgående.

Vi har passerat 8 000 döda, och fortsätter smittspridningen öka kan vi få se en svensk variant av nedstängning snart.

”Det är mycket som står på spel nu, ta inga risker”, manade statsminister Stefan Löfven invånarna, efter att själv ha mjukat upp restriktionerna i slutet av oktober.

Men det är just risker som Sverige gjort sig känt för i världen för detta dystra år 2020. Ett land som länge hade rykte om sig att inte vilja riskera något, att vilja stå utanför och vara neutralt. Nu valdes i största politiska enighet en högriskstrategi.

Året slutade dock som det började. Oppositionen började åter tala om att regeringen måste avgå om den inte skärper sig.

Ewa Stenberg

ewa.stenberg@dn.se

Därför är 2021 uppdukat för ekonomins revansch

Vaccindoserna rullar in, och efter en djup och uppslitande viruskris anas gryning i ekonomin. Uppgången under nästa år kan bli snabb, skriver DN:s ekonomiska kommentator Carl Johan von Seth.

Under 2020 har världens ekonomier gått ned och upp och ned igen i en halsbrytande hastighet. Hur snabbt kan det gå upp när massvaccinationerna börjar ge effekt under 2021?

Frågan är kanske lite för tidigt väckt. Pandemivintern är inte slut. Inom kort kommer det första vaccinet förhoppningsvis att ge trygghet åt de känsligaste äldre. Det kommer att rädda liv. Men den kollektiva effekten dröjer.

Under hela året har de ekonomiska bedömningarna lidit av närsynthet. Först underskattades pandemins effekter alldeles fatalt. När börserna sedan rasade uppstod ett svart hål av pessimism, som strax därpå övergick i önsketänkande i takt med att smittan klingade av under sommaren.

Den dominerande synen just nu är att den andra smittvågen kommer att vara hanterbar rent ekonomiskt. Så ser det faktiskt ut nu. Hittills. Men även det kan visa sig vara en

hägring. På kort sikt är ekonomins utsikter osäkra, särskilt med tanke på den nya brittiska virusstammen.

Men lite längre fram finns ändå ett påtagligt hopp. Om vaccinationsplanerna håller skapligt och även nya virusstammar kan bekämpas fram till sommaren är den ekonomiska återhämtningen inom räckhåll.

Tre faktorer talar för att det kan gå snabbt, snabbare än många prognosmakare tror.

Ett första tecken på det är den försmak av normalisering som vi fick under sensommaren. Tillväxten studsade då tillbaka på ett sätt som överträffade alla förväntningar. På kort tid tog svensk ekonomi igen mer än hälften av vårens tapp.

Arbetslösheten – som de flesta bedömare trodde skulle fortsätta uppåt under hösten och vintern – vände ner redan i augusti. Sedan dess har den fortsatt att sjunka.

Det gäller inte bara Sverige. Fransk ekonomi studsade tillbaka och växte med nästan 19 procent under tredje kvartalet i år. Den återhämtade fyra femtedelar av vårens ras.

Ekonomierna har alltså visat en oväntad spänstighet. Det skiljer pandemikrisen från till exempel finanskrisen, som aldrig ledde till samma snabba ras men som i stället blev mer segdragen. Om man fick välja mellan de två – en kort och omskakande chock eller trassliga systemproblem som behöver tid för verka ut – är det snabba förloppet det minst dåliga.

En andra faktor som talar för att återhämtningen kommer att gå bra är att pandemikrisen har slagit mot jämförelsevis stryktåliga branscher och regioner.

Storstäderna och särskilt Stockholm har hittills haft det värst. Hotellen och restaurangerna sticker ut mest, medan industrin går bra.

Den tendensen är den motsatta från tidigare lågkonjunkturer, som typiskt sett har slagit mot investeringar, byggbransch, tillverkning – och de regioner som är mest beroende av just tung industri.

Hotell- och restaurangbranschen har förmodligen lättast att resa sig. Tvära kast mellan säsongerna hör till villkoren där. Även ett normalt år är det många företag som tar ner skylten – och ännu fler som öppnar dörrarna för första gången. Nyföretagandet är nästan dubbelt så högt som bland tillverkningsföretag.

Det kan också vara så att storstäderna tål smällen bättre än andra platser. Om man igen fick välja – mellan att bli av med jobbet i Stockholm eller Sandviken – är huvudstaden förmodligen att föredra. Det är större ruljans på arbetsmarknaden i storstäderna. Om inte annat är det lätt att hitta en lämplig utbildning i väntan på bättre tider.

En tredje faktor har att göra med att den ekonomiska krisens själva grund – viruset sars-cov2 och den hemska sjukdom som det kan leda till – kan övervinnas. Åtminstone i någon mån.

Både WHO och Folkhälsomyndigheten varnar visserligen för att en del åtgärder mot pandemin kommer att behöva finnas kvar ett tag. Så blir det nog.

Men som Konjunkturinstitutet nyligen konstaterade i en djupdykning kring pandemi-insatserna är det inte alla smittåtgärder som slår stenhårt mot ekonomin. Att tvätta händerna, stanna hemma vid symtom, testa och

smittspåra och undvika den mest riskabla trängseln kan vi fortsätta med utan att det påverkar ekonomin nämnvärt.

Viruset behöver inte utrotas helt för att livet ska bli normalt. Den dagen vi kan göra både vardagliga och festliga saker utan att känna virusskräck eller dåligt coronasamvete kommer lättnaden också att bli stor.

Det skiljer pandemikrisen från andra besvärliga lågkonjunkturer. När tog 1990-talskrisen, eller finanskrisen, egentligen slut? Det fanns vissa vändpunkter som går att se i backspegeln, men aldrig någon upplösning som var kännbar i stunden.

Nästa års mest intressanta fenomen att spana på blir därför vårt beteende, och ekonomins gensvar, när känslan av befrielse börjar infinna sig. Det finns ingen bra parallell i modern historia. Inget att luta en tillväxtprognos mot.

Men man kan spekulera i att det blir en ordentlig injektion när alla uppskjutna planer och uppdämda behov kan förverkligas igen. När det – förhoppningsvis – sker är hushållen också redo.

Sparandet under pandemin har varit högt. Under årets tre första kvartal har svenskarna satt in dubbelt så mycket pengar på sina bankkonton som normalt. En mindre del av det beror på att många sålde aktier och fonder under våren. Men mycket är nya pengar som har sparats på hög, och som kan spenderas snabbt.

Att både börserna och bopriserna hittills har hållit sig uppe kan också ge extra energi åt firandet. Nedgångar på aktie- och

bostadsmarknaderna är annars ett extra besvär under lågkonjunkturer. Många känner sig fattigare och uppträder mer försiktigt, vilket sänker ekonomin. Det kan vi slippa nu.

Precis som vaccinet inte blir någon mirakelkur är det nog heller inget ekonomiskt sagoland som inträder nästa år. De flesta bedömare har tagit fasta på erfarenheterna från historiska nedgångar: De brukar få bestående konsekvenser för ekonomin och för människor.

Den normalitet som ekonomin kan återgå till hade förstås också brister. Arbetslösheten i Sverige var hög redan före pandemin. Och klyftorna på arbetsmarknaden har knappast blivit mindre det senaste året.

Efter pandemin finns också risk för en ekonomisk baksmälla. Många drabbade företag som har överlevt kommer att vara djupt skuldsatta. Det gäller även många stater – i mindre grad den svenska.

Det stora dilemmat för finansministrarna i världen blir det här: När behöver rena krisåtgärder dras in, och vilken typ av stöd behöver ekonomierna efteråt? Efter finanskrisen drog många lärdomen att stimulanser inte ska dras tillbaka för tidigt.

Att det misstaget finns så färskt i minnet talar också för att politiken kommer att ge ett bättre stöd, och bana väg för en starkare återhämtning, under 2021 och framåt.

Carl Johan von Seth

carljohan.vonseth@dn.se. 30 december

30 december

De kallbadar hela vintern – utan bastu

Sugen på ett nyårsbad? Vissa kallbadar året runt. DN följde med på en utflykt till Björnö Sandarna, där Hanna Prage och Erika Sjöberg med vänner beskriver tjusningen med naturliga kallbad och ger sina bästa nybörjartips.

Från den långgrunda sandstranden på Björnö Sandarna är det fri utsikt mot skärgårdshorisonten.

Dagens badplats är ovanligt scenisk. I vanliga fall kallbadar vännerna Hanna Prage och Erika Sjöberg i Stockholms innerstad, på promenad- eller cykelavstånd från Sankt Eriksplan där de bor grannar med varandra.

Men i dag har de gjort en utflykt längst ut till Ingarö. I sällskapet ingår även vännerna Malin Ahlenius Bjurling och Karolin Eklund, respektive Hannas make Rikard Westman.

Det är tre grader i luften. ”Känns som minus ett”, säger väderappen. En isande vind skapar vita gäss på vågorna som rullar in över sandstranden.

Tallskogen längre in mot land knarrar i blåsten, men erbjuder inte lä, eftersom vinden kommer rakt från havet.

– Jag ser fram emot det här. Havsvatten brukar kännas så lent och skönt mot huden, säger Erika Sjöberg, utan spår av ironi.

Hon hugger upp stickor till en brasa genom att hamra ner en morakniv i ett vedträ med ett annat. Brasan är avsedd mer som scenografi än som värmekälla, eftersom vännerna i vanliga fall kallbadar utan bastu eller andra krusiduller.

Hanna Prage planerar uppstigningen genom att placera ut torrt ombyte på stranden. Hon lägger handduk och sittunderlag att stå på inuti i en Ikeakasse, så att de inte ska blåsa bort.

– När man väl kommer upp ur badet vill man inte behöva rota runt i packningen med kalla och stela händer, säger hon.

På sommaren brukar varenda solbelyst klippskreva och stranddel vara upptagen av badgäster. Nu finns inga problem med social distans. Förutom kallbadarsällskapet syns inte en levande själ.

Hur kommer det sig då att någon frivilligt vill utsätta sig för detta?

– Jag mår så bra av det. Ett kallbad är som en omstart. Under själva badet går det inte att tänka på något annat än nuet, och när jag har legat i någon minut kommer en rusch i kroppen. Det är en pirrande känsla, man blir glad och alert. Efter badet infinner sig ett lugn som varar i flera timmar. Det är ett bra sätt att få en paus från stress, ältande eller negativa tankar, säger Hanna Prage.

Även Erika Sjöberg tycker att kallbad hjälper mot stress. Samtidigt får hon något lyriskt i blicken när hon försöker förmedla välbefinnandet efteråt:

– När kroppen försöker värma upp sig själv efter badet känns det som en inneboende eld. Det rusar i blodådrorna, och i bröstet och i överarmarna känns det som en blandning av Vicks blå och tigerbalsam, som sakta vandrar ner mot magen. Det är fantastiskt, säger hon.

På vissa håll i landet är det en tradition med nyårsbad. På olika orter i Skåne arrangeras årliga dopp på nyårsafton, då större grupper av badare trotsar kylan tillsammans.

Hanna Prage och Erika Sjöberg, som helst kallbadar alla högtidsdagar, började vinterbada utan bastu för fyra år sedan.

– Det kändes krångligt att hitta en bastu varje gång man skulle bada. Så vi slutade aldrig att bada efter sommaren, bara. Hösten och vintern kom och vattentemperaturen sjönk, och upplevelsen blev starkare för varje vecka som gick, säger Hanna Prage.

I dag kallbadar de i genomsnitt tre fyra gånger per vecka. Genom Instagramkontot Vinterdopp, som Hanna Prage administrerar, har de kommit i kontakt med många andra vinterbadare, både i Sverige och i andra länder. Kommunikationen sker bland annat i Facebookgrupper, som till exempel Tantobadarna, Årsta kallbadare, Vinterbadare i Solna eller Sunday dip at Kungsholmen – Smedsuddsbadet.

– För oss har baden mer och mer fått en social funktion. Vi stötte på andra kallbadare och började göra utflykter till deras favoritbadplatser. Det finns vinterbadare som uppskattar stillheten och egentiden, men vi är båda ganska sociala till vår natur, säger Hanna Prage.

Hennes och Erikas vanligaste badplats är vid Pampas Marina, där vattnet tack vare en ström i båthamnen förblir isfritt hela vintern.

– Visst är det lite exotiskt att behöva knäcka isen för att bada. Men det är kul de första tre gångerna. Sedan inser man att is är ganska vasst och att man hinner bli nerkyld innan man hoppar i, säger Hanna Prage.

Folk i Norden har förstås vinterbadat i alla tider. Ändå tycker sig Hanna Prage och Erika Sjöberg ha märkt ett ökat intresse under coronapandemin.

– Förut såg man inte så många som kallbadade utan bastu i Stockholm. Det var mest folk vi kände igen sedan tidigare. Nu har det blivit som en folkrörelse. Jag tror att många har upptäckt att det är en passande aktivitet under pandemin. Man kan mötas på ett säkert sätt, det är gratis och många som jobbar hemma har behov av att komma ut någon gång under dagen, säger Erika Sjöberg.

På stranden vid Björnö Sandarna är sällskapet sedan länge redo för att kliva ner i vattnet. I vanliga fall vill de inte dra ut på det onödan, men nu behöver de vänta på att DN:s fotograf förbereder tekniken.

– Temperatur är bara en siffra! skämtar Rikard Westman och gör några åkarbrasor i snålblåsten. För ett par år sedan fick han hypotermi efter att ha simmat 50 minuter i 15-gradigt vatten. Men snabba bad går bra även om vattentemperaturen är lägre.

– Jag gillar att bli omruskad av kontrasten. Och det är en frihetskänsla att veta att jag kan bada när som helst, var som helst. Förra vintern

badade jag i skogsbäckar när jag var i Italien och åkte längdskidor, säger Rikard Westman.

För Malin Ahlenius Bjurling är det första kallbadarsäsongen utan bastu.

Hon är anmäld till Stockholm Winter Swim Open den 6 februari vid Hellasgården, då deltagarna i år ska simma 25 meter – utan våtdräkt.

– Jag tycker att det har blivit stor skillnad på hur kroppen reagerar bara den senaste veckan, när vattentemperaturen sjunkit från 8 till 6 grader, säger Malin Ahlenius Bjurling.

Till slut är allt klart. De luftiga klädlagren åker av och sällskapet går på led ner i Östersjön, de flesta med mössor, neoprenhandskar och badskor. Det ser lugnt och kontrollerat ut. Men vattnet känns kallt även för den som är van, berättar Hanna Prage:

– Den fysiska reaktionen på kylan tycker jag inte har förändrats så mycket sedan jag började vinterbada. Första halvminuten känns alltid längre än nästa. ”Herregud vad kallt det är”, säger kroppen. Då får hjärnan svara: ”Jag hör vad du säger, allt är som det ska.”

Sällskapet har fått instruktioner att hålla sig inom fotoavstånd, på den långgrunda delen av stranden. De lyckas ändå doppa sig så att bara mössor och armar sticker upp mellan vågorna. Rikard Westman kommer upp först.

– Nu känner jag mig lite skönt kall i kroppen, säger han.

I vanliga fall badar de en gång och ligger i några minuter. En tumregel är att inte bada fler minuter än det är grader i vattnet. Kroppstemperaturen fortsätter att sjunka långt efter att man har kommit upp på land, och

därför brukar de också se till att få på sig varma kläder så snabbt som möjligt.

Men fotograferingen och filmningen av dagens äventyr kräver tre bad, och dessutom att de står och väntar i den iskalla snålblåsten tills DN:s drönare lyckats ta sig upp i luften och trotsa vindbyarna. Medräknat pauserna blir badet fler minuter än de 7 grader som mäts upp i vattnet.

Efteråt framför brasan, med en kopp te i handen, huttrar till och med Erika Sjöberg.

– Vattnet var underbart, men blåsten kunde vi ha varit utan, säger hon.

Hanna Prage värmer blomkålssoppa på ett stormkök. Malin försöker få tillbaka känseln i fötterna genom att hålla dem nära elden.

– Det var en fin stund. Men första badet var skönast, säger hon.

Det dröjer ungefär en kvart efter badet innan Erika Sjöberg till slut spricker upp i ett leende:

– Nu kommer den. Nu har jag den här brännande, rusiga känslan inne i kroppen, där blodet pulserar och värmen sprids i bröstkorgen och överarmarna. Det är så härligt! Man blir lite beroende av det här.

Man aldrig ångrar ett bad, sägs det. Förhoppningsvis inte heller tre.

Sverker Lenas

sverker.lenas@dn.se

ATT TÄNKA PÅ VID VINTERBAD

Bada alltid tillsammans med någon. Simma längs med stranden och hoppa eller dyk inte i okänt vatten.

En allmän rekommendation från läkare är att den som har konstant högt blodtryck inte bör vinterbada. Fråga din läkare om du känner dig osäker.

Tänk på att händer och fötter lätt blir kalla och att kroppstemperaturen fortsätter att sjunka även efter badet. Neoprenhandskar, neoprenskor och mössa under badet bromsar nedkylningen. Var noga med varmt ombyte efteråt.

En vanlig tumregel är att inte bada fler minuter än det är grader i vattnet. Om vattentemperaturen till exempel är 3 grader, var då inte i vattnet längre än 3 minuter.

VINTERBADTIPS FÖR NYBÖRJARE

Erika Sjöberg:

”Att tänka på andningen. Det är lätt att börja andas hastigt i kallt vatten, men om man lugnar ner andningen känner man sig också lugnare och kanske inser att man kan vara i ett tag till.”

Hanna Prage:

”Bada aldrig ensam. Och ta gärna på dig badkläderna redan på morgonen. Det är också trevligt med en termos med varm dryck och ett sittunderlag att stå på under ombytet.”

Karolin Eklund:

"Att inte tänka efter så mycket utan att bara testa. Det är kallt och roligt när man är i vattnet, så man måste bara bestämma sig."

Rikard Westman:

”Att komma i snabbt är bra, innan man hinner bli kall. Sedan tycker jag inte att man behöver bada så länge.”

Malin Ahlenius Bjurling:

”Att ha riktigt varma kläder att byta om till. Sedan måste man vara mentalt inställd på att göra det. Man kan inte tveka när man står vid vattnet.”

Därför är 2021 uppdukat för ekonomins revansch

Vaccindoserna rullar in, och efter en djup och uppslitande viruskris anas gryning i ekonomin. Uppgången under nästa år kan bli snabb, skriver DN:s ekonomiska kommentator Carl Johan von Seth.

Under 2020 har världens ekonomier gått ned och upp och ned igen i en halsbrytande hastighet. Hur snabbt kan det gå upp när

massvaccinationerna börjar ge effekt under 2021?

Frågan är kanske lite för tidigt väckt. Pandemivintern är inte slut. Inom kort kommer det första vaccinet förhoppningsvis att ge trygghet åt de känsligaste äldre. Det kommer att rädda liv. Men den kollektiva effekten dröjer.

Under hela året har de ekonomiska bedömningarna lidit av närsynthet. Först underskattades pandemins effekter alldeles fatalt. När börserna sedan rasade uppstod ett svart hål av pessimism, som strax därpå övergick i önsketänkande i takt med att smittan klingade av under sommaren.

Den dominerande synen just nu är att den andra smittvågen kommer att vara hanterbar rent ekonomiskt. Så ser det faktiskt ut nu. Hittills. Men även det kan visa sig vara en hägring. På kort sikt är ekonomins utsikter osäkra, särskilt med tanke på den nya brittiska virusstammen.

Men lite längre fram finns ändå ett påtagligt hopp. Om vaccinationsplanerna håller skapligt och även nya virusstammar kan bekämpas fram till sommaren är den ekonomiska återhämtningen inom räckhåll.

Tre faktorer talar för att det kan gå snabbt, snabbare än många prognosmakare tror.

Ett första tecken på det är den försmak av normalisering som vi fick under sensommaren. Tillväxten studsade då tillbaka på ett sätt som överträffade alla förväntningar. På kort tid tog svensk ekonomi igen mer än hälften av vårens tapp.

Arbetslösheten – som de flesta bedömare trodde skulle fortsätta uppåt under hösten och

vintern – vände ner redan i augusti. Sedan dess har den fortsatt att sjunka.

Det gäller inte bara Sverige. Fransk ekonomi studsade tillbaka och växte med nästan 19 procent under tredje kvartalet i år. Den återhämtade fyra femtedelar av vårens ras.

Ekonomierna har alltså visat en oväntad spänstighet. Det skiljer pandemikrisen från till exempel finanskrisen, som aldrig ledde till samma snabba ras men som i stället blev mer segdragen. Om man fick välja mellan de två – en kort och omskakande chock eller trassliga systemproblem som behöver tid för verka ut – är det snabba förloppet det minst dåliga.

En andra faktor som talar för att återhämtningen kommer att gå bra är att pandemikrisen har slagit mot jämförelsevis stryktåliga branscher och regioner.

Storstäderna och särskilt Stockholm har hittills haft det värst. Hotellen och restaurangerna sticker ut mest, medan industrin går bra.

Den tendensen är den motsatta från tidigare lågkonjunkturer, som typiskt sett har slagit mot investeringar, byggbransch, tillverkning – och de regioner som är mest beroende av just tung industri.

Hotell- och restaurangbranschen har förmodligen lättast att resa sig. Tvära kast mellan säsongerna hör till villkoren där. Även ett normalt år är det många företag som tar ner skylten – och ännu fler som öppnar dörrarna för första gången. Nyföretagandet är nästan dubbelt så högt som bland tillverkningsföretag.

Det kan också vara så att storstäderna tål smällen bättre än andra platser. Om man igen fick välja – mellan att bli av med jobbet i

Stockholm eller Sandviken – är huvudstaden förmodligen att föredra. Det är större ruljans på arbetsmarknaden i storstäderna. Om inte annat är det lätt att hitta en lämplig utbildning i väntan på bättre tider.

En tredje faktor har att göra med att den ekonomiska krisens själva grund – viruset sars-cov2 och den hemska sjukdom som det kan leda till – kan övervinnas. Åtminstone i någon mån.

Både WHO och Folkhälsomyndigheten varnar visserligen för att en del åtgärder mot pandemin kommer att behöva finnas kvar ett tag. Så blir det nog.

Men som Konjunkturinstitutet nyligen konstaterade i en djupdykning kring pandemi-insatserna är det inte alla smittåtgärder som slår stenhårt mot ekonomin. Att tvätta händerna, stanna hemma vid symtom, testa och smittspåra och undvika den mest riskabla trängseln kan vi fortsätta med utan att det påverkar ekonomin nämnvärt.

Viruset behöver inte utrotas helt för att livet ska bli normalt. Den dagen vi kan göra både vardagliga och festliga saker utan att känna virusskräck eller dåligt coronasamvete kommer lättnaden också att bli stor.

Det skiljer pandemikrisen från andra besvärliga lågkonjunkturer. När tog 1990-talskrisen, eller finanskrisen, egentligen slut? Det fanns vissa vändpunkter som går att se i backspegeln, men aldrig någon upplösning som var kännbar i stunden.

Nästa års mest intressanta fenomen att spana på blir därför vårt beteende, och ekonomins gensvar, när känslan av befrielse börjar infinna

sig. Det finns ingen bra parallell i modern historia. Inget att luta en tillväxtprognos mot.

Men man kan spekulera i att det blir en ordentlig injektion när alla uppskjutna planer och uppdämda behov kan förverkligas igen. När det – förhoppningsvis – sker är hushållen också redo.

Sparandet under pandemin har varit högt. Under årets tre första kvartal har svenskarna satt in dubbelt så mycket pengar på sina bankkonton som normalt. En mindre del av det beror på att många sålde aktier och fonder under våren. Men mycket är nya pengar som har sparats på hög, och som kan spenderas snabbt.

Att både börserna och bopriserna hittills har hållit sig uppe kan också ge extra energi åt firandet. Nedgångar på aktie- och bostadsmarknaderna är annars ett extra besvär under lågkonjunkturer. Många känner sig fattigare och uppträder mer försiktigt, vilket sänker ekonomin. Det kan vi slippa nu.

Precis som vaccinet inte blir någon mirakelkur är det nog heller inget ekonomiskt sagoland som inträder nästa år. De flesta bedömare har tagit fasta på erfarenheterna från historiska nedgångar: De brukar få bestående konsekvenser för ekonomin och för människor.

Den normalitet som ekonomin kan återgå till hade förstås också brister. Arbetslösheten i Sverige var hög redan före pandemin. Och klyftorna på arbetsmarknaden har knappast blivit mindre det senaste året.

Efter pandemin finns också risk för en ekonomisk baksmälla. Många drabbade företag som har överlevt kommer att vara djupt

skuldsatta. Det gäller även många stater – i mindre grad den svenska.

Det stora dilemmat för finansministrarna i världen blir det här: När behöver rena krisåtgärder dras in, och vilken typ av stöd behöver ekonomierna efteråt? Efter finanskrisen drog många lärdomen att stimulanser inte ska dras tillbaka för tidigt.

Att det misstaget finns så färskt i minnet talar också för att politiken kommer att ge ett bättre stöd, och bana väg för en starkare återhämtning, under 2021 och framåt.

Carl Johan von Seth

carljohan.vonseth@dn.se 30 december

De blev utan vatten i två år: ”Som att strida mot Goliat”

Kagghamraborna blev utan vatten i två år när kommunalt avlopp skulle dras. Familjerna fick hämta vatten i dunkar på bensinmacken för att kunna bo kvar i sina hem. Andra tvingades flytta.

Flera av de boende stämde till slut Botkyrka kommun – som inte vill kännas vid att de har gjort något fel.

– Jag trodde att kommunen skulle hjälpa mig men i stället är det jag som står

anklagad. Det känns som att strida mot Goliat, säger Putte Qvarnström, sjukpensionär.

Uppe på en höjd i södra Botkyrka ligger Kagghamra – hem för 200 hushåll varav runt hälften är året runt-boende. ”Som på landet fast nära stan”, beskriver en boende sitt område.

Botkyrka kommun har länge velat exploatera det natursköna området vid Kaggfjärden i Grödinge. Redan 2010 tog kommunfullmäktige ett beslut om att benämna området ett ”omvandlingsområde” och dra in kommunalt vatten och avlopp till de boende. Planen var att förbättra avloppen för att kunna exploatera, omvandla och få in fler permanentboende i fritidshusområdet.

○ ○ ○

I december 2018 har kommunens upphandlade entreprenör för att dra in kommunalt vatten och avlopp sprängt sig fram i området i snart två år. Boende beskriver en väldig oreda: Fel träd fälls. El-kablar grävs av. Boendes källare översvämmas oväntat. Andra blir utan ström och får springa på toaletten ute i skogarna.

Arbetet skulle ha varit klart 2018. Men det har blivit fel, får de boende veta av kommunen, och entreprenören måste gräva upp vägar igen och göra om på nytt. Roger Vestman som själv har arbetat med markarbeten tycker att det sprängs hej vilt, helt utan plan. Han anar oråd. Barnens fotbollsplan har gjorts om till uppställningsplats med baracker för de olika underentreprenörerna. Byggavfall någon helt annanstans ifrån har dumpats på ängen. När Roger Vestman söker kontakt med

platsansvariga får han beskedet att arbetsledningen på företaget har fått sparken.

Ungefär samtidigt får Gunilla Vestman som bott i området i trettio år kraftiga diarréer och ont i njurarna. Hon misstänker att det kan vara vattnet från den egna brunnen som plötsligt har börjat lukta illa och smaka beskt.

Hon och maken upptäcker snart att kökskranarna och duschkabinen har frätts sönder. Stora aluminiumflagor lossnar från blandarna. Diskmaskinen går sönder. All tvätt blir vit och katten vägrar att dricka vattnet.

Några hus längre bort upptäcker Putte Qvarnström och sambon Marie att vattnet från kranen är rött och luktar illa. Även deras katt vägrar dricka vattnet.

På tomtägarföreningens Facebooksida går det att se att andra i området har fått samma problem. Hos andra boende ser problemet annorlunda ut – vattnet försvinner mystiskt från de egna brunnarna och kommer aldrig mer tillbaka.

Linda Winther är gravid när vattnet i bostaden försvinner. När hon kommer hem från BB med spädbarnet Arvid finns inte vatten att dricka eller tvätta sig med.

Isabella Pettersson, heltidsarbetande och mamma till tre pojkar, drabbas av samma problem.

Familjerna börjar på var sitt håll att bära vatten i dunkar från bensinmacken Cirkle K i Tumba 1,5 mil bort. Det kommunala vattnet var ju på gång, var det sagt. Tilltron till kommunen var hög. Tiden gick. Men det kom inget nytt vatten.

Gunilla Vestman och Putte Qvarnström begär provtagning och får nu allt svart på vitt –

vattnet i brunnarna har gått från tjänligt till förorenat. Gunilla tar med provsvaren till sin läkare som ser ett tydligt samband. Nu förstår hon varför hon är sjuk.

Efter att ha kontaktat kommunen kommer projektledare och byggledare ut på plats.

– De satt här framför oss, precis som ni två gör nu, och sa att det här vattnet ska ni inte dricka, inte ens laga mat med. De lovade en snabb lösning och jag tänkte: Oh, vad glad jag är att bo i Botkyrka kommun, berättar Gunilla.

Kommunen skickade ut en rörfirma som fick uppdraget att återställa kvaliteten på paret Vestmans vatten. En offert skickades till kommunen. Sen blev det tyst.

Månader gick medan Gunilla Vestman förgäves sökte kommunen. Månader utan vatten. När julhelgen 2018 är i antågande vädjar Gunilla till kommunen om hjälp. I ett mejl skriver hon: ”Nya prover är tagna efter sprängningarna. Proverna visade på skyhöga halter av sulfat, nitrat, koppar, odlingsbara koliforma bakterier, kalcium, konduktivitet mm. Botkyrka vatten har varit här och konstaterat att det är akut. Jag har diarré och mina njurar har för högt värde. Vi är desperata och behöver hjälp.”

Men miljöpartisten och kommunalrådet Myrna Persson som numera avgått svarar aldrig. Paret Vestmans sparpengar går i stället åt till att ta in på hotell under jul och nyår och låta barn och barnbarn fira jul på hotellrummet.

Först några månader senare får Gunilla tag i byggledaren på kommunen.

– Han blev alldeles paff. ”Har de inte kontaktat dig? Då får väl jag vara den som säger det till dig: Det blir inget, Gunilla. Kommunen

bestrider ansvar och har lämnat över ärendet till sitt försäkringsbolag”, berättar Gunilla.

Samma svar mötte de andra drabbade.

En handfull hushåll i Kagghamra väckte till slut talan mot kommunen i mark- och miljödomstolen. Många föll av på vägen.

– De flesta var rädda. De trodde att de kanske aldrig skulle få in vatten i huset igen, säger Roger Vestman.

Björn Lennström är hamnkapten i Kagghamra tomtägarförening:

– Det är ganska många som har drabbats men alla har inte kraft eller ekonomi att anmäla kommunen. Man måste vara uthållig när man ska kriga mot kommunen.

Men de var inte beredda på vad som väntade. Flera av dem öppnade sina hem för kommunens advokater och besiktningsmän för att visa skadorna och upplevde hur kommunen sedan i stället vände deras öppenhet mot dem.

I Linda Winthers fall säger kommunens advokat att det måste ha varit spädbarnet Arvids vattenförbrukning som orsakade den sinade brunnen.

– Men Arvid föddes mer än ett år efter att brunnens vatten började försvinna, säger Linda Winther.

I Putte Qvarnströms fall anklagar de honom för att själv ha orsakat vattenföroreningen genom att koppla in en bevattningsbrunn på tomten för att kunna duscha i ett icke förorenat vatten. Men det gjorde han först efter att vattnet hade blivit otjänligt.

– Marie ville inte duscha i det röda vattnet som innehöll mangan. Rent tekniskt är det omöjligt

att det skulle kunna påverka vattnet i min brunn.

De skriver också att Putte måste kunna tåla lite skada eftersom han nu fått möjligheten att ansluta sig till kommunalt vatten. Putte som är nyopererad vacklar på rösten.

– Vadå? Om huset skulle ha ramlat ihop så borde jag vara nöjd ändå eftersom allmännyttan har ökat? Det är horribelt.

– Jag trodde aldrig att kommunen skulle uppföra sig på det här sättet. Vi döljer inte något. De får montera isär brunnen om de vill.

Putte Qvarnström tycker att det är märkligt att kommunen inte kontaktade honom när de hade fått provsvaren om att hans vatten hade blivit otjänligt och inte gick att dricka. Han fick själv ta kontakt med analysföretaget och ta reda på det. Då hade kommunen känt till det i över en månad, enligt företaget.

I ett mejl som DN tagit del av skriver kommunens advokat att Putte ska avstå från att väcka talan mot kommunen eftersom skadereglering pågår, han kan ju komma att få betala rättegångskostnaderna. Putte ser detta som ett förtäckt hot.

Nu när han är sjuk igen håller de orden på att krypa in under skinnet på honom.

– Jag blev sjukpensionär för flera år sedan. Marie gick i pension nu i augusti. Vi har inga stora inkomster. Det är klart att man blir nervös. Det känns som att slåss mot en jätte.

Linda Winthers man Tommy Lundevall börjar också känna tveksamheter.

– Vi ligger ute med 30 000 för den geologiska undersökningen vi har beställt. Det är ungefär vad vi två får ihop i månaden. Sen har vi tagit ett bolån på 130 000 för att kunna betala rättegångskostnaderna ifall kommunen inte vill betala. Hela den här processen har varit ett helvete.

Först i år kunde det kommunala vattnet kopplas på, två år efter beräknad sluttid. Då hade familjerna som stämt kommunen burit vatten i två år.

Flera i området hade då redan flyttat.

I september förlikades Botkyrka kommun plötsligt med Gunilla Vestman efter att ha bestridit ansvar i över ett år. 160 000 kronor betalade de ut. De andra fallen fortsätter de att bestrida.

– Jag tror att det blev omöjligt för kommunen att förneka oss eftersom deras anställda var här och erkände. Det är värre för de andra som kämpar i domstolen. De har aldrig haft någon hos sig som har erkänt, säger Gunilla.

Gunilla Vestman häller upp vatten i en tillbringare och torkar av köksbordet. Hon vill inte vara med på bild och helst inte säga så mycket heller eftersom hon har förlikats. Hela den här processen har varit fruktansvärt jobbig säger hon. Alla bevis har hon varit tvungen att ta fram själv, tekniska undersökningar och geologiska undersökningar. Det har krävts oerhört mycket av dem som boende.

– Men det är klart att jag skulle vilja veta på vilket sätt kommunen anser att de har haft ett ansvar i mitt fall. Var gick det fel? Jag vill få återkoppling av dem efter så här lång tid utan vatten och en långdragen tvist. Det är ju ändå

den kommun jag bor i och har bott i under trettio år.

Josefine Hökerberg

josefine.hokerberg@dn.se

Fakta. Kommunalt vatten och avlopp

När fritidshus blir permanentboenden bildas omvandlingsområden där användningen av vatten och avlopp förändras. Det leder till större vattenanvändning och kraven på avloppssystem ändras. För att möta denna förändrade vatten-användning måste vatten och avloppssystemet (VA) åtgärdas.

Ett alternativ kan då vara att kommunen bygger ett VA-system som de boende ansluter sig till. Kommunen står för investeringskostnaderna samt driften av anläggningen. De fastigheter som har anslutit sig får sedan betala en anslutningsavgift och årliga driftskostnader till kommunen.

Källa: ”VA-system i omvandlingsområden – vad kostar de?” av Olov Näslund, Uppsala universitet

Fakta. VA-avdelningen på Botkyrka kommun

VA ansvarar för skötsel av vatten, dagvatten och spillvattenhantering, samt för att VA byggs ut i takt med att kommunen växer och exploateras.

Nämndmål: Politikerna i Tekniska nämnden ska förse kommunen med gott och friskt dricksvatten.

Källa: Botkyrka kommun

30 december

31 december

Oro för smitta i svenska fjällen – dit finansministern har rest

Skidturisterna flockas i Sälen och Åre och hos Vårdförbundet finns en oro för ökad covidsmitta under nyårshelgen.

– Det är alldeles för många människor på samma ställe, säger Dalarnas ordförande - Marion Vaeggemose.

En av alla de turister som siktats i Sälen är finansminister Magdalena Andersson (S).

Vårdförbundets ordförande i Dalarna, Marion Vaeggemose, uppmanar stugägare och besökare att tänka till en extra gång om de verkligen behöver åka upp till Sälenfjällen under nyår.

– Jag förstår att ägarna vill driva det och att det är ekonomi i det. Men som medborgare behöver man ta sig en funderare: Ska jag verkligen åka upp bara för att det är öppet? Man ska tänka sig för en extra gång.

Risken för smittspridning ökar också under nyår med alkohol, säger hon.

– Där alkoholen går in, åker vettet ut. Vi vet först i efterhand om smittan ökar. Det är köer till affärer och Systembolaget och du möter massa människor. Vi tycker att det är onödigt att öka risken för smittspridning och trycket på vården.

Roger Bergebo, ordförande för Vårdförbundet i Jämtland, delar hennes oro och nämner mängden skidturister i exempelvis Åre.

– Vad kommer hända i vinter? Det är fullbokat i fjällvärlden. Det är en potentiell risk att smittan sprider sig efter nyår.

På Skistars skidanläggningar i Sälen, Vemdalen och Åre uppmanas skidåkarna hålla ”en stavlängds avstånd”.

Förutom att afterski och nattklubbar stängt ska utomhustält minska trycket i restaurangerna, som har bordsbokning. Skiduthyrning och köp av liftkort kan göras digitalt och antalet kunder begränsas vid uthyrningsställen och värmestugor. I högtalare påminns skidåkarna om avstånd, vid liftarna finns fållor och skidappen varnar för köer. Förutom polis gör vaktbolag och trängselvärdar ronder.

– Vi har vidtagit de åtgärder som vi kan göra, i dialog med Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkare. Ur det perspektivet känns det bra. Sen hoppas jag att alla sköter sig. Vi rapporterar veckovis till länsstyrelsen, säger Jonas Bauer, destinationschef på Skistar Sälen.

Ett 30-tal av Skistars anställda i Sälen har isolerats efter att ”ett fåtal” testats positivt för covid-19. De har satts i karantän i sju dagar.

– Vi har i dialog med regionen isolerat en större grupp där endast ett fåtal har testats positivt. Det handlar om extra säkerhetsåtgärder. Några känner sig lite krassliga men är inte positiva, andra har jobbat med dem. De är separat isolerade från varandra. Vi har tillfälligt fått stänga några skidshopar.

För några veckor sedan fick Skistar kritik efter att 40 anställda festat på ett boende i Åre – tvärtemot Folkhälsomyndighetens råd. På frågan hur de i Sälen blivit smittade säger Jonas Bauer:

– Det vet man inte säkert, men de bor nära tillsammans.

I Värmlands län larmar länsstyrelsen om att skidturister inte håller avstånden utan trängs på bensinmackar och matställen längs vägen till fjällen, skriver Nya Wermlands-Tidningen.

Enligt smittskyddsläkarna i Dalarna och Jämtland-Härjedalen tyder inget i nuläget på att skidturismen skapat smittspridning.

– Än så länge – peppar, peppar. Hittills har vi lyckats, som det ser ut, säger Anders Lindblom, smittskyddsläkare i Dalarna.

Under onsdagen kunde Aftonbladet avslöja att Magdalena Andersson setts vid en skiduthyrning i Sälen den 20 december. DN har sökt Magdalena Andersson utan framgång. Hennes pressekreterare Adriana Haxhimustafa svarar via sms:

”Jag varken bekräftar eller dementerar exakt var statsråd befinner sig för tillfället, av säkerhetsskäl. Det jag kan säga är att finansministern just nu besöker sin dotter som arbetar på annan ort i Sverige. Hon umgås enbart med den närmaste familjen. Finansministern försöker alltid undvika trängsel i enlighet med Folkhälsomyndighetens råd och statsministerns uppmaningar”.

Enligt en person som befann sig på skiduthyrningen ska Magdalena Andersson ha varit där ”för lite mer än en vecka sedan” och hyrt utrustning för ett par veckor framöver.

– Magdalena Andersson hade förbokat sin utrustning. Så hon kom in, testade den och sen gick hon. Förutom sina två vakter så var hon inne själv, säger personen.

– Det uppstod ingen trängsel, utan det var ganska lugnt faktiskt, fortsätter personen.

Fredrik Samuelson

fredrik.samuelson@dn.se

Nya råden: Resenärer ska ha munskydd i rusningstrafiken

Det är munskydd på som gäller för de allra flesta resenärer i kollektivtrafiken från 7 januari, enligt ett nytt råd från Folkhälsomyndigheten.

Alla i Sverige födda 2004 och tidigare som reser med kollektivtrafik rekommenderas att, där det inte går att hålla avstånd genom att boka plats, bära munskydd följande tider på vardagar: 7–9 samt 16–18.

Det skriver Folkhälsomyndigheten på sin hemsida. Rådet gäller för hela Sverige och berör alltså personer från gymnasieåldern och äldre.

”Det är mer effektivt att hålla avstånd än att befinna sig nära andra och ha munskydd. Men vi vet att kollektivtrafiken innebär situationer där trängsel kan vara svår att undvika trots rekommendationen om att i första hand välja andra färdmedel. Då kan munskydd vara till nytta”, säger statsepidemiolog Anders Tegnell i ett uttalande.

Det är upp till var och en att ha med sig sitt eget munskydd, enligt Folkhälsomyndigheten. Helst ska det vara ett CE-märkt munskydd. Samtidigt uppmanar man att trafikbolagen själva ska dela ut munskydd till resenärer som inte har med sig eget.

Trafikbolagen å sin sida har tidigare önskat att resenärerna borde bära hela ansvaret för att ha med sig munskydd.

TT 31 december

Fyra nya fall av nya virusvarianten upptäckta i Sverige

Ytterligare fyra fall av det brittiska variant av covid-19 har påvisats i Sverige. Fallen har upptäckts i flera olika regioner.

– Att vi skulle hitta fler fall av den nya virusvarianten var väntat. Det visar att vi har fått genomslag för det utökade analysarbetet och hantering av fallen”, säger statsepidemiolog Anders Tegnell.

Fallen har upptäckts i flera olika regioner. Folkhälsomyndigheten ska nu intensifiera arbetet med att analysera prover, för att fånga upp fler eventuella fall

”I dagsläget påverkar inte de nya fallen Folkhälsomyndighetens riskbedömning av situationen. Men fynden påminner om vikten av att alla i samhället följer gällande råd och rekommendationer för att minska smittspridningen”, säger Anders Tegnell.

Sedan tidigare har en person i Sörmland bekräftats smittat av den nya varianten.

DN 31 december

Testkrav på resenärer från Storbritannien

Krav på negativt testresultat av pågående covid-19-infektion införs för resenärer från Storbritannien som vill komma in i Sverige. Det nya kravet börjar gälla från och med 1 januari 2021.

– Det gäller inte för svenska medborgare, eftersom svenska medborgare alltid har rätt att resa in i Sverige. Däremot gäller fortfarande Folkhälsomyndighetens uppmaningar för alla som varit i Storbritannien att man ska testa sig, säger inrikesminister Mikael Damberg (S).

TT 31 december

243 nya dödsfall i covid-19 rapporterade

Ytterligare 243 dödsfall med bekräftad covid-19 har rapporterats i Sverige, meddelar Folkhälsomyndigheten. Totalt har 8 727 smittade avlidit i landet.

De nytillkomna dödsfallen i myndighetens statistik har i de flesta fall inträffat flera dagar tidigare, och de dödsfall som inträffat i närtid finns inte med på grund av eftersläpning i rapporteringen. Detta innebär att den dagliga uppdateringen visar inrapporterade dödstal, inte dödstalet för just den dagen.

TT 31 december

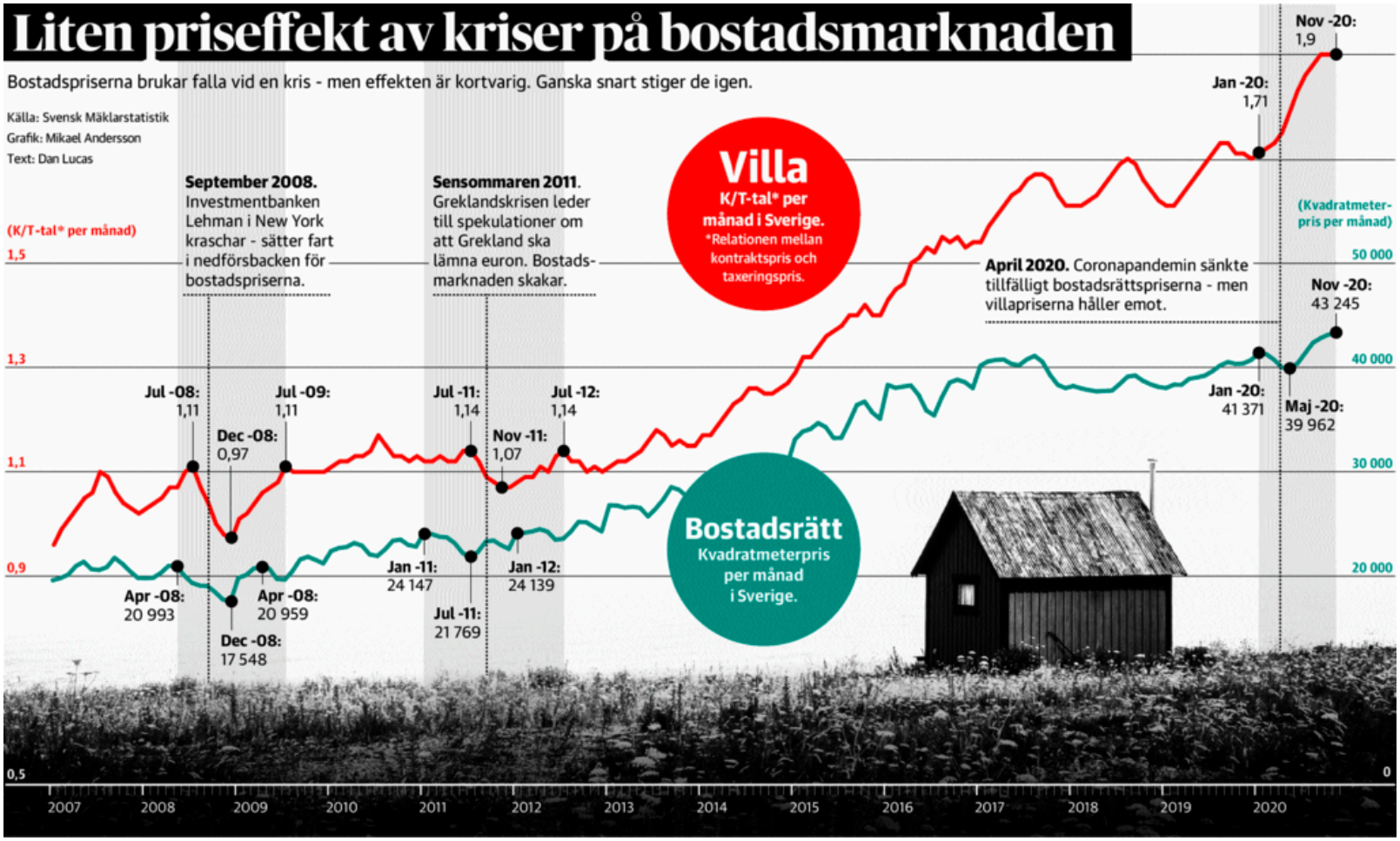
Liten priseffekt av kriser på bostadsmarknaden
Bostadspriserna brukar falla vid en kris - men effekten är kortvarig. Ganska snart stiger de igen.
Källa: Svensk Mäklarstatistik
Grafik: Mikael Andersson
Text: Dan Lucas
(K/T-tal* per månad)
(Kvadratmeter-pris per månad)
September 2008. Investmentbanken Lehman i New York kraschar - sätter fart i nedförsbacken för bostadspriserna.
Sensommaren 2011. Greklandskrisen leder till spekulationer om att Grekland ska lämna euron. Bostadsmarknaden skakar.
April 2020. Coronapandemin sänkte tillfälligt bostadsrättspriserna - men villapriserna håller emot.
Villa
K/T-tal* per månad i Sverige.
*Relationen mellan kontraktspris och taxeringspris.
Bostadsrätt
Kvadratmeterpris per månad i Sverige.
Jul -08: 1,11
Dec -08: 0,97
Jul -09: 1,11
Jul -11: 1,14
Nov -11: 1,07
Jul -12: 1,14
Jan -20: 1,71
Nov -20: 1,9
Apr -08: 20 993
Dec -08: 17 548
Apr -08: 20 959
Jan -11: 24 147
Jul -11: 21 769
Jan -12: 24 139
Jan -20: 41 371
Maj -20: 39 962
Nov -20: 43 245
1,5
1,3
1,1
0,9
0,5
50 000
40 000
30 000
20 000
0
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020

. 31 december

Så blir bostadsmarknaden 2021

När coronapandemin slog till befarade många ett prisras – men det uteblev och säljare blev vinnare. Hur ser framtiden ut? DN frågade fyra personer som följer bostadsmarknaden om trenderna 2021.

Tor Borg, ekonom och analytiker på Boverket

Vad tror du om bostadsbyggandet under 2021?

– Vi kom in i pandemin med ett byggande som var på uppgång, vilket skiljer sig från resten av ekonomin, som var på väg neråt i konjunkturen. Det är en stor del av förklaringen att byggandet har drabbats mindre.

– Det finns en osäkerhet framåt, men det ser ändå rätt stabilt ut.

Villapriserna ökar snabbare än bostadsrättspriserna. Fortsätter den trenden?

– Det är till en stor del en coronaeffekt. Kanske att man tidigarelägger den naturliga omflyttningen – barnfamiljer flyttar ut till förorter, till exempel. Min känsla är att det kan visa sig att det är en tillfällig sak på grund av pandemin. Det kommer åtminstone att gå delvis tillbaka.

– När småhuspriserna stiger så mycket som de gör nu så kommer det också att stimulera ett ökat småhusbyggande. Det är ingen byggboom vi pratar om, men en ökning från låga nivåer. Det tror jag absolut – stiger huspriserna med 10–20 procent om året så kommer det att stimulera byggandet.

Susanna Höglund, **chefsekonom på Sveriges allmännytta**

Vad tror du om hyresmarknaden under 2021?

– Bostaden har aldrig har varit viktigare än nu, när den också är kontor och skola. Det är en av orsakerna till att bostadsmarknaden stått så stark när väldigt många andra delar av ekonomin har vikt neråt.

– Hyresmarknaden upprätthåller sin andel i nyproduktionen. Med den demografiska utveckling vi har av ökande andelar av både yngre och äldre så bör det finnas ett behov av hyresrätter eftersom det är en flexibel boendeform med en hög servicenivå.

Boverkets prognos säger att det blir 24 000 påbörjade hyresrätter under 2021, mot 27 000 år 2020. Allmännyttan brukar stå för 10 000. Vad händer med den siffran?

– Den har gått ner i prognosen men är ändå på samma nivå som 2019. Jag tror att allmännyttan ligger kvar runt 10 000 per år.

Hyresrätten är relativt andra boendeformer missgynnad skattemässigt. Tror du att vi kommer att se fler investeringar på hyresmarknaden under det kommande året?

– Ja, men vi skulle kunna se det i ännu högre utsträckning.

– Vi börjar också se att genom en hög nyproduktion så möter vi det underskott som har varit. Men vi skulle kunna göra det i högre omfattning framåt om vi får en skattereform för hyresrätten.

Robert Boije, chefsekonom för SBAB

Vad har det tillfälliga slopandet av amorteringskraven inneburit?

– Det har inte inneburit att folk har kunnat efterfråga bostäder i större utsträckning eftersom bankerna måste räkna in amorteringskravet vid kreditprövningen. Däremot tror jag att det bidragit till att många av de som förlorat inkomst och blivit arbetslösa under pandemin har kunnat bo kvar i sina hus tack vare av amorteringslättnaden. I den meningen kan man säga att det möjligen har hållit tillbaka

utbudet lite och indirekt bidragit till att hålla uppe priserna.

Kommer amorteringskravet tillbaka tror du?

– Erik Thedéen (Finansinspektionens generaldirektör) har varit väldigt tydlig – det ska komma tillbaka nästa år. Jag tror att det blir så, förr eller senare, men inte om vi fortfarande har stora ekonomiska bekymmer och pandemin inte har klingat av – då blir det svårt att återinföra det. Jag tror att Fi har surrat fast sig vid masten när det gäller amorteringskravet.

Kontentan av det du säger är att slopandet av kravet har haft väldigt liten effekt på bostadsmarknaden.

– Ja, absolut. Det har snarare gett en viss stabiliseringspolitisk effekt för svensk ekonomi i stort, än en effekt för bostadsmarknaden.

– Däremot hade det stor effekt när det infördes. Vi ser ju att vissa grupper avgjort har drabbats av kravet, ungdomar till exempel.

Johan Nordenfelt, informationschef på Erik Olsson fastighetsförmedling

Hur påverkar den ökade arbetslösheten bostadsmarknaden?

– Den negativa effekten har inte slagit igenom så mycket, eftersom det inte drabbat de grupper som påverkar bostadspriserna mest. Många som hittills blivit av med arbetet jobbar i servicesektorn och det är många av dem som hade svårt att komma in på bostadsmarknaden redan innan.

– Däremot har alla andra fått glädje av att räntan förblir låg framöver. Det gör att man känner sig trygg och komfortabel med att betala mycket för en bostad.

Utöver det ekonomiska, vilka trender ser du framöver?

– En priskarta över Stockholm visar att det inte är avstånd till city som är viktigt, utan restiden. Men jag tror att kopplingen mellan värdet på en bostad och restiden till större arbetsgivare blir svagare när många inte åker till sina arbetsplatser lika ofta. Det digitala

kan göra att fler områden kan bli attraktiva, eftersom det blir mindre viktigt hur nära jobbet du bor.

Så du spår fortsatt stor efterfrågan på villor?

– Ja, och på större bostäder över huvud taget. Även i en lägenhet kan du byta till dig ett extra rum i ett mindre centralt läge.

Dan Lucas

dan.lucas@dn.se

Lovisa Ternby

lovisa.ternby@dn.se

Wallenstam byggde 652 hyresrätter

Wallenstam har färdigställt totalt 652 hyresrätter under årets fjärde kvartal, och 84 lägenheter i Bandhagen centrum har byggstartats.

Exploateringsfastigheten New York på Gärdet i Stockholm har färdigställts och sålts, och dessutom har Wallenstam köpt mark för ytterligare nyproduktion i centrala Göteborg.

Det framgår av ett pressmeddelande där bolaget sammanställer affärer, inflyttningar och byggstarter under fjärde kvartalet. Sammantaget har Wallenstam nu 2 321 lägenheter under produktion.

Direkt 31 december

Köttexportörer uppmanas desinficera

Kinesiska köttimportörer uppmanar exportföretag i länder med stor spridning av coronaviruset att bättre desinficera varor innan de skickas till Kina.

– Kina har importerat en stor mängd kött i år, och har upptäckt viruset på förpackningar i kylkedjan många gånger, säger Gao Guan, talesperson för Kinesiska köttorganisationen.

Han säger att det vore bättre om desinficering sker i ursprungslandet eftersom det vore billigare och mer effektivt.

TT-Reuters. 31 december

31 december

Kommunen skyller på entreprenören – som skyller på kommunen

Boende i Kagghamra blev av med vatten och dricksvatten när Botkyrka kommun sprängde. För DN berättar kommunens dåvarande tjänsteman och entreprenören att skador som dessa kan uppkomma. Men ingen vill ta på sig ansvaret.

– Ritningarna stämde inte, säger Esmail Shahabi på Bite mark & anläggning.

I går skrev DN om de boende i Kagghamra i södra Botkyrka som stämt kommunen efter att deras vatten blivit förorenat eller försvunnit helt under kommunens sprängningsarbete för kommunalt vatten och avlopp.

När DN söker de ansvariga tjänstemännen på Botkyrka kommun för projektet Kagghamra har samtliga nyligen fått sluta. För DN berättar den tidigare projektledaren Lars Lönnkvist att det fanns stora problem med arbetet som inte var kända för allmänheten.

Den geotekniska undersökningen av marken, själva projekteringen (förarbetet) som kommunen gjorde innan arbetet drog i gång var bristfälligt och speglade inte underlaget i området.

– Man borde ha provborrat tätare, men en noggrannare undersökning kostar en hel del.

När entreprenören började arbeta dök det upp berg där det inte skulle finnas berg enligt ritningarna och grundvatten sprutade från sprickor och källor där det skulle ha varit torrlagt.

– Ritningarna stämde inte. Det låg till exempel ledningar och kablar där det inte skulle ligga ledningar och kablar och det var berg där det stod att det bara skulle vara jord. Vi grävde av några elkablar och ledningar på grund av det, säger Esmail Shahabi på Bite mark & anläggning, som kallades in som konsult och arbetsledare efter att arbetet gått in i ett stillestånd på grund av markförhållandena.

En konsult som parterna tog in 2018 påtalar i en rapport riskerna för omgivningen med att spränga i ett underlag som man inte känner till och förordar mer ersättning till entreprenören. Konsulten kritiserar också entreprenören för att inte föra fullständig dokumentation över hur man spränger i området.

Företaget Bites nuvarande vd Jimmy Baker och arbetsledare Esmail Shahabi tycker inte att det är konstigt att skadorna på de boendes vatten har uppstått.

– När du spränger ett sprickrikt berg kan sprickorna vandra och grundvatten letar sig då till den närmaste vägen att ta sig. Har du nya sprickor i ditt berg letar sig vattnet dit och det kanske försvinner från din brunn. Vi har ju sprängt i vägen och vägen till fastigheten eller brunnen är inte lång, säger Esmail Shahabi.

– Samma sak när det kommer till de här partiklarna. Vatten till en brunn går ju genom berg och bergsprickor bland annat. Vad händer då när vi spränger? Då kommer det där finmaterialet från sprickorna i berget att sippra ned till den där brunnen. Det är inget konstigt.

Han tycker att det är ”för jävligt” att de boende har drabbats men ser inte att det på något sätt skulle vara entreprenörens fel.

– Det är beställarens (kommunens, reds anm) ansvar att göra en riskanalys innan arbetet påbörjas med beräkning av de geologiska konsekvenserna av arbetet. Inte vårt. Vi utför bara arbetet. I min värld har beställaren gjort sin riskanalys om vad det innebär för de boendes brunnar när vi spränger.

Att kommunen inte gjorde en riskanalys enligt svensk standard med hänsyn till geologiska förhållanden och de boendes brunnar innan man började spränga i området är också de boendes främsta argument i tvisten mot kommunen.

Lars Lönnkvist, kommunens tidigare tillförordnande VA-chef och projektledare för Kagghamra till och med september i år är inte heller särskilt förvånad över att skadorna uppkommit.

– Jag har läst och hört att sånt här kan uppstå. När man spränger blir det sprickor i berg. Då kan vattnet söka sig vidare till de befintliga brunnarna om man har otur. Här har en del brunnar sinat och en del har förorenats. Under min tid fick jag nys om fem stycken.

Du var ju själv hemma hos en boende och lovade en lösning. Vad hände sen?

– Det var egentligen fel från oss. Att vi var inne och prata om lösningar med fastighetsägaren direkt. Vi tänkte ju inte att det skulle kosta så mycket att rena vattnet.

Det blev en helt annan ton från kommunen sedan.

– Ja, det blev ju tyvärr så. Det blev olyckligt då. Lite fel i hanteringen av oss.

Vem var det som sa till dig att ni inte skulle hjälpa kvinnan?

– Det kommer jag inte ihåg. Vi har som tradition i kommunen att det ska gå via försäkringsbolaget om det överstiger ett basbelopp.

Lars Lönnkvist anser inte att kommunen ensam är att skylla för alla de problem, förseningar och skador som uppkom under arbetet.

– Vi fick in fel entreprenör från början. De hade inte rätt kompetens att driva såna här projekt. De hade för låga priser. Det här hade nog inte hänt med en annan entreprenör. Vi borde haft hårdare krav på kompetens hos arbetsledare och gubbar för att driva ett sånt här projekt.

Jimmy Baker var moderat oppositionsråd i kommunstyrelsen i Botkyrka fram till 2018 och klev in som ny vd för företaget Bite mark & anläggning under tvisten med kommunen 2018 när arbetet i Kagghamra hade hamnat i ett stillestånd. Han säger att företaget brustit på en del punkter i starten men att man ansträngt sig för att rätta till det och göra rätt för sig.

– Vi kanske inte hade rätt kompetens i början. Men vi tog in det sedan och vi förde projektet i hamn, säger han.

Många av de problem som de boende vittnar om handlar om att ritningarna från kommunen inte stämde.

– Klart det ser konstigt ut för de boende om vi gräver upp samma väg flera gånger, men de vet ju inte vad det handlar om, säger Esmail Shahabi.

Jimmy Baker tycker att den här historien främst handlar om brist på beställarkompetens hos kommunen.

– Här ser vi hur viktigt det är att de som beställer tjänster har rätt kompetens och vet vad de gör.

Bite mark & anläggning vann upphandlingen om arbetet i Kagghamra 2016 med ett pris som låg långt

under de andras, 39 miljoner kronor billigare än konkurrenten Svevia. Slutnotan för kommunen för arbetet hamnade till sist på 109 miljoner kronor.

– Men jag vill säga en sak. Bite har inte tjänat på det här projektet, utan det har kostat oss pengar. Vi har hjälpt kommunen att göra klart det här, säger Jimmy Baker.

Josefine Hökerberg

josefine.hokerberg@dn.se

En dyr affär för Botkyrka

2010. Kommunfullmäktige i Botkyrka kommun tar beslutet att dra in kommunalt vatten och avlopp till Kagghamra i södra Botkyrka

2015. Botkyrka kommun upphandlar projektering av arbetet som ska ligga till grund för kommunens upphandling. Arbetet VA Kagghamra beräknas vara klart i juni 2018.

2015. Kommunens internrevisorer yrkar att kommunfullmäktiga inte beviljar politikerna i Tekniska nämnden ansvarsfrihet på grund av brister i ”styrning, ledning, uppföljning och kontroll av verksamheten”

– Vi har känt allihop att det är dags att markera: ”Hit men inte längre”, sade Lennart Lindström (M), ordförande för kommunens revision då till tidningen Mitt i i en artikel med rubriken ”Politikerna saknade kontroll”

2016. Företaget Bite mark & anläggning vinner upphandlingen av Kagghamra efter modell ”lägsta pris” Företaget erbjuder sig att genomföra arbetet för 49 miljoner, 39 miljoner billigare än konkurrenten Svevia .

2017. Arbetet inleds i Kagghamra. Bite upptäcker att underlaget i området inte stämmer med ritningarna. En konflikt bryter ut där entreprenören begär mer pengar för att genomföra arbetet. Jurister från olika sidor kopplas in.

Personalen som arbetar med projektet på kommunen byts ut. Platsledningen på Bite byts också ut.

Vintern 2018. Oppositionsrådet Jimmy Baker (M) lämnar sin post som kommunalråd i Botkyrka och tar över som VD i företaget Bite som ligger i en tvist med kommunen om arbetet i Kagghamra.

Hösten 2018. Boende i Kagghamra som fått problem med vatten ber kommunen om hjälp.

Februari 2019. Boende får besked om att kommunen inte tänker hjälpa dem att återställa vattnet.

September 2019. Första stämningen mot Botkyrka kommun gällande förorenade och sinade brunnar inkommer till Miljö och markdomstolen i Nacka tingsrätt. Kommunen bestrider. Samma sak händer de övriga tre som stämmer kommunen gällande vattnet.

Juni 2019. Kagghamra slutbesiktigas.

2020. De boende kan börja koppla på sig till det kommunala vattnet och avloppet.

Alla ansvariga tjänstemän för projektet Kagghamra slutar på kommunen. Kommunen betalar ut 109 miljoner kronor (i stället för det ursprungliga 49 miljoner kronor) till Bite Mark & Anläggning.

Fakta. Kagghamra

I södra Botkyrka ligger Kagghamra – hem för 200 hushåll varav runt hälften är året runt-boende. ”Som på landet fast nära stan”, beskriver en boende sitt område.

Botkyrka kommun har länge velat exploatera området vid Kaggfjärden i Grödinge.

Redan 2010 tog kommunfullmäktige ett beslut om att benämna området ett ”omvandlingsområde” och dra in kommunalt vatten och avlopp till de boende.

Planen var att förbättra avloppen för att kunna exploatera, omvandla och få in fler permanentboenden i fritidshusområdet.

”Vi riskerar att få en väldigt tråkig stad efter pandemin”

Den konkursvåg som länge har hotat Stockholms hotell och restauranger kan komma nu under våren, tror arbetsmarknadsborgarrådet Karin Ernlund (C).

– Jag är väldigt orolig nu, framför allt för besöksnäringen och restaurangbranschen. De kommer helt enkelt inte att klara mer nu. Det här är det som kan få många av de här företagen att gå i konkurs, säger hon.

Restaurangbranschen i Stockholms stad anställer lika många som resterande delar av landet tillsammans – så branschen har mycket stor bäring på den lokala arbetsmarknaden.

– Vi pratade om en tipping point – en brytpunkt – redan innan vi fick de nya restriktionerna den 18 december. Och det är klart att nu är ju läget ännu mer allvarligt. Vi har haft en pandemi i nio månader med restriktioner som i praktiken egentligen har betytt näringsförbud för många branscher. Och nu har det kommit ytterligare skarpa restriktioner, för framför allt butiker och restauranger, säger Karin Ernlund.

Det är under den här delen av året som restaurangerna, påpekar hon, kanske vänder sina röda siffror till svarta. Men i år har de inte haft några julbord. Andelen unga som är anställda i hotell och restaurang är också mycket stor jämfört med alla branscher totalt.

– Jag är extra orolig för vad som kommer att hända med arbetsmarknaden i Stockholm om restaurangbranschen nu helt enkelt går under. Det är för väldigt många där första jobbet finns, det är den första vägen in på arbetsmarknaden, det är för många ungdomar och studenter extraknäcket, det är för många nyanlända första jobbet.

Det är en bransch som betyder väldigt mycket, enligt Karin Ernlund, för just möjligheten för människor att komma in på arbetsmarknaden och få första raden på sitt cv.

– Sedan finns det ytterligare en dimension och det är vad som kommer att hända med Stockholm som stad om vi – när vi kommer ur den här pandemin förhoppningsvis snart under nästa år när vaccinationerna kommer i gång – ska öppna upp ett Stockholm som helt enkelt är stängt. Där det inte finns några krogar, där det inte finns några nattklubbar. Det är inte den staden vi vill vakna upp till när restriktionerna lättar.

Hon och övriga politiker i den grönblå majoriteten vill kickstarta Stockholm när pandemin är över.

– Då är det viktigt att det finns företag kvar som vi kan bygga Stockholm på. Vi riskerar att få en väldigt tråkig stad. Man ska komma ihåg att det här med att ha en rolig och levande stad, det är viktigt för det är vad som definierar en stad till viss del, det är därför människor vill flytta till storstäder. Men det är också det som bygger en stads attraktionskraft gentemot omvärlden, säger Karin Ernlund.

Om Stockholm ska kunna locka hit kompetent arbetskraft, i konkurrens med andra storstäder i världen så måste det, menar hon, finnas attraktiva jobb och växande företag.

– Men också allt runt omkring som innebär att det är en rolig och levande stad att bo i.

Finns det något ni i Stadshuset kan göra åt situationen?

– Det vi framför allt kan göra är att agera som hyresvärdar till de som hyr sina lokaler i stadens fastigheter och där har vi jobbat aktivt med hyresreduktioner, ända sedan slutet av mars, säger Karin Ernlund.

Staden har också arbetat med till exempel företagsrådgivning och stadens företagsjour som kan hjälpa till med att navigera i de olika statliga

regelverken. Samt med stöd till omställning, med korta utbildningar och med branschråd kopplat till yrkesutbildningar, för att anställda som blir permitterade ska få möjlighet att vidareutbilda sig för att stärka de branscher som i och med pandemin har haft ett större behov av arbetskraft.

– Men det är viktigt att understryka att det är regeringen som är ansvarig för näringspolitiken. Därför vill jag nu, när vi är väldigt oroliga för att det är det här som blir droppen för väldigt många restauranger, att regeringen förstärker, förenklar och förlänger alla de här stöden som man har jobbat med, omställningsstöd och permitteringsstöd, säger Karin Ernlund.

Mia Tottmar

mia.tottmar@dn.se 31 december

31 december

”Avstå från nyårsfirande för att skona sjukvården”

1129 tyskar avlider under bara ett dygn. Hur många dör i covid-19 i Sverige innan 2020 är över?

Och vi ska ”fira” nyårsafton med bubbel, fyrverkerier och nyårsdikten. Och vad händer när man säger den där klassiska nyårsdikten på nyårsafton på Skansen i Stockholm? Man ringer i en klocka. Som att det är något att fira.

Vad händer på begravningar? Man ringer i en klocka.

Vad händer när man firar ett år som varit normalhemskt? Man firar nyår som vanligt.

Detta år är mer än hemskt. Alla sprakande hyllningar till döden i himmelen, det symboliserar att ni firar döden globalt. Jag tänker på alla anhöriga.

Jag tänker också på hur detta kommer att beskrivas i framtida böcker om denna pandemi. ”Människor firade som om ingenting hade hänt. Vården, polisen och brandkåren bönade om hjälp för de såg riskerna redan innan och de gick redan på knäna. Utbrända. Oron över alla som rushat till ÖoB och alla affärer som stöttade denna tid genom att fortsätta sälja pjäser, steg med var dag. Nyårsafton, var som en hedrande gest till Dödens bästa år i Sverige ... och i världen. Alla djurvänner led, likaså.”

Ring, klocka ring. Ni som faktiskt hyllar 2020 måste veta vad ni hyllar och vad ni faktiskt bjuder in. Det ni firar är lidande.

Låt oss fira genom att inte leva upp till dessa traditioner, om bara för ett år, för 2020 finns det inte mycket att hylla i en stor skala.

Fråga anhöriga. Fråga sjukhus. Fråga brandkåren. Fråga begravningsplatserna. Fråga krematorierna.

Någon klocka bör ingen ringa i fler gånger i år än vad som redan gjorts. Tal är en sak. Och att den som firar genom färgsprakande fyrverkerier och hyllar det vi alla vill undvika för oss själva och alla vi bryr oss om.

Satsa i stället på att stötta och lyssna på alla som varit där, när er granne eller någon annan ni känner tog sitt sista andetag 2020. Alla i vården, alla i polisen, alla i brandkåren.

Fira inte genom att sätta ännu mer press på dessa vardagsänglar, för de är få och de behövs även under 2021. Ta hand om dem och visa att ni inte vill ha mer misär. För vi har haft nog, eller ska klockan ringa igen? Till ännu en begravning?

Visa att det inte stämmer! Ta hand om vården! Och snälla, ta hand om er! Fira ett trevligt nytt år med ett tänt ljus, kanske på kyrkogården, av respekt för dem som inte längre finns med oss.

Emma Högberg, Huddinge

. 31 december

Niklas Wahllöf: En film om livet kan vara fruktansvärt långsam och tråkig och alldeles, alldeles omvälvande

Allt det här ständigt pågående själv-förhärligande jagberättandet – det kanske räcker nu? Varför inte stanna upp en stund och titta på en ”Sång till Bergslagen” i stället. Och se att livet pågår ändå.

Alltså, vilken respons. Man blir ju alldeles rörd när året så här på sista arbetsdagen ska summeras. Så många glada nyårstillrop från redaktörer, så många människor på gatan som har stoppat mig, så många brev som nått mig. Tack! säger de. Magiskt! De kallar mig geni. Jag känner bara ödmjukhet och en otroligt stor tacksamhet över att ha givits möjligheten att berika så många liv där ute.

Det där var inte sant. Och vi slutar där. Alla kommer vi olika långt innan snickrandet på narrativet över det egna fantastiska livet ger en besk smak i munnen, som om en Imovane satt sig på tvären i svalget. Att bevittna denna framvällande våg av personlig pr, och då alls inte bara från mediokra skribenter, är annars intressant för en socialantropologvirolog. Här handlar det om en hel kultur utan sjukdomsinsikt och som kanske med pandemins hot om utplåning – att först var jag inget och sedan var jag död – bara har gjort oss sjukare.

Då, precis då, kommer Nina Hedenius tillbaka.

Senast hon hörde av sig var för tolv år sedan, med filmen ”Naturens gång” som rönte stor uppmärksamhet i pressen, inte minst av petit moi, och nu är turen kommen till hennes, hävdar hon, allra sista film: ”Sång till Bergslagen”. För den som vill passa en tablåtid, det finns ju kvaliteter med det också, så sänds

den på nyårsdagen klockan 16.05. Kudos till den yrkesgrupp som bestämmer tablåläggning, bättre läge än att på rannsakningens bleka årsdag se denna finns sannolikt inte. Annars kan den sedan i söndags och under hela 2021 ses på SVT Play. Där den är svår att hitta, givetvis, men det lönar sig att titta.

Det är, ursäkta, astråkigt, men som vanligt i Nina Hedenius fall samtidigt dramatiskt omvälvande. Det är en film om ingenting, men om allt. Det händer inte mycket och jättemycket händer. Det handlar kort och gott, även denna gång, om livet. Om livet som går, livet i form av människor och djur, vilda och tama, om växtlighet och årstiders växlingar. Egentligen kryllar det av gestalter, av landskap, maskiner, byggnader, det är faktiskt ett evinnerligt hoppande mellan miljöer, människor och tidsepoker, men på något vis ändå en total stillhet. Kameran stannar länge, länge. Jag glor dumt på en talgoxe som pickar i ett höstäpple och jag vet inte hur lång tid som har gått innan jag märker att jag är förhäxad av hur två killar hoppar av en lastbil, borrar i marken längs grusvägen, sätter i en plogkäpp, hoppar upp på lastbilen igen. Och så igen, och igen. Eller ett par kolleger på ett smältverk. En familj som bärgar hö.

Som titeln antyder handlar filmen om Bergslagen, och framför allt trakterna kring Löa utanför Lindesberg. Hedenius själv (som gjort denna ihop med William Long) kallar den: ”En kärleks- dikt till den så kallade grå vardagen.”

Så kan man uttrycka det. Men det jag känner är inte kärlek, jag känner ingen längtan hit, till de här orterna, den här naturen, just de här människorna eller deras sysselsättningar. Det är det som är det fina, för Hedenius och Long exotiserar inte någon speciell sorts ”äkta” människor, genuint vackra miljöer eller särskilt lyckliga liv. Utan bara livets gång. Livet utan överbyggnader. Kanske livets kärna, rent av. På något sätt belyst och placerad inom oss och inte bara på hornhinnan. Det är väl det som är dikten. Eller trolleriet.

Kanske framför allt visar ”Sång till Bergslagen” att den där berättelsen som vi håller på så med, så många av oss, den kanske vi kan lägga ned. Livet levs ju ändå. Se själv.

Niklas Wahllöf

niklas.wahllof@dn.se

31 december

Jag hoppas vi kommer minnas att framtiden - fortfarande finns

Januari

Mörkret ligger över isbanan, men de kulörta lyktorna lyser. Barnens kinder lyser också, röda. Julklappsskridskorna har taggar vid tårna.

Vi träffar en kille, sexton är han kanske, som isdansar med ett kors i silver dinglande från örat. För femtio kronor timmen tar han ungarna i handen. Lär dem flygskär med sträckta ben och näsorna ner i isen. I slutet av månaden känner de igen honom på långt håll, rusar mot hans snurrande siluett med grillorna dunsande, genom den kolsvarta parken.

Jag tänker att jag aldrig kommer glömma honom. Men ett år senare, när den här texten ska skrivas, står han bara som ”iskillen” i telefonen, och korset av silver var kanske en halvmåne?

Det som lever kvar, starkare än ett namn, är de okomplicerade handlingar som förekommer: den droppande köldtäppan torkad med baksidan av handen, den spontana handen han lägger på ett svettigt hår. Närheten, en gemensam andning, är en sådan integrerad del av stunden att den inte behöver läggas på minnet: den går inte att glömma.

Februari

I februari vet man ingenting, ännu. Man vet så lite att jag slänger de vanliga varmvädersklänningarna i väskan, landar i Sao Paolo en söndagkväll, i hårt regn. Jobbresa.

Stämningen på planet är otålig, vi blir sittande på landningsbanan på grund av någon teknikalitet, får vi veta.

Är det något problem med själva planet? Det verkar inte så.

De som har resesällskap himlar åt varandra. Själv sitter jag ensam och försöker blunda bort ryggvärken efter att ha varit på väg så länge. Flygvärdinnorna försöker förklara situationen så gott de kan: det behövs någon stämpel på något papper från ... hälsovårdsmyndigheten? Hälsoministeriet? Eller något liknande? Men hälsovårds-vem-det-nu-är har gått hem för dagen?

”Är det här den vanliga processen” frågar den irriterade tysken bredvid mig. Jag tar honom för tysk i vart fall, han utstrålar... tyskhet.

”Nej det är inte den vanliga processen”, säger flygvärdinnan, ”det är något virus, som de ... ” Hon rycker hjälplöst på axlarna. Vi väntar på en stämpel.

I december när jag skriver den här texten, har 45 029 personer dött av Corona i Sao Paolo. Jag minns framför allt, av staden, skuggan av ett träd.

Mars

I mars ... Nog var det i mars vi skämtade om toalettpapper? Eller var rädda, på riktigt, rädda nog att hamstra toalettpapper? Och var det inte då

konspirationsteorierna började spridas på riktigt? Att 5G-masterna orsakade sjukdomen?

Kommer vi att minnas de galna teorierna, överloppshandlingarna, eller räcker det med att minnas att mänskligheten alltid fungerar likadant: i kristider är det lättare att leva med en felaktig förklaring, än med att livet är oförklarligt.

April

Märkbart dålig stämning i Zoommöte på jobbet. Vid veckans incheckningsrunda säger ”någon” filosofiskt: ”Har ni tänkt på att vi vet mer om framtiden just nu än någonsin annars? Nu vet vi ju vad vi inte kommer kunna göra resten av året. Förut kom det som en överraskning!”

Som de flesta filosofiska reflexioner i konkreta situationer får observationen ett ljumt mottagande.

Samtidigt som jag – jo, det var jag – kommer med cyniska banaliteter på Zoom, inser någon annan, någon där ute, att 3D-skrivare kan användas för att öka produktionstakten till alla skyddsvisir som behövs i vården.

Skyddsvisir som behövs för att ta hand om människor.

Ytterligare någon person åtar sig att samla ihop de visir som folk skriver ut och leverera dem.

Minnet är en rörlig materia: det som är en effektiv hashtag i några dagar, glöms snart bort. Men jag hoppas att vi kommer minnas att någon visade att framtiden fortfarande finns, att den fanns även i april, och att den kan vara god, att den kan vara till nytta.

Och ytterligare samtidigt, flyttar en vän, P, till en liten mellansvensk stad för att kunna träffa sin flickvän. Jobba kan han göra från köket, pendla däremot går inte längre.

För att fylla den mellansvenska tiden går han till sjukhuset och ber om att få fotografera det som händer. Han är inte nyfiken, utan dokumentärt intresserad.

Han får ett nej, såklart, det går inte att prioritera minnet av den här tiden, inte mitt i den här tiden.

Men minnet är en rörlig materia: om man inte fäster det i stunden, förvrängs det snart.

Jag hoppas att det han kommer minnas från året, är att han försökte fästa ner det.

Maj

Jag googlar ”annus horribilis” och en vän, F, som för länge sedan flyttat till andra sidan världen, skickar en inbjudan till att spela schack via korrespondens, en applikation i mobilen.

Det är en temperaturmätare, inte över relationen utan över livets tillstånd: schack spelar vi i lakunerna mellan verkliga händelser, på flygplatser eller under oändliga nattningar.

Nu säger det blinkande meddelandet: Jag sträcker mig ut, för jag vet inte var jag börjar och var du tar slut.

Jag hoppas att vi kommer minnas varandra när livet börjar om igen.

Juni

Har ett längre samtal med en tonåring, B. Under de senaste månaderna har han börjat följa nyheterna konsekvent, och nu diskuterar vi Black lives matter.

Han läser saker, och det är en drastisk förändring på kort tid: Det är tydligt att världen börjar komma rullande över honom, att orättvisorna börjar forma honom som vågor formar havsbotten. Att han har börjat lägga grunden till sig själv.

Jag hoppas att han och de andra som kommer bli äldre sen, kommer att minnas hur det kändes att vara ung i dag: och se på världen. Samtidigt vet jag ju, VET jag ju, att vi förflackas och förhårdnas med tiden. Att orken för att ta in världen tar slut, och att, någon gång i framtiden, du såväl som jag, kommer att sitta mittemot någon ung person nästan som i andakt över förmågan att brinna, utan att bli aska.

B, jag hoppas att du kommer att minnas sommaren 2020 och hur du sträckte hjärnan, ut som fingrar, mot världen du ville förstå.

Juli

Tillbringar en vecka med den mamma mina ungar kallar mormor. De får inte kramas, men sanden är vit och hon böjer sig, ogenomtänkt, närmare för att borsta den från en het barnfot; böjd nära nog att vara innanför säkerhetszonen.

Jag säger inget om det – tänker tyst för mig själv att dör man för att man sandar av en fot, så dör man bra.

Sen tänker jag på vårdpersonalen och får dåligt samvete, snäser: ”Akta”.

Barnet drar tillbaka sin fot som om det var handen som brändes.

Kroppen har vissa rörelser lagrade i sig så att de blir svåra att rå på med restriktioner. Viljan att nå varandras hud är djupt mänsklig.

Den del av kärleken vi kallar muskelminne. Ett minne även när vi vill glömma det.

Augusti

En god vän, H, och jag promenerar på Skogskyrkogården och talar om hur minnet fungerar. Vad kommer vi att minnas i efterhand av det vi kallar ”allt det här”. Hur långt måste ett tillstånd vara för att vi ska minnas det i efterhand, för att det ska ha någon faktisk inverkan på våra liv?

Vi jämför med andra världskriget: medan det pågick måste det känts för alltid?

Men bevisligen har vi sextio år senare inte lärt oss tillräckligt av det för att inte göra om samma misstag. Vi diskuterar valet i USA, oroliga.

Kommer det här året vara något man plockar upp som en rostig anekdot, för sina barnbarn, eller kommer det att innebära några faktiska förändringar?

Vi tror inte att människan lär av historien. Vi har för oss att Churchill sa något sånt. Eller om det var Oscar Wilde. Vi minns inte riktigt.

September

En vän, G, oroar sig för ekonomin. Inte för sin egen, och inte för den abstrakta som är lätt att himla åt: utan den konkreta, hur lönerna ska kunna betalas ut till hans anställda.

En vän, S, oroar sig för ekonomin: för den egna, hur hon ska kunna få ihop till sin vardag när alla jobb ställs in.

Jag får för mig att ringa banken och fråga om man ska oroa sig för lånen. De säger att det ska man inte, direkt. Inte just nu.

Bankmannen låter lite ostadig på rösten, han jobbar hemifrån och ett barn gormar i bakgrunden. Jag frågar vännen K samma sak: om jag borde oroa mig för lånen, hon säger att det redan är för sent och att hela den samtida kapitalismen vilar på lösan sand, att vi inom snar framtid står inför de katastrofala konsekvenserna av ett banksystem som tillåtits hålla sig självt under armarna genom att trycka nya pengar – fast trycka behöver de inte ens göra längre – och att det troligaste, det absolut troligaste, är att hela västvärldens ekonomi kommer att gå i putten inom vår livstid, med oöverskådliga konsekvenser.

Troligtvis, säger K, kommer det leda till någon form av fascism.

Det låter jättejobbigt, messar jag oroligt till vännen C, som säger att jag inte ska oroa mig.

”Världen skulle vinna på en nystart” konstaterar han lugnt, ”det händer alla civilisationer förr eller senare och är bara nyttigt.”

Jag ringer vännen L och frågar om hon känner till det här med att västvärlden står inför en gigantisk ekonomisk kris. Jo, säger hon, visste jag inte det? Minns jag inte att vi pratat om det? Ofta?

Jag måste glömt, säger jag.

Oktober

Den vän som heter P och jag promenerar längs vattnet, han har kommit till stan i en tillfällig nåd mellan restriktioner. Han visar fotona han fått ta i alla fall, till slut, på det lilla mellansvenska sjukhuset.

”Jag försöker fånga själva luften, för det måste ju vara den det ändå handlar om. Andningen. Lungorna.” Han drar vanten av handen och bläddrar fram fotografier: en undersköterska där det blå munskyddet skapar en nästan konstnärlig distans över ett trött ansikte.

”Titta på hennes ögon”, säger P.

De är mörka, raka, sväljer allt ljus. Vad ska jag hoppas, att hon minns det här året, eller att hon får glömma det?

November

Jag hamnar i mässan av en slump, kyrkan brukar vara tom men ett slags dagarnas förvirring gör att jag, en barnlös vecka, inte märkt att det blivit söndag.

Lerkornen knastrar under gympaskorna, jag försöker tysta promenadandningen som känns dånande i salen.

Församlade: en barnfamilj med mariekex som muta för en rebelliskt ateistisk treåring. Fyra stycken äldre, ensamma män som skulle kunna vara samma äldre, ensamma man.

Längst fram står prästen och gråter. Inte fulgråt, storgråt, men en plötslig rodnad över kinderna som syns genom de glesa raderna, och ett blänk i ögat som speglas i altarljuset. Hon tar stolan från axlarna, kopplar mikrofonen från kinden.

”Nu tycker jag att vi bara sitter en stund tillsammans”, säger hon. Det är den sista gudstjänsten som kan firas i år.

För dem man vill minnas, kan man tända ett ljus. En låga för alla initialer.

December

Stockholm smälter ner isrinkarna. Men barnens kinder lyser röda, i regndiset, i parken där de åker rullskridskor istället. Åttor och piruetter, på sprucken asfalt.

En tant på väg någonstans stannar upp bredvid mig, där jag står och slår händerna mot varandra. Hon står på sitt avstånd, jag står på mitt.

Vi nickar lite åt varandra, lite försiktigt.

Gott slut, säger jag och hoppas att det hörs genom halsduken, virad runt hakan.

Gott slut, säger tanten, och pekar: ”fina ungar”.

Hon går innan jag säger, tack, det ska jag minnas. Jag tänker att på ryggen ser hon lite ut som mamma.

Agnes Lidbeck

31 december

”Jag får ont i magen när han skäller på barnen”

De har olika syn på uppfostran – hon tycker att maken skäller i onödan på barnen och får ont i magen av den hårda tonen. Bör hon agera eller är hon överkänslig?

? Fråga:

Jag och min make har olika syn på barnuppfostran. Vi har förstås blivit uppfostrade på olika sätt också.

Jag tycker att maken skäller på barnen i onödan och har en hård ton. Jag uppfattar att han säger till på ett ovänligt sätt där det är helt onödigt. Jag tror inte heller att barnen blir sugna på att till exempel hålla ordning på det sättet, utan jag vill hellre att de själva lär sig att ta ansvar.

När maken säger till barnen kan jag få ont i magen å barnens vägnar. Jag vet egentligen inte hur mycket de tar skada (om de nu gör det). Jag tycker också själv att det är jobbigt att ha det ”härjigt” hemma.

Jag uppfostrades rätt fritt, hade visserligen strikta ramar för när jag skulle komma hem, men mina föräldrar litade på mig. I efterhand kan jag kanske se att de var ganska undvikande och inte pratade om saker vi behövt prata om, till exempel konflikter. Att uttrycka andra känslor än ilska var inte så vanligt. Jag var (och är) en anpassningsbar person som inte gjorde särskilt mycket uppror. Min högst subjektiva uppfattning är att jag måste varit lätt att uppfostra.

Våra barn som är nio och tolv år är fina, verbala, kan uttrycka sina känslor och de förstår vad vi säger. De är också lätta att uppfostra. De är duktiga i skolan och har kompisar, intressen och är skötsamma i största allmänhet. Jag känner liksom att barnen blir kränkta av makens hårda ton. Jag tycker att det är onödigt.

Min make var lite krånglig i barndomen och tonåren. Hans pappa var mycket tydlig och ”hård” mot honom och maken säger själv att det var bra för honom, för annars hade det kunnat gå illa. Det är möjligt att det är så. Olika barn behöver ju olika saker.

Maken är klok, kärleksfull och har ett gott hjärta, och jag skulle säga att jag i stort både älskar och hatar hans sätt att säga till. Han har civilkurage och kan säga ifrån när okända slår sina djur eller uttrycker rasistiska åsikter.

När jag sitter och skriver detta kommer jag att tänka på att det kanske bara är jag som tycker att det här sättet är jobbigt. Jag vill sällan säga ifrån direkt när han säger till barnen eftersom jag vill att barnen ska uppfatta att vi har en enad front. Det kan hända att jag direkt säger något förmildrande som att det inte är så farligt eller att han ska lugna ner sig. Men egentligen har vi inga diskussioner i efterhand om hur vi faktiskt vill uppfostra barnen. Det borde vi kanske ha.

Yngsta barnet är ganska tuff och säger emot när det behövs men det äldre barnet är mer följsam som jag. Kanske är min oro störst där. Kanske är jag rädd att äldsta barnet inte ska våga stå upp för sig själv.

Ja, jag är lite rådvill och tänker mycket på det här. Emellanåt blir jag också väldigt irriterad på maken över detta. Jag skulle gärna vilja få råd av er. Ni skriver alltid så respektfullt och klokt i era svar.

Rådvill morsa

! Svar:

Hej rådvilla morsa!

Det är fint att se hur du under skrivandets gång liksom besvarar dina egna frågor. Ditt brev vittnar om din förmåga att reflektera över dig själv, vilket är en ingrediens i föräldraskapet som vi sällan pratar om men som forskningen återkommer till som viktig. Kan vi reflektera över oss själva blir det, till exempel, lättare att anpassa vårt föräldraskap efter barnet på ett lyhört sätt.

Självreflektion är viktigt också på ett annat sätt. Forskningen visar att det finns ett samband mellan våra egna anknytningsmönster som små och hur trygga våra barn sen känner sig med oss. Det innebär dock inte att det finns några likhetstecken mellan att ha haft en dålig barndom och att sen bli en halvtaskig förälder. I stället är vår förmåga att som vuxna just reflektera över vår egen barndom avgörande. Kan vi förhålla oss medvetet och dra lärdom av det vi varit med om kan vi ha nytta av alla slags erfarenheter. Självreflektion är alltså vår nyckel till frihet från ok och gamla mönster.

Och det tänker jag att du och din man kan ha med er när ni pratar om ert gemensamma föräldraskap. Du beskriver att din man översatt sina positiva erfarenheter av sin pappas hårda tag under tonåren till ett eget föräldraskap med två låg- och mellanstadiebarn utan utagerande tendenser. Är det ett oreflekterat grepp från hans sida? Har han svårt att se ”sig själv utifrån och andra inifrån” som vi psykologer ibland säger? Eller är det här egenskaper

som han faktiskt värnar om, en annan sida av hans civilkurage, och därmed nåt han odlar för att vara en förebild för barnen?

Jag kan inte låta bli att undra varför ni inte pratat om det här, när du tänker så mycket på det. Är det din följsamhet som hindrat dig? Eller rädsla att din man ska känna sig kritiserad? En hjälp på traven kan i så fall vara att utgå från hur ni är föräldrar tillsammans, snarare än att han behöver dämpa sig. För vårt föräldraskap uppstår ju inte ur något vakuum utan är levande materia som formas utifrån dem vi har omkring oss. Har vi en saktfärdig partner ökar vårt eget behov av tydlighet och gränser medan en argsint medförälder kan accentuera våra mjukare sidor. Man anpassar sig efter varandra helt enkelt så att barnen i bästa fall får någon slags avvägd kompott av både sött och salt. Ta du upp ämnet ur det lite bredare perspektivet kan samtalet bli mindre konfrontativt.

Sen vill jag också uppmuntra dig att vända blicken mot dig själv. Du beskriver hur tydlig och rakryggad din man är och du vill att ert stora barn ska lära sig att stå upp för sig själv. Men kanske kan även du fundera på hur du kan vara en förebild i det avseendet. Jag menar absolut inte att du ska göra våld på din personlighet. Men den där irritationen som väcks när du upplever att din man varit för hård kan ju faktiskt komma sig av att du själv bitit ihop för mycket. Inte gentemot barnen men mot deras pappa. Du anger önskan om att ni ska ha en enad front som orsak till att du inte säger ifrån. Men är det verkligen en bra ursäkt?

Jag vet att det är en allmänt spridd uppfattning att man inte ska desavouera sin medförälder inför barnen och att det är tryggt för barn om föräldrar håller gemensam linje. Men jag tror inte på det. Dels tycker jag det resonemanget underkänner barns förmåga att läsa av mänskliga intentioner och samspel. Mitt intryck är att barn ofta har bra koll på sånt och att de varje dag i veckan kan tala om när en förälder låter bli att säga vad hen egentligen tycker. Dels tycker jag att det öppnar upp för ett betydligt trevligare och mer jämställt familjeklimat om alla får välja vilka fronter de ska enas i när det uppstår meningsskiljaktigheter. Att du alltid ska stå på din makes sida när du egentligen vill hålla med något av barnen undergräver ju din egen åsiktsfrihet. Min uppfattning är att det är tryggare för

barn om föräldrar är tydliga som personer än att de alltid ska hålla med varandra.

Avslutningsvis föreslår jag att du också frågar barnen vad de tycker om pappas ton. Att reflektera själv är bra och viktigt. Men att skapa ett öppet samtalsklimat med barnen är en viktig utgångspunkt för ett familjeliv där alla får plats. Min utmaning till dig blir alltså att prata med din älskade familj om hur ni har det tillsammans. Jag tror det kommer att få saker att klarna och ditt grubbel att skingras.

Malin Bergström

Malin Bergström/

Boräntorna på historiskt låga nivåer

De bundna bolåneräntorna noterar historiskt låga nivåer. I november låg snitträntan på nya bolåneavtal, bundna mellan ett och fem år, på 1,29 procent, vilket är den lägsta nivån sedan statistiken började publiceras 2005, enligt Statistiska centralbyrån (SCB).

Den rörliga räntan (tre månader) på nya avtal låg samtidigt på 1,48 procent i snitt, den lägsta sedan slutet av 2018.

Samtidigt visar SCB-siffrorna att bankernas utlåningstakt till hushållen låg på plus 5,3 procent jämfört med samma månad i fjol, ungefär samma ökningstakt som under hela 2020. Utlåningstakten till bostadslån har däremot ökat under året. **TT 30 december**

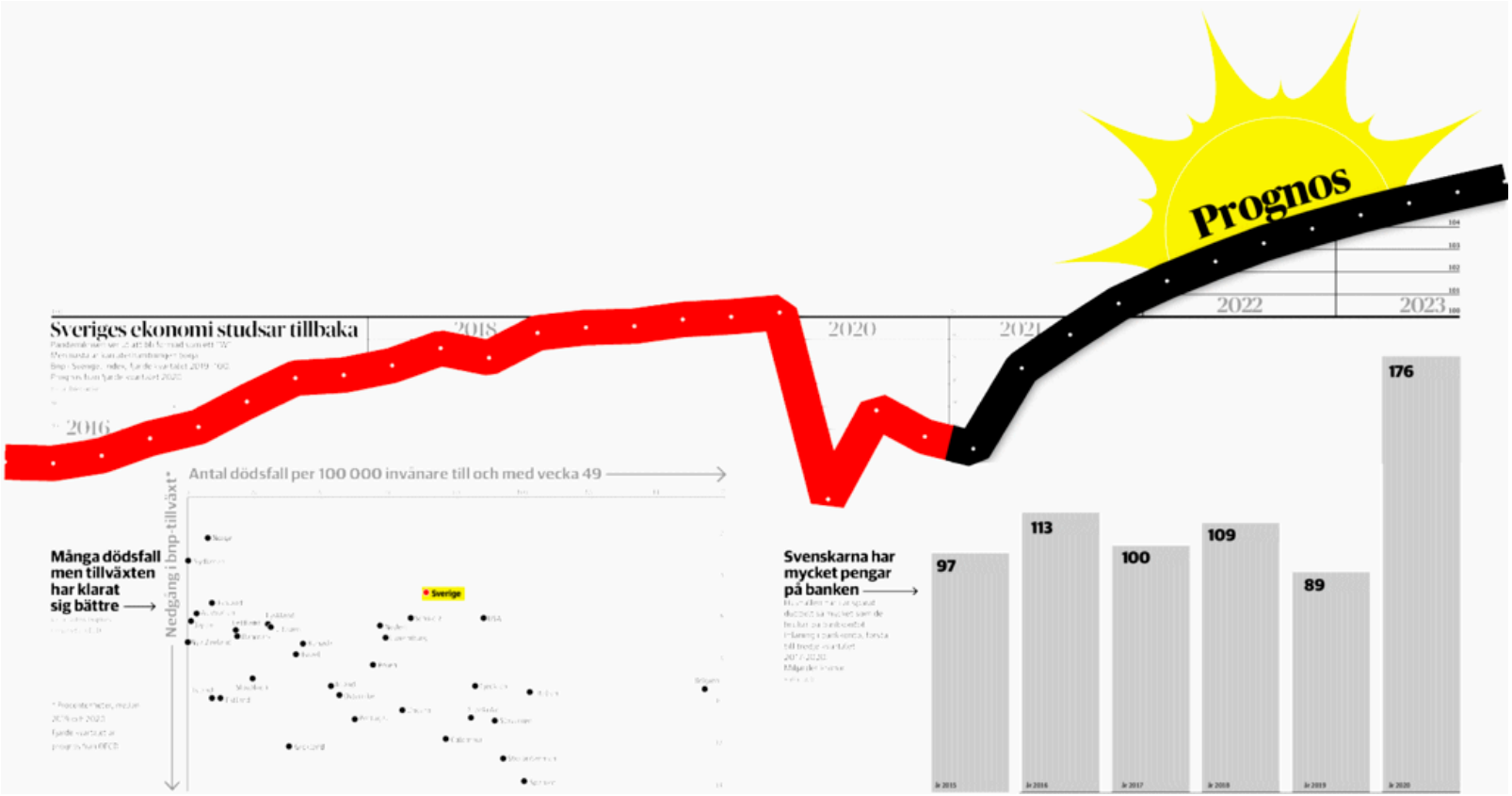
Prognos
Sveriges ekonomi studsar tillbaka
2016
2018
2020
2022
2023
Antal dödsfall per 100 000 invånare till och med vecka 49
Nedgång i bnp-tillväxt*
Många dödfall men tillväxten har klarat sig bättre
Sverige
Svenskarna har mycket pengar på banken
97
113
100
109
89
176

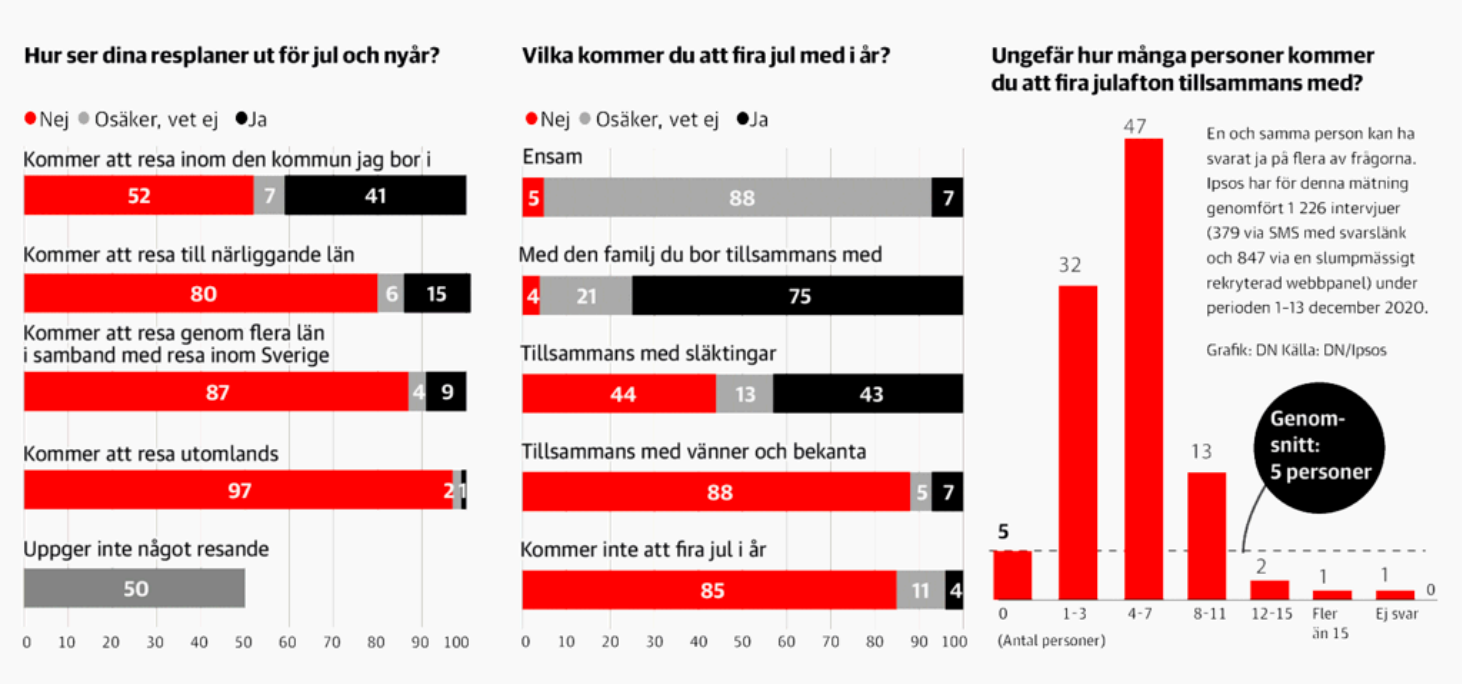
Hur ser dina resplaner ut för jul och nyår?
Nej Osäker, vet ej Ja
Kommer att resa inom den kommun jag bor i
52 7 41
Kommer att resa till närliggande län
80 6 15
Kommer att resa genom flera län i samband med resa inom Sverige
87 4 9
Kommer att resa utomlands
97 2 1
Uppger inte något resande
50
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
Vilka kommer du att fira jul med i år?
Nej Osäker, vet ej Ja
Ensam
5 88 7
Med den familj du bor tillsammans med
4 21 75
Tillsammans med släktingar
44 13 43
Tillsammans med vänner och bekanta
88 5 7
Kommer inte att fira jul i år
85 11 4
0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100
Ungefär hur många personer kommer du att fira julafton tillsammans med?
En och samma person kan ha svarat ja på flera av frågorna. Ipsos har för denna mätning genomfört 1 226 intervjuer (379 via SMS med svarslänk och 847 via en slumpmässigt rekryterad webbpanel) under perioden 1-13 december 2020.
Grafik: DN Källa: DN/Ipsos
Genom-snitt: 5 personer
5 32 47 13 2 1 1 0
0 1-3 4-7 8-11 12-15 Fler än 15 Ej svar
(Antal personer)

Äldre luras i vaccinbedrägeri

Folkhälsomyndigheten varnar allmänheten för ett nytt bedrägeriförsök via telefon – med vaccin mot covid-19 i fokus.

Myndigheten har fått information om att några privatpersoner, främst äldre, drabbats av lurendrejeri.

”Någon ska ha ringt upp och utgett sig för att ringa från Folkhälsomyndigheten och bett personer att logga in på 1177.se med bank-id för att boka tid för vaccinering mot covid-19”, skriver Folkhälsomyndigheten i ett pressmeddelande på sin hemsida.

Bedrägeriförsöket har polisanmälts.

TT 1 januari 2021

1 januari

Undersköterskan ”vägrade att hjälpa till” – det kan ha räddat liv

Personalen på avdelning C på äldreboendet Åkerhus i Göteborg barrikaderade sig och ”vägrade hjälpa till”, men lyckades skydda de boende från att smittas av covid-19.

När den andra vågen nu drabbat landet hoppas Elizabeth Laursen, undersköterska och ”årets skyddsombud” i LO-distriktet Västsverige, att Sverige lärt sig av vårens misstag.

När personalen på äldreboendet Åkerhus i Frölunda i västra Göteborg insåg att covid-19 tagit sig in i lokalerna och hotade de boende intog de en på många sätt impopulär ställning.

Åtta månader senare kan undersköterskan och skyddsombudet Elizabeth Laursen se tillbaka på åtgärder som både kan ha räddat människoliv och skapat en viss trygghet i kampen mot virusets andra våg.

– Vi alla som jobbar på C-huset kämpade hårt för att separera de friska från de sjuka, för viruset spred sig väldigt fort mellan husen. Det handlade om sunt förnuft, man kan inte springa fram och tillbaka i huset mellan friska och sjuka, det var vi enade om även om vi inte visste så mycket om pandemin, säger hon.

Regeringen och Folkhälsomyndigheten har kritiserats för sin hantering av coronapandemin, där Sveriges flera tusen dödsfall, med en majoritet av äldre människor, är långt fler än våra grannländers. En stor anledning till de många dödsfallen kopplas just till att smittan tog sig in på landets äldreboenden, och när coronakommissionen presenterade sin första delrapport om pandemihanteringen pekade man ut personalen som en stor riskfaktor bakom den stora smittspridningen av covid-19 bland äldre i Västra Götalandsregionen.

Beslutet att stänga avdelning C på Åkerhus, där många av de boende har demenssjukdomar, var inte enkelt att ta enligt Elizabeth Laursen. De kände press från ledningen som ville fylla de tomma luckorna i personalschemat, men också från kollegor på de andra avdelningarna som inte kunde få tillräcklig förstärkning.

– Vi motsatte oss att hjälpa till på de sjuka avdelningarna, men vi avsade oss också alla vikarier till dem. Vi fick mycket kritik, men vi klarade också första vågen utan fall. Allt detta ledde till, åtminstone tror jag det, att vi räddat många liv genom att stå på oss.

– De andra två avdelningarna ville ju ha räddningen för dagen och att vi skulle komma och hjälpa till och jag förstår hur de tänkte, men samtidigt sa det sunda förnuftet nej. Om vi får in smittan så får vi isolera så de andra avdelningarna inte får den.

Men personalbrist rådde även på avdelning C. Eftersom personalen inte rörde sig mellan husen tvingades de både jobba dubbla pass och pussla med sina scheman för att få det att fungera.

– Det hette att vi ”inte hjälpte till”. Nej, det gjorde vi inte, men vi blev också underbemannade och gick dubbelskift eftersom vi inte tog emot några vikarier. Vi bestämde oss för att vi får klara oss själva, kom bara inte hit med någon smitta.

Enligt Elizabeth Laursen fanns det tidigt en felaktig uppfattning om att hotet från det nya coronaviruset skulle vara mindre än det faktiskt är.

– Arbetsgivaren ser ju bara till att det ska vara bemannat överallt. Vi kände att många i ledningen försökte bagatellisera farorna lite genom att säga att ”de allra flesta klarar sig och att det inte smittar så mycket”. Det har visat sig i efterhand att det är en farlig sjukdom som smittar väldigt lätt.

I november tilldelades Elizabeth Laursen pris som årets skyddsombud i LO-distriktet Västsverige för sina insatser under våren.

– Jag blev jätteöverraskad och jättechockad faktiskt. Jag har fått jättefina nomineringar från mina kollegor och mycket stöd så det är tack var dem, jag kan fortfarande knappt ta in hur stort det är.

Under vintern har smittotalen återigen ökat på många håll i landet. Elizabeth Laursen säger att hon hoppas att äldrevården tagit lärdom av det som hände i våras.

– Det kommer nya vågor och vi är inte bortom fara än. Men i dag är det en annan situation för nu finns det skyddsutrustning. Just nu har vi ingen smitta på huset, men vi inser att det kan komma in när som helst eftersom både vi i personalen och besökare kan föra in smittan så man vet aldrig, jag hoppas att man lärt sig något av första vågen.

Ivan Solander

ivan.solander@dn.se

EU får vänta på vaccin från Astra Zeneca

Astra Zenecas vaccin har godkänts i Storbritannien. Men inom EU lär det ta längre tid, enligt unionens läkemedelsmyndighet EMA.

EMA skriver i ett uttalande att man begärt extra information från läkemedelsbolaget som rör vaccinets kvalitet, säkerhet och effektivitet innan vaccinet kan få grönt ljus.

Myndighetens biträdande chef Noel Walthion säger till belgiska Het Nieuwsblad att det är osannolikt att det hinner ske i januari.

El Salvador meddelar däremot att man godkänner vaccinet. Landets läkemedelsmyndighet uppger att godkännandet bygger på uppgifter från utvecklarna liksom att andra länder utfärdat nödtillstånd för vaccinet.

Mexiko ser också ut att kunna godkänna vaccinet inom kort. Landets regering ser det brittiska godkännandet som betryggande och uppger att mexikanska myndigheter är nära ett beslut. Mexiko har avtal med Astra Zeneca för att få doser i mars, och landet hjälper också till att producera vaccinet.

TT-AFP-Reuters 1 januari

1 januari

Vårdfacket: Behövs ännu mer ledighet

Samtliga fast anställda vid Karolinska universitetssjukhuset kommer att få två dagars extra betald ledighet under 2021.

– Visst, det är en fin gest. Men den hjälper inte i det akuta läget, säger Mira Nyberg, ledamot i Vårdförbundets avdelningsstyrelse i Stockholm.

”Personalen har gjort fantastiska insatser för våra patienter men också för varandra som arbetskamrater. När pandemin är tillbakapressad så vill jag att de ska få lite extra ledigt, det är de och deras närstående värda”, säger Björn Zoëga, sjukhusdirektör för Karolinska universitetssjukhuset, i ett pressmeddelande.

Pressmeddelandet kom som en nyhet för Mira Nyberg, som arbetar som sjuksköterska vid Karolinska universitetssjukhuset och är ledamot i Vårdförbundets avdelningsstyrelse i Stockholm.

– Det var en överraskning som kom i mejlen. Vi visste inget om det. Det är fint, men frågan är när våra medlemmar ska få ut sina semestrar? Arbetsgivaren drog ju in semestrarna under jul och nyår när patientantalet gick upp och pressen ökade, säger hon.

I pressmeddelande skriver ledningen att Karolinska universitetssjukhuset att varit hårt belastat under såväl våren som hösten och att totalt cirka 6 750 patienter vårdats på Karolinska universitetssjukhuset för covid-19 under 2020. Trots påfrestningarna från pandemin har sjukhuset lyckats hålla nere eller till och med minska väntetiderna till vård inom bland annat cancer och barnverksamheten.

”Karolinska har haft som mål att klara vården och samtidigt ge personalen så rimliga villkor som möjligt. Medarbetarna har slitit hårt och vi har ibland tvingats att välja det minst dåliga alternativet för att klara bemanningen. När vi är igenom detta så är det viktigt

att personalen får möjlighet att landa och komma vidare och då är de två dagarna bara en av delarna”, säger Björn Zoëga.

Mira Nyberg säger att medlemmarna är slutkörda.

– Våra medlemmar behöver vila och återhämtning nu. De är trötta. Pandemin har hållit på så länge.

Hon anser att det första steget för arbetsgivaren att visa att de bryr sig om personalen är att låta personalen slippa övertidsarbete. Nästa steg är att ge de anställda extra ledighet.

– Det skulle behöva långt fler dagars ledighet för att orka jobba vidare, säger Mira Nyberg.

På Danderyds sjukhus har de anställda inte erbjudits någon extra ledighet.

TT

”Slå ihop till sex regioner för sjukvårdens skull”

Sjukvård. Svar till Sten Lindholm (25/12) som skrev insändaren med rubriken ”Avskaffa regionerna och låt staten sköta sjukvården”: Jag har föreslagit detta i min bok ”Ett bättre Sverige”, men har en annan utgångspunkt.

Regionerna borde ha ett jämt befolkningsunderlag. Det får man om man slår ihop 21 regioner till sex. Men helst bör regionerna avskaffas och staten ta över sjukvården, inklusive den del av äldreomsorgen som bedriver sjukvård.

Det finns i dag sex olika journalsystem som inte är kompatibla med varandra. Dess borde ersättas av ett enda system. Beslutsvägarna skulle då bli kortare.

Nu skyller regionerna ofta på staten (Folkhälsomyndigheten) och Folkhälsomyndigheten på

regionerna. Gemensamma resurser skulle kunna hanteras materiellt och personellt bättre och snabbare med en huvudman. Man får då en enhetligare och effektivare planering, upphandling och genomförande.

Ulf Contman, advokat, Lidingö **1 januari**

1 januari

Skål för en bättre integration

Det dröjer inte länge förrän ungdomar med invandrarbakgrund dricker ungefär som sina svenska kamrater på den skånska landsbygden.

Första generationens invandrare dricker påtagligt mindre alkohol när de jämförs med jämnåriga svenskar (14–15 år). Skillnaden minskar dock ju längre de bott i Sverige, och andra generationens invandrare dricker betydligt mer än första generationens.

Detta föga förvånande resultat konstaterades nyligen i en studie av Björn Johnson och Robert Svensson vid Malmö universitet.

Det anses ofta viktigt att ungdomar inte dricker, men jag blir ändå lite glad över resultatet.

I all enkelhet är det ännu en påminnelse om att normer inte är ristade i sten och för all framtid kan utläsas utifrån någons ursprungsland, vilket brukar vara premissen i migrationsdebattens mest febriga farhågor. De här inflyttade ungdomarna dricker i växande utsträckning som sina infödda kompisar, även om deras föräldrar har en betydligt mer restriktiv syn på alkohol.

Att unga förenas kring starka drycker är en påminnelse om att enkla och tillgängliga nöjen inte bara varit ett underskattat vapen i den fria världens kamp mot auktoritära samhällsmodeller. De är också en väg in i vårt samhälle och dess gemenskaper.

Man ska inte läsa in för mycket i ett sådant resultat. Att integrationen fungerar för dryckesnormer på den skånska landsbygden betyder inte att den fungerar på samma sätt för andra normer eller i storstadsområden och förorter där många har utomeuropeisk bakgrund.

Och alla svenska normer är förstås inte av godo – hetsdrickande under grupptryck är bara ett av många exempel på motsatsen. Å andra sidan är svenska ungdomar på god väg att bryta med den normen genom en markant nedgång i berusningsdrickande. Normer förändras som sagt.

Mattias Svensson

mattias.svensson@dn.se

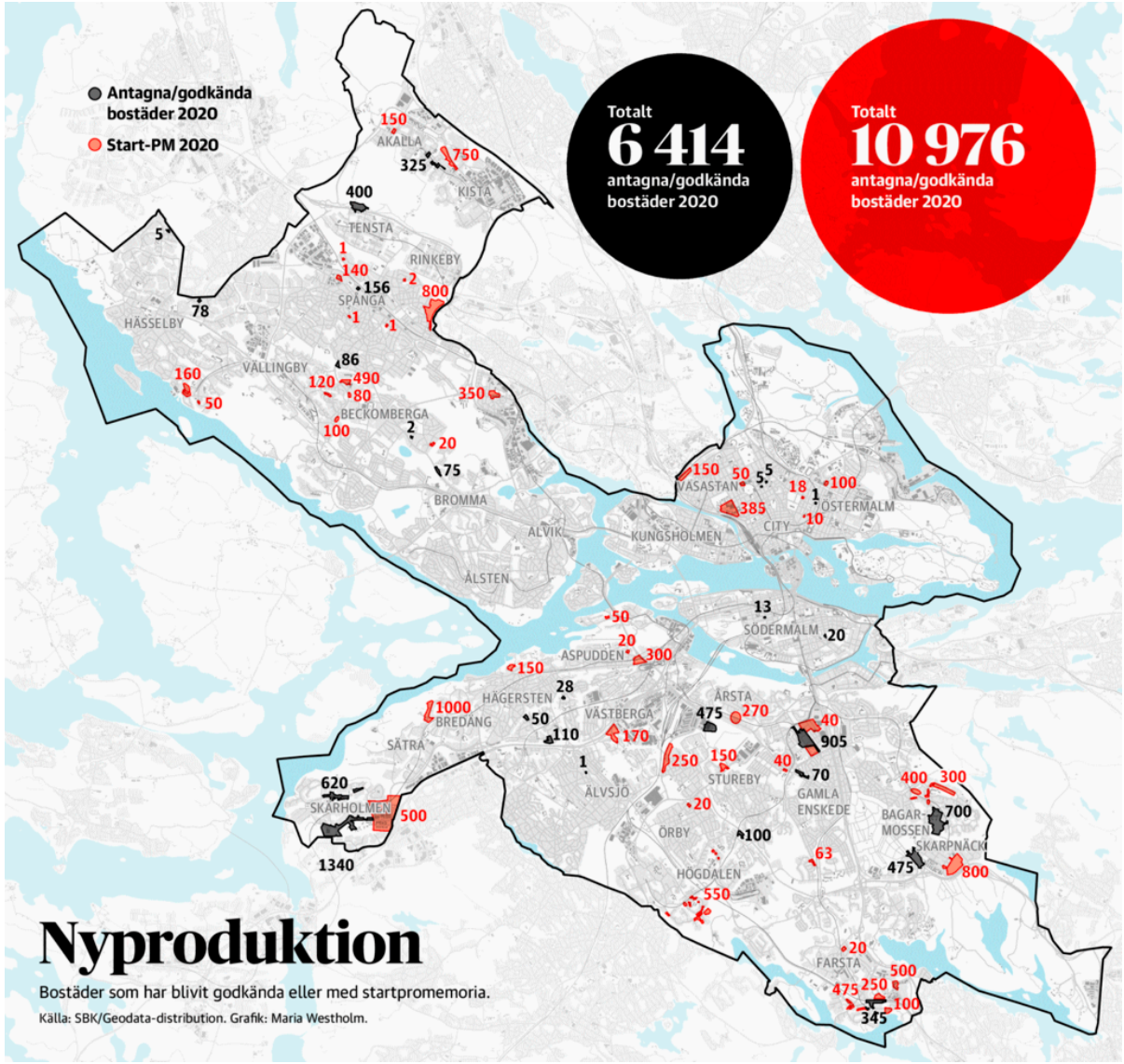

Nyproduktion

Bostäder som har blivit godkända eller med startpromemoria.

Källa: SBK/Geodata-distribution. Grafik: Maria Westholm.

1 januari

Här ska det byggas nya bostäder i Stockholm

Stockholms stad har – oavsett politisk - majoritet – ett mål om att bygga 140 000 nya bostäder mellan 2010 och 2030.

– Det är i praktiken ett nytt Malmö, nu är vi halvvägs och vi kommer att kunna nå målet, säger Joakim Larsson (M).

Under året har 6 414 nya bostäder godkänts av stadsbyggnadsnämnden. Här finns de största bygg-projekten med flest nya bostäder:

Skärholmen: 1 960

Johanneshov: 905

Bagarmossen: 700

Skarpnäck: 475

Tensta: 400

Husby: 325

Ytterligare nästan 11 000 bostäder finns i start-pm, som innebär att stadsbyggnadsnämnden har beslutat att planarbete ska påbörjas.

– Vi uppfyller årsmålet om 10 000 nya bostäder i start-pm, det är väldigt skönt att stadsbyggnadskontorets arbete inte har påverkats negativt av coronakrisen, säger stadsbyggnadsborgarrådet Joakim Larsson.

Sedan 2010 är 58 000 bostäder påbörjade och totalt i olika delar av beslutsprocessen finns 125 000 nya bostäder.

– Vi ligger högt i måluppfyllelser, inte bara i ambitioner utan också i arbetet, från markanvisningar till lagakraftvunna detaljplaner. En planprocess tar lång tid, det gäller att se helheten, säger Larsson.

Över 22 000 bostäder finns i lagakraftvunna detaljplaner, vilket inne- bär att bygget kan starta nästan omgående.

Så – med tanke på den akuta bostadsbristen – varför startar inte alla byggen direkt?

– De kan starta när marknaden klarar det, vi gör det vi kan men byggherrarna avvaktar lite med vissa projekt. Marknaden för bostadsrätter hämmas av lågkonjunktur och kreditrestriktioner, efterfrågan försämras. Fördelen vi har i Stockholm är att alla bostadsutvecklingsområden innehåller en palett av bostads- och hyresrätter. Vi bygger ungefär 50/50, nu väljer många bolag att bygga hyresrätter.

Under en stor del av de tio år som har gått har konjunkturen pekat uppåt, nu är det tvärtom. Joakim Larsson anser att Stockholm behöver fler aktörer som bygger hyresrätter.

Samtidigt sänker ni årsmålet för de tre kommunala bostadsbolagen från 1 500 till 300 nya bostäder om året. Varför?

– Orsaken är att många privata aktörer vill bygga hyresrätter, de har resurser och organisation för att klara det. Vi behöver låta de privata få fler byggrätter, kommunala aktörer ska inte dra undan marken för dem, det finns inget egenvärde i att kommunala bolag får tillgång till den billigaste marken.

Oppositionen håller inte med, de är kritiska till att sänka byggmålen för allmännyttan.

– Det finns en politisk skiljelinje här, men vi tycker att det är viktigt att stadens egna bostadsbolag koncentrerar sig på Stockholmshusen, säger Joakim Larsson.

Stockholmshusen är ett projekt med billigare bostäder, när det lanserades 2015 hoppades politikerna på 7 500 kronor i månaden för en normtrea. När de första

hyresgästerna flyttade in i ett Stockholmshus, i mars 2019, var hyran för en normtrea drygt 11 300.

Stockholms stad har åtagit sig att leverera nästan 100 000 bostäder i samband med förhandlingarna om bygget av nya tunnelbanan som delfinansieras av staten.

Vad händer om ni inte klarar det, drar staten tillbaka sina pengar?

– Vi är inte oroliga över att kunna leverera, nu för vi samtal med staten om hur vi ska lösa fördyringen av tunnelbanan, säger Joakim Larsson.

Tidigare beräknades slutnotan för tunnelbanebygget till 23 miljarder kronor, den nya notan landar på 32 miljarder.

Mia Tottmar

mia.tottmar@dn.se

1 januari

Sluthyrt när anrika villor såldes av staden

Fyra villor i Äppelviken med bästa tänkbara läge vid Mälaren hyrdes till helt nyligen ut som privatbostäder av Stockholms stad, men den tiden är förbi.

Staden har nu sålt de fyra villorna till privatpersoner för närmare 80 miljoner kronor, en affär som har dragit ut rejält på tiden.

– Stockholms stad har gått med underskott varje år för de här villorna och för oss har det varit ett prioriterat ärende att ta tag i, säger fastighetsborgarrådet Dennis Wedin (M).

Det handlar om Stora sjövillan, Mangelbodsvillan, Lilla sjövillan och Alphyddan. Husen uppfördes under den

så kallade bränneriepoken och åren därefter. Från sent 1840-tal till omkring 1870.

Bränneriet i Äppelviken drevs av bryggaren och destillatorn Lars Fredrik Blackstadius, som även hade ett ölbryggeri på Norrmalm. Han var dessutom politiker i Stockholms fullmäktige.

Stora sjövillan, som byggdes först av de fyra villorna (1847), fungerade till en början som magasinsbyggnad, men sedan bränneriet lagts ner 1864 omvandlades huset till permanentbostad för familjen Blackstadius, som under bryggerieran bodde på Äppelvikens gård.

Mangelbodsvillan ligger ovanför de båda sjövillorna, omgiven av syrenhäckar, hallonbuskar och fruktträd. Huset fungerade till en början som spannmålskvarn. Därefter som kombinerad drängbostad och mangelbod, därav namnet, men byggdes om till sommarnöje sedan bryggeriverksamheten hade upphört.

Alla fyra villorna, liksom kvartersnamnen Brännmästaren och Destillatorn minner om både bränneriverksamheten, men också om tiden då sommarnöjen med mycket snickarglädje byggdes längs Mälarens stränder.

Stockholms stad övertog egendomen i början av 1900-talet. Redan 2012 inledde Stockholms stad arbetet med att avyttra de fyra fastigheterna, alla med fantastiskt läge vid Mälaren, men först nu är det sista kontraktet underskrivet.

Hyresgästerna i de tre mindre villorna erbjöds att köpa husen, men tackade nej och erbjöds då andra boenden inom allmännyttan.

Stora sjövillan är det största av de fyra husen med sina 566 kvadratmeter fördelade på två våningsplan plus ett inrett vindsplan. Stora sjövillan inrymmer tre bostadslägenheter på mellan 164 och 214 kvadratmeter. De tre lägenheterna är uthyrda via hyreskontrakt med besittningsrätt och samtliga hyresgäster bor kvar, men

nu med en privat ägare som fick betala 35 miljoner kronor för denna blåklassade byggnad.

Att byggnaden är blåklassad av Stadsmuseet betyder att den har ”synnerligen stora kulturhistoriska värden, som motsvarar fordringarna för byggnadsminnen i kulturminneslagen”.

De tre andra byggnaderna är mindre och grönklassade vilket betyder att de är ”särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt”.

Alphyddan, som är den minsta av villorna byggdes i slutet av 1800-talet som sommarbostad. Hyresgästerna erbjöds att köpa Alphyddan för 8,8 miljoner kronor, men tackade nej och erbjöds då en annan hyresrätt. Alphyddan såldes sedan för 10,1 miljoner kronor.

Hyresgästen i den så kallades Mangelbodsvillan tackade också nej till att köpa, men ja till hyresrätt på annat håll i stadens bestånd. Villan, som är på 167 kvadratmeter såldes genom mäklare för 15,05 miljoner kronor.

Lilla Sjövillan har en bostadsyta på 128 kvadratmeter och såldes för 19 miljoner kronor. Den forne hyresgästen tackade nej till att köpa huset.

– Lilla sjövillan är i princip Äppelvikens ena riktiga strandtomt och den sista hyresgästen hyrde villan för 10 000 kronor i månaden. Det är vad folk betalar för en nyproducerad tvåa i Grimsta, säger fastighetsborgarrådet Dennis Wedin (M) som är mycket nöjd med att försäljningen nu är i hamn.

Wedin säger att han tycker att det är anmärkningsvärt att Stockholms stad inte har tagit itu med det här tidigare, men han verkar inte särskilt förvånad över att hyresgästerna i enfamiljsvillorna inte nappade på att köpa.

– Det kan handla om att det är ett dyrt område, säger han.

Är det fler fastigheter som ska säljas?

– Inte av den här typen, men det pågår en inventering. Stockholms stad ska inte äga småhus, säger Dennis Wedin.

Och hur ska de 80 miljonerna från försäljningen användas?

– Den går till stan för att minska skuldberget och det i sin tur innebär att vi kan hålla vår höga investeringstakt.

Eva-Karin Gyllenberg

eva-karin.gyllenberg@dn.se

Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.

Övergripande delar av kulturministerns demokrati och kultur läggs i området för riksdag m m

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings- och forskningspolitik. Departementet arbetar med frågor som exempelvis handlar om skolresultat, lärarnas villkor och studiefinansiering.

Områden

Områden

- Barn- och ungdomsutbildning
- Folkbildning
- Högskola och forskning
- Studiefinansiering
- Vuxenutbildning

Om Utbildningsdepartementet

Relaterad navigering

- Utbildningsdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Anna Ekström
Utbildningsminister

Matilda Ernkrans
Minister för högre utbildning och forskning

Genvägar

Genvägar

- Arbete inom utbildningsområdet med anledning av nya coronaviruset

Aktuellt från Utbildningsdepartementet

Anna Ekström

SW . 7957 Undervisning o d.

Utbildningsminister
Utbildningsdepartementet
"Vi har haft ett av de mest högpresterande och jämlika skolsystemen i världen. Dit ska vi igen. Då krävs ordning och studiero, kunskap och bildning. Vi ska skapa en skola där varje elevs ansträngning avgör hur långt hon kan nå i sina studier – inte vilka föräldrar hon råkar ha eller vilken skola hon valt."

Anna Ekströms områden

- Barn- och ungdomsutbildning
- Folkbildning
- Vuxenutbildning

Matilda Ernkrans

Minister för högre utbildning och forskning
Utbildningsdepartementet
”Oavsett var du bor i vårt land ska det finnas goda möjligheter att studera vidare. Vi ska se till att Sveriges studenter får bra förutsättningar och en trygg studietid. Vi investerar i utbildning och forskning för att bygga ett starkare samhälle.”

Matilda Ernkrans områden

- Högskola och forskning
- Studiefinansiering

SW . 7957 Undervisning o d. Forskning

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur. Departementet ansvarar också för idrott och ungdomspolitik samt för frågor som rör det civila samhället, trossamfund och begravningsverksamhet.

Områden

Områden

- Civila samhället och idrott
- Demokrati och mänskliga rättigheter
- Kultur
- Medier
- Ungdomspolitik

Om Kulturdepartementet

Relaterad navigering

- Kulturdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Organisation
- Kontakt

Ansvarigt statsråd

Ansvarigt statsråd

Amanda Lind

Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar för idrottsfrågorna

Genvägar

Genvägar

- Amanda Linds möten angående nya coronavirusets effekter
- Regeringens strategi för romsk inkludering
- Demokratin 100 år
- Kulturrådsbloggen

Aktuellt från Kulturdepartementet

Amanda Lind

Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar för idrottsfrågorna
Kulturdepartementet
”Vår demokrati ska främjas, journalister och konstnärers frihet skyddas och oavsett om du bor i storstad eller på landsbygden ska du ha tillgång till att utöva och uppleva kultur och idrott.”
Amanda Linds områden

- Civila samhället och idrott
  - Demokrati och mänskliga rättigheter
- Kultur
- Medier
- Ungdomspolitik

SW 70 Allmänt om konst o kultur.
SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)
SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.
SW 796/799 Sport, idrott o d.
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW 32 Statsvetenskap.

30 december

Göteborg firar 400 år – men festen uteblir

Göteborg. I morgon, torsdag, klockan 16.21 kommer göteborgare kunna höra ljudet av att ett jubileum är i antågande.

Ambitionerna var skyhöga för hur Göteborgs 400-årsjubileum skulle firas – men viss resursbrist och pandemin har satt käppar i många hjul under åren.

– Den största förändringen i och med pandemin är att vi inte kan ha folkfesten som planerat, säger Therese Brusberg, chef för jubileumsfirandet.

– I början av sommaren tänkte jag att ’nu går det inte åt rätt håll’, säger Therese Brusberg på ett regnigt Gustav Adolfs torg.

Då satt hon på hemmakontoret och började inse att firandet 2021 skulle kunna bli kraftigt förändrat. Och hon skulle få rätt.

Den ursprungliga planen för firandet började ta form redan 2009 när projektgruppen inom det kommunala bolaget Göteborg & co fick i uppdrag att planera och genomföra firandet 2021.

Tanken blev snabbt storslagen; firandet skulle bli en katalysator för att utveckla hela staden. Stadsdelar skulle byggas, kollektivtrafiken skulle göras mer hållbar och ett stort utomhusbad i älven skulle byggas upp i det nya

området Jubileumsparken – för att nämna några projekt.

– Och viktigast var att alla idéerna skulle komma från göteborgarna själva, säger Therese Brusberg under en promenad längs hamnkajen.

Arrangören hade tuff historisk konkurrens. När Göteborg firade sin 300-årsdag fick göteborgarna några av stadens absolut mest kända landmärken; Göteborgs konstmuseum, Göteborgs botaniska trädgård och Liseberg.

En av de tidiga planerna för 400-årsjubileet var minst lika storslagen: varför inte bygga en linbana över Göta älv mellan Hisingen och centrala Göteborg? Projektet tröskades i politiken under många år för att slutligen begravas för en lång tid framöver i december 2020.

Men saltvattenpoolerna iälven verkar bli av – om än ett år försenade. Kollektivtrafiken har fått 150 elbussar som redan rullar på stadens gator. Stadsdelen Fixfabriken i Majorna ska börja byggas under 2021.

Och Göteborg fick kanske ingen linbana – men väl en bro. Under 2021 ska Hisingsbron invigas med viss pompa och ståt, pandemin till trots.

I september fick Therese Brusberg rätt. Då röstade stadens kommunfullmäktige för att firandet skulle skjutas fram till 2023.

– Det är så tråkigt att vår invigning på nyårsafton på Gustav Adolfs torg inte blir av, säger hon och tittar upp mot statyn mitt på torget.

Under slutet av 2020 har bolaget ändå kunnat genomföra vissa satsningar, exempelvis tävlingar som prisat nya Göteborgsklingande

motiv på både flasköppnare och filtar – i jubileets namn.

Budgeten blev indirekt mindre efter beslutet i september då samma summa pengar plötsligt skulle räcka över en längre tid. Therese Brusberg tror att många planerade projekt ändå kan användas i liknande utsträckning under 2023 – som nyårsfirandet.

– Nu får vi mer tid att göra ett bättre samarbete med de aktörer som flaggat för att de inte skulle kunna vara med under 2021, säger hon samtidigt som hon går från torget.

Men så stannar hon upp.

– Jag vill flagga för att göteborgarna inte kommer få ett så stort friande under 2021. Men det kommer ändå att märkas. Särskilt den 4 juni, då får man se till att vara uppdaterad.

I morgon börjar det officiella firandet till tonerna av jubileumslåten ”Jag vill leva, jag vill dö i Göteborg” skriven av Katarina Hemlin. Då kommer Tyska Christinae kyrkas klockspel mitt i centrala Göteborg ringa in hymnen exakt klockan 16.21 och fortsätta att göra så varje dag under hela 2021.

Helena Jönsson

FAKTA. SÅ HÄR KOMMER DELAR AV FIRANDET ATT SE UT 2021

P4 Göteborg kommer varje vardag med start 4 januari, hylla jubilaren med ett inslag.

Den 4 juni, som är den officiella jubileumsdagen, kommer det att flaggas och skjutas salut.

Den 4 juni kommer även Göteborgs historia berättas genom installationer i de historiska kvarteren runt Kronhuset.

Under 2021 kommer Jubileumslägret Side by Side att äga rum och Göteborgsvarvets maraton att springas.

Källa: Göteborg&Co

30 december

Jan Eklund: ”Mank” är en av de bästa filmerna om Hollywood jag har sett

Vad ska man se under de sömniga mellandagarna? Den franska tv-serien ”Ring min agent” är roligast i år. Och - missa för allt i världen inte David - Finchers film ”Mank”.

Stilla, mörka och blöta mellandagar är som gjorda för film och tv – och det blir ännu sannare i pandemins isolering.

Jag fattar inte varför jag missat den franska dramakomedin ”Ring min agent” (Nextflix). Den utspelar sig på en agentur för skådisar och regissörer i Paris och är full av små och stora intriger, med blixtsnabba kast mellan fiasko och succé. Klart roligast i år. Bara att få bevittna en kvick dialog över en arbetslunch på en bättre krog kan få en att längta ihjäl sig efter att det nedsläckta Europa ska befolkas igen.

Och vilken bonus med alla befriande och välskrivna cameoroller för Frankrikes största stjärnor: Isabelle Adjani, Juliette Binoche, Isabelle Huppert.

Årets långfilm kom sent för min del: David Finchers ”Mank”. Ja, även den utspelar sig i filmvärlden, i Hollywood inför Orson Welles banbrytande ”Citizen Kane” 1941, med återblickar till pionjärtiden, allt i svartvitt. Gary Oldman är suveränt behärskad i huvudrollen som manusförfattaren Herman J Mankiewicz.

Det finns hur många snaskiga och sentimentala filmer som helst om det gamla Hollywoods strålglans. Två av de mest lyckade filmatiseringarna råkar ha en manusförfattare i huvudrollen: Billy Wilders ”Sunset Boulevard” (1950) och bröderna Coens ”Barton Fink” (1991). Och jag skulle utan att blinka placera ”Mank” i den kategorin.

I ”Mank” sätter David Fincher dessutom ljuset på en legendarisk manusförfattare som visste allt om Hollywood men aldrig var en kändis utanför filmvärlden, trots att han fick dela en Oscar för bästa manus till ”Citizen Kane” med underbarnet Orson Welles.

Mer spännande än så kan det knappast bli. Till den saken bidrar manusets historia – till båda filmerna.

Det är Finchers döda pappa Jack som får all cred för att ha skrivit ”Mank”. Han var journalist och väckte sonens filmintresse. Manuset blev liggande i många år innan tiden mognade och David fattade hur det skulle dramatiseras (läs Nicholas Wennös intervju med Fincher i DN 3/12).

Det har i sin tur att göra med en offentlig strid under 30-talet mellan författaren Upton Sinclair och mediemogulen William Randolph Hearst som spelar en viktig roll i ”Mank”. Den där socialisten Sinclair smutskastades av republikanerna med hjälp av fejkade journalfilmer som bekostades av Hollywoods moguler/Hearst. Vilket för tankarna till vår tids fake news och även upplyser yngre tittare om att den amerikanska filmindustrin inte alltid är så liberal som den gärna påstår sig vara.

Även Herman Mankiewicz hade räkningar att göra upp med populisten Hearst. Han kände den fruktade magnaten, festade gärna vid hans överdådigt dukade bord. Vissa betraktade den frispråkige skribenten som Hearsts hovnarr, vilket måste ha spätt på missbrukaren ”Manks” självförakt. Han kom ju från New York, var bildad teaterkritiker och dramatiker, skrev mest film för de feta checkarnas skull, som försvann i rask takt på skörlevnad och gambling.

Dags att bita den hand som föder en! Skvallret gick. Och ingen som såg porträttet av Charles Foster Kane kunde missta sig på att filmen delvis hade baserats på en livs levande maktmänniska. Den friheten hade manusförfattaren ”Mank” aldrig fått utan Orson Welles och det oberoende filmbolaget RKO.

I filmen säger Welles att han har gett den nerdekade ”Mank” en andra chans därför att han alltid överraskar. De behövde varandra och skrev filmhistoria – men blev ovänner på kuppen. Bråket om vem som egentligen författade manuset har ekat långt in i vår tid.

Rent filmtekniskt är ”Mank” en virtuos sensation. Kolla bara den långa scenen från valvakan på nattklubben Trocadero i Los Angeles 1934. Denna gång berättar David Fincher också ovanligt klarsynt och kärleksfullt.

Jan Eklund

jan.eklund@dn.se

30 december

10 röster som tystnat 2020

DN Kultur minns några svenska konstnärer och kulturpersonligheter som lämnat oss under året som gått.

Anne-Marie Berglund 1952–2020

Den svenska litteraturen bör ha tagit beskedet om Anne-Marie Berglunds död i mars i år som en personlig förolämpning. Hennes författarskap väntar nämligen fortfarande på det stora genombrott det borde ha fått hos yngre – rimligen framför allt kvinnliga – generationer som hos Berglund kan hitta all den käftighet och det självklara platstagande som de kolleger hon brukar nämnas tillsammans med,

som Birgitta Stenberg och Suzanne Brøgger, trots allt är lite för försiktiga med.

Sent mötte jag Anne-Marie Berglunds författarskap. Det var med de 33 reseminiatyrerna i ”Episoderna” från 1997. Och så följde jag henne tillbaka till debuten 1977. Hon var poet, prosaist, dramatiker, reseskildrare och en själens anarkist som stillsamt rasade mot allt det som spärrar in en människa, och kanske särskilt en kvinna.

Hennes böcker är fyllda av tågbyten och stationer. Senaste numret av tidskriften 10TAL är ett temanummer om Berglund. Ett bättre tema kan man knappast hitta i en tid som verkligen, *verkligen*, behöver upptäcka henne.

Jörn Donner 1933–2020

När Jörn Donner flyttade till Stockholm hösten 1961, för att jobba som filmkritiker på Dagens Nyheter, lyckades han genast uppröra folk när han i ett radioinslag skällde ut sin nya hemstad. Den ”magsure och egocentriske” Jörn Donner ansågs höra hemma i Finland och borde sluta klaga.

Då var han 28, hade redan skrivit succéboken ”Rapport från Berlin” (1958), och skulle så småningom bli sinnebilden av den kedjerökande 1900-talskulturmannen. I det här fallet med ett specialintresse för Finland, Sverige och ländernas inbördes relation.

Han lämnade efter sig en oöverskådlig katalog av böcker, filmer och dokumentärer, men också en del trassliga familjerelationer: sonen Otto Gabrielsson gav i år ut den bitskt ironiska boken ”Vildhavre” (Schildts & Söderströms), som berättar om en pappa som ofta var en besvikelse för att inte säga helt frånvarande. Jörn Donner

hade nog varit den första att erkänna sitt misslyckande.

Hans sista, dagboksaktiga böcker är helt illusionslösa, men med ett märkligt sug.

Per Olov Enquist 1934–2020

När P O Enquist under hösten, med sin milda ironi, läste sin egen memoarbok ”Ett annat liv” i Sveriges Radio kom både han själv och allt omkring honom till liv igen: det gröna huset, himlaharpan, höjdhoppningen och rädslan för att bli stor på sig och komma ut i spriten. Episoden när han, under en olycklig period i en vacker sjurumsvåning i Paris, driver världsdansaren Rudolf Nurejev från den position i soffan som tillhör den röda katten August är oförglömlig. P O lyckades, som en fransk tidning noterade, med allt. I synnerhet med sina misslyckanden.

Själv såg han det nog ofta tvärtom. När P O fyllde 75 fick han i present en bild av konstnären Leif Zetterling, som visade Sveriges mest beundrade författare i en träningsoverall från Hjoggböle IF med schnauzern Pelle i stramt koppel, strävande framåt med ett paraply till skydd mot allt det som kastades efter honom: pengar, priser, utmärkelser, läsarnas väldiga och ovillkorade kärlek. Vännen Anders Ehnmark satte titeln på verket: ”I hårt pinande medvind.”

Nu sitter de åter tillsammans och ser hur världen vrider sig. Jag föreställer mig att de har roligare än vi som är kvar i jämmerdalen.

Margareta Hallin 1931–2020

En trettio år lång tjänstgöring som sopranstjärna i det så kallade järngänget på Kungliga Operan. I mer än sjuttio huvudroller

glänste Margareta Hallin, åtrådd i utlandet för sina sammetsmjukt klockrena koloraturer med Nattens drottning och Traviata. Ändå föredrog hon hemmabasen vid Gustav Adolfs torg där hon kunde vidga sin repertoar: ”Annars hade jag fastnat i koloraturfacket.”

Regissörer och kompositörer älskade den genommusikaliska sångerskan som borrade djupt i sina karaktärer. Gestaltningar som Den blinda Poetissan i ”Aniara” och Ann Trulove i Ingmar Bergmans Stravinskyopera ”Rucklarens väg” bidrog starkt till Stockholmsoperans världsrenommé.

Efter pensionen följde ännu en trettioårig karriär: ”Jag är inte så blid och timid som man kan tro. Jag vill att det ska hända saker.” Margareta Hallin blev tonsättare – ofta av Strindbergs dramatik – och skådespelare, bland annat på Dramaten. Hennes i grunden poetiska utstrålning uteslöt inte starka kontraster och snabba kast.

En genuin och genialisk konstnär i allt hon företog sig.

Anita Lindblom 1937–2020

Hon var vuxensnygg och farlig och rösten var mörk som natten. ”Sånt är livet, ja sånt är livet, så mycket falskhet bor det där.”

Att det bodde så mycket falskhet i livet kändes inte helt bra att höra för en liten tjej som hoppades på ungefär tvärtom. Det liv som Lindbloms snällare schlagerkollegor förespeglade, Ann-Louise Hanson och Siw Malmkvist.

Men Anita Lindblom hade en egen sorts nerv i sin sång, som inte minst efter hennes död fått ett stort erkännande. ”Sånt är livet” är ”bland de

bästa svenska låtarna någonsin” enligt Joakim Thåström.

I mitten av 60-talet kom historien med boxaren Bosse Högberg och en rad skandaler som gjorde att Aftonbladet sålde all time high. Förälskelser, bråk, skönstaxeringar, skilsmässa, konkurs. Anita Lindblom hade då flyttat till Frankrike. Hon återvände hem för några filminspelningar. Se själva, hon var verkligen bra.

Och njut av henne i glittrande ålskinn, elegant sjungande: ”Cigarrettes, cigarettes. Om du är en stressad slav, ta ett bloss och koppla av.”

Kristina Lugn 1948–2020

Hon hittade på sitt liv, och sin omgivnings liv, medan hon talade”, skrev Martina Montelius i Expressen häromdagen (17/12) med anledning av SVT:s dokumentär ”Lugn, bara lugn”. Hon fångade så precist det som pågick när man hörde hennes mamma Kristina Lugn berätta. Var det verkligen sant att Lugns pappa en julafton tagit fram sitt gamla tjänstevapen och avlivat familjens pudel eftersom den verkade ha ”existentiell ångest” när den stirrade in i brasan?

Ingen aning. Men just den där förmågan att liksom frikoppla sig från verkligheten tror jag var Kristina Lugns stora tillgång som poet. Det gjorde att hon kunde tänja på ordens användning, skapa oväntade kombinationer och associera fram nya betydelser. I hennes dikter och dramer fick jag hela tiden små lyckochocker över att språket kunde vara så böjligt och oväntat – så vackert, roligt och rörande. Den där lördagen i maj då dödsbudet kom stelnade svenskan och orden började sörja.

Maj Sjöwall 1935–2020

Det är få förunnat att förändra en hel litterär genre, men Maj Sjöwall och Per Wahlöö gjorde det med sina tio deckare om polisen Martin Beck. Den började med ”Roseanna” 1965 och avslutades med ”Terroristerna” 1975 och hade undertiteln ”Roman om ett brott”. Miljöerna var ofta vanliga svenska 60-talsmiljöer, nedgångna kvarter med småtjuvar och olyckliga, vilsna människor – långt från de polerade brott som begicks i samtida brittiska deckares överklassalonger, men även långt från den amerikanska hårdkokta traditionen. Maj Sjöwall och Per Wahlöö blev banbrytande med sin socialrealism och även med sitt sätt att berätta om polisernas ganska tråkiga vardagsarbete.

Böckerna blev framgångsrika även internationellt, och Maj Sjöwall och Per Wahlöö fick ett av världens få deckarpriser 1971, en amerikansk Edgar (efter Edgar Allan Poe). Det har gjorts otaliga filmatiseringar av böckerna (bland annat en amerikansk med Walter Matthau som inte är helt lik den svenska Martin Beck).

Per Wahlöö dog 1975, när den sista boken i serien kom ut. Maj Sjöwall ägnade sig därefter huvudsakligen åt översättning, och skrev bara enstaka romaner och noveller.

Max von Sydow 1929–2020

Han var Lundapågen som som blev känd över hela världen. En scenens och filmens strama gentleman som tycktes kunna spela det mesta, förutom möjligen ungdom på glid.

Han förkroppsligade Ingmar Bergmans eviga teman i filmer som ”Det sjunde inseglet”, ”Ansiktet” och ”Jungfrukällan”, spelade envise Karl-Oskar i Jan Troells stora migrantepos ”Utvandrarna” och gestaltade den rörande

fadern i ”Pelle Erövraren”. Utomlands var han allt från Jesus (”Mannen från Nasaret”), andeutdrivare (”Exorcisten”) och Bondskurk (”Never say never again”).

Hans makalösa, djupa röst var en av superkrafterna, utnyttjad till fulländning i Lars von Triers ”Europa”. Men hans allvarstyngda persona innehöll också en stor komeditalang, tänk Hasse och Tages ”Äppelkriget” eller Woody Allens mästerverk ”Hannah och hennes systrar”. När Max von Sydow avled twittrade aktrisen Mia Farrow så fint: ”Jag ser Max framför mig i himlen, i sin vita linnekostym, med Sven [Nykvist], Ingmar Bergman och Bibi Andersson, skrattande och älskande varandra.”

Så hoppas jag han har det.

Carl-Henning Wijkmark 1934–2020

När Carl-Henning Wijkmark fyllde 80 hösten 2014 firade Norstedts med att återutge hans böcker i två tjocka band. Vi passade på att gratulera och plåtade honom på DN. Han var i fin form och berättade gamla minnen.

Om debutromanen ”Jägarna på Karinhall” (1972) sade Wijkmark att han ville undersöka den jovialiska ondskan, inte den banala eller demoniska. Den boken om Hermann Göring och nazismen blev hans mest kända, beundrad av flera generationer läsare och yngre författare. Även den Augustbelönade ”Stundande natten” (2007) nådde ut brett.

Ändå var han något av en svårfångad doldis som gick sin egen väg. Wijkmark kändes snarare hemma i den europeiska idédebatten, och på gatorna i Paris, München och Wien.

Det var i Tyskland och Frankrike allt började med artiklar och översättningar av Friedrich Nietzsche och Walter Benjamin. Han gillade uttrycket ”subversiv klassicism” – för kritiken och blicken bakåt i historien var livsviktig för honom. Wijkmark avskydde jolmig nationalism och stelbent byråkrati, satte alltid individens frihet och människovärdet högst.

Min tredje favorit? Parisboken ”Sista dagar” (1986).

Sven Wollter 1934–2020

Andra får diskutera Sven Wollters ideologiska snedseglingar. Som skådespelare höll han en stadig kurs, lika lätt att karikera som omöjlig att verkligen efterlikna. Jag var fjorton år när jag såg honom som Macbeth och kommer fortfarande ihåg hur blankversen förvandlades till något helt egenartat i mötet med hans hesa göteborgska: smattrande, rytmisk och oförutsägbar, nästan som hos en rappare.

Wollters folkliga genombrott kom som Gusten i ”Hemsöborna” och med tiden blev han en av våra stora film- och tv-skådespelare, inte minst i ”Raskens” och ”Änglagård”. Men det var på scen han var som allra bäst, lika hemma som åldrad luffare i Becketts ”I väntan på Godot” på Göteborgs stadsteater som i ”Kung Lear”, den pjäs som kom att utgöra hans stora avskedsföreställning på Stockholms stadsteater 2013.

Då var jag helt bombsäker på att han närsomhelst skulle ta klivet tillbaka upp på scenen igen, riktigt stora skådespelare brukar ju ta farväl åtminstone tre, fyra gånger innan de lägger karriären på hyllan. Men kanske främst därför att det är komplett omöjligt att föreställa

sig svensk teater utan Sven Wollter – det är som om ett urberg bara har upphört att finnas till.

Philip Teir

philip.teir@gmail.com

Lotta Olsson

lotta.olsson@dn.se

Jan Eklund

jan.eklund@dn.se

Johan Hilton

johan.hilton@dn.se

Maria Schottenius

maria.schottenius@dn.se

Jonas Thente

jonas.thente@dn.se

Camilla Lundberg

Helena Lindblad

helena.lindblad@dn.se

Åsa Beckman

asa.beckman@dn.se

Björn Wiman

bjorn.wiman@dn.se

STENHAMMAR 150 ÅR. 30 december

Hustrun Helga visar en annan bild av tonsättaren Stenhammar

Den 7 februari 2021 är det 150 år sedan kompositören Wilhelm Stenhammar föddes. Han är det närmaste vi har en nationaltonsättare – men liberalen - Stenhammar var inte intresserad av att bli något monument. Hustrun Helgas - akvareller och skämtteckningar visar en annan sida av Stenhammar: den lekfulle visdiktaren och familjemannen. *Sofia Nyblom* berättar historien bakom Helga Stenhammars julpoesi från 1911, som publiceras här i DN för första gången.

Den kompositör som är det närmaste vi har en nationaltonsättare i klassisk mening var ingen riktig patriot, trots att han deltog i Nationalsångstävlingen som utlystes 1899 – på tröskeln till det nya århundradet. När han tonsatte kantaten ”Ett folk” efter Verner von Heidenstams dikt, där ”Sverige” ingår, var Stenhammars intention snarare liberal: han ville dämpa och nyansera de nationalistiska tongångar som i samband med unionskrisen med Norge 1905 var öronbedövande. Oscar II stretade emot det norska stortingets självständighetsförklaring in i det sista.

Inte så konstigt att ”Sverige”, som ibland sjungs på nyårsafton vid firandet på Skansen, aldrig landat som nationalsång. Om man inte är för upptagen av att korka upp champagnen vid tolvslaget, så kan man notera att Stenhammars körsättning saknar de pompösa brösttoner som ofta hör ihop med nationalromantiken.

För pianisten, dirigenten och kompositören Stenhammar var poet i hjärtat. Han älskade C J L Almqvists ”Songes”, komponerade in folkvisor i sina stråkkvartetter, och dissade själv sina egna orkesterverk och wagnerianskt inspirerade operor. Detta trots att Jean Sibelius uttryckte sin beundran, och musiker som Herbert Blomstedt gjort sig till ambassadör för den spirituella serenaden, de stormiga pianokonserterna och hans symfoniska verk.

Allra mest, berättar Magnus Haglund i sin tonsättarbiografi (Gidlunds förlag, 2019), gillade Wilhelm Stenhammar själv sina ”visor”: romanserna från 20-årsåldern, där han omformar poetiska klassiker av Gustaf Fröding, Bo Bergman och Erik Axel Karlfeldt till lyhörda stämningsbilder från sekelskiftets Sverige. Också körstycket ”Sverige” är en finstämd akvarell snarare än en klatschig reklambild för fosterlandet.

Låt oss säga för sakens skull att det lågmälda körstycket ”Sverige” faktiskt skulle kunna räknas till Stenhammars visor. Tänk bara på hur det börjar: ordet ”Sverige” upprepas tre gånger – först lågmält, sedan starkare, ungefär som när man kallar på någon som man håller kär.

Skildringen av fosterlandet stegras i intensitet och når sin kulmen vid frasen ”Sverige, moder, Bliv vår strid, vår ro!”, där nationen förvandlas till en skyddande modersgestalt. En vanlig

metafor i nationalistiska sammanhang – om det inte vore så att sången är allt annat än patriotiskt hyllande. Den är snarare sökande i sitt uttryck, som om Stenhammar undersöker begreppet fosterland. Prövar vad det håller för.

Stenhammars egen mamma Louise var en komplicerad person – ingen trygg famn, utan en djupt religiös, pietistisk kvinna som enligt honom själv ”ifyllde min barnasjäls käril till bräddarna med syndaskuld, helvetesskräck och Jesu dyra blod”.

Desto robustare var kvinnan som blev centrum i Stenhammars vuxna liv, konstnären Helga Westerberg. De möttes när hon kom rusande nerför trappan till Valand 1895, och han själv fortfarande var en internationellt turnerande pianist.

Helga var dotter till Göteborgsarkitekten Johan August Westerberg. Hon studerade hos ”Farbror Calle” – Carl Larsson – och utvecklade sitt konstnärskap i Paris. Konstnären Hanna Pauli har tecknat Helga vid ett fönster, med ett spjuveraktigt flickleende och solljuset i ryggen.

När Helga Westerberg gifte sig med ”Sten”, som hon kallade Wilhelm, gjorde hon som många andra kvinnliga konstnärer: offrade sin karriär. Men hon slutade inte måla, och hennes man blev favoritmodellen. Helga skildrar ”Sten” sittande i kvällslampans sken under koncentrerad partiturläsning. Eller lapande sol i Villa Borghese i Italien, med ett bi svärmande farligt nära nästippen. Och hon målar deras gemensamma barn, Carl-Göran, Hillevi och Ove.

Det mest avslöjande porträtt som Helga målat av sin make (i bokstavlig mening) är en

färgsprakande skämtteckning som hör till en julpoesi från 1911. Dåvarande chefsdirigenten för Göteborgs symfoniorkester porträtteras spritt språngande naken bredvid en badbalja i koppar, som står intill den värmande kakelugnen. En smärt hälsogud med en snygg böjning i svanken och lustig tuppkam ovanför det höga hårfästet. Morgonrocken – eller nattskjortan – håller han nonchalant i handen. För att citera Albert Engström, som var hennes klasskamrat vid Valand: Helga Stenhammar hade verkligen ”den rätta svajen” i sin penna.

Helga stod i centrum för det intensiva sociala livet kring Konserthuset på Heden där Stenhammar var chefsdirigent, och musiker, mecenater och gästande solister möttes. Skämtteckningen av hennes ”Sten” hör ihop med en julklappsvers, med mecenaten och gynekologen Carl Mannheimer som adressat.

En humoristiskt sedelärande berättelse i stil med Pelle Snuskhistorierna, som måste anspela på traditionen att bada i samband med julen – renlighet var ju en lyx, innan rinnande vatten blev standard i svenska hem.

Versen handlar om de två pojkarna Wilhelm (Stenhammar) och Carl (Mannheimer). Carl vill inte bada, utan är rädd för vatten. Wilhelm däremot älskar bad, så hans hustru instruerar sin väninna Maja i hur hon ska bada sin skrikande man som om han vore ett barn.

Se bara på min Wilhelm, som

I början rysningar bekom,

Men nu har lärt sig hoppa snällt

I baljan, där jag vatten hällt.

Till Doktorns Helga sig beger,

Då Wilhelm henne inte ser.

Hon förkläd bär med långa band

Och är ej pryd det minsta grand.

Det var för övrigt samme Carl som förlöste barnbarnen Stenhammar – så på det planet var relationen definitivt intim.

Om ”Sten” bestämde i Konserthuset, så var det i högsta grad Helga som bestämde i familjen. Barnbarnet Carl-Wilhelm Stenhammar, 85 år, berättar att hans karaktärsfulla farmor var full av upptåg och lekar långt upp i åren. Ett familjeöverhuvud med stor livslust, som överlevde sin man med 30 år. Men även om Helga diktade till varje paket på julafton, så var nyårsafton årets största högtid.

Då dansade familjen Stenhammar runt granen till Helgas egna variant på ”Räven raskar över isen”, med en vers tillägnad lutfisken: ”Så får vi lov, så får vi lov, att sjunga lutfiskens visa.” Varpå hela familjen, inklusive 80-åriga Helga, lade sig på golvet och dallrade som lutfiskar.

Wilhelm Stenhammar gick bort alldeles för tidigt. På Helga Stenhammars sista teckning av honom från 1925 sitter han i en fåtölj och ser trött och gammal ut – snarare 70 än 54. Pianisten, dirigenten och kompositören är utbränd och sliten, har fått hjärnblödningen som markerade början till slutet, tagit avsked av Göteborgs symfonikerna och tackat nej till att bli operachef i Stockholm.

Kvar på skrivbordet när han lämnar jordelivet i november 1927 låg skissen till en opera efter Shakespeares ”Trettondagsafton” för Kungliga Operan, som hos Stenhammar hade arbetsnamnet ”Tjugondag Knut”. Som om han

hade hoppats att få fira och dansa ut ännu en jul.

Första gången ”Sverige” sänds i Sveriges Radio på nyårsafton är 1957, några månader efter Helga Stenhammars bortgång. Första satelliten har skickats ut i rymden, kapprustningen ökar spänningarna i världen och behovet av en nationalsång gör sig påmint på nytt.

Men när Radiokören sjunger de trevande inledningsackorden i ”Sverige” på tröskeln till 1958 är det återigen inte någon självsäker patriotisk hymn som framtonar, utan en drömbild. Ett skört idealtillstånd, så som den tolkar världen som vet att den är svår och föränderlig, men samtidigt en underbar plats.

Sofia Nyblom

31 december

”Det här året kräver ett annorlunda nyårsfirande”

De fyra musikerna Natalia Goldmann (cello), Margreet Houtman (klarinett), Jannica Gustafsson (violin) och Mårten Landström (piano) har gått samman för en nyårskonsert i S:t Paulskyrkan i Stockholm. Konserten hålls utan publik och kommer att sändas live på Youtubekanalen Duo Houtman Goldmann.

1 Varför ville ni arrangera ett sådant här nyårsfirande?

– När den andra vågen av restriktioner kom, som sade att man inte fick spela för fler än åtta personer, så kände vi att vi ville göra något för att förmedla hur det har varit för kulturen det här året, att vara kulturens röst. Det här året kräver ett annorlunda nyårsfirande,

det kändes fel att bara fira som vanligt, säger Natalia Goldmann.

2 Berätta om verket ni ska framföra, Olivier Messiaens ”Kvartett för tidens ände”.

– Det är ett mästerverk i åtta satser som Messiaen skrev under tuffa förhållanden när han satt i ett tyskt fångläger under andra världskriget. Verket innehåller allt från stormande våld och kaos till den mest sagolikt vackra stillhet, som för dem som spelar kräver mycket uthållighet och tålamod. Den tredje satsen med soloklarinett låter mycket som en judisk klagan, tycker jag. Alla känslor som förmedlas tycker vi speglar det här året.

3 Hur är upplägget på nyårsafton?

– Vi kommer att livesända från klockan 23 och är klara precis till tolvslaget. Det är en obeskrivlig känsla att alla dessa fantastiska människor ställer upp helt ideellt, det säger så mycket om vårt behov av konst och kultur. I tillägg till musiken kommer Stina Ekblad att läsa dikter av Louise Glück, årets Nobelpristagare i litteratur, som hon tyckte passade perfekt ihop med känslan i verket och till- fället.

Kajsa Haidl

kajsa.haidl@dn.se

31 december

Stjärnklart

Kulturens nyårslöften. DN har samlat tio stjärnskott som spås en lysande framtid i Kultursverige. Här berättar de varför 2021 ska bli deras år.

Fatima Moallim. Konstnär

Fatima Moallim är en självlärd konstnär som vuxit upp i Småland. I dag arbetar hon med performance och skulptur i Stockholm och har bland annat gjort ett elva meter långt verk i Zinkensdamms tunnelbana.

– Att så många personer som åker tåg till sina jobb får se mitt verk känns stort. Det är den här typen av konst jag vill göra, konst för folket.

Vad inspireras du av?

– Jag är inspirerad av poesin i det vardagliga, nostalgi och kaos. Jag utmanas av kontraster och gillar när saker har en helt annan utgång än det självklara.

Vad har du för planer för 2021?

– Jag ska ställa ut i min förra hemstad Växjö och kommer också att göra en utsmyckning i en kulvert på Gävle sjukhus, där jag studerat sjukhusmiljöer och den utrustning som används för att övervaka patienters hälsotillstånd. Jag ska även göra årets uppdragsverk för SAK, totalt 100 verk, som ska lottas ut.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– När jag började göra konst var mitt mål att ställa ut på Moderna museet. Mina vänner skrattade åt mig men två år senare blev det verklighet. Min pappa kom inte då, han sade att han väntar tills jag ställer ut någonstans större, MoMa eller Afrikabiennalen. Jag vet inte om det finns någon Afrikabiennal, så nu är målet MoMa. Vi har båda höga krav på oss själva.

Sofia Dahlén. Författare

Sofia Dahlén är baserad i Stockholm. I maj debuterar hon med sin prosalyriska bok ”Patient” på Albert Bonniers förlag. Det är en berättelse om anhörigskap

och desperation och följer en byggingenjör vars syster blir tvångsintagen på psyk.

– Systern i boken försöker ta livet av sig hela tiden. Det är absurt men nödvändigt att försöka hålla någon vid liv som inte själv vill leva.

Varför skriver du?

– Den här boken började jag skriva för fem år sedan. Det är möjligt att jag försökte hantera en personlig kris språkligt i stället för emotionellt. Ibland har det känts som att boken är en uträkning av en ekvation. Som inte går ihop tyvärr. Men ändå försöker man.

Varför är 2021 ditt år?

– Det tror och hoppas jag absolut inte att det är. Vilken mardröm. Däremot hoppas jag så klart att min bok ska nå både dem som behöver den för innehållets skull, och dem som bara vill ha en lite vild läsupplevelse.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– Jag är en ihärdig optimist, utan att vara så himla munter för det. Optimismen har mer med envishet att göra än med glädje. Jag kan inte ge upp övertygelsen om att det sakta ljusnar, livet.

Fathia Mohidin. Konstnär

Fathia Mohidin har en examen från Kungliga konsthögskolan och har ställt ut på gallerier runt om i Europa och i Mexiko. I år tilldelades hon Maria Bonnier Dahlins stipendium.

– De senaste åren har jag inspirerats mycket av gymmet som plats och de krav på produktivitet och prestation som ställs på den starka kroppen. Men egentligen inspireras jag av det mesta som kommer i min väg och bjuder in till en ny tankevärld. Det kan vara alltifrån musiker och poeter till maskiner och muskler.

Hur ser 2021 ut för din del?

– Tillsammans med konstnären Ida Idaida ställer jag ut på Bonniers konsthall till den 10 januari. Jag ställer

också ut installationen Wave (i samarbete med Adele Kosman) på Luleåbiennalen som pågår till den 14 februari.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– Framöver vill jag fördjupa mig i ljud och fortsätta jobba med andra sinnen än det visuella. Jag är också väldigt nyfiken på att vidareutveckla ett projekt som utforskar fysisk rörelse kopplad till techno och kroppsarbete. I stort ser jag fram emot att få umgås och befinna mig i samma fysiska rum som andra.

Alexander Abdallah. Skådespelare

Alexander Abdallah sågs första gången i tv-rutan när han medverkade i serien ”Älska mig”. Den 27-åriga skådespelaren och regissören är uppvuxen i Uppsala och utbildad vid Teaterhögskolan i Malmö. Nästa år ser vi honom som huvudrollsinnehavare i serierna ”Snabba cash” och ”Thunder in my heart”.

– Tanken på att beröra och påverka människor genom något man skapat är magisk. Jag vill berätta, förändra och inspirera andra att fånga sin kreativitet och våga slänga ut sig i det ovetande.

Hur tycker du själv att det du gör speglar samtiden?

– Jag kommenterar alltid samtiden genom min konst och om jag inte gör det så måste jag nog uppdatera mig. Jag är här och nu och jag vill kommentera allt ser, är och rör vid. Förut skrek jag mycket, men nu skriker jag i stället genom mina verk och mitt skrivande.

Vad har du för planer nästa år?

– Allt som jag gjort i år ska släppas och jag vill fånga upp reaktionerna. Sedan ska jag bara fortsätta med det jag gör och se hur långt jag kan ta det. Kanske skriva en bok? Jag ska regissera en kortfilm också, ”Vi var barn då” tillsammans med Mustafa Al-Mashhadani.

Oskar Norelius. Arkitekt

Robert Schmitz. Arkitekt

De två arkitekterna på White står bakom det uppmärksammade kulturhuset Sara i Skellefteå. När huset invigs i höst blir det en av världens högsta byggnader i trä med sina 20 våningar.

– Vår arkitektur är direkt kopplad till klimatkrisen. Vi vill skapa byggnader som inte förstör planeten, eller som till och med gör gott för klimatet, samtidigt som de är häftigare än något vi sett förut, säger Norelius.

Hur speglar er arkitektur samtiden och framtiden?

– Arkitektur involverar så många delar av samhället att det nästan är ett dokument av samtiden. Politiska strömningar, ekonomiska ramar och idéer som intresserar människor påverkar vad vi ritar och bygger. Samtidigt formar arkitektur framtiden, bokstavligt talat, så om vi vill utvecklas måste vi utmana samtiden i våra byggnader, säger Schmitz.

Vad har ni för planer nästa år?

– Vi börjar med ett träprojekt i Riga och därefter ska vi till Istanbul och Kyoto för att berätta om hur vi jobbar med hållbar arkitektur i Sverige. Under hösten öppnar vi en separatutställning i Berlin på Aedes Gallerie. Sedan har vi förhoppningsvis något riktigt exceptionellt på gång i Stockholm också, säger Norelius.

Elsa Öhrn. Skådespelare

Elsa Öhrn är för de allra flesta ännu ett obekant namn men snart debuterar hon i nyversionen av ”Vinterviken” där hon spelar huvudkaraktären Elisabeth. Parallellt med skådespelandet går det 17-åriga stjärnskottet på Södra Latins teaterlinje och jobbar på Bio Rio i Hornstull.

– Jag älskar film och jag är nyfiken på människor. Jag trivs i en miljö där det händer mycket. Det är något väldigt fint i film för att alla är så beroende av varandra, vilket bär med sig ett ansvar. Ibland hänger allt på en själv och det är spännande.

Varför är 2021 ditt år?

– Jag är supertaggad på att ”Vinterviken” ska komma ut, där jag spelar min debutroll Elisabeth. Det var ett så bra team så jag är väldigt trygg i att filmen kommer bli fin. Men jag har mycket spring i benen, jag vill ut och jobba mer … I framtiden vill jag nog plugga regi och jobba med vänner och bra folk. Jag har mycket tillit till mina vänner och vår generation, det finns en stark kraft och vilja.

Vad inspirerar dig?

– Mina systrar. Jag inspireras av sättet de är på, deras tankar i sig. Sedan jag var liten har de varit dem som jag sett upp till och vänt mig till i fråga om råd.

Edvin Törnblom. Poddare

Få har säkert missat Edvin Törnbloms framfart på sociala medier och i poddvärlden. Tillsammans med komikern Johanna Nordström startade han podcasten ”Ursäkta” i början av året. Han har också haft sitt eget program på SVT Play – ”Edvins skådisdrömmar”.

Varför gör du det du gör?

– Jag var en sådan unge som konstant stod på en scen, oavsett om det var hemma i vardagsrummet eller på en *actual* scen. Så svaret är väl att jag vill få folk att skratta. Nu fick jag dödsångest, kanske måste hitta ett viktigare kall med mitt skapande.

Vad har du för planer nästa år?

– Jag och min älskade Johanna Nordström ska köra in i kaklet med podden. Jag skriver lite på en humorserie med två kompisar som jag hoppas blir av för den är otroligt rolig och sedan alla de här hemliga projekten som är i den så kallade pipen.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– Att folk slutar vara så jävla elaka. Att situationen för homosexuella, transpersoner och alla inom hbtqi-familjen blir mycket bättre över hela världen. Sedan vill jag göra så *oteroligt* mycket: showa, sjunga, skådespela, skriva, podda, dansa!

Mona Masrour. Artist

Mona Masrour är ett nytt tillskott på den svenska r'n'b-himlen. I höstas medverkade hon på Yasins album "More to life" och nyligen släppte hon singeln "Exclusive" med 1.Cuz. I början av nästa år gör hon sin debut med albumet "Scener".

– Musiken har alltid verkat meditativ för mig och till en början var den väldigt privat. Jag minns känslan av att inte kunna sätta ord på mina känslor, där musiken och dess texter beskrev det jag kände i stunden, eller saker jag gick igenom.

Hur tycker du själv att det du gör speglar samtiden?

–Alla jag känner lyssnar på alternativa r'n'b-artister som Summer Walker, SZA, Jhené Aiko. I Sverige känns det som att scenen precis börjat vakna, så när man ser tillbaka på "Scener" så hoppas jag det var något som öppnade för en svensk alternativ r'n'b- och soulscen.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– Jag hoppas att mitt debutalbum lämnar ett avtryck hos de som lyssnar. Jag hoppas att jag lyckats sätta ord på flera personers känslor, precis som musiken fungerat för mig under mina svåraste och bästa stunder. Pengar och allt det där tackar jag inte nej till, men kärlek och välmående för mig och mina är det jag vill bli rik på. Inshallah.

Jade Cropper. Modeskapare

I våras tog Jade Cropper examen från Beckmans designhögskola men har redan hunnit ta omvärlden med storm. Hennes signaturstarka plagg har uppmärksammats internationellt och i Sverige bär redan Gina Dirawi, Molly Hammar och Sarah Klang dem.

Vad vill du uppnå med ditt skapande?

– Jag har fått höra av de som burit mina kläder att de känner att de får ett slags *power* och glöd. Det gör mig glad eftersom mitt mål är att bäraren ska känna sig bra. Det kanske låter trivialt men jag tror att det är viktigare än någonsin.

Vad inspirerar dig?

– Ofta är det ett problem jag vill lösa, som att göra hållbart mode och skapa plagg man vill ha i sin garderob länge. Jag inspireras av att hitta det vackra i det trasiga eller imperfekta. Något som ”bara” är vackert kan vara lite tråkigt.

Varför är 2021 ditt år?

– I vår kommer jag att släppa en ny kollektion och försöka nå ut än mer internationellt. Bland annat har Kim Kardashian West kontaktat mig och jag har återförsäljare i England och Australien.

Vad har du för förhoppningar inför framtiden?

– Jag vill vara med och bidra till ett bättre sätt att konsumera mode. För egen del så ser jag väldigt ljust på framtiden och min dröm om att kunna leva på mitt skapande.

Kajsa Haidl

kajsa.haidl@dn.se

Moa Malmqvist moa.malmqvist@dn.se

31 december

Martin Nyström: Den klassiska musiken har brutit igenom ensamheten

I den klassiska musiken finns en delaktighet som utgår från att man i högre grad än i popmusiken lever med i det som hörs, än i det som syns och görs, skriver Martin Nyström.

När jag ser tillbaka på det klassiska musikåret 2020 är det Herbert Blomstedts strömmade gästspel den 20 november i Berwaldhallen med Schuberts 9:e symfoni som är det första som flammar upp i mitt minne. Och från vilket jag skrev: ”Det var som att Radiosymfonikerna fattade eld i denna resa in i det okända och oförutsägbara – där det omväxlande skallar av total övergivenhet och sjunger av återerövrad livslust.” Ett framförande där maestro

Blomstedt visade vägen under symfonins alla plötsliga spårbyten och riskfyllda prövningar med ett okuvligt: ”Vi skall igenom det här tillsammans!”.

Schuberts symfoni hade talat till mig, som aldrig någonsin tidigare. Dessutom fått full relevans för den tid vi lever i nu under pandemin. Och detta genom en strömmad konsert. Den var heller inte unik för detta år. Gång på gång, från stora och små konsertscener, har den klassiska musiken trängt genom rutan och brutit upp känslan av isolering, avstånd och ensamhet.

Popmusiken har minst samma överskridande förmåga. Men tydligen inte i år. I en krönika från 18 december menar DN:s Kajsa Haidl att avståndet till den bara har vuxit i stället för att vara något förenande: ”Efter drygt nio månader av digitalt experimenterande är jag beredd att önska en tillfällig pandemilag mot liveströmmade konserter. Att känna så lite som jag gör framför skärmen är så vedervärdigt deprimerande.” Hon har aldrig varit lika övertygad om betydelsen av musikens kroppsliga och fysiska förnimmelser som nu. En reflektion som för mig ställer frågan om vad det är som är så annorlunda med den klassiska musiken. Behöver den inte den närhet till sig som Haidl så förtvivlat saknar?

På det skulle jag svara både ja och nej. Att vara i samma rum som musiken går aldrig att ersätta. Att rent fysiskt närvara då det ögonblickliga sker är omistligt. Men den klassiska musiken bygger på en annan sorts delaktighet än popmusiken. En delaktighet som utgår från att det existerar ett avstånd till scenen. Att man i högre grad än i popmusiken lever med i det som hörs, än i det som syns och görs.

Liksom i mycket annan konst finns i klassisk musik en ram eller en ramp som, normalt sett, inte överträds. Hur stark Schuberts nia än är för mig, och hur mycket jag än älskar dess melodier, skulle jag aldrig sjunga med under en konsert. Något jag inte heller kom på tanken att göra när jag satt hemma och såg den. Trots att det inte skulle ha stört någon.

Men att den klassiska musiken bibehållit sin betydelse, ja kanske till och med stärkt den, under pandemin har

också andra orsaker. Framför allt för att omställningsförmågan har varit minst sagt varit förbluffande. Att konserthus och festivaler som vanligtvis planerar flera år i förväg har arbetat med en helt ny impulsivitet och kreativitet. Med programsättningar som inte funnits på kartan tidigare, ofta i en uttalad och direkt dialog med tiden vi lever i. Och som förmedlat att klassisk musik kan vara ett motstånd och ett trots mot all form av omänsklighet. Att den vågar se livet rakt i ögonen, vilket gör att den kan förena och vara en samlande kraft. Likt den konsert sent i augusti som fick Anna Greta Wides ord att komma till mig: : ”Ljungen står som en eld mot krönet/ Svidande vit är stackmolnets kant/ Kasta dig mot marken,/ håll sommaren kvar”.

Martin Nyström

martin.nystrom@dn.se

31 december

Marita Skogum hittar rätt utan karta och kompass

Att bli en duktig idrottare handlar inte enbart om fysisk träning. För Marita Skogum har det varit avgörande att lyssna till sin inre röst, både när det gäller idrotten och livet.

Marita Skogum har alla sina orienteringsmedaljer i en skokartong. Visst skulle hon kunna ta fram dem, kanske rama in och sätta upp på väggen, hon har bara inte kommit sig för.

Det måste i alla fall vara en rymlig skokartong med tanke på hennes karriär som orienterare på 1980- och 90-talen. Eller vad sägs om åtta SM-guld och sex VM-guld, för att nämna något? Bakom framgångarna ligger förstås hård träning men också ett stort intresse för den egna personliga utvecklingen.

Till att börja med föddes hon i en idrottande familj.

– När jag var i tioårsåldern frågade pappa om jag ville gå en nybörjarkurs i orientering. Jag visste inte vad det var för sport men blev nyfiken och tänkte att det kan jag väl, säger Marita Skogum som växte upp i lilla Berghem i Västergötland där hon fortfarande bor.

Under tonårstiden spelade hon samtidigt basket på hög nivå och vann ett SM-brons med Sätila SK. Inte kunde hon väl elitsatsa på två så olika sporter samtidigt, tyckte en del. Men för Marita Skogum fungerade det utmärkt, särskilt som tävlingssäsongerna i stort sett avlöste varandra.

– Det var först som 20-åring jag bestämde mig för att sluta med basketen och se hur bra jag kunde bli på orientering om jag satsade enbart på det.

Studerar man Marita Skogums tävlingshistorik kan man notera ett avbrott runt 1990 vilket har en naturlig förklaring. Då födde hon sitt första barn. När hon sedan började tävla igen undrade många hur det skulle gå. Vem skulle ta hand om barnet? Som om det inte räknades att det fanns en pappa också.

– Jag är glad att ha varit med och visat att man kan vara både elitidrottare och mamma. I dag är det naturligt för en kvinnlig idrottare att komma tillbaka efter att ha fått barn men så var det inte då.

Hon återupptog tävlandet för att se om de tidigare framgångarna varit en engångsföreteelse eller om hon hade hittat koden för det hon kallar Maritapusslet. Den hade hon uppenbarligen, för snart började hon vinna igen.

Det handlade om insikten att fysisk och teknisk träning är enskildheter som bidrar till en större helhet tillsammans med relationer, mat, återhämtning och inte minst mentala faktorer. Varje pusselbit måste samverka med de övriga för att pusslet ska bli komplett.

– Jag har alltid intresserat mig för min egen personliga utvecklingsresa. Och jag upptäckte tidigt att det jag

tänker, tror på och känner påverkar mig som människa och idrottare.

Marita Skogum har genom livet haft stor nytta av sina inre signaler, de som säger antingen ja eller nej. Bland annat har de hjälpt henne att träna vettigt och inte köra slut på sig själv.

Ja- och nejsignalerna har också varit viktiga när hon stått inför olika vägval, till exempel när hon kände att det var dags att sluta tävla 1993.

Likaså när hon år 2010 vågade lämna en karriär som tränare och idrottsledare för både dam- och herrlandslag för att satsa på det som fortfarande är hennes arbete: Att som egenföretagare vägleda, föreläsa och utbilda individer och grupper i utvecklings- och förändringsprocesser.

– Jag tar med mig väldigt mycket erfarenheter från min tid inom idrotten. Inte minst förståelsen för det systemiska, att alla delar bidrar till att något blir ännu större. Som kommunikolog jobbar jag med att få personer och grupper att fungera och samarbeta. Det ger mig motivation och mening. Världen behöver mera samarbete.

År 2019 ställde Marita Skogum upp i tv-programmet ”Mästarnas mästare”. Hon hade fått frågan några år tidigare men tackade då nej.

– Den här gången funderade jag på saken och efter en vecka fick jag en ja-signal. Jag var lite nyfiken och tyckte det vore spännande att vara med i ett tv-program. Kul också att se om jag kunde träna upp mig så pass att jag kom över något av hindren. Och det blev kul!

Johan Ekfeldt TT

Marita Skogum

Gratuleras till: Fyller 60 år den 3 januari.

Gör: Arbetar som kommunikolog med utvecklings- och förändringsprocesser.

Känd som: Orienterare på 1980- och 90-talen med åtta SM-guld och sex VM-guld.

Bor: Berghem i Marks kommun sydost om Göteborg.

Familj: Maken Michael och de vuxna döttrarna Sandra, Johanna och Emilia.

Så firar hon: ”Svårt att planera i dessa tider. Jag hoppas fira med familjen och kan vi inte vara inomhus får vi ta naturen till hjälp.”

Om att fylla 60: ”Jag tänker fortsätta göra det som motiverar mig oavsett vilken siffra det står där.”

På fritiden: Tränar, umgås med vänner och familj. Gillar att vara ute i skogen. Odlade sina första tomater i somras.

Jag är glad att ha varit med och visat att man kan vara både elitidrottare och mamma.

Allt fler samtal till Kvinnofridslinjen

Samtalen till Kvinnofridslinjen har ökat under 2020. Aldrig tidigare har verksamheten tagit emot lika många samtal, rapporterar Sveriges Radio Ekot. Från januari till och med november 2020 hade Kvinnofridslinjen besvarat fler samtal än under hela 2019, enligt siffror som Ekot har tagit del av. I snitt inkom 129 samtal per dygn.

– Det kan vara ett tecken på större medvetenhet om att det finns hjälp att få, säger Åsa Witkowski, verksamhetschef på Kvinnofridslinjen, till Ekot.

Kvinnofridslinjen är öppen dygnet runt för kvinnor som utsatts för hot, våld eller sexuella övergrepp. Även anhöriga till kvinnorna kan få hjälp via linjen.

TT 1 januari

Tydligare än annars har vi sett att vi, trots allt som skiljer oss åt, är en enda mänsklighet som lever under samma himmel.

Ärkebiskop Antje Jackelén om att domkyrkorna på nyårskvällen ringde i sina klockor för att hedra alla som avlidit under coronapandemin.

TT 1 januari

1 januari

Gerhardsson: ”Finns en storhet i hur vi klarat av det här året”

Med ett förskjutet mästerskapsprogram blir OS i Tokyo den stora uppgiften för damlandslaget i fotboll och förbundskaptenen Peter Gerhardsson under 2021. Men rådande pandemi gör att planeringen av förberedelserna får tas efter hand. Och direkt efter OS väntar VM-kval.

Gerhardsson överraskades strax innan nyår av beskedet att Göteborg FC skulle lägga ner sin elitverksamhet, och dra sig ur allsvenskan. En klubb som har inte mindre än nio aktuella landslagsspelare.

– Ett tråkigt och oväntat besked, sade Gerhardsson då.

Men redan på nyårsafton hade den storm som beskedet gav upphov till bedarrat. Göteborg meddelade att man satsar vidare i allsvenskan och i Champions League. Vilket innebär att Gerhardsson kan följa Göteborgs försäsong som planerat.

Vinterns Algarve Cup är inställd. Det beslöt de arrangerande nationerna Portugal, Danmark, Norge och Sverige redan i oktober. Beroende på att flera landslag har uppskjutna tävlingsmatcher som måste spelas i februari, samt att det är svårt att få utomeuropeiska nationer till turneringen på grund av pandemin.

– Men jag räknar med att vi kan spela två eller tre landskamper i februari, två i april och två i juni.

Under 2020 flöt allt på som vanligt fram till och med Algarve cup, som spelades i början av mars. Gerhardsson hann även med resor till både Madrid och London under januari.

– Innan allt bröt ut besökte jag Real Madrid för att träffa Asllani, Sofia (Jakobsson) och tränaren. Samma sak i London, jag träffade Chelseas manager Emma Hayes, Jonna (Andersson) och Magda (Magdalena Eriksson).

– Utlandsproffsen är redan etablerade i landslaget. Så det är just kontakten med deras tränare jag ser som en mycket viktig del i vårt arbete, att skapa en bra relation och ha en dialog om deras spelare.

– Sedan hann Magnus (Wikman, assisterade förbundskapten) och jag med att besöka alla svenska klubbar redan i januari. Så långt var förberedelserna som vanligt.

I slutet av mars kom beskedet att Tokyo-OS skjuts fram ett år. Samtidigt beslutade Uefa att flytta herrarnas EM-slutspel till 2021. Och som en konsekvens av det flyttades damernas EM-slutspel till 2022.

Själva EM-kvalet för damerna, som startade redan 2019, gjorde dessutom ett uppehåll på drygt ett år och slutfördes först under hösten med sju matcher, med Sverige som gruppvinnare.

Det innebär att Gerhardsson, som har kontrakt över VM-slutspelet 2023, har intensiva år framför sig. Med OS, EM och förhoppningsvis ett VM-slutspel.

– VM-kvalet kör igång till hösten när vi kommer hem från OS.

Hur ser du på landslagets prestation under 2020?

– Det finns en storhet i hur vi klarat av det här speciella året. Vi har gjort det skickligt, både från spelar- och ledarhåll, under de tre samlingar vi haft. Vilket innebär att vi inte haft något störningsmoment in i truppen, inget covid-19.

– Inte minst spelarna har gjort det väldigt bra. Spelmässigt har vi tagit ytterligare steg. Vi är lite bättre mot motstånd som har lägre rankning. Vi har varit målmässigt bra. Och det är ingen hemlighet att vi är bra på fasta situationer. Det har skapat ett bra självförtroende.

– När det gäller passningsspelet har vi med hjälp av vår analytiker Anders Eriksson sett att vi oftare går in i sista tredjedelen med kontroll. De siffrorna har vi förbättrat avsevärt mot många länder. Det handlar om att vi blivit bättre i vårt återerövringsspel och att vi blivit skickligare taktiskt sett i vårt passningsspel.

Stör det att planeringen har ändrats, och hela tiden kan fortsätta ändras?

– Nej, jag lever i nuet. Och sådant som jag inte kan påverka bekymrar mig inte. Jag är absolut sämst att svara på hypotetiska frågor. Jag funderar inte ens på sådana saker i min vardag. Och ännu mindre då kanske i mitt jobb. Och där är vi alla olika. Det finns säkert de som redan planerat vartenda träningspass i OS.

– Så för min del handlar det om att planera januari och februari, vänta på besked om var vi kan spela. Och jag

vet vilka spelare som är aktuella. Men det är först när man kommer närmare själva uttagningen, i februari, som Magnus och jag gör en inventering.

Att inte kunna resa och besöka proffsen i deras klubbmiljö har i stället inneburit att Gerhardsson och Magnus Wikman kunnat se mycket allsvensk fotboll under 2020. De har främst haft ögonen på spelare ”rankade” på plats 15-30 bland landslagsaktuella namn, snarare än mer troliga startspelare.

– Det är sådana spelare som vi behöver se mer av, än exempelvis Asllani och Sofia, förklarar han.

Förbundskaptenen är noga med att poängtera skillnaden mellan klubb- och landslag. Att han egentligen inte har någon kontakt med spelarna annat än vid landslagssamlingar eller om han besöker dem på plats.

– Men om jag känner att jag vill prata med någon kontaktar jag alltid deras tränare först, och berättar vad jag vill prata om.

En landslagstrupp är ju på sätt och vis en färskvara. Hur har pandemin påverkat ert arbete?

– Man tar det från samling till samling. Vilka som tas ut hänger ihop med form och skadesituation. Så där jobbar vi på samma sätt som tidigare. Och om ett mästerskap blir uppskjutet påverkar det inte vårt jobb, utan vi går bara vidare.

Det är inte så att du hade ett tänkt scenario inför OS och inför EM? Sedan blir båda mästerskapen framskjutna, och spelarna blir ett år äldre. Hur tacklar man det?

– Det handlar inte om ålder, utan om vad man presterar här och nu.

– Det finns ingen anledning att hålla på och skissa på en trupp till OS redan nu. Vi har ett halvår dit med en sex, sju landskamper. Man jobbar kortsiktigt, och eftersom det handlar om träningslandskamper får man möjlighet att titta på fler spelare i en bra miljö, jämfört med om det varit tävlingsmatcher.

– Det kommer säkert att hända saker, spelare som överraskar, åt det positiva eller det negativa hållet, under de matcher vi kommer att spela under den här tiden.

Anders Sännås

anders.sannas@dn.se

IDROTTSÅRET 2021. **1 januari**

Nu ska OS och EM äntligen bli av – här är sportåret 2021

2021 är året då sportvärlden ska återgå till det normala – är det tänkt. OS och fotbolls-EM, som sköts upp från i fjol, ska genomföras om allt går enligt planerna.

Men effekterna av pandemin kommer att kännas även efter årsskiftet. Vasaloppet blir bara för eliten och redan har flera stora evenemang ställts in, som svenska VM-rallyt, inomhus-VM i friidrott, bordtennis-VM och B-VM ishockey där Damkronorna skulle ha spelat.

JANUARI

26/12-5/1 Ishockey, junior-VM, Edmonton och Red Deer, Kanada.

1-10/1 Tour de Ski, Val Müstair, Schweiz, Toblach och Val di Fiemme., Italien.

3-15/1 Bilsport, Dakarrallyt, Saudiarabien.

4-10/1 Skidskytte, världscupen, Oberhof.

11-17/1 Skidskytte, världscupen, Oberhof.

13/1 Ishockey, NHL, premiär.

14-31/1 Handboll, herrar, VM, Egypten

15/1-22/2 Segling, Americas Cup, kval, Auckland, Nya Zeeland.

18/1 Allmänt, Idrottsgalan, Stockholm.

18-24/1 Skidskytte, världscupen, Antholz.

20-24/1 Freestyle, skicross, världscupen, Idre.

23-24/1 Skidor, världscupen, Lahtis.

27-31/1 Skidskytte, EM, Duszniki-Zdroj, Polen.

29-31/1 Skidor, världscupen, Svenska skidspelen, Falun.

31/1 Trav, Prix d'Amérique, Paris.

FEBRUARI

1-11/2 Fotboll, herrar, klubblags-VM, Qatar.

6-7/2 Skidor, världscupen, Ulricehamn.

7/2 Amerikansk fotboll, Super Bowl, Tampa.

8-21/2 Alpint, VM, Cortina d'Ampezzo, Italien.

8-21/2 Tennis, Australian Open, Melbourne.

8-14/2 Brottning, EM, Katowice, Polen.

9-14/2 Skidor, JVM, Vuokatti, Finland.

9-21/2 Skidskytte, VM, Pokljuka, Slovenien.

11-14/2 Ishockey, herrar, Beijer Hockey Games, Sverige, spelplats ej fastställt.

11-14/2 Skridsko, VM, Heerenveen, Nederländerna.

20-21/2 Skidor, världscupen, Nove Mesto, Tjeckien.

20-21/2 Fotboll, herrar, svenska cupen, gruppspel, premiär.

23/2-7/3 Skidor, VM, Oberstdorf, Tyskland.

27/2 Skidor, Tjejvasan, Oxberg-Mora.

MARS

1-7/3/3 Skidskytte, världscupen, Nove Mesto.

5-7/3 Friidrott, inomhus-EM, Torun, Polen.

5-7/3 Shorttrack, VM, Dordrecht, Nederländerna.

6-21/3 Segling, Americas Cup, Auckland, Nya Zeeland.

7/3 Skidor, Vasaloppet, Sälen-Mora (enbart elittävling utan publik)

7/3 Bilsport, indycar, premiär, deltävl 1 av 17, St Petersburg, Florida.

8-14/3 Skidskytte, världscupen, Nove Mesto.

10-12/3 Olympiskt, IOK-session, Aten (val av ordförande, Thomas Bach , som ställer upp för återval, är enda kandidaten)

12-13/3 Alpint, damer, världscupen, storslalom och slalom, Åre.

12-14/3 Skidor, världscupen, Oslo.

12-14/3 Handboll, herrar, OS-kval, Berlin. Sverige möter Tyskland, Slovenien och Algeriet.

16-21/3 Skidskytte, världscupen, avslutning, Oslo.

17-21/3 Alpint, världscupen, avslutning, Lenzerheide, Schweiz.

19-21/3 Handboll, damer, OS-kval, Lliria, Spanien. Sverige möter Spanien, Argentina och Senegal.

20/3 Bandy, SM-finaler, Uppsala.

20-21/3 Bilsport, Extreme E, deltävl 1 av 5, al-Ula, Saudiarabien (ny bilsportserie med elbilar, Mattias Ekström och Johan Kristoffersson tävlar)

20-28/3 Curling, damer, VM, Schaffhausen, Schweiz.

21/3 Bilsport, formel 1, premiär, Melbourne.

22-28/3 Konståkning, VM, Stockholm.

24/3-4/4 Tennis, ATP och WTA, Miami.

24-31/3 Fotboll, herrar, U21-EM, gruppspel, Ungern och Slovenien.

25/3 Olympiskt, fackelstafetten inleds i Japan, Fukushima.

25/3 Fotboll, herrar, VM-kval: Sverige-Georgien, spelplats ej fastställt.

26-28/3 Skidskytte, SM, Östersund.

28/3 Fotboll, herrar, VM-kval: Kosovo-Sverige, spelplats ej fastställt.

28/3 Bilsport, formel 1, Sakhir, Bahain.

30/3-4/4 Bandy, herrar, VM, Syktyvkar, Ryssland.

31/3-5/4 Ridsport, Göteborg Horse Show, världscupfinaler, hoppning och dressyr, Göteborg.

APRIL

3-11/4 Curling, herrar, VM, Calgary.

7-17/4 Ishockey, damer, VM, Halifax och Truro, Kanada (Sverige skulle ha spelat i B-VM i Frankrike, som är inställt)

8-11/4 Golf, herrar, US Masters, Augusta, Georgia.

10-11/4 Fotboll, herrar, allsvenskan, premiär.

10-24/4 Boxning, damer, VM, Kielce, Polen.

11/4 Bilsport, formel 1, Shanghai.

13-18/4 Tennis, damer, Billie Jean Cup (tidigare Fed Cup), slutspel, Budapest.

16/4 Orientering, SM, natt, Åkersberga.

21-25/4 Gymnastik, EM, artistisk, Basel.

24/4 Innebandy, SM-finaler, Stockholm.

24-25/4 Orientering, SM, sprint, Norrtälje.

24-1/5 Curling, VM, mixeddubbel, plats ej fastställd.

MAJ

1-2/5 Orientering, Tiomila, Valdemarsvik.

8-30/5 Cykel, herrar, Giro d'Italia.

11/5-9/7 Ishockey, NHL, Stanley Cup-slutspel.

13/5 Fotboll, damer, svenska cupen, final.

13-16/5 Orientering, EM, Neuchatel, Schweiz.

13-16/5 Ishockey, herrar, Carlson Hockey Games, spelplats ej fastställd.

15/5 Fotboll, herrar, FA-cupfinal, London.

15/5 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Warszawa.

16/5 Fotboll, Champions League, damer, final, Göteborg.

17-23/5 Simning, EM, Budapest.

20-23/5 Golf, herrar, PGA-mästerskapen, Kiawah Island, South Carolina.

21/5-6/6 Ishockey, herrar, VM, Riga och Minsk.

22/5 Friidrott, Göteborgsvarvet, SM i halvmaraton.

22/5 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Teterow, Tyskland.

22/5 Fotboll, damer, FA-cupfinal, London.

23/5 Friidrott, Diamond League, premiär, Rabat.

23/5 Bilsport, formel 1, Monaco.

23/5-6/6 Tennis, Franska mästerskapen, Paris.

26/5 Fotboll, herrar, Europa League, final, Gdansk.

28/5 Friidrott, Diamond League, Doha.

29/5 Fotboll, herrar, Champions League, final, Istanbul.

30/5 Bilsport, indycar, Indy 500, Indianapolis.

30/5 Trav, Elitloppet, Solvalla

31/5-6/6 Fotboll, herrar, U21-EM, slutspel, Ungern och Slovenien.

Ej fastställt i maj:

Volleyboll, damer, EM-kval mot Ukraina, Portugal och Georgien, spelplats ej fastställt.

Volleyboll, herrar, EM-kval mot Nederländerna och Kroatien, spelplats ej fastställt.

JUNI

3-6/6 Kanot, EM, Duisburg, Tyskland.

3-7/6 Golf, damer, US Open, San Francisco.

4/6 Friidrott, Diamond League, Rom.

5/6 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Prag.

5/6 Skidor, Internationella skidförbundet väljer ny ordförande på sin kongress, Portoroz, Slovenien (svensken Johan Eliasch en av kandidaterna)

5/6 Friidrott, Stockholm marathon, SM.

6/6 Bilsport, formel 1, Baku, Azerbajdzjan.

8/6 Friidrott, Continental Tour, Åbo.

10/6 Friidrott, Diamond League, Oslo.

10-13/6 Golf, Europatouren, Scandinavian mixed, Kungsbacka.

11/6-11/7 Fotboll, herrar, EM, tolv orter runt om i Europa. Semifinaler och final i London.

11/6-11/7 Fotboll, herrar, Copa América, Argentina och Colombia.

12-15/6 Orientering, världscupen, Idre.

13/6 Bilsport, formel 1, Montreal.

17-20/6 Golf, herrar, US Open, San Diego.

17-26/6 Bordtennis, VM, individuellt, Houston, Texas (arrangören är utvald, men har ännu inte bekräftats på Internationella bordtennisförbundets program efter pandemin).

17-27/6 Basket, damer, EM, Strasbourg och Valencia.

18-19/6 Cykel, Vätternrundan, Motala.

19-20/6 Friidrott, lag-EM. Sverige tävlar i First League, Cluj-Napoca, Rumänien (högsta divisionen Super League avgörs i Chorzow, Polen).

22-27/6 Golf, damer, PGA-mästerskapen, Johns Creek, Georgia.

24-27/6 Bilsport, rally, Safarirallyt.

26/6-18/7 Cykel, herrar, Tour de France.

28/6-11/7 Tennis, Wimbledon, London.

30/6-6/7 Allmänt, SM-veckan, sommar, däribland simning och lag-SM i friidrott, Halmstad.

JULI

3-9/7 Orientering, VM, Doksy, Tjeckien.

4/7 Friidrott, Diamond League, Stockholm.

4/7 Bilsport, formel 1, Spielberg, Österrike.

8-11/7 Friidrott, JEM, 22 år, Bergen. Norge.

9/7 Friidrott, Diamond League, Monaco.

10/7 Simning, Vansbrosimningen.

10-18/7 Ridsport, Falsterbo Horse Show.

12-18/7 Tennis, ATP, herrar, Nordea Open, Båstad.

13/7 Friidrott, Diamond League, London.

15-18/7 Golf, herrar, British Open, Sandwich, Storbritannien.

15-18/7 Friidrott, JEM, 18 år, Tallinn.

17/7 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Cardiff.

17-21/7 Orientering, O-ringen, Åre.

18/7 Bilsport, formel 1, Silverstone.

23/7-8/8 Sommar-OS, Tokyo.

25/7 Trav, Stochampionatet, Axevalla.

27/7 Trav, Hugo Åbergs memorial, Jägersro.

31/7 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Wroclaw.

Ej fastställt i juli:

Golf, damer, Evian Championship, Evian-les-Bains, Frankrike.

AUGUSTI

1/8 Bilsport, formel 1, Budapest.

12-15/8 Orientering, världscupen, Idre fjäll.

14/8 Friidrott, Diamond League, Shanghai.

14/8 Trav, Åby stora pris, Åby.

14/8 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Målilla.

16-27/8 Allmänt, Universiaden, sommar, Chengdu, Kina.

17-22/8 Friidrott, JVM, Nairobi.

19-22/8 Golf, damer, British Open, Carnoustie.

21/8 Friidrott, Diamond League, Eugene, USA.

22/8 Friidrott, Diamond League, stad i Kina (ej fastställt).

24/8-5/9 Paraidrott, Paralympics, Tokyo.

25-29/8 Cykel, VM, mountainbike, Val di Sole, Italien.

26/8 Friidrott, Diamond League, Lausanne.

26-29/8 Friidrott, UEM, Rieti, Italien.

26-29/8 Ishockey, damer, OS-kval. Sverige möter Frankrike och Slovakien, spelplats i Sverige ej fastställt.

27-29/8 Orientering, SM, medel och stafett, Boden och Luleå.

27-29/8 Friidrott, SM, Borås.

28/8 Friidrott, Diamond League, Paris.

28/8 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Togliatti, Ryssland.

29/8 Bilsport, formel 1, Spa-Francorchamps, Belgien.

30/8-4/9 Ridsport, EM, hoppning, Riesenbeck, Tyskland.

30/8-12/9 Tennis, US Open, New York.

SEPTEMBER

2/9 Fotboll, herrar, VM-kval: Sverige-Spanien, spelplats ej fastställt.

2-5/9 Golf, herrar, USA-touren, slutspel, final, Atlanta, Georgia.

3/9 Friidrott, Diamond League, Bryssel.

4-5/9 Friidrott, Finnkampen, Stockholm.

4-6/9 Golf, Solheim Cup, Toledo, Ohio.

5/9 Bilsport, formel 1, Zandvoort, Nederländerna.

5/9 Trav, Svenskt travderby, Jägersro.

7-12/9 Ridsport, EM, dressyr, Hagen, Tyskland.

8/9 Fotboll, herrar, VM-kval: Grekland-Sverige, spelplats ej fastställt.

8-9/9 Friidrott, Diamond League, Zürich.

11/9 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Vojens, Danmark.

12/9 Bilsport, formel 1, Monza, Italien.

12/9-3/10 Futsal, herrar, VM, Litauen.

16-19/9 Kanot, VM, Köpenhamn.

18-19/9 Orientering, SM, långdistans, Strömstad.

19-26/9 Cykel, VM, landsväg, Flandern, Belgien.

18/9-16/10 Rugby, VM, damer, Nya Zeeland.

24/9-26/9 Tennis, herrar, Laver Cup, Boston.

24-26/9 Golf, herrar, Ryder Cup, Whistling Straits, Wisconsin.

25/9 Trav, Svenskt travkriterium, Solvalla.

26/9 Bilsport, formel 1, Sotji, Ryssland.

28/9-3/10 Bordtennis, EM, Cluj-Napoca, Rumänien.

OKTOBER

2/10 Mcsport, speedway, VM-deltävling, Torun, Polen.

2-10/10 Brottning, VM, Oslo.

3/10 Bilsport, formel 1, Singapore.

6-10/10 Fotboll, herrar, Nations League, slutspel, Milano och Turin (Italien, Spanien, Belgien och Frankrike spelar).

9/10 Fotboll, herrar, VM-kval: Sverige-Kosovo, spelplats ej fastställt.

10/10 Bilsport, formel 1, Suzuka, Japan.

12/10 Fotboll, herrar, VM-kval: Sverige-Grekland, spelplats ej fastställt.

17-24/10 Rodd, VM, Shanghai.

18-24/10 Tennis, herrar, Stockholm Open.

18-24/10 Gymnastik, artistisk, VM, Kitakyushu, Japan

24/10 Bilsport, formel 1, Austin, USA.

27-31/10 Gymnastik, rytmisk, VM, Kitakyushu, Japan.

31/10 Bilsport, formel 1, Mexico City.

NOVEMBER

2-7/11 Simning, kortbane-EM, Kazan, Ryssland.

7/11 Trav, Breeders Crown, Eskilstuna.

11/11 Fotboll, herrar, VM-kval: Georgien-Sverige, spelplats ej fastställt.

11-14/11 Gymnastik, VM, trampolin, Baku, Azerbajdzjan.

14/11 Fotboll, herrar, VM-kval: Spanien-Sverige, spelplats ej fastställt.

14/11 Bilsport, formel 1, Sao Paulo, Brasilien.

14-21/11 Tennis, ATP-slutspelet, Turin.

22-28/11 Tennis, herrar, Davis Cup, slutspel, Madrid.

27/11-5/12 Skidskytte, världscuppremiär, Östersund.

27/11-5/12 Innebandy, damer, VM, Uppsala.

28/11 Bilsport, formel 1, Jidda, Saudiarabien.

29/11-5/12 Badminton, VM, Huelva, Spanien.

DECEMBER

1-18/12 Fotboll, herrar, Arabiska mästerskapen, Qatar.

2-19/12 Handboll, damer, VM, Spanien.

3-11/12 Innebandy, herrar, VM, Helsingfors.

5/12 Bilsport, formel 1, avslutning, Abu Dhabi.

11-21/12 Allmänt, Universiaden, vinter, Luzern, Schweiz.

12/12 Friidrott, EM, terräng, Dublin.

13-18/12 Simning, kortbane-VM, Abu Dhabi, Förenade arabemiraten.

Datum ej fastställt, i december:

Ishockey, junior-VM, Edmonton.

TT

MUSIKALISKA AKADEMIEN FYLLER 250 ÅR.

1 januari

Firandet ska få Sverige att lyfta musiken på - dagordningen

2021 är det 250 år sedan Kungliga Musikaliska Akademien grundades. Under tolv månader ska musikens betydelse manifesteras med nyskriven fanfar, en bok och en lång rad evenemang. Redan före pandemin tog man höjd för att strömma sitt jubileumsprogram.

En pandemi som lagt merparten av musiklivet i malpåse är ingen vidare upptakt för ett 250-årsfirande. Men ständige sekreteraren Fredrik Wetterqvist misströstar inte inför Kungliga Musikaliska Akademiens stundande jubileum.

– 2020 har varit begränsningarnas år och nu måste vi komma in i möjligheternas år i stället, säger han.

Tanken är att 2021 ska bli ett ”Musikens år” med en lång rad konserter, konferenser och andra evenemang i samarbete med drygt 50 musikorganisationer. Av Gehrmans musikförlag har akademin dessutom fått en nyskriven jubileumsvinjett som gåva. Den är komponerad av Fredrik Högberg och kommer att klinga i alla möjliga arrangemang. Men under tolv månaders tid hoppas man framför allt att man lyckas skapa en diskussion om musikens betydelse i samhället.

– Det viktigaste är att hela Sverige för upp musiken på dagordningen. Redan för två år sedan var vi på akademin allvarligt bekymrade över att de estetiska ämnena skärs ned. Det är en utveckling som går stick i stäv med forskningsevidens för att man lär sig bättre och mår bättre i ett samhälle som består av mycket kultur och inte minst musik för inlärning och integration, menar Wetterqvist.

Vilken musik ingår i ”Musikens år”?

– Vi sätter inga gränser alls för det. Däremot kan man självkritiskt konstatera att vi är dåliga på att välja in ledamöter från alla musikgenrer. Det finns ett fokus på konstmusik, jazz och folkmusik.

Så rent teoretiskt skulle akademin kunna välja in exempelvis en förortsrappare?

– Ja, absolut och vi sökte faktiskt medel för att bygga upp en kärnverksamhet i kranskommunerna till Stockholm tillsammans med musikskolan El Sistema. Tanken är att vidga konceptet från orkester till kör just för att komma in på ett annat genreområde, säger Wetterqvist och avslöjar att Musikaliska akademien alltjämt är ganska fast i det konstmusikaliska tänket.

En hörnsten i firandet är utgivningen av den stora jubileumsskriften ”250. Kungl. Musikaliska Akademien 1771–2021”, ett praktverk med illustrationer, anekdoter och essäer. Här gör bland annat musikprofessor Mattias Lundberg en gedigen genomgång av akademins historia, från grundandet (som egentligen bara formellt sett kan tillskrivas Gustav III) till modern tid. Fram till 1971 hade man huvudansvaret för all högre musikutbildning. Sedan dess har även musikbiblioteket knoppats av. I dag är Musikaliska Akademien en fristående institution utan statliga administrativa uppdrag. Men det gjorde inte att man undgick kritik för hanteringen av två ledamöter i samband med metoo 2017. Boken är en sorts inventering av hela verksamheten.

– En slutsats jag drar är att vi måste vara relevanta i vår tid. Man kan inte vila på några lagrar och ska vi spela någon roll så måste vi vara aktiva och lyhörda. Där är våra stadgar bromsande. Man skulle önska att det gick att välja in betydligt fler ledamöter och därmed åstadkomma större jämställdhet och mer balans. Men det tar sin tid, konstaterar Wetterqvist.

Vad är akademins främsta syfte i dag?

– Portalparagrafen är att främja musiken och tonkonsten. Jag tycker att vi ska vara en kraftfullare

spelare för hela musikområdet. Vi är redan en viktig remissinstans och vi märker i kontakter med Kulturdepartementet att man uppskattar att ha en fristående partner som inte är rädd för att ta sig ton.

Musikaliska akademin har samtidigt små ekonomiska muskler.

– Vi är en av de fattigaste av de tio nationella kungliga akademierna. Ett av mina stora uppdrag är att hela tiden själv söka pengar för att vi ska kunna bedriva våra verksamheter, säger Wetterqvist.

Levande musikarv, en databas för äldre svensk konstmusik, och den nya satsningen ”Sjungande barn” är exempelvis helfinansierade av ett stort antal stiftelser. Privata donationer är i övrigt inriktade på avkastning till stipendier. Under 2020 har Musikaliska Akademien delat ut drygt sex miljoner kronor. Men medlen går framför allt till musikstuderande eftersom man inte får bryta mot donatorernas testamenten och plötsligt dela ut krisstöd.

I december livesändes för första gången den årliga högtidssammankomsten offentligt, men utan publik på plats. Så har Musikaliska Akademien tänkt inför hela det nya året även om man givetvis önskar sig ett fullsatt konserthus när den stora jubileumskonserten äger rum i september. Vid Stockholm early music festival i juni hoppas man kunna sätta upp en svenskspråkig 1700-talsopera med musik av Francesco Antonio Uttini. Under året kommer också samtliga akademier att belysa musik ur sitt perspektiv.

Redan före pandemin tog man höjd för att kunna strömma eller åtminstone filma i princip allt som görs under jubileumsåret eftersom en stor del av publiken finns ute i landet och inte har möjlighet att ta sig in till Stockholm eller ens Göteborg och Malmö.

– Det enda sättet att skapa en demokratisk tillgänglighet är att finnas digitalt för dem som har tillgång till internet. Där har vi ett samarbete med Kulturarenan för att komma ut på alla vårdhem och sedan har vi naturligtvis våra egna digitala kanaler, säger Wetterqvist.

Han har ett förflutet som diplomat på UD och ser särskilt fram emot en konferens om utlandets betydelse för den svenska musikens utveckling.

– Det är väl nästan ett politiskt statement. Utan utlandet hade vi inte haft samma musikaliska bredd och djup i dag. Både alla svenskar som har pluggat utomlands och den mycket stora mängd utländska musiker och tonsättare som sedan 1500-talet har kommit hit och hjälpt oss bygga upp musiklandet Sverige.

Därtill kommer tävlingen Blåsmusikpriset och Eric Ericson award i samarbete med Sveriges Radio. Men Wetterqvist sörjer inte att det saknas ett Nobelpris i musik.

– Jag tycker att det skulle vara större om vi lyckades vända skutan om de estetiska ämnena i grundskolan och få tillbaka till exempel sång som ämne. Inte minst på förskolenivå. Men även att låta barnen våga stå på scen och göra sin röst hörd. Det är för sjutton en demokratifråga, det handlar inte bara om att bli en duktig sopran.

Johanna Paulsson

kultur@dn.se

Skapades av Gustav III.

Kungliga Musikaliska Akademien (KMA) instiftades officiellt av Gustav III 1771.

Det är i dag en fristående institution under kungligt beskydd med syfte att ”främja tonkonsten och musiklivet”.

Man delar årligen ut stipendier, ger ut skrifter, tillgängliggör äldre svensk konstmusik genom databasen Levande musikarv och fungerar som remissinstans med mera. För att stärka samverkan mellan musikliv och skola har man även initierat projektet ”Sjungande barn”.

Akademin består, utöver de ledamöter som fyllt 70 år, av högst 100 svenska ledamöter, högst 70 utländska

ledamöter samt högst 8 hedersledamöter. Nuvarande preses heter Susanne Rydén och Fredrik Wetterqvist är ständig sekreterare.

Under hela 2021 firar KMA 250-årsjubileum med ”Musikens år” och ger även ut jubileumsboken ”250 Kungl. Musikaliska Akademien 1771–2021” (Gidlunds). Festligheterna kulminerar med en jubileumskonsert på Konserthuset Stockholm i september.

Jubileumsprogrammet består av en mängd olika evenemang. Under våren arrangeras finalen i tävlingen Blåsmusikpriset, Sveriges största tävling för solister på blås- och slagverksinstrument.

Ungefär samtidigt hålls fjärde upplagan av Riksting för västerländsk konstmusik, där branschens aktörer diskuterar konstformens roll i samhället samt den klassiska musikens betydelse.

I foajén till Stockholms konserthus ska det under hela sommaren visas en stor jubileumsutställning. Dessutom inleds under året ett nytt samarbete mellan alla landets musik- och operahögskolor, och man bjuder in till ett två dagar långt operasymposium.

Utöver det ska det hållas flera seminarier, -vetenskapliga konferenser samt en föreläsningsserie med musiken som huvudfokus.

1 januari

10 andra orsaker att fira under 2021.

Anders Zorn

2020 var det hundra år sedan Anders Zorn dog. Den 18 februari öppnar Nationalmuseums stora jubileumsutställning ”Anders Zorn – en svensk superstjärna” som i fjol blev uppskjuten på grund av pandemin.

Allmän rösträtt

För hundra år sedan, 1921, hölls det första demokratiska riksdagsvalet i Sverige med allmän och lika rösträtt och kort därefter tog de första fem kvinnorna plats i riksdagen. Den ambulerande utställningen ”Fira demokratin!” gör som titeln lyder, på olika platser runt om i landet, under hela jubileumsperioden 2019–2022. Läs mer om utställningen och var man kan uppleva den på *firademokratin.riksdagen.se*.

Svenska städer

I år fyller flera svenska städer 400 år, bland andra Göteborg, Sundsvall, Borås, Piteå och Luleå. I Luleå firar man med kulturaktiviteter under hela året, bland annat med en stor jubileumsutställning på Norrbottens museum, konserter och invigning av nyrenoverade Stadsparken. På grund av pandemin är dock storfirandet i Göteborg uppskjutet till 2023, även om ett mindre firande kommer att hållas på själva födelsedagen, den 4 juni 2021.

”Körkarlen”

På nyårsdagen 1921 var det urpremiär för Victor Sjöströms filmklassiker ”Körkarlen”, om den försupne David Holm som får besök av Dödens tjänare och som bygger på Selma Lagerlöfs roman. SVT uppmärksammar 100-årsjubileet med att visa en

restaurerad version som ligger kvar på SVT Play under 30 dagar.

Lill Lindfors

Nästa höst beger sig Lill Lindfors ut på en sista större turné för att fira att det är 60 år sedan hon slog igenom som artist. Den nyblivna 80-åringen tar med sig musikerna Mats Norrefalk, Johan Granström, Johan Löfcranz och Claes Crona och ger sig ut på vägarna. Turnéstart blir det i Sundsvall den 10 oktober och den 27 oktober gästar hon Stockholm.

Summerburst

2011 arrangerades housefestivalen Summerburst för första gången i Stockholm, då bland annat Avicii uppträdde. Edm-musikens glansdagar må vara över, men det hindrar inte festivalen från att bjuda på ett ordentligt tioårsjubileum, som ursprungligen var planerat till 2020. På grund av pandemin kommer det i stället att firas stort den 4–5 juni 2021, då bland annat Dj Snake och Will Sparks uppträder.

Helsingborg stadsteater

Helsingborg stadsteater firar 100 år som stadsteater med egen ensemble och firar bland annat med den nyskrivna uppsättningen ”Den fantastiska leken”, där publiken får möta teaterdirektörer, politiker och dämonregissörer som satt sina spår under teaterns första århundrade. Manus och regi: Jörgen Düberg. Premiärdatum är inte bestämt.

Gizamuseet

När The grand Egyptian museum, även kallat Gizamuseet, invigs sommaren 2021 i Egypten kan det titulera sig som världens största arkeologiska museum. Museet som kostat nära 10 miljarder kronor har tagit nitton år att färdigställa, och dess samlingar innefattar bland annat drygt 4 500 föremål från Tutankhamons grav.

”Äppelkriget”

Tage Danielsson förutspådde klimatdebatten redan 1971 då hans älskade ”Äppelkriget” hade premiär för

första gången, filmklassikern där en äppelodlarfamilj lyckas besegra planerna om en exploatering av det natursköna Änglamark. Ingmar Bergman har hyllat den som en av sina favoritfilmer och förra året sattes den upp som samtidsaktuell musikal på Helsingborgs stadsteater. I år firar den 50 år.

Varanteatern

I höstas lyckades en Kickstarterkampanj samla ihop över 4 miljoner kronor till den insomnade humorgruppen Varanteatern, som meddelat att de är redo att spela in nytt material om finansieringen säkras. Ännu finns inga premiärdatum spikade för den nya serien som väntas komma någon gång under 2021.

Kajsa Haidl

kajsa.haidl@dn.se

1 januari

Här trivdes Dagerman, trots allt

Författaren Stig Dagerman förknippas med hösten. En novembernatt 1954 dog han för egen hand. Drygt en vecka tidigare skrev han så här i en dagsvers:

Hur fort blir lönnarna gula

och lyser vår vandring i parken.

Att dö är att resa en smula

från grenen till fasta marken.

Senhösten 2020 händer det saker med ”Dagermanhuset”, det borgliknande tornhus i Enebyberg nordost om Stockholm där han bodde till sin död.

Kulturvännen Gösta Malmengård hyrde Tornhuset i många år och vårdade det ömt. I mitten av oktober

avled han. Nu har huset tillfallit några personer i Norge och ska säljas. Därmed skingras också den författarmiljö han hade återskapat uppe i det fyrkantiga tornet där Stig Dagerman hade sitt arbetsrum.

Något Dagermansällskap finns inte längre, inte heller något minnesrum i Älvkarleby, norra Uppland, där han föddes.

I Enebyberg bodde Stig Dagerman i början av 1950-talet med sin fru Anita Björk, berömd skådespelare. Anknytningen till orten värnas i centrum där en park benämns Stig Dagermans park sedan 2004. Tio år senare invigdes ett konstverk i parken.

2018 fick vägen upp till Tornhuset ett nytt namn, ”Dagermans stig”. Gösta Malmengård stred för det i fjorton år.

Förra hösten satt han och jag i tornhuset och pratade om sådana saker. Han hade gjort villan till ett kulturpalats med fin konst (bland annat en takmålning av Isaac Grünewald) och en egen unik samling Rosenthalporslin.

Där arrangerade han också titt och tätt musikaftnar och andra kulturella begivenheter. För dessa bedrifter fick han i våras en hedersplakett av Danderyds kommun.

Stig Dagerman trivdes i detta hus och med att arbeta i tornet, men med livet som sådant trivdes han allt sämre. I augusti 1954 försökte han begå självmord genom att stänga in sig i garaget på tomten och låta bilmotorn gå. Det misslyckades.

Torsdagen den 4 november, ett par timmar efter midnatt, gjorde han ett nytt försök i samma garage. Mycket tyder på att han ångrade sig även då men inte hann ut. På eftermiddagen samma dag påträffades han död, 31 år ung.

Garaget såldes senare och flyttades till en granntomt. Där är det nu rivet och ersatt med en annan byggnad. Frågan är hur det blir med Dagermanhuset.

Hans O Alfredsson, avdankad murvel

1 januari

Säverman: Bio min bio

Att bion är på upphällningen fattar man när ord som filmomvärldsanalytiker dyker upp.

Allt som går utför bör analyseras. Omvärlden är stor. Bion har ändå lyckats med att vara bio i 120 år.

Redan 1936 fick biograffilmen sitt eget museum i Paris. Den spåddes – då som nu – en snar hädanflykt. Televisionen var redan påtänkt.

Televisionen skulle med tiden svälja filmen. Filmen hade, när den kom, i sin tur lagt beslag på mycket av det som teatern hade sysslat med under ett halvsekel tidigare.

Nu uppstod en ny sorts teater utan sång, musik, bensprattel och pistoler. Liksom det med tiden uppstod behov av en annan/ny/smal sorts film utan sång, musik, biljakter och pistoler.

Filmer som får priser och blir klassade som konst eller klassiker har oftast blivit till trots den förhärskande filmindustrin.

Bion har aldrig funnits för att folk ska gå på bio. Utan för att folk vill gå på bio och se filmer.

Som fastighetsaffär var bion lika lysande som sin föregångare, teatern. En jättelokal som stod tom hela dagen och öppnades ett par timmar om kvällen då folk strömmade till, betalade hutlös hyra för en stol och sedan godvilligt lät sig fösas ut.

För att få folk till bion producerades mängder av filmer så billigt som möjligt. Filmproduktion var under sitt första sekel lönsam bara för den som ägde eller förfogade över många biografer.

Det är de många små intäkterna som skapar de stora förmögenheterna. Dagens strömningstjänster gynnas av minsta motståndets lag. De kräver blott en skärm och skåpar därmed ut det mera makliga men kollektiva

biografbesöket om det så ingick hinkvis med gratis popcorn.

Världens filmpublik splittras i miljoner enskilda miljöer som inte har ett skvatt gemensamt med biografen. Mer än själva filmen.

Och det är den det hela tiden har gällt.

Ove Säverman

Nu uppstod en ny sorts teater utan sång, musik, bensprattel och pistoler.

Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknads-departementet och näringsdepartementet

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Arbetsmarknads-departementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män och mänskliga rättigheter på nationell nivå. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för integration, mot segregation, rasism och diskriminering samt för att stärka hbtq-personers och barns rättigheter.

Områden

Områden

- **Arbete mot segregation**
- **Arbetsmarknad**
- **Arbetsrätt och arbetsmiljö**
- **Barnets rättigheter**
- **Demokrati och mänskliga rättigheter**
- **Jämställdhet**
- **Nyanländas etablering**

Om Arbetsmarknadsdepartementet

Relaterad navigering

- **Arbetsmarknadsdepartementets delar i statens budget**
- **Rättsliga dokument**
- **Utredningar och kommittéer**
- **Myndigheter med flera**
- **Remisser**
- **Organisation**
- **Kontakt**

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Eva Nordmark
Arbetsmarknadsminister

Åsa Lindhagen
Jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation
Genvägar

Genvägar

- Följ Arbetsmarknadsdepartementet på Twitter
- Prenumerera på nyhetsbrev om regeringens arbetsmarknadspolitik
- Prenumerera på nyhetsbrev om regeringens jämställdhetspolitik
- Reformering av Arbetsförmedlingen
- En arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016-2020
- Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Samlat grepp mot rasism och hatbrott
- Ordning och reda på arbetsmarknaden

Aktuellt från Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark

Arbetsmarknadsminister
Arbetsmarknadsdepartementet
"Alla som kan arbeta ska arbeta. Det är grunden för vår gemensamma välfärd. När arbetslivet förändras gör vi en nystart i arbetsmarknadspolitiken. Regeringen fortsätter föra en politik för fler jobb och nya satsningar på kompetensutveckling. Vi bygger ett tryggare arbetsliv med goda utvecklingsmöjligheter. Så möter vi framtiden tillsammans."

Eva Nordmarks områden

- **Arbetsmarknad**
- **Arbetsrätt och arbetsmiljö**
- **Nyanländas etablering**

SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.

Åsa Lindhagen

Jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation

Arbetsmarknadsdepartementet

"Vi kan aldrig acceptera att människor inte har makten över sina egna liv. Regeringen jobbar för ökad jämställdhet på alla nivåer, att stärka barns rättigheter, att bekämpa våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Vi står tydligt upp för alla människors lika värde."

Åsa Lindhagens områden

- Arbete mot segregation
- Barnets rättigheter
  - Demokrati och mänskliga rättigheter
- Jämställdhet
- Nyanländas etablering

SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.

Näringsdepartementet

Näringsdepartementet har ansvar för frågor som rör bolag med statligt ägande, näringsliv, innovation, landsbygd, livsmedel och regional utveckling.

Områden

Områden

- Bolag med statligt ägande
- Innovation
- Landsbygd, livsmedel och areella näringar
- Näringspolitik
- Regional utveckling

Om Näringsdepartementet

Relaterad navigering

- Näringsdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Ibrahim Baylan
Näringsminister

Jennie Nilsson
Landsbygdsminister

Genvägar

Genvägar

- Information in English from the Ministry of Enterprise and Innovation
- Regeringens strategiska samverkansprogram
- En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet
- Ett nationellt skogsprogram för Sverige

Aktuellt från Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan

Näringsminister
Näringsdepartementet

Ibrahim Baylans områden

- Bolag med statligt ägande
- Innovation
- Näringspolitik

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.
SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

Jennie Nilsson

Landsbygdsminister
Näringsdepartementet

Jennie Nilssons områden

- Landsbygd, livsmedel och areella näringar
- Regional tillväxt

31 december

Arbetslösa

Efter ett år av kris står många arbetslösa när december närmar sig sitt slut. Flera kan behöva byta bransch – men samtidigt finns goda jobbmöjligheter inom vård och pedagogik.

– Framtidens yrken hittar man främst inom hälso- och sjukvård, säger Sandra Offesson.

Coronakrisen har skördat tusentals jobb och för vissa branscher ser framtiden dyster ut när året närmar sig sitt slut. Det är särskilt anställda inom handel, hotell, restaurang och industri som har drabbats hårt.

Arbetslösheten har stigit från drygt sju till nästan nio procent under det senaste året och över 100 000 personer riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet, enligt Arbetsförmedlingens siffror.

Samtidigt kommer färre tjänster att vara utsatta på Platsbanken i början av 2021.

– Arbetsmarknaden kommer aldrig bli som förr. Man kommer fortsatt att behöva personer med kompetenser inom teknik, data och it. Men andra tjänster inom detaljhandeln kan försvinna, säger Sandra Offesson som är arbetsmarknadsanalytiker på Arbetsförmedlingen.

Samtidigt är flera branscher i stort behov av att anställa. Arbetsförmedlingen beräknar att det kommer att saknas 100 000 personer med rätt kompetens inom fem år – särskilt inom vård och utbildning.

– Det råder till och med akut brist på personal inom vård- och omsorg. De behöver anställa fler även på kort sikt och med rätt erfarenhet kan du i princip få jobb direkt, säger Sandra Offesson.

Bristen är störst på distriktssköterskor. Drygt nio av tio arbetsgivare uppger brist på både nyutexaminerade och yrkeserfarna i den utbildningsgruppen, enligt

SCB:s senaste undersökning i Arbetskraftsbarometern 2020. Enligt vårdförbundet är en anledning till bristen att de tjänar för lite.

Ett ökat behov ses även av lärare, lagerpersonal och förare inom transportsektorn.

– Inom transport handlar det om olika typer av bud som levererar varor, vilket är en naturlig följd av den ökade e-handeln. Det skapar också ett större behov av folk som kan jobba på lager, säger Sandra Offesson.

Den som har gått en gymnasieutbildning med en tydlig yrkesinriktning kommer att ha bra förutsättningar för att bli anställd.

Bland de inskrivna arbetslösa saknar i dag dock 145 000 en fullföljd gymnasieutbildning – vilket är en stor anledning till varför många fortsatt är arbetslösa, menar Sandra Offesson.

– Det kommer att finnas ett stort behov av utbildad arbetskraft. Det som är absolut är viktigast för att man ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden är en gymnasieutbildning, säger Sandra Offesson.

Men i vissa fall kan man även behöva byta bransch permanent, menar hon.

– Banktjänstemän drabbas hårt av digitaliseringen liksom detaljhandeln. Men inom många yrkesval finns det en större bredd på vilka branscher du kan jobba inom. Ta it-tekniker som ett exempel, du kan jobba inom allt från ett it-bolag till en myndighet.

Har man blivit arbetslös till följd av krisen så är det även viktigt att man försöker att fortsatt hålla kontakt med arbetsmarknaden, menar Karolina Parding, professor i arbetsvetenskap.

Hon ser att vissa kategorier av människor står sämre rustade.

– Har man en lägre utbildningsgrad är det inte lika lätt att byta jobb. Ofta har flera inom den här gruppen prekära anställningar där de blir uppsagda med väldigt kort framförhållning. När arbetsmarknaden redan är i

gungning blir de här personerna extra utsatta, det är klart oroande, säger hon.

Karolina Parding ser även att framtidens arbetsplats kommer att ha en annorlunda utformning.

– Vi kommer att se mer distansarbete. Resandet inför exempelvis ett tvåtimmarsmöte lär försvinna och vi kan säkert dra flera lärdomar ur pandemin särskilt ur en miljöaspekt, säger hon.

Johanna Sundbeck

johanna.sundbeck@dn.se

Yrken som kräver en högre utbildning

För 2020 beräknas antalet inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen hamna på i genomsnitt 437 000 personer. Särskilt inom vård- och omsorg råder det akut brist på personal, men nedan följer de yrken på högskolenivå med störst chans till jobb på fem års sikt:

Barnmorska.

Civilingenjör

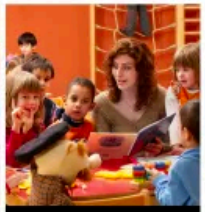
Förskollärare

Grundutbildade sjuksköterska

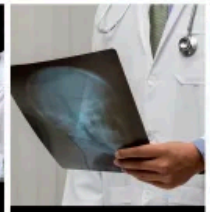
Läkare

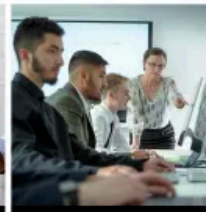
Lärare

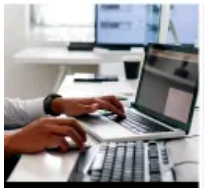
Mjukvaru- och systemutvecklare

Specialist-sjuksköterska

Speciallärare och specialpedagog

Systemanalytiker och it-arkitekt

Yrken inom övriga utbildningsnivåer

Här är yrken inom övriga utbildningsnivåer där det är störst chans till arbete på fem års sikt:

Källa: Arbetsförmedlingen

Foto: Alamy och TT

Anläggnings-maskinförare

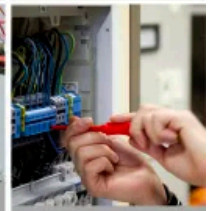
Elektriker

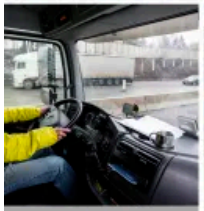
Lastbilsförare

Maskinställare och maskinoperatör inom metallarbete

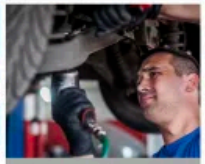
Motorfordons-mekaniker och fordonsreparatör

Svetsare

Träarbetare och snickare

Underhålls-mekaniker och maskinreparatör

Undersköterska

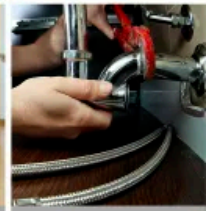
VVS-montör

Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.

Kommentarer kan ingå i de andra områdena

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, bostäder och samhällsplanering samt konsumentlagstiftning.

Områden

Områden

- Bostäder och samhällsplanering
- Ekonomisk politik
- Finansmarknad
- Kommuner och regioner
- Konsumentpolitik
- Offentlig upphandling
- Skatt och tull
- Spelpolitik
- Statlig förvaltning

Om Finansdepartementet

Relaterad navigering

- Finansdepartementets delar i statens budget
- Rättsliga dokument
- Utredningar och kommittéer
- Myndigheter med flera
- Remisser
- Organisation
- Kontakt

Ansvariga statsråd

Ansvariga statsråd

Magdalena Andersson
Finansminister
Lena Micko
Civilminister
Per Bolund
Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister

Genvägar

Genvägar

- Statens budget
- Prognoser för den ekonomiska utvecklingen
- Ekonomiska åtgärder för 2020 till följd av virusutbrottet
- För företagare med anledning av covid-19

Aktuellt från Finansdepartementet

Magdalena Andersson

Finansminister
Finansdepartementet
"Att tillväxten skapas på ett sätt som är socialt och ekologiskt hållbart och fördelas rättvist är en av vår tids ödesfrågor, men också en fråga där Sverige har goda möjligheter att ligga i framkant".

Magdalena Anderssons områden

- Ekonomisk politik
- Skatt och tull

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d. (Tull)
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Lena Micko

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Civilminister
Finansdepartementet
”Som civilminister är en av mina viktigaste uppgifter att se till att kommuner och regioner har de förutsättningar de behöver för att klara sina uppgifter, inte minst att kunna erbjuda medborgarna en god och tillgänglig välfärd. För ett Sverige som håller ihop är det också viktigt med en statlig närvaro över hela landet”

Lena Mickos områden

- Kommuner och regioner
- Konsumentpolitik
- Offentlig upphandling
- Statlig förvaltning

Per Bolund

Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister
Finansdepartementet
”Jag är en oroad optimist. Vår generations viktigaste uppdrag är att skapa ett samhälle som håller även för de som ska leva långt efter oss. Därför arbetar jag för finansiell stabilitet och ett stabilt bostadsbyggande. Ekonomin ska gynna den som fattar klimatsmarta val.”

Per Bolunds områden

- Bostäder och samhällsplanering
- Finansmarknad

SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.Länsstyrelser hör till regeringen

De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.

Kommentarer kan ingå i de andra områdena

Sida	Inrikes ariklar i kapitel 3:
193	Riksdagen och politiska partier
204	Statsrådsberedningen och statsministern
215	Utrikesförhållanden, försvar och klimat hanteras av utrikesdepartementet, försvarsdepartementet och miljödepartementet.
247	Inre ordning och säkerhet hanteras av justitiedepartementet
278	Infratruktur hanteras av infrastrukturdepartementet. Med digitalisering och energi
294	Hälso- och sjukvård och hushållens problem hanteras av socialdepartementet. Coronakrisen och hushållens problem
396	Utbildning och forskning hanteras av utbildningsdepartementet och kulturdepartementet. Med kulturella verksamheter och idrott.
462	Arbetsmarknad och företagare hanteras av arbetsmarknadsdepartementet och näringsdepartementet.
474	Penningverksamheter hanteras av finansdepartementet m fl.
479	De 21 länsstyrelserna, de 21 regionerna och 290 kommunerna.
495	Myndigheter - 514

Länsstyrelserna

Uppdaterad 05 februari 2015

Sverige är indelat i 21 län som alla har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är en statlig samordnande myndighet, en servicemyndighet, en överklagandeinstans och med tillsynsansvar. Länsstyrelsen står som garant för att de av regeringen beslutade nationella målen genomförs.

Länsstyrelsernas webbplats

- **Facebook** **Twitter**
- **LinkedIn** **E-post**

Sidan är uppmärkt med följande kategorier:

- **Finansdepartementet**
- **Statlig förvaltnin**
-

De 21 Regionerna
De 290 Kommunerna

Regeringens ministrar styr inte kommuner och regioner men har något inflytande genom länsstyrelserna. Det inflytandet är oklart. Regeringen har inflytande över kommuner och regioner genom statliga myndigheter men myndigheterna är självständiga och regeringen styr dem bara genom allmänna instruktioner.

Därför behövs ett område för länsstyrelsers, kommuners och regioners verksamheter.

Frånhttp://wimnell.com/omr36-39zzzzzq14-15.pdf

Under regeringen lyder Landshövdingar med Länsstyrelser.

Här från Sven Wimnell 1 maj 2019:
Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige.
http://wimnell.com/omr40zp.pdf

Länsstyrelserna

Sverige är indelat i 21 län som alla har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är en statlig samordnande myndighet, en servicemyndighet, en överklagandeinstans och med tillsynsansvar. Länsstyrelsen står som garant för att de av regeringen beslutade nationella målen genomförs.
Länsstyrelsernas webbplats

Publicerad 17 december 2014 · Uppdaterad 05 februari 2015

Länsstyrelsen Blekinge län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra senaste nyheter Läsa mer om oss Besöka ett naturreservat Våra remisser Ring rätt telefonnummer vid kriser

Dalarnas län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Kontakta oss Sök i Länsstyrelsens diarium Hitta publikationer Hitta ett naturreservat Läs om landshövding och länsledning

Gotlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Få utflyktstips Kontakta oss Anmäla bristande djurhållning Ansöka om stöd i Landsbygdsprogrammet Jobba hos oss

Gävleborgs län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla bristande djurhållning Söka solcellsstöd Titta i vårt diarium Veta mer om motortrafik i naturen Veta mer om hotade arter (ÅGP) Läsa våra nyheter

Hallands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra nyheter Söka jobb Söka stöd till solceller Läsa våra kungörelser Kontakta oss Ansöka om strandskyddsdispens Anmäl för miljöprövning av vattenkraft

Jämtlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Evenemang på gång Kungörelser Aktuella jaktbeslut och domar Komplettering eller yttrande i ärende

Jönköpings län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Evenemang på gång Kungörelser Aktuella jaktbeslut och domar Komplettering eller yttrande i ärende

Kalmar län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Kontakta oss Anmäla att djur far illa Söka karta eller geotjänster Läsa fiskeregler Ansöka om medborgarskap Publikationer

Kronobergs län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla vattenkraft till miljöprövning Ta del av kungörelser Anmälan om vattenverksamhet Söka stöd till solceller Kolla lediga jobb

Norrbottens län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Jobba hos oss Veta mer om årets älgjakt Söka i diariet Läsa våra senaste nyheter Veta mer om landshövdingen

Skåne län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Söka solcellsstöd Överklaga kommuns beslut Ansöka om tillstånd för djurverksamhet Söka stiftelser och stipendier Ansöka om medborgarskap

Stockholms län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Registrera stiftelse Anmäla att djur far illa Kontakta Länsstyrelsen Jobba hos oss

Södermanlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra senaste nyheter Jobba hos oss Veta mer om Länsstyrelsen Anmäla vattenverksamhet Ansöka om tillstånd för djurverksamhet Ansöka om förprövning av djurstallar

Uppsala län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Söka jobb Läsa kungörelser Skaffa en digital brevlåda Söka stöd för naturvård Överklaga kommunens beslut Hyra boende i naturreservat

Värmlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Se om vi har lediga tjänster Läsa om nya regler för vattenkraft 2019 Hitta ett naturreservat Läsa nyheter Söka energistöd Delta i Regional samverkanskurs - RSK - 2019

Västerbottens län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Anmäla bristande djurhållning Anmäla vattenkraft till nationell plan för miljöprövning Söka i Länsstyrelsens diarium Läsa våra nyheter Ladda ner en publikation Jobba hos oss

Västernorrlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Besöka ett naturreservat Läsa våra publikationer Hitta en författning Söka i vårt diarium

Västra Götalands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa våra nyheter Kolla status på vattnet och musslor i Västerhavet Ansöka om medborgarskap Registrera stiftelse Jobba hos oss Komplettera ditt ärende Söka i våra karttjänster och geodata

Örebro län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Läsa nyheter Kontakta oss Söka jobb Ladda ner en publikation Använda karttjänster och geodata Hitta naturreservat eller kulturmiljö

Östergötlands län

Privat Företag Förening Lantbruk och landsbygd Stat och kommun Besök och upptäck

Bygga och bo
Djur och natur
Jakt och fiske
Livshändelser

Ansöka om bidrag för vård av kulturhistoriska miljöer Ansöka om bidrag till solceller Hitta en vigselförrättare Söka stiftelser i vår stiftelsedatabas Samråd för ändring i naturmiljön

Kommuner och landsting (regioner)

Kommunallag (2017:725)

Svensk författningssamling 2017:725
SFS nr: 2017:725
Departement/myndighet: Finansdepartementet K
Utfärdad: 2017-06-22
Ändringsregister: SFSR (Lagrummet)
Källa: Regeringskansliet / Lagrummet.se

SFS-nummer · 2017:725 · Visa fulltext

Innehåll:

- 1 kap. Grunderna för den kommunala verksamheten
- 2 kap. Kommunala angelägenheter
- 3 kap. Kommunernas och landstingens organisation och
- 4 kap. Förtroendevalda
- 5 kap. Fullmäktige
- 6 kap. Styrelsen och övriga nämnder
- 7 kap. Anställda
- 8 kap. Delaktighet och insyn
- 9 kap. Kommunal samverkan
- 10 kap. Överlämnande av kommunala angelägenheter
- 11 kap. Ekonomisk förvaltning
- 12 kap. Revision
- 13 kap. Laglighetsprövning
- Övergångsbestämmelser

Innehållet i Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:

Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.

http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

Innehåll:

Sida

3 **Sveriges regioner.**

10 **Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp**.
Kompletteringar har skett den 14 och 16 maj 2016:
För varje län har lagts till:
* Skattesatser 2016 i kommuner, län riket. Uppgifter från SCB.
* Sammanräknad förvärvsinkomst per kommun år 2014 för kvinnor och män. Uppgifter från SCB.
* Samtliga förväntade påbörjade bostäder genom nybyggnad, Uppgifter från boverkets intervjuundersökningar presenterade i maj 2016.
* Antal förvärvsarbetande (dagbefolkning) efter sektor och kommun År 2014. Uppgifter från SCB.
* Svenskt Näringslivs hemsidor för länen.
* Arbetsförmedlingarna i länen.
* Handelsbanken

11 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

29 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

55 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

74 4) Gotlands och Stockholms län.

84 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

106 6) Blekinge och Skåne län.

119 **Detaljer om kommunerna. Folkmängd per tätort och småort per kommun 2005 (enligt SCB)**

121 1) Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

144 2) Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län.

177 3) Östergötlands, Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län.

200 4) Gotlands och Stockholms län.

212 5) Hallands, Värmlands och Västra Götalands län.

246 6) Blekinge och Skåne län.

267 **Pressinbjudan: Indelningskommittén presenterar diskussionsunderlag angående Sveriges framtida regionala indelning.**

277 **Några kommentarer den 14 maj 2016.**

280 **Innehållet i hemsidor hos boverket, naturvårdsverket och socialstyrelsen samt arbetsuppgifter för den nya regeringen.**

293 **Människor påverkas hela livet av fysiska och sociala miljöer de vistas i.**

294 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

297 Utvecklingens krafter

298 Systemet för mänskliga verksamheter

301 Den fundamentala påverkanskedjan

303 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?

305 Något om välfärd och näringsliv. 26 maj 2016.

307 Näringslivet.

308 Svenskt Näringaliv

317 Arbetsförmedlingen

324 Handelsbanken

Från SKR.se 28 dec 2019

Sveriges kommuner och regioner

Meny

Arbetsgivare, kollektivavtal

Demokrati, ledning, styrning

Ekonomi, juridik, statistik

Hälsa, sjukvård

Integration, social omsorg

Näringsliv, arbete, digitalisering

Samhällsplanering, infrastruktur

Skola, kultur, fritid

Förskola, grund- och gymnasieskola

Kultur, fritid

Om SKR

- Lediga jobb Remisser Styrelsehandlingar och beslut Styrelse och beredningar Kansliorganisation Om SKR

Mer från SKR

- Kurser och konferenser Rapporter och skrifter Cirkulär Webbsändningar Nyhetsbrev Press Lärande exempel Bloggar

Kommuner, regioner

- Kort om kommuner och regioner Kommuner, lista Fakta kommuner och regioner Regioner, lista

Hjälp

English pages
Lättlästa sidor
Webbkarta
A-Ö index

Webbhandboken

I webbhandboken samlar vi alla riktlinjer, instruktioner och annat som krävs för att kunna göra ett bra jobb med sidorna på SKR:s webbplatser.
Sök i webbhandboken
Om webbhandboken

Om SKR

SKR är en arbetsgivar- och intresseorganisation. Vi är en medlems-organisation för alla kommuner och regioner.

SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner och regioners verksamhet. Vi fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. I vår roll ingår att ge service och professionell rådgivning till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommuner och regioner inom alla de frågor som kommuner och regioner är verksamma inom. Vi erbjuder även kurser och konferenser inom många ämnen.
SKR:s medlemmar

Sveriges största arbetsgivarorganisation
SKR är arbetsgivarorganisation för alla kommuner och regioner. De är tillsammans arbetsgivare för mer än en miljon människor. SKR har till uppgift att teckna centrala kollektivavtal om lön och allmänna anställningsvillkor.
Arbetsgivarfrågor

Det går att göra skillnad
SKR:s ambition är att ligga steget före och belysa viktiga omvärldsförändringar. På så vis kan vi påverka utvecklingen i den riktning som ger störst nytta för våra medlemmar, och som i förlängningen bäst gynnar allmänheten. Genom intressebevakning arbetar vi för att påverka beslutsfattare såväl nationellt som internationellt.
Internationellt
Lättläst information om Sveriges Kommuner och Regioner

Fakta om kommuner och regioner

Antal kommuner och regioner
Det finns 290 kommuner och 21 regioner i Sverige. Gotlands kommun räknas in både under kommuner och regioner. Gotland är kommun med landstingsuppgifter och regionalt utvecklingsansvar och har också rätt att kalla sig region.

Så styrs regionerna
Regionerna styrs av politiker som valts direkt av länets invånare. Det betyder att medborgarna har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur regionerna utför sina uppdrag.
Så styrs regionerna

Så styrs kommunerna
Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns där vi bor. Bland de viktigaste uppgifterna är förskola, skola, socialtjänst och äldreomsorg. Kommunerna styrs av politiker som valts direkt av medborgarna. Det betyder att medborgarna har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur kommuner utför sina uppdrag.
Så styrs kommunerna

Kommungruppsindelning
Sveriges Kommuner och Landstings kommungruppsindelning 2017. Här finns en beskrivning av den reviderade kommungruppsindelning som gäller från 1 januari 2017.
Kommungruppsindelning
Läns- och kommunregister

Här finner du en lista över alla län och vilka kommuner de innefattar samt en lista med landets alla kommunkoder och en karta över Sveriges kommuner.
Länsregister
Kommunkoder
Kommunindelning, karta från SCB (PDF, nytt fönster)

Kostnader och intäkter för kommuner och regioner
Vi har sammanställt statistik kring hur kommunernas och regionernas kostnader och intäkter är fördelade. Du finner bland annat tabeller med övergripande uppgifter om kommunernas och landstingens resultat, de siffror som diagrammen bygger på samt utvecklingen av statsbidragen.
Fakta om kommunernas och regionernas kostnader och intäkter

Antal anställda i kommuner och regioner
Sveriges kommuner och regioner är tillsammans arbetsgivare för mer än en miljon människor. Mer exaka och uppdaterade uppgifter hittar du på våra statistik-sidor.
Personalstatistik

Rena fakta om kommuner och regioner
Det finns många föreställningar och uppfattningar om kommuner och regioner och den verksamhet som de ansvarar för.
Många gånger är uppfattningarna korrekta och relevanta och bidrar till att förbättra våra välfärdstjänster. Andra gånger baseras de på bristfällig fakta, onyanserade resonemang och oproportionerliga slutsatser. Orsaker och verkan, resultat och resursfördelning – det är inte alltid det låter sig förklaras i korta, slagkraftiga rubriker.
Vi har därför tagit fram en skrift där vi samlat fakta om kommuner och regioner i ett försök att ge hela bilden, eller den bild som sällan visas.
Välfärden i siffror

Läs vidare
Därför är självstyrelse bra
Styra Sverige, så fungerar det
Lista på kommuner som återtagit benämningen stad
Stads- och kommunhistoriska institutet
Kartor, SCB:s webbplats

Informationsansvarig
- **Björn Kullander Handläggare**

Sveriges Kommuner och RegionerSKR är en medlems- och arbetsgivarorganisation för landets alla kommuner och regioner. Vi är en politiskt styrd organisation och vår styrelse består av förtroende-valda från kommuner och regioner. Sveriges Kommuner och Regioner hette tidigare Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Kontakta SKR
Adress och övrig kontaktinformation
08-452 70 00
info@skr.se

- Facebook
- Twitter
- YouTube
- RSS
- Prenumerera på webbinnehåll
- SKR:s webbhandbok
- Om webbplatsen
- Kakor
- Personuppgifter - GDPR
- Förbättra webbplatsen

Kommungruppsindelning 2017

Här är en beskrivning av SKLs kommungruppsindelning 2017 som gäller från den 1 januari 2017. Det är en omarbetning av den tidigare kommungruppsindelningen från 2011.

Kommungruppsindelningen används för att underlätta jämförelser och analyser i olika statistiska sammanhang och är utarbetad på Statistiksektionen, SKL.

Indelningen består av totalt nio grupper fördelade på tre huvudgrupper, där kommunerna grupperats utifrån vissa kriterier som tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Dataunderlaget är hämtat från SCB:s olika databaser.

Förändringar jämfört med tidigare indelning
Huvudprincipen för den nya indelningen har varit storlek på tätorten, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Grupperna storstad och större städer bygger nu på antal invånare i den största tätorten i kommunen istället för som tidigare, invånarantalet i hela kommunen.

En ny grupp, mindre stad/tätort, har tillkommit och pendlingsmönstren i omkringliggande kommuner har fått ökad betydelse. Grupperna varuproducerande kommuner och kommuner i tätbefolkad respektive glesbefolkad region har utgått. Gruppen turism-och besöksnärings-kommuner finns kvar, men med förändrad definition.

Beskrivning av grupperna
För en mer utförlig och detaljerad beskrivning, se publikationen Kommungruppsindelning 2017.

A. Storstäder och storstadsnära kommuner
A1. **Storstäder** - kommuner med minst 200 000 invånare varav minst 200 000 invånare i den största tätorten.

A2. **Pendlingskommun nära storstad** - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en storstad eller storstadsnära kommun.

B. Större städer och kommuner nära större stad
B3. Större stad - kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.
B4. Pendlingskommun nära större stad - kommuner där minst 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.
B5. Lågpendlingskommun nära större stad - kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

C. Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner
C6. Mindre stad/tätort - kommuner med minst 15 000 men mindre än 40 000 invånare i den största tätorten.
C7. Pendlingskommun nära mindre stad/tätort - kommuner där minst 30 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.
C8. Landsbygdskommun - kommuner med mindre än 15 000 invånare i den största tätorten, lågt pendlingsmönster (mindre än 30 procent).
C9. Landsbygdskommun med besöksnäring - landsbygdskommun med minst två kriterier för besöksnäring, dvs antal gästnätter, omsättning inom detaljhandel/ hotell/ restaurang i förhållande till invånarantalet.

Översiktstabell och lista på indelning 2017 (Excel, nytt fönster)
Classification of Swedish municipalities 2017 (engelsk översättning) (PDF, nytt fönster)

Publikationer
Kommungruppsindelning 2017 (PDF, nytt fönster)

https://skr.se/tjanster/omwebbplatsen/omkakor/webbkarta.16.html

Webbkartan visar alla sidor som finns på webbplatsen.

Myndigheter

Utredningar: sök under deparementen

Under regeringen lyder Myndigheter

Här från Sven Wimnell 1 maj 2019:
Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige.
http://wimnell.com/omr40zp.pdf

Genom att klicka får man veta vad de gör. De sysslar med gemensamma problem och privata problem

Statsrådsberedningen

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/statsradsberedningen/

Myndigheter

- **Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)**
  18 december 2014 från Statsrådsberedningen

- **Harpsundsnämnden**
  18 december 2014 från Statsrådsberedningen

Utrikesdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/

Myndigheter

- **Business Sweden**
  02 september 2015 från Utrikesdepartementet

- **Sweden House**
  10 augusti 2015 från Utrikesdepartementet

- **Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC**
  26 maj 2015 från Utrikesdepartementet

- **Nordiska Afrikainstitutet**
  09 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Svenska institutet, SI**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Kommerskollegium**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Exportkreditnämnden (EKN)**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

- **Folke Bernadotteakademin**
  06 februari 2015 från Utrikesdepartementet

Justitiedepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/justitiedepartementet/

Myndigheter

- **Revisorsinspektionen (RI)**
  19 april 2017 från Justitiedepartementet

- **Polismyndigheten**
  11 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Inspektionen för strategiska produkter, ISP**
  06 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Stiftelsen Gällöfsta utbildningscentrum**
  05 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Justitiekanslern (JK)**
  05 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Statens haverikommission (SHK)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Sveriges Domstolar**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Rättshjälpsmyndigheten**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Migrationsverket**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

-
- **Kriminalvården**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Ekobrottsmyndigheten (EBM)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Domarnämnden**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Brottsoffermyndigheten (BrOM)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Brottsförebyggande rådet (Brå)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Åklagarmyndigheten**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Kustbevakningen (KBV)**
  04 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)**
  02 februari 2015 från Justitiedepartementet

- **Säkerhetspolisen**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

- **Rättsmedicinalverket (RMV)**
  05 januari 2015 från JustitiedepartementetMorgan Johansson
-
- **Genteknikmnden**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

- **Datainspektionen**
  05 januari 2015 från Justitiedepartementet

Försvarsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/forsvarsdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för digital förvaltning**
  07 september 2018 från Finansdepartementet

- **Totalförsvarets rekryteringsmyndighet**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarsunderrättelsedomstolen**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarsmakten**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarets radioanstalt (FRA)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

- **Försvarets materielverk (FMV)**
  05 februari 2015 från Försvarsdepartementet

Miljö- och energidepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/miljodepartementet/

Myndigheter

- **Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning, SIVL**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Mistra**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Stiftelsen för Internationella institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **De lokala säkerhetsnämnderna vid kärntekniska anläggningar**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Svenska Miljöinstitutet AB, IVL**
  28 april 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI**
  02 februari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Kemikalieinspektionen, KemI**
  27 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Energimyndigheten**
  27 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Statens geotekniska institut (SGI)**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Strålsäkerhetsmyndigheten**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Oljekrisnämnden**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Naturvårdsverket**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Kärnavfallsfonden**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Havs- och vattenmyndigheten, HaV**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Energimarknadsinspektionen**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Elsäkerhetsverket**
  26 januari 2015 från Miljö- och energidepartementet

- **Statens va-nämnd**
  19 december 2014 från Miljö- och energidepartementet

- **Svenska kraftnät**
  08 december 2014 från Miljö- och energidepartementet

Socialdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/socialdepartementet/

Myndigheter

- **Jämställdhetsmyndigheten**
  21 mars 2018 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för vård- och omsorgsanalys**
  06 februari 2015 från Socialdepartementet

- **Läkemedelsverket (LV)**
  06 februari 2015 från Socialdepartementet

- **Stiftelsen WHO Collaborating Centre for International Drug Monitoring**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Provinsialläkarstiftelsen**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Systembolaget Aktiebolag**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Statens institutionsstyrelse (SiS)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

  Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Pensionsmyndigheten**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Myndigheten för delaktighet**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Försäkringskassan**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Folkhälsomyndigheten**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

E-hälsomyndigheten
19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Barnombudsmannen (BO)**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Arvsfonden**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Alkoholsortimentsnämnden**
  19 december 2014 från Socialdepartementet

- **Inspektionen för vård och omsorg (IVO)**
  18 december 2014 från Socialdepartementet

Utbildningsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utbildningsdepartementet/

Myndigheter

- **Etikprövningsmyndigheten**
  24 januari 2019 från Utbildningsdepartementet

- **Karlstads universitet**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan i Skövde**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan i Halmstad**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan i Borås**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Högskolan Dalarna**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Göteborgs universitet**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Försvarshögskolan**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Centrala studiestödsnämnden (CSN)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Blekinge tekniska högskola (BTH)**
  23 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Överklagandenämnden för högskolan**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Örebro universitet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Vetenskapsrådet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Uppsala universitet**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Universitetskanslersämbetet (UKÄ)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Universitets- och högskolerådet (UHR)**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Södertörns högskola**
  18 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Stockholms universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Stockholms konstnärliga högskola (SKH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Statens skolverk**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Statens skolinspektion**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Skolforskningsinstitutet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Sameskolstyrelsen**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Rymdstyrelsen**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Polarforskningssekretariatet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet

- **Mälardalens högskola (MDH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Mittuniversitetet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Malmö universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Lunds universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Luleå tekniska universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Linnéuniversitetet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Linköpings universitet**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Kungl. Tekniska högskolan (KTH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Kungl. Musikhögskolan i Stockholm (KMH)**
  17 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Kungl. Konsthögskolan**
  13 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Kungl. biblioteket (KB)**
  13 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Konstfack**
  12 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Karolinska institutet (KI)**
  12 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Institutet för rymdfysik**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan Väst**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Högskolan i Kristianstad (HKR)**
  11 januari 2017 från Utbildningsdepartementet
- **Umeå universitet**
  05 februari 2015 från Utbildningsdepartementet
- **Skolväsendets överklagandenämnd**
  05 februari 2015 från Utbildningsdepartementet

Kulturdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/kulturdepartementet/

Myndigheter

- **Nationalmuseum**
  02 januari 2018 från Kulturdepartementet
- **Delegationen mot segregation**
  02 januari 2018 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för stöd till trossamfund**
  01 juli 2017 från Kulturdepartementet
- **Sveriges Fängelsemuseum**
  02 januari 2017 från Kulturdepartementet
- **Nämnden för hemslöjdsfrågor**
  21 november 2016 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för press, radio och tv**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för tillgängliga medier**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens musikverk**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens konstråd**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Statens försvarshistoriska museer**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Riksantikvarieämbetet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Naturhistoriska riksmuseet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Myndigheten för kulturanalys**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Moderna museet**
  27 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Konstnärsnämnden**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Institutet för språk och folkminnen**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Forum för levande historia**
  24 februari 2015 från Kulturdepartementet
- **Svenska Artisters och Musikers Intresseförening (SAMI)**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Dansmuseifonden**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Radio**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Nordicom**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Riksteatern**
  20 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Valmyndigheten**
  05 februari 2015 från Kulturdepartementet

- **Zornsamlingarna**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Thielska galleriet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Tekniska museet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Strindbergsmuseet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Skansen**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Nordiska museet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Arbetets museum**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Riksförbundet Sveriges museer**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Nobelmuseet**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Judiska museet i Stockholm**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Áttje, Svenskt fjäll- och samemuseum**
  26 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Voksenåsen AS**
  21 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Drottningholms Slottsteater**
  21 januari 2015 från Kulturdepartementet

- **Kungliga Operan AB (Operan)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Föreningen Svensk Form**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Diskrimineringsombudsmannen, DO**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Utbildningsradion**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Television**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges författarfond**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Svenska Filminstitutet**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Stiftelsen Dansens Hus**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens museer för världskultur**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens medieråd**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens maritima museer**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet
- **Statens kulturråd**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens historiska museer**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Statens centrum för arkitektur och design**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sametinget**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Röhsska museet i Göteborg**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Riksarkivet**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Nämnden mot diskriminering**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Bildkonst Upphovsrätt i Sveriges (BUS)**
  19 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Sveriges Författarförbund**
  11 december 2014 från Kulturdepartementet

- **Bildmuseet i Umeå**
  11 december 2014 från Kulturdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/arbetsmarknadsdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för arbetsmiljökunskap**
  16 augusti 2018 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsmiljöverket**
  07 mars 2016 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar, SNAU**
  15 oktober 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsdomstolen**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Svenska ILO-kommittén**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Svenska ESF-rådet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Nämnden för styrelserepresentationsfrågor**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Arbetsförmedlingen**
  02 februari 2015 från Arbetsmarknadsdepartementet
- **Medlingsinstitutet**
  03 december 2014 från Arbetsmarknadsdepartementet

Näringsdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/naringsdepartementet/

Myndigheter

- **Teracom Group AB (Teracom)**
  22 november 2017 från Näringsdepartementet
- **European company for the financing of railroad rolling stock (EUROFIMA)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Stiftelsen Industrifonden (Industrifonden)**
  09 april 2015 från Näringsdepartementet
- **Centrala djurförsöksetiska nämnden**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Skogsstyrelsen**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Livsmedelsverket (SLV)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens jordbruksverk (SJV)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)**
  06 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Lernia AB (Lernia)**
  05 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Orio AB (Orio)**
  05 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Verket för innovationssystem (Vinnova)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Vattenfall AB (Vattenfall)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Vasallen AB (Vasallen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **V.S. VisitSweden AB (VisitSweden)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Transportstyrelsen**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Trafikverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Trafikanalys**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Tillväxtverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **TeliaSonera Aktiebolag (TeliaSonera)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svevia AB (publ) (Svevia)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB (Svedab)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svenska skeppshypotekskassan (Svenska Skeppshypotek)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Svenska rymdaktiebolaget (SSC)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedfund International AB (Swedfund)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedesurvey Aktiebolag (Swedesurvey)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Swedavia AB (Swedavia)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sveaskog AB (Sveaskog)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Statens Bostadsomvandling AB (Sbo)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Specialfastigheter Sverige Aktiebolag (Specialfastigheter)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Sjöfartsverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SJ AB (SJ)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SBAB Bank AB (publ) (SBAB)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **SAS AB (SAS)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **Samhall Aktiebolag (Samhall)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet
- **RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **PostNord AB (PostNord)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Post- och telestyrelsen (PTS)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Patentombudsnämnden**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Patent- och registreringsverket (PRV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser och utvärderingar (Tillväxtanalys)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Metria AB (Metria)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Luftfartsverket (LFV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Konkurrensverket (KKV)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Jernhusen AB (Jernhusen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Inlandsinnovation AB (Inlandsinnovation)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Infranord AB (Infranord)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Green Cargo AB (Green Cargo)**
  04 februari 2015 från

- **Fouriertransform Aktiebolag (Fouriertransform)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Bolagsverket**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Arlandabanan Infrastructure AB (Arlandabanan)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Apoteksgruppen)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Apoteket AB (Apoteket)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **ALMI Företagspartner AB (ALMI)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK)**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Aktiebolaget Svensk Bilprovning**
  04 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Aktiebolaget Bostadsgaranti (AB Bostadsgaranti)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Akademiska Hus Aktiebolag (Akademiska Hus)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **AB Svenska Spel (Svenska spel)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **AB Göta kanalbolag (Götakanal)**
  03 februari 2015 från Näringsdepartementet

- **Styrelsen för samefonden**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

- **Lantmäteriet**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

- **Boverket**
  19 december 2014 från Näringsdepartementet

Finansdepartementet

https://www.regeringen.se/sveriges-regering/finansdepartementet/

Myndigheter

- **Myndigheten för digital förvaltning**
  07 september 2018 från Finansdepartementet

- **Upphandlingsmyndigheten**
  25 november 2015 från Finansdepartementet

- **Trygghetsstiftelsen**
  25 juni 2015 från Finansdepartementet

- **Miljömärkning Sverige AB (Miljömärkning Sverige)**
  19 maj 2015 från Finansdepartementet

- **Statistiska centralbyrån**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Statens skaderegleringsnämnd**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Statens Personadressregisternämnd**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Resegarantinämnden**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Kammarkollegiet**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Fastighetsmäklarinspektionen**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet
- **Allmänna reklamationsnämnden (ARN)**
  06 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Första AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Stipendiestiftelsen för studier av japanskt näringsliv**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Tredje AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Tullverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Sparbankernas säkerhetskassa**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Skatteverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Skatterättsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Sjätte AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Sjunde AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Riksgälden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Länsstyrelserna**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Lotteriinspektionen**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Krigsförsäkringsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Konsumentverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Kronofogdemyndigheten**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Konjunkturinstitutet**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Forskarskattenämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Fjärde AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet
-
- **Finanspolitiska rådet**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Finansinspektionen**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Ekonomistyrningsverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Bokföringsnämnden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Arbetsgivarverket**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Andra AP-fonden**
  05 februari 2015 från Finansdepartementet

- **Statskontoret**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens överklagandenämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens servicecenter**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens fastighetsverk (SFV)**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens ansvarsnämnd**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Fortifikationsverket**
  19 december 2014 från Finansdepartementet

- **Statens tjänstepensionsverk (SPV)**
  18 december 2014 från Finansdepartementet

- **Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor**
  18 december 2014 från Finansdepartementet

- **Offentliga sektorns särskilda nämnd**
  18 december 2014 från Finansdepartementet